

L. rel. 207 in-4°

Miklosich.

<36637639680010

<36637639680010

Bayer. Staatsbibliothek

DIE BILDUNG
DER
SLAVISCHEN PERSONENNAMEN.

VON

DR. FRANZ MIKLOSICH,

WIRKLICHEM MITGLIEDE DER KAISERLICHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN.

BESONDERS ABGEDRUCKT AUS DEM X. BANDE DER DENKSCHRIFTEN DER PHILOSOPHISCH - HISTORISCHEN CLASSE DER
KAISERLICHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN.

(VORGELEGT IN DER SITZUNG AM 11. DECEMBER 1859.)

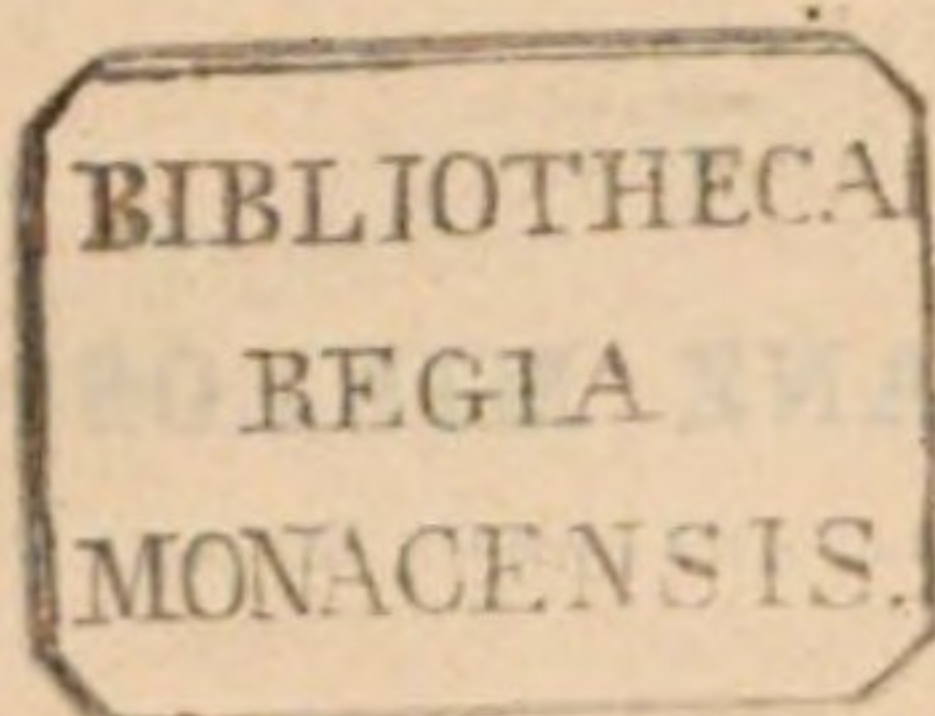

WIEN.

AUS DER KAISERLICH-KÖNIGLICHEN HOF- UND STAATSDRUCKEREI.

IN COMMISSION BEI KARL GEROLD'S SOHN, BUCHHÄNDLER DER KAISERLICHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN.

1860.

DIE BILDUNG DER SLAVISCHEN PERSONENNAMEN.

VON
DR. FRANZ MIKLOSICH,

WIRKLICHEM MITGLIEDE DER KAISERLICHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN.

VORGELEGT IN DER SITZUNG DER PHILOSOPHISCH-HISTORISCHEN CLASSE AM 11. DECEMBER 1859.

Bei jedem Personennamen sind folgende Punkte zu erforschen: *a)* das Thema: vlükota, Thema vlükü; *b)* das Suffix: vlükota, Suffix ta; *c)* die Bedeutung des Thema: vlükota, vlükü, lupus; *d)* der Sinn, in welchem das Thema im Namen angewendet wird: vlükota; serbische Mütter geben ihren Kindern mit vlükü zusammenhangende Namen, weil sie sie durch solche Namen dem Einflusse der Hexen zu entziehen glauben.

Die beiden ersten Punkte lassen sich bei der Mehrzahl der slavischen Personennamen mit einiger Sicherheit feststellen; schwieriger ist die Bestimmung der Bedeutung des Thema, da manche in den Personennamen verwendete Stämme in dem übrigen Sprachsatze theils gar nicht, theils nur in jüngeren Bedeutungen vorkommen: man vergleiche die Stämme benü und svetü; am schwierigsten jedoch ist die Erörterung des vierten Punktes, da derselbe theilweise mit dem ältesten unerforschten Glauben der Völker zusammenhängt. Da uns das Wesen der Namengebung noch zu wenig bekannt ist, so wird es wohl nicht leicht ein Thema geben, das wir seiner Bedeutung wegen aus der Reihe der den Personennamen zu Grunde liegenden Themen zu weisen berechtigt wären. Vergleichung mit anderen Sprachen, namentlich mit der griechischen und der deutschen, wird auch hier manches Räthsel lösen. Über die Schwierigkeiten der etymologischen Operation bei den Eigennamen sehe man G. Curtius' Grundzüge der griechischen Etymologie 1, 94.

Zweck dieser Abhandlung ist die Erörterung der beiden ersten Punkte: was die Schrift ausserdem enthält, namentlich das Verzeichniss der Stämme, wolle man als beweisende Zugabe ansehen. Ortsnamen lassen sich von Personennamen nicht füglich trennen; es ist daher eine ansehnliche Zahl derselben hier verzeichnet worden.

Die Abhandlung umfasst die Personennamen aller slavischen Völker, namentlich der Bulgaren, Serben, Russen, Čechen und Polen. Vollständigkeit ist für keines dieser Völker angestrebt worden.

Die Quellen, aus denen das Materiale zu diesem Versuche geschöpft worden ist, sind folgende:

a) Für das Bulgarische:

1. Bolgarskija pêsni, izdal P. Bezsonov. Moskva 1855. 8. I. XVIII und 268 SS. II. XII und 48, IV und 46 SS.
2. Pokazalec ili rąkovodstvo, kak da se iziskovat i izdirjat naj stari črti našego bytija etc. Ot G. S. Rakovskago. Odessa 1859. 8. I. 144 SS.
3. Grammatik der bulgarischen Sprache von A. und D. Kyriak-Cankof. Wien 1852. 8. 216 SS.
4. Vlacho-bolgarskija gramoty, sobrannyja Jur. Venelinym. St. Peterburg 1840. 8. 359 SS.
5. Spisok sobstvennym ličnym imenam, izvlečennyj iz pomjanika bukarestskoj mitropolii, in G. Venelin's Werk S. 341—350.

b) Für das Serbische:

6. Monumenta serbica edidit Fr. Miklosich. Vindobonae 1858. 8. 580 SS.
7. Spomenici srbski od 1395 do 1423, prepisao s dubrovačke arkive knez Medo Pucić. U Beogradu 1858. 8. XXXVII. 178 und XXXI SS.
8. Pomenik cetinski, ein handschriftlicher Nekrolog aus Cetinje, Herrn Vuk Stef. Karadžić gehörig.
9. Alfavitnyj spisok serbskim narodnym ličnym imenam, izvlečennyj iz serbskago pomênika chranjaščago sja v bukarestskoj mitropolitskoj bibliotekê, in G. Venelin's Werk S. 350—359.
10. Nekrolog des Klosters Sopoćani, mitgetheilt von A. Th. Gilferding in Izvêstija imperatorskoj akademii nauk. VII. 325—330.
11. Srpske narodne pjesme, skupio ih i na svijet izdao Vuk Stef. Karadžić. U Beču 1841 — 1846. 8. I. XIV und 640 SS. II. 643 SS. III. 568 SS.
12. Pêvanija cernogorska i hercegovačka, sabrana Čubrom Čojkovićem (S. Milutinovićem). U Leipzigu 1837. 8. 335 SS.
13. Narodne pjesme bosanske i hercegovačke, skupio Ivan Franjo Jukić i Ljubomir Hercegovac (Gr. Martić). U Osieku 1858. 8. I. 616 SS.
14. Vuk. Stef. Karadžić, Lexicon serbico-latino-germanicum. Ed. II. Viennae 1852. 8.
15. Sveta gora sa strane vere, hudožestva i povêstnice opisana D. Avramovićem. U Beogradu 1848. 8. 160 SS. Das 194 SS. starke Pränumerantenverzeichniss ist die reichhaltigste Sammlung der bei dem serbischen Volke jetzt üblichen Namen.

c) Für das Russische:

16. Polnoje sobranije russkich lêtopisej, izdannoje archeografičeskoju kommissieju. St. Peterburg 1846. 4. I. 267 SS. II. 377 SS.
17. Akty juridičeskija, izdany archeografičeskoju kommissieju. St. Peterburg 1838. 4.

d) Für das Čechische:

18. Necrologium podlažicense aus dem XIII. Jahrhundert, abgedruckt in B. Dudík's Forschungen in Schweden für Mährens Geschichte. Brünn 1852. 8. 403—427.
19. Regesta Bohemiae et Moraviae. I. Opera Caroli Jaromiri Erben. Pragae 1855. 4.
20. Popis staročeských osobních a křestných jmen od Fr. Palackého. Časopis Českého museum. 1832. 60—68.

e) Für das Polnische:

21. Codex diplomaticus Poloniae, studio et opera L. Ryszczewski et A. Muczkowski. Varsaviae. I. II. 1. 2. 3. III. 1847—1858. 4.
22. Herby rycerstwa polskiego, spisane przez Bartosza Paprockiego. Krakow 1858, 1859. 4.

Ausbeute gewährten ferner folgende Werke:

23. Monumenta Germaniae.
24. von Karajan's Verbrüderungsbuch.
25. Das meklenburgische Urkundenbuch von G. C. Lisch. Schwerin 1837—1841. 8. 3 Bde.
26. Das Arkiv za povjestnicu jugoslavensku. U Zagrebu.
27. Izvêstija imperatorskoj akademii nauk po otdêleniju russkago jazyka i slovesnosti. St. Peterburg. 4.
28. Kačić-Miosić, A., Razgovor ugodni naroda slovinskoga. U Dubrovniku 1839. 4.
29. Eine liturgische Handschrift des Herrn Hofrathes A. von Mihanović.
30. Monumenta Arpadiana von St. Endlicher.
31. Okázky občanského písemnictví. Vydal P. J. Šafařík. V Praze 1851. 8.

Die cyrillischen Buchstaben sind durchgängig durch lateinische ersetzt worden.

Folgende Abkürzungen sind zu erklären:

Akt. siehe oben nr. 17. *ark.* nr. 26. *avr.* nr. 15. *b.* *blg.* bulgarisch. *buk.* blg. buk. nr. 5. *buk.* srb. buk. nr. 9. *cank.* nr. 3. *cod.* nr. 21. *č.* *čech.* čechisch. *fris.* aus Freisinger Urkunden. *gram.* nr. 4. *izvêst.* nr. 27. *juk.* nr. 13. *kač.* nr. 28. *k.* *kroat.* kroatisch. *lat.* latinisirt. *lêt.* nr. 16. *lex.* nr. 14. *lit.-mih.* nr. 29. *mekl.* nr. 25. *mg.* nr. 23. *mil.* nr. 12. *mon.* nr. 6. *mon.-arp.* nr. 30. *mus.* nr. 20. *nest.* Nestor. *ok.* nr. 31. *papr.* nr. 22. *patr.* patronymicum. *pês.* nr. 1. *pjes.* nr. 11. *podl.* nr. 18. *p.* *poln.* polnisch. *pom.-cet.* nr. 8. *reg.* nr. 19. *r.* *russ.* russisch. *sop.* nr. 10. *s.* *srb.* serbisch. *slov.* slovenisch. *spom.* nr. 7. *verbrüd.* nr. 24.

Die slavischen Personennamen bestehen entweder aus einem Thema oder aus zwei Themen, d. h. sie sind entweder einfach oder zusammengesetzt.

Die Abhandlung zerfällt in folgende drei Abtheilungen: I. Bildung der einfachen Personennamen. II. Bildung der zusammengesetzten Personennamen. III. Verzeichniss von Personennamen.

I. BILDUNG DER EINFACHEN PERSONENNAMEN.

Während die Bedeutung der bei den nomina appellativa eintretenden Suffixe unendlich mannigfaltig ist, haben die Suffixe der Personennamen stets eine und dieselbe Bedeutung, nämlich, nach dem benannt sein, was das Thema bedeutet: dobroje, dobrilo, dobronja etc. sind der Bedeutung nach gegenwärtig von einander nicht verschieden. Eine Ausnahme von dieser Regel bilden *a)* die part. praet. pass.: *prodan* ist *venditus*; *b)* die durch *išti* gebildeten patronymica: *vlčić*, *vlković* ist *τοῦ vlk filius*. In der That werden viele durch verschiedene Suffixe von demselben Thema abgeleitete Namen als gleichbedeutend gebraucht, ohne dass der eine der beiden Namen das Deminutivum des andern sei: *andja*, *andjuša* und *andjelija*: al' mi j' Andja nešto nevesela; progovara lijepa Andjuša. serb. pjes. 3. 28, 231 und 3. 28, 237. neg Andjušu moju milu seju; služi mu ga seja Andjelija. serb. pjes. 3. 54, 46 und 3. 54, 98. *grozdijanka*, *grozdana* und *grozda*: već vidila sestra Grozdijanka; pa ne delim tebe i Grozdanu; moja Grozda vrlo brata željna. serb. pjes. 2. 30, 315; 2. 30, 274 und 2. 30, 48. *drago* und *dragiša*: i ovako Dragu govorila: ne za boga, vojvoda Dragiša. serb. mil. 198. *zlatija* und *zlatka*: po imenu Zlatija djevojka; sirotna je Zlatka ostanula. serb. pjes. 3. 22, 7 und 3. 22, 10. ta Zlatiju, lijepu djevojku; veli Zlatki starac Čeivane. serb. pjes. 3. 40, 16 und 3. 40, 22. *lim*, *limov*, *limun*. serb. pjes. 4. 42 Note. *mišo* und *mile*: al' me gleda dijete Milošu: ajde, Mile, moje dite drago. serb. mil. 6. *mirčeta* und *mirko*: sa Mirčetom, bratom rodjenijem; Mirko ište zemlje starešinstvo. serb. pjes. 2. 75, 5 und 2. 75, 9. *petrašin* und *petar*: Vukašina i š njim Petrašina: ode Petar opremat kulaša. serb. pjes. 2. 29, 43 und 2. 29, 180. ebenso *periša* und *pero*: serb. mil. 306. *radojica* und *rad*: serb. pjes. 3. 51, 10 und 3. 51, 30. *radioje* und *rad*: serb. pjes. 3. 2, 5 und 3. 2, 22. *rosanda* und *rosa*: serb. pjes. 2. 40, 380 und 2. 40, 381. *hrnjica* und *hrnja*: serb. pjes. 3. 33, 77 und 3. 33, 78. *jan* und *janislaw*: ioannes alias janislaus. poln. papr. 740. *jela* und *jelica*: serb. pjes. 2. 84, 58 und 2. 84, 63. Dasselbe gilt von entlehnten Namen: *hajka* und *hajkuna*: serb. pjes. 3. 91, 1 und 3. 91, 2. *halil*, *haliko* und *halija*: serb. mil. 236.

Verzeichniss der bei den einfachen Personennamen eintretenden Suffixe.

A) Vocalische Suffixe, d. h. Suffixe, die entweder aus lauter Vocalen bestehen, oder die zwar Consonanten, aber nur als Hilfslaute enthalten:

1. ū ѱ; а а. 2. iŭ ѱѱ; ја ѱа. 3. aja аа. 4. ije ије; ija ија. 5. oje оје; oj ой. 6. uj оуј. 7. yj ѱј. 8. ej ѱј. 9. jaj ѱј.

B) Consonantische Suffixe.

a) Aus Liquiden bestehende Suffixe:

- l. 1. lŭ лѱ. 2. ala ала. 3. alŭ алѱ. 4. elŭ елѱ; elja еја. 5. ilo ило; ilŭ илѱ; 6. olŭ олѱ; 7. ulŭ оулѱ.

- r. 1. rŭ рѱ. 2. rŭ рѱ. 3. arŭ арѱ. 4. arŭ арѱ. 5. ypa ѱра.

- n. 1. nŭ нѱ. 2. anŭ анѱ. 3. enŭ енѱ. 4. inŭ инѱ. 5. onŭ онѱ. 6. onŭ онѱ. 7. unŭ оунѱ. 8. unŭ оунѱ. 9. ynja ѱнја. 10. ŭno ѱно; inŭ инѱ. 11. inŭ инѱ. 12. enŭ енѱ. 13. janŭ ѱнѱ.

b) Aus dentalen Consonanten bestehende Suffixe:

t. 1. ta та. 2. stŭ стъ. 3. atŭ атъ. 4. ištŭ иштъ. 5. ište иште. 6. utŭ оутъ. 7. jutŭ ютъ. 8. ęt ѣт. 9. ęta ѣта.

d. adŭ адъ.

c) Aus labialen Consonanten bestehende Suffixe:

b. ba ба.

v. avŭ авъ.

m. 1. mŭ мъ. 2. imŭ имъ.

d) Aus gutturalen Consonanten bestehende Suffixe:

k. 1. kŭ къ. 2. akŭ акъ. 3. ekŭ екъ. 4. ikŭ икъ. 5. ukŭ оукъ. 6. jukŭ юкъ. 7. yka ѣка. 8. ŭko ѡко; ŭkŭ ѡкъ.

g. 1. ugŭ оугъ. 2. yga ѣга.

h. 1. hŭ хъ. 2. ahŭ ахъ. 3. ehŭ ехъ. 4. ihŭ ихъ. 5. uhŭ оухъ. 6. ŭhŭ ѡхъ. 7. êhŭ ѣхъ.

e) Aus Sibilanten bestehende Suffixe:

c. 1. icŭ ицъ. 2. uca оуца.

s. 1. sŭ съ. 2. asŭ асъ. 3. isŭ исъ. 4. usŭ оусъ. 5. ysa ѣса.

f) Aus Palatalen bestehende Suffixe:

č. 1. čŭ чъ. 2. ačŭ ачъ. 3. ečŭ ечъ. 4. ičŭ ичъ. 5. ŭča ѡча.

š. 1. šŭ шъ. 2. ašŭ ашъ. 3. ešŭ ешъ. 4. išŭ ишъ. 5. ušŭ оушъ. 6. juša юша. 7. ŭša ѡша. 8. êšŭ ѣшъ. 9. êjšij ѣйшій.

A) Vocalische Suffixe.

1. Suffix ŭ ѡ; a а.

Naděj č., nadziej p. slav b. s., utêh s., utêch č., nečaj r. — Baja s., bala s., braja s., bda č., buda č., bêla s., gvozda s., hosta č., grozda s., daba s., desa s., doma č., draja s., djurdja s., mira b., miha s., msta p., niemsta p., nenada s., neda b. s., nika b. s., nina s. č., otroka č., pauna b. s., podiva č., potêcha r., potêcha č., přiba č., prija s., prêja s., protiva č., stana s., stoja s., ostoja s., střéza č., zda č., nezda r. č., suda č., tiha b., třeba č., têcha č., cvêja s., necta č., neštada č., jezda s., uhra č.

2. Suffix ŭ ѡ; ja я.

Bień p., blaž č., vrš č., warsz p., hoň č., draž č., dorož r., milj s., nêž s., peš č., radj s., ráš č., straš č., strasz p., têš č., čáč č. — Balja b., béňa č., belja b., bjelja s., vuča s., vyša č., vyšja b., viša s., galja b., gančja b., grozja b., gunja s., kazie č., kalja b., lúťa č., máňa č., milja b., mirja b., míra č., mića s., mitja r., miša s., minja s., měša č., nemanja s., niča s., raša s., smilja s., strezja b., teša s., têša č., hrelja s., hranja s., hrnja s., črŭnja b., janja s.

3. Suffix aja ая.

Balaja s., božaja s., vidaja s., vilaja s., vladaja b., mrkaja s., stanaja b. — Vukajlo s., mrkajlo s. bestehen aus vukaja, mrkaja und ilo; suhajčíc mon. 296 s. aus suhaja, ič und ié.

4. Suffix ije ие; ija ия.

Dobrije s., dragije s., mrkšije s., hranije s.: nur im adj. auf v oder im patr. auf ié; vgl. auch malij in malijev r. — Bukurija b., galija s., dobrija s., zlatija s., milija s., krunija s.,

milenija s.: vgl. milenja; nikolija s., obrenija s., petrija s., spasenija s., stanija s., stjepanija s., tomanija s., utvija s. — Golašija s.

5. Suffix oje оје; oj ој.

Beroje s., blagoje s., bogoje s., božoje s., boloje s., boroje s., branoje s., vidoje s., vladaje s., vukoje s., vratoje s., goraje s., gradoje s., gruboje s., desoje s., dobroje s., dragoje s., dražoje s., družoje s., dukoje: dukojević mon. 296. 314. 322 s.; dušoje s., djuroje s., klimoje s., krasoje s., ljuboje s., maroje s., medoje s., miloje s., miroje s., mihoje s., mrkoje s., nenoje s., nêgoje b. s., ozroje s., paskoje s., petoje s., priboje s., prêdoje s., radoje s., sladoje s., spasoje s., srêdoje s., stanoje s., toloje s., hranoje s., cvêtoje s., črnoje s. — Bogoj s., bratoj s., vidoj s., vukoj s., gradoj s., dragoj s., nêgoj b., radoj b. s., slavoj č., sladoj s., stanoj s. — Radoja s., slavoja s. — Dragojlo s., dragojil s., dragojla s., radojlo s., stanojlo s. bestehen aus dragoj, radoj, stanoj und ilo, il. — Živojin s. — Vidojko s., milojko s., radojko s. — Vidojka s., istojka s., malojka s., milojka s., radojka s., stanojka s. — Radojica s., stanojica s.

6. Suffix uj уј.

Baluj r., veluj r., dražuj s., miľuj p., mstuj p.: vgl. mszczuj p., raduj s. č., slavuj s., suľuj p.

7. Suffix yj ѣј: adj. der zusammengesetzten Form.

Dobri b., ljuboj r., malyj r., malý č., pervoj r., pjatoj r., tonkoj r., juni s., radi b., slavi b. — Průva b.

8. Suffix êj ѣј.

Blažej č., bložej p., božej č. p., brzêj s., vlastěj č., hoděj č., gordêj r., hostěj č., dêvičej r., milej č. p., myslej č., mstěj č., mutěj č., niněj č., pozdêj r., přisněj č., prostěj č., raděj č., radziej p., raciej p., skořej č., straněj č., sulej č., sieciej p., uněj č., černěj č., jařej č.; vgl. dragalêj s. und žitêje s.

9. Suffix jaj ѣј.

Negodjaj r., miljaj r., petrjaj r., širjaj r.

B) Consonantische Suffixe.

a) Aus Liquiden bestehende Suffixe.

l: 1. Suffix ľ ě ľь.

Bal s., baľ p., pval s., pil č., pribyl s., tezal s. r.; vgl. zawil p. und zdril: zdrilović s.

2. Suffix ala ала.

Wartała p., grzymala p.

3. Suffix alj алъ.

Vukalj, minder richtig vukal, s., živalj s., novalj s., radalj s. — Budalin s., budalina s., vlaškalin s.; vgl. vranjalić s.

4. Suffix elj **ѣлъ**.

Bogelj s., bratelj s., matelj s. — Budelja s., vukelja, minder richtig vukela, s., novelja s., radelja s.; vgl. črnelović s. und etwa batela č.

5. Suffix ilo **ило**; ilŭ **илъ**.

Bajilo s., berilo s., božilo s., borilo b. s., brajilo s., branilo s., bratilo s., budilo r., bunilo s., vladilo b., vojilo s., gostilo s., desilo s., dobrilo s., dočilo s., dražilo s., drajilo s., dročilo lêt. 3. 53: 4. 36 r., dunilo r., židilo r., mastilo s., momčilo s., mužilo s., prêdilo s., putilo r., radilo r., selilo r., stanilo b. s. r., stojilo s., strojilo r., strêtilo r., tverdilo r., tomilo r., hranilo s., čistilo conv.-carant., šumilo r. — An aja **аѣ** wird ilo gefügt in vukajlo s., mrkajlo s.; an oj **оѣ** tritt ilo, il in dragojlo s., radojlo s., stanojlo s.; dragojil s.; dragojla s. — Gostilŭ p., dušilŭ r., dêdilŭ r.: vgl. ninilica r. — Bratil s., vojil s., gorčil s., gostil: gostilaus č., dobril s., dočil s., momčil s., petril r., strašil b., strojil k. — Nêžila m. r., petrila m. r., sudila m. r.; vgl. nezdila, nezdêla r. — Stojilko s., tomilko r.

6. Suffix olŭ **олъ**.

Dêdol s., nêgol s. — Vukola s., siekola p. — Vukolin s. — An ŭko wird ol gefügt in jankol b. — Jagolŭ r.

7. Suffix ulŭ **улъ**.

Bratul b., vladul b., vlŭkul b., dinul s., dragul b., dragul neben dragulj s., živul s., nêgul b., prŭvul b., prvul s., radul b. s., sekul s., tatul b., janul b. — Marula b., radula s., sekula s. — Bogulin s., dragulin b., živulin s., radulin s. — Vučkulin s. — An ŭko **уко** wird ul gefügt in vlajkul b.; vgl. danŭčul s., stančul b.; an ŭša **уша** in nêkšul b.

r : 1. Suffix rŭ **ръ**.

Vitor s., vlador č., grubor s., lubor č., sobor p., unor č. — Vitoran s.

2. Suffix rŭ **ръ**.

Lichorŭ r.

3. Suffix arŭ **аръ**.

Bêhar č.

4. Suffix arŭ **аръ**.

Vladarŭ r., sudař č.

5. Suffix yra **ыра**.

Sêkira r., siekiera p.

n : 1. Suffix nŭ **нъ**, part. praet. pass.

Volen č., vracen č., hlazen č., dan b., dešen s., ždan r. č., ozrên s., kazen b., karan s., kônan r., kochan č. p., kupljen s., mrzên s., mišljen s., mnên č., najden b., obren s., obreten s., obiecan p., odolen č., odolan p., povržen s., poznan s. p., pomnên č., pomnian p., prodan s.,

sreten s., toljen s., utěšen s., utěšen č., hranjen s., čakan s. č. — Nezvolena č., vracena č., dana b. s., prodana b. s., čerana s., chvalena č., čakana č. — Kazanec r., prodaníc s.

2. Suffix anŭ анъ.

Bajan b., beran č., bojan b. s. r. č. p., bratan s., brajan s., bujan s., běhan č., bēlan b., veljan s., vilan s., vitan s., vlŭkan b., vlkan s., wilkan p., vujan s., wojan p., vrŭban b., vrbán č., višan b., gvozdan s., gniewan p., goluban s., grozden s., grdan s., gruban s., dobran k. č., doman č. p., dragan b. s., drahan č., drhan č., dušan s. č., djuran s., dêjan s., živan s., žywan p., zemjan č., ziemian p., zlatan s., istan s., kojan č., krasan s., križan s., křižan č., krzyžan p., krzestan p., lekan č., lukan s., ljubán s., medan s., milan s., miran č., mihan s., nêgan b., něhan č., niegan p., ognjan s., pechan č., pozdan č., priban s., petan s., rŭdan b., radan s. č., rajan s., rogan s., smilan s., srdan s., srêdan s., stojan b. s., smislan ark. 1. 56 k., zdan č., tichan r., toman s. č., trojan s., têchan r., ciechan p., tугan r., cvetan s., cvijan s.; ovan aus ŭ-an: brankovan b., dmitrovan pom.-cet. mitrovan avr. 43 s., dragovan s., milovan b. s. č., nêgovan s., radovan s. č. p.; vgl. perovan s. — Vukana s., vujana s., grozdana b. s., dobrana s., dragana s., dušana s., živana s., zlatana s., zorana s., istana s., křižana č., lubana p., malana č., milana s., ognjana s., petrana s., petkana b. s., radana s., smilana s., stanana s., stojana s., cvjetana s., květana č. — Anŭ wird an or gefügt in vitoran s., tihoran s.; an ulŭ, wie es scheint, in draglan s. für dragulan; an ota in sirotan s. und eben so in vojtan s., gojtan s.; an ŭko in mirkan b., stojkan b.; an ukŭ in radukan s.; an ŭha in bēlŭhan s., vilŭhan s.; an ŭsa in bracan s., vlŭksan b., vlkŭsan s.; an ičŭ in dragičan b.; an iša, ŭša in dobrišan b., dragišan s., mikšan b.; an ošŭ in dragošan b. — Milanko s.; kojánek č. — Grozdanka b., grozdijanka s., draganka b., živanka s., stojanka s. — Grdaníc s., grubaníc s., draganíc s., radovanac s., stojaníc s. — Dêjaniš s.

3. Suffix enŭ енъ.

Božen s. č., braten s., brajen s., buden s. č., bēlen s., bělen č., velen č., viden s., vučen s., vojen č., wojen p., vyšen č., vacen č., gvozden s., hlasen č., hlupen č., gojen s., dařen č., doben č., zdoben č., dobren s., dobřen č., dušen č., kařen č., kvasen č., kojen č., krasen č., ljubén s., luben č., ljuden s., mařen č., milén s., miren s., mladen s., myslen č., msten č., obiden č., pačen s., podiven č., pozden č., prven s., prêden s., raden s. č., ralen s., svojen č., skrbén č., sladen s., služen č., stojen č., zden č., trpen č., tēchen č., hlapen s., choten č., rabren s., cvi-jeten s., kvēten č., časen č., časten č., jazden p.; oven für ŭ-en: drahoven č. — Božena č., borena č., braněna č., bratřena č., velená č., vlastena č., vratena č., vacena č., hostěna č., danena č., dobřena č., držena č., zvěřena č., zorena č., kvasena č., krasena č., ludena č., ma-rena č., milena b. s., mirena č., mladena s., modlena č., mrzena č., myslena č., obidena č., petrena č., sedlena č., sestrena č., střezena č., sulena č., zdena č., ctěna č., jařena č., jurena č. — Ljubenko s., milenko s., radenko s. — Boženka b., vlčénka č., sulénka p. — Hladenec č.

4. Suffixe inŭ инъ.

Balin s., bojin s., bolin s., borin s., bratin s., budin s., veselin s., večerin s., vlastelin s., vlašin č., vučín s., vujín s., vojín s. r., gajín s., gorčín s., gospodin b., grdín s., grčín s., grečín r., divín č., dobrin b. s., zdrin: zdrinić s., kajín č., kalín s., krajín s., lewin p., ljubín r., ljudín r., marin s., milín s., mladín s., mačín p., nikulín s., nêmčín r., pribín s., přibín č., pružín s.,

radin s., radzin p., rajin s., rusin r., rusín č., sasin r. p., sobín č., stojin s., talin s., hrvatin s., černín č., jačín č., jerin s., ugrin s., uhřín č. — Vojiníko r., ljubinko s., mariníko s., milinko s., radinko s., radinč s. — An oj wird in gefügt in živojin s.; an ulŭ in begulin s., vučkulín s., dragulin b., živulin s., radulin s.; an olŭ in vukolin s.; an anŭ in veljanin s.; an eta in bêletin s.; an ot in dragotin b. s., nêgotin r.; an utŭ in dragutin s., milutin s., nêgutin r.; an adŭ in vukadin s., vujadin s., grubadin s., živadin s., kojadin s., lovadin s., miladin s., petradin s., stojadin s.; an ŭč in bogčín s., borčín s., vujčín s., gojčín s., gončín s., dobríčín s., dojčín b. s., kojčín s., krajčín s., lěpčín s., milčín s., tihčín s.; an osŭ in balosin s., bratosin s., radosin s.; an usŭ in radusin s.; an ašŭ in bogašin s., vlkašin s., dobrašin s., djurašin s., milašin s., nikašin s., petrašin s., pejašin s., cvjetašin s., jelašin s.; an ušŭ in radušin s.; an êša in soběšín č. — Bratina s., bdina č., budina s., vučina s., vulina s., veršina r., goščina p., gradina s., gardzina p., družina r., zlina s., kvasina r. č., krústina b., křesina č., mjakina r., mutina č., přibina č., prosina č., rastina s., skořina č., sobina r., fružina b., hropina s., čestina č. — Malinka s., marinka s., mutinka č., zdinka č. — Milutina s.

5. Suffix onŭ онъ.

Dragon b. — Hlupona č., petrona s., pravona č. — Radonč s., radonica s.

6. Suffix onŭ онъ.

Bratroň č., bratoň p., brzoň č., budoň č., vitoň č., vladoň č., vlkoň č., hněvoň č., hodoň č., hostoň č., hrdoň č., dobroň č., drahoň č., drogoň p., dědoň č., židoň č., zlatoň č., kavoň č., kvasoň č., krasoň č., luboň č., miloň č., mladoň č., mstoň č., pivoň č., przyboň p., radoň č., radoň p., svatoň č., skoroň č., slavoň č., soboň č., zdoň č., tvrdoň č., třeboň č., květoň č., častoň č., štitoň č., štědroň č., jazdoň p., jutroň č. — Bratonja s., vitonja s., grdonja s., dobronja s., dragonja s., kvasoňa č., ljubonja verbrüd., maloňa č., mrkonja s., piwonia p., radonja s., strêgonja s., květoně č.

7. Suffix unŭ онъ.

Vladun s., godun r., gorun s., gorbun r., dragun s., lěvun r., marun č., milun s., perun č., radun s., zdun p., jarun r. — Pavkun s.: vgl. miljun s., mićun s., mićjun s. — Bohuna č., maruna č., milunka s.

8. Suffix unŭ онъ.

Bohuň č. — Bohuně č., malunja r., petrunja r., prokunja r., pervunja r., šestunja r., jakunja r., jarunja r. — Bohuněk č. — Bohuňka č., petrunka r., pervunjka r., pjatunka r.

9. Suffix ynja ѣня.

Vlahinja s., dobrinja b. s., dobrynja r., draginja und, wohl minder genau, dragina s., mutyně č., pozdynja r., pribynja s., strahinja s., fruginja s.

10. Suffix ŭno ѡно; ŭnŭ ѡнъ.

Vojno b., rajno s. — Dragn s., protiven č., swaren p., svarno r., stojno b., srbŭn s., srećan s. — Bohna č., bojna s., vidŭna s., vladna s., grozdna s., divna s., dojna b., dokna s., dragna s., děvna č., katŭna catharina pom.-cet. s., kochna č. p., křŭžna č., lewna p., ljubna s.,

machna č., michna ok. 82 s., myslna č., nikna s., pavna s., radna s. č., rajna s., ratna č., slavna s., srebrŭna b., stojna s., střežna č., tajna s., tomna s., těchna č., christŭna r., čudna s.; vgl. zrna s. — An aha in ivahan s., milahna s.; an iha in berihna s., vadichna č., velihna s., vlčihna s., vojihna s., dobrihna s., držiŭna s., nadihna s., ozrihna s., prědihna s., stanihna s.; an eha in božechna č., bolechna č., vacechna č., malechna č., milechna č.; an oha in bratohna s., bratrochna č., dobrochna č., dragohna s., lubochna č., milochna č., mirohna s., radochna č., svatochna č., świetochna p., černochna č., jarochna č.; an uha in petruchna č. — Ikŭ ist angefügt in budŭnik s., vilŭnik s., vlachŭnik č., pradžnik p., putnik s., ratŭnik č., slavnŭnik č., slawnik p.; ica in slawnica p.

11. Suffix ŭnŭ knk.

Vlacheŭ č., vojenj r., hosteŭ č., třebeŭ č. — Vojŭna č.; vgl. milenja r.

12. Suffix ênŭ knk.

Bratêŭ s., velêŭ s., vlkêŭ s., godêŭ s., gostêŭ b., desêŭ p., dobrêŭ s., milêŭ s., mirêŭ s., mladêŭ s., pribêŭ s., radêŭ s., sobêŭ č., črnêŭ s. — Vitêna č., milêna s., sobêna č.; vgl. miljen s., mladjen s., radjen s. — Milîtêŭ s. und miotêŭ s. — Prvêŭŭ s.

13. Suffix janŭ knk.

Bêžan s., vičan s., vlŭčan b., vučan s., goljan s., golan p., gorjan s., dražan s., kričan s., mašan s., miljan s., mičan s., pešan s., rašan s., smoljan s., tešan s.; evan aus ŭ-an: galevan s. — Božana s., grŭždana b., miljana s., mirjana s., smiljana s., smoljana s. — An ŭkŭ wird janŭ angefügt in tvrčan č., děčana č. — Marjan s. und mařan č. entstehen aus marianus. — Seljanka r.

b) Aus dentalen Consonanten bestehende Suffige.

t : 1. Suffix ta rk.

Blagota s., brzota č., bêgota s., bêlota s., vladota č., vlahota s., vlkota s., vrchota č., wysota p., hladota č., gnêvota s., hrdota č., dobrotota b. s. č., dragota b., drahota č., drogota p., žegota p., života s., kalota b. s., krasota č., lugota r., ljubota s., milota č., mirota č., mladota č., mrakota č., mrokota p., mrkota s., mudrotota č., nêgota s., pravota č., přisota č., předota č., prudota č., prědota p., radota s. č., rusota č., sirota r., sluhota č., srpota č., strachota č. p., sujeta r., třebotota č., tēchota č., hlapota s., hranota s., črnota s., jakota s., janota č. — Vojtan s., gojtan s., svojtin adj. r. für vojetan, gojetan, svojetin. — Sirotin s., dragotin b., nêgotin r.; žyrotota im polnischen Ortsnamen: žyrocino; vgl. žirotin č. — Sobotka č.

2. Suffix stŭ rk.

Milost č., radost č. p., jarost p. — Bolestota p., dobestota č., dobrostota p., milostota č., radostota č. p.

3. Suffix atŭ rk.

Vujat s., milat s., mijat mil. 45 s., rogat s., črŭnat b. — Kochatota č., sluhatota č.

4. Suffix *ištĭ* иштѣ.

Das Suffix dient sowohl I. zur primären als auch II. zur secundären Namenbildung, d. i. zur Bildung der Patronymica und Metronymica.

I. Bogić s., božić s., borić s., bratić s., budić s., bijelić s., velić s., vladić s., vukić s., vlčić s., vulić s., gledić s., gojić s., dobić s., dojić s., dragić s., dračić s., zemljić s., marić s., milić s., mekić s., pavić s., petrić s., pribić s., radić s., rastić s., ružić mon. 320. s., slavić s., sêklič s., šarić s. — Bogčić s., gajčić s., doječetić s., kojčić s.

Bei den ragusanischen Namen hat *ić* nicht selten die Bestimmung, dem ursprünglich italienischen Namen eine slavische Form zu geben: bavželić, baseglea; beničulić, binzola; bonić, bunić, bona; gočetić, gučetić, gozze; gundulić, gondola; kabužić, caboga; krusić, croce; lukarević, luccari; palĭmotić, palmota; pučić, pozza etc. mon. spom. XXIV.

II. Die durch *ištĭ* gebildeten Patronymica sind ursprünglich Deminutiva: boljeslavić ist demgemäss eigentlich der kleine boljeslav für: der junge boljeslav. Das auslautende *ŭ* des Thema wird entweder abgeworfen oder in *ov* verwandelt: bogdanić und bogdanović s.; vlkasić und vlkasović s.; vlčić und vlković s.; dragić und dragović s.; ivanić und ivanović s.; knežić und knežević s.; radić und radović s.; pribinić und pribinović s.; stefanić und stefanović s.; čemerić und čemerović s. mon.

Aus dem Begriffe des Patronymicum geht hervor, dass das Thema desselben ein Personennamen, entweder ein Nomen appellativum oder ein Nomen proprium sein muss: a) banić und banović s., begović s., vojevodić s.; b) angelović ok. s., aleksić, balšić, berojević, bogišić, bogutović, branković, vladimirić, vladić, vukić, vukičević, vukotić, grdović, žoretić, kostić: kosta; mirković, nikšić, peličević: felice; rajčić: rajić; stančić: stanko; tvrdković, hvalović, hvalčić, hranić; hrelić: hrelja; jugović mon. s.; radslavic č. urk. 1269 bei šemb. 150., slavikovic č. urk. 1237 bei šemb. 147.

Hinsichtlich der Namen auf *slav* ist zu merken, dass die von denselben abgeleiteten Patronymica im serb. an die Stelle von *slavić* setzen können *slavlić*, *slalić*, *salić* und *silić*; a) gojslavić mon., dobroslavić mon.; b) gojslavlić mon.; c) bogoslalić, bratoslalić, vladislalić, vojslalić, dragoslalić mon. 493. 17., ljuboslalić mon.; d) budisalić, vladisalić, vojsalić, vukosalić, gojsalić, gradisalić, desisalić, dragosalić, zbisalić, milosalić, radosalić, pribisalić mon.; e) vojsilić und vojsilović mon. Die unter *b—e* angeführten Namen beruhen auf dem durch *ŭ* gebildeten adj. als Thema: vgl. dragosavljević s. und die auf adj. ruhenden russ. Patronymica: vojslavič akt. 270., židislavič lët. 4. 13 neben židislavlič lët. 4. 14., rostislavlič lët. 4. 15., svjatoslavlič lët. 4. 16.

5. Suffix *ište* иште.

Antonêjšče, doroteišče, ivanišče, nikitišče akt. 339. r.

6. Suffix *utŭ* утѣ.

Bogut s., bohut č., borut glag.-cloz. LXXVII., dragut s., milut s. — Bohuta č., boguta p., vlahuta s., labuta r., zduta p. — Dragutin s., milutin s., nêgutin r. — Milutina s.

7. Suffix *jutŭ* ютѣ.

Bořut č. — Bořuta č., bořita č., galjuta r., maljuta r., miljuta r., seljuta r.

8. Suffix et **AT**.

Andre r., bale mon. 62. s., base s., vide s. hypoc., vlade s., vule s., grube s., dabe s., dobre s., dubre s., žive s., žore s., klime s., lampre s., ljube s., mile s., mirče s., miše s., mudre s., prve s., rajče s., stoje b., stroje b., hrane s., jake s. Der organische sing. gen. auf te lässt sich nachweisen bei andre mon. 267. 104; 297. 165; 271. 103; base mon. 143. 16; 141. 28; 141. 38; dubre, žive, žore, klime, mirče, jake: vgl. bosejon p.; piruoson cod. 2. 7. p.

9. Suffix eta **ATA**.

Baleta s., benata č., bogeta s., božata č., božeta č., božeta p., bojata č., bonata č., boreta s., borata č., bratrata č., buđata č., vávrata č., wawrzeta p., vladeta s., vlčeta s., vlčata č., vujeta s., vojata č., vrbata č., wierzbieta p., wyżata r. č., wyżeta č., wyszeta p., vaceta č., hněvata č., hođata č., holata č., hoňata č., goreta s., hostata č., gościeta p., hroznata č., gordjata r., hrdata č., hrdeta č., grubeta s., guneta s., dalata č., dvorata č., dobrata č., dobreta č., dražeta s., družeta s., držata č., gjurjata r., jurjata r., jirata č., žoreta s., ždata č., židjata r., žiznata č., žirjata r., ziemieta p., znata č., zořeta č., kvasata č., klimeta s., klimjata r., klimata č., klimeta č., kojata č., krajeta s., krajata č., krasata č., krzesata p., kuňata č., kyjata č., laketa s., lovata č., lysata č., lubata č., lutěta č., maleta s., mařata č., mileta s., miljata r., milata č., mileta č., miřata č., miřeta č., mirenta p., mladata č., modlata č., mrčeta s., mysleta s., myslata č., mysleta č., mnáta č., mstata č., něžata r., osljata r., oslata č., ostrata č., panieta: panantha cod. 1. 193. p., petrata č., pozdata č., putjata r., radeta s., radjata r., radata č., raleta s., rařata č., svojata č., sedlata č., slavata č., slavěta č., slawieta p., služata č., sobata č., spytata č., stranata č., zdata č., tvorata č., tverdjata r., tripeta s., třebata č., těšata č., unata č., uněta č., chvalata č., chwaleta p., chodata č., květata č., černjata r., černata č., ctata č., štědrata č., jaketa s., jurata č. — An ič in bojčeta s., vujčeta s., dojčeta s., rajčeta s.; an iko in mirčeta s. — Béletin s. — Hrnjetina s. — Hieher gehören die polnischen Bildungen auf eta, von denen manche nur in Ortsnamen nachweisbar sind: borzeta: on. borzęcin; wierzbieta: on. wirbencin; woleta: on. wolencin; gniewieta: on. gniewięcin; zarzeta: on. zarzęcin; ziemieta: on. zyemyanczino; slawieta: on. sławęcin; chwaleta: on. fałęcin; ferner benanta, boranta. brandenb.-urk.

d: Suffix adū **ADY**.

Mirad s. — Benada č., beneda č., boneda č., bienieda p. — Vukadin s., vujadin s., grubadin s., živadin s., kojadin s., lovadin s., miladin s., petradin s., stojadin s.

c) Aus labialen Consonanten bestehende Suffige.

b: Suffix ba **BA**.

Zloba r., radoba s.: vgl. karība s.

v: Suffix avū **AVY**.

Dobrav s., pribav s., brzava č., bēlava r., vlkava s. č., vēstava č., hodava č., gospava s., dobrava č., ždava č., žiznava č., žirava č., zorava č., zubava r., katava s., kujava s., ljepava s., lubava č., mirava č., mladava č., petrava s., svatava č., świętawa p., sobava č., stanava s.,

smyslaw a p., sudava č., tichava č., třebava č., chrapava č., květava č., ctava č., širava č.; vgl. auch miljeva neben mileva s. und msteva č. — Vlksava s. und tankosava s. — Dubravka č., černavka r. — Bogavíc s., boravíc s., gledavíc s., grdavíc s., desavíc s., žegavac s. — Voljavica s., žeravica s., pijavica s.

m : 1. Suffix mǔ **мъ**.

Radom č. p., nectom č. — Istoma r., kostroma r., radoma č.

2. Suffix imǔ **имъ**.

Bajim r., borzym p., budim Familienname s., kajim č., radim č. — Dragotim neben dragotin s., radosim s. — Tolima p. — Ljubimko r.

d) Aus gutturalen Consonanten bestehende Suffige.

k : 1. Suffix kǔ **къ**.

Divok č., myslok č., sudok r.

2. Suffix akǔ **акъ**.

Bajak s., benák č., brajak s., brzak s., bujak b., vidak s., vujak s., voják č., gojak s., holák č., hosták č., dědák č., živak s., žirák č., ziemiak p., křižák č., lsták č., malák č., medak s., mijak s., milak s., milák č., modlák č., mrzák č., novak s., pozdjak r., prijak s., pribak s., předak s., petak s., radak s., rajak s., rudak r., svak aus svojak s., svak č., selak s., služák č., stojak s., třetjyak r., chvalák č., hrnjak s., šestak r., šimák č. — Bělijak s., manijak s., nedjyak akt. 94. r.: Thema wohl dē; miljak s., poznjak r., přisňák č., raňák č., skořák č. — Balačko s., kosnjačko r., třetjačko r., hynáček č.

3. Suffix ekǔ **екъ**.

Vulek s.

4. Suffix ikǔ **икъ**.

Batík č., beník č., bienik p., božík č., božyk p., bolík č., budík č., bělík č., vavřík č., velík č., vladík č., vojík č., volík č., vratík č., hodík č., golik r., hostík č., hyncík č., dobrik s., dobřík č., dojnik r., děvík č., žilik s., kvasík č., krajík č., kralík č., krasík č., lovík č., lutík č., malík č., mařík č., milík č., modlík č., myslík č., menšík r., otík č., pačík č., petrik r., petřík č., pozdík č., přibík č., prosík č., radík č., raník č., ratík č., rubík č., svatík č., sobík č., slavík č., straník č., sulík č., zdík č., tomík č., těšík č., unik p., chvalík č., ctík č., janík č., jařík č., jutřík č. — Budínik s., vilník s., vlachník č., prądnik p., putnik s., ratník č., slavník č., slawnik p. — Devčík č. — Mikšík č., onšík č. — Balika b., danika č., krasika p., črúnika b., jaglika s., jelika s.

5. Suffix ukǔ **укъ**.

Miluka s., raduka s. — Radukan s.

6. Suffix jukǔ **юкъ**.

Vasjuk akt. 121. r., miljuk r., mitjuk r.

7. Suffix yka *ыка*.
 Vladyka s.

8. Suffix ťko *ько*; ťkŭ *ькѣ*.

a) Andruško s., andjelko s., bajko b. s., benko s., berŭko s., blažko s., božŭko s., bojko b., borŭko r., branŭko s., bratŭko s., brajko s., butko s., bujko s., bunko r., bĕlko r., velŭko s., veličko s., vitko s., vladko s., vlajko b., vladimirko r., vlastko s., vlaško s., vlčŭko s., vujko s., vojko s., vratŭko s., vyško r., vjačko r., gojko s., grubko s., danko b., desko s., dobrŭko s., domŭko s., dražko s., drajko s., dimko s., žarŭko s., živŭko s., žirko r., žonko mon. 281. s., žunko mon. 297. s., ždanko r., zvĕrŭko s., zlatko s., ivanko s. r., ivŭko s., krajko s., ljubko r., lĕlko s., malko b., malŭko r., matko s., milŭko s., milko b. s., mirŭko s., michalko lĕt. 1. 131. r., mladŭko s., nedĕlko b., nedjeljko s., nelko s., ninko s., novko s., nĕžko s., obretko s., pavko s., paunko s., pastrŭko s., pietrko p., pijanko r., plavko s., pozdĕjko r., pripko s., purko s., petko b. s., pjatko r., radŭko r., rajko b. s., ranko s., rasko s., raško s., romanko r., rusko s., selko r., semko b., semŭko s., slavŭko s., smolko s., stajko b., stamenko s., stanŭko b., stanko s. r., statko b., staško r., stepko s., stojko b. s., straško r., zdyško r., srečko s., tvrdŭko s., tomko s., tripko s., hranko s., hrelko s., cvĕtko b. s., nečajko r., čavko s., šestŭko r., janŭko s., jerko s., jurŭko s. — An oje in vidojko s., milojko s., radojko s.; an ilŭ in stojilko s., tomilko r.; an anŭ in milanko; an enŭ in ljubenko s., milenko s., radenko s.; an inŭ in vojniŭko r., ljubinko s., milinko s., marinko s., radinko s.; an onŭ in radonko s.; an ĕta in dobretŭko s., radetŭko s.; an imŭ in ljubimko r.; an akŭ in balačko s., kosnjačko r., tretŭjačko r.: vgl. janačko s.; an isŭ in borisko r.; an ičŭ in božičko neben božičko s., menšičko r., rajičko s.; an ašŭ in bogdaško r., dumitraško b., ivaško b., milaško s., petraško b., stepaško r.; an ušŭ in dobruško s., mijuško s. — Vlajkul b., nĕškul b., jankul s., jankol b. — Vlaškalin s., vučkulin s. — Mirkan b., stojkan b. — Mirčeta s. — Pavkun s. — Stojkica b.

b) Batĕk č., benek č., bieniek p., blažek č., božek č., bojek č., boček č., boleĕk č. p., bonek č., borek č., bořek č., budek č. p., bĕlŭk s., bĕlek č., veleĕk č., vítĕk č., witek p., włodek p., vlastek č., wlostek p., vlašek č., vlčĕk č., wilczek p., vojek č., vrateg č., vršek č., vacek č., gajek p., hnĕvek č., goworek p., hodek č., hojek č., honĕk č., hostek č., gostek p., grodek p., hrozek č., hrbek č., grzymek p., hynek č., doĕek č. p., doĕřek č., domek č., dražek č., znanek č., kvasek p., krásek č., krasek p., křivek č., křížek č., ladek č., lasek č., lovek č., lysek č., lestek p., lelek č., nelepek č., lubek č., lutek č., lutek p., malŭk r., malek č., marek č., machek č., mašek č., medek č., milek p., michalek podl. 415. č., mladek č., mojek č., mraček č., mroczek p., myslek č., omyslek č., mstek p., měšek č., mieszek p., naček č., niczek p., ninek č., nosek č., otĕk č., palek č., paček č., pasek p., petřek č., pešek č., pivek č., pravek č., příĕek č., przybek p., prosek č., přĕmek č., ptaček č., radek č., ranek č., rašek č., rodek č., samek č., svatĕk č., sedlek č., skorek č., slavek č., služek č., smilek č., sobek č. p., sobĕslávek č., spytek p., srnek č., stanĕk č., staniek p., slupek p., strojek č., strzežek p., sulek č. p., zbyšek č., zbyszek p., zbynĕk č., zdenĕk č., zdislávek č., stočŭk s., sudek č., sądek p., toľŭk s., tomek p., třebek č., těšek č., unek č., hvalek s., chvalek č., chodek p., chotek č., chrapek č., kvĕtek č., častek č., čásek č., černek č., šimek č., šiřak s., štíteĕk č., janek č., jařek č., jezdek č., jirek č. — Bohunĕk č., hynáček č., kojánek č., mściszek p., mutíšek č., radošek č. — Děčana č., tvrčan č. bestehen aus dědek, tvrdek und janŭ.

Anka s., benka č., berka č., bolka č., branka č., bělka č., vlajka b., vlaška č., vojka b. s., vratka č., věcka č., hněvka č., hodka č., grozdanka b., grozdijanka s., danka č., dařka č., dobka č.; vgl. dobročka č., dorožka r., dražka č., družka č., dzieržka p., děvka č., živka s., zlatka b., zorka s. č., ivanka b., ivka s., inka r., istka p., kavka č., klimka r., koviljka s., kojka b., ladka č., ljutka r., maňka č., mikitka akt. 48. r., miljka s., milka s., mirka č., niemirka p., mitka r., nedělka s., nedka č., novka s., nětka č., paunka s., podivka č., petka b. s., radka b. č., rajka s. č., rodka r., šwińka p., slavka č., smiljka s., smoljka s., sobka s., stajka s., stamenka s., stanka b., stanika s., stojka b. s., ostoika č., stranka č., sbyška r., zbyška č., sudka č., tetka č., tiška r., todorka pês. 1. 63. b., třebka č., těška č., unka č., cvětka b., nečajka r., čavka s., černka č., šarka č., janika s., jarka č., jelka s., jerka chwalcz. 2. 91. p., jurka r. — An oj in vidojka s., istoika s., maloika s., miloika s., radoika s., stanoika s.; an anŭ in draganka b., živanka s., stojanka s.; an janŭ in seljanka r.; an enŭ in boženka b., vlčenska č., sulenska p.; an inŭ in malinka s., marinka s., mutinka č., zdinka č.; an unŭ in bohuńka č., milunka s., petrunka r., pervunjka r., pjatunka r.; an ynja in dobrynka r.; an avŭ in dubravka č., černavka r.; an ota in sobotka č.; an yši oder yga in malyška r.; an aši oder ahŭ in onaška r., ostaška r.; an oši oder ocha in žiroška r., miroška r., timoška r.; an uši oder uchŭ in bohuška č., iljuška akt. 103. r., petruška r.

g: 1. Suffix ugŭ оу҃гъ.

Črnug s.

2. Suffix yga ѡ҃га.

Krotyga: krotigin akt. 92. r.; lodyga: lodygin akt. 333. r., malyga r., noryga: norygin akt. 151. r., jaryga r.

h: 1. Suffix hŭ хъ.

Děvoch r., žiroch r., mysloch č., radoch č., svatoch č., slavoch č., ostach č., timoch r., unoch p., czarnoch p. — Timocha r. — Bratochna s., bratrochna č., dobrochna č., dragohna s., lubochna č., milochna č., mirochna s., radochna č., svatochna č., świętochna p., černochna č., jarochna č. — Žiroška r., miroška r., timoška r.

2. Suffix ahŭ ахъ.

Domacha č. — Ivahan s. — Milahna s. — Vgl. onaška r., ostaška r.

3. Suffix ehŭ ехъ.

Božech č., bolech č., holech č., dobřech č., myslech č., ostřech č., radziech p., śmilech p., zdech č. — Božecha č. — Božechna č., bolechna č., vacechna č., malechna č., milechna č.

4. Suffix ihŭ ихъ.

Bolich č., žiřich č., milich č., zdich č. — Benedicha č., vojicha č., volicha č., gosticha r., pospilicha r., zdicha č., střezicha č., sudicha č., terebicha r. — Berihna s., vadichna č., velihna s., vlčihna s., vojihna s., dobrihna s., držiha s., nadihna s., ozrihna s., prēdihna s., stanihna s.

5. Suffix ŭhu оу҃хъ.

Vladuh glag.-cloz. LXXVII., goľuch p., iljŭh akt. 117. r., miluch č. — Baťucha č., žirucha r., malucha r. č., zduha č. — Petruchna č. — Bohuška č., iljuška akt. 103. r., manuška r., petruška r.

6. Suffix *ihŭ* **ихъ**.

Bělŭhan s., vilŭhan s., aus -ihŭ-anŭ.

7. Suffix *éhŭ* **ехъ**.

Setěch č., sieciech p.

e) Aus Sibilanten bestehende Suffixe.

c: 1. Suffix *icŭ* **ицъ**; *iči* **ичъ**; *ica* **ица**.

Vulic s., godic s., dobric s., kumanic s., petric s. — Bogŭc s., bojac s., bubŭc s., vlkŭc s., vojec č., galŭc s., hlupec č., ugodŭc s., holec č., grimŭc s., grubac s., hrubec č., divŭc s., dobrŭc s., domec č., družŭc s., družec č., djurac s., živac s., zubŭc r., ivanŭc s., krivec r., lěvŭc s., nelěpŭc s., mikec č., milŭc s., milec č., nikŭc s., ninŭc s., niniec p., obradŭc s., oporŭc s., pribŭc s., protivec č., pupŭc s., rubŭc s., slawiec p., smilŭc b., stanŭc s., stepŭc s., stokŭc s., unec č., hvalŭc s., hlapŭc s., črnŭc s., šarac s., jarec r.; ovŭc ist ŭ-ŭc: dragovŭc s., malovŭc s., radovŭc s. — An ilo in gostilŭc r., dušilŭc r., dēdilŭc r.; an olŭ in jagolŭc r.; an nŭ in kazaneec r., prodanŭc s., bogdanŭc s., bohdanec č.; an anŭ in grdanŭc s., grubanŭc s., draganŭc s., radovanac s., stojanŭc s.; an enŭ in hladenec č.; an inŭ in radinŭc s.; an onŭ in radonŭc s.; an ēnŭ in prvēnŭc s.; an avŭ in bogavŭc s., boravŭc s., gledavŭc s., grdavŭc s., desavŭc s., žegavac s.; an ičŭ in bogčŭn s., borčŭn s., vujčŭn s., gojčŭn s., gončŭn s., dobrŭčŭn s., dojčŭn s., kojčŭn s., krajčŭn s., lěpŭčŭn s., milčŭn s., tihčŭn s. — Dančjul b., danŭčul s., stančul b.

Bajica s., balica s., batice č., božica s., bojica s., bratica s., bratŭrice č., brajica s., budica č., bjelica s., vatrice s., veselica s., vladica s., vlastice č., vlčica s., vujica s., vojica b. s., volice č., gojica b., golica r., holice č., grujica s., hynice č., dalica č., dinica s., dobrica b. s., dumica s., dunica r., dušica r., dēvice r., djurica s., kajica s., lalica s., lamprica mon. 457. s., lěvica r., ljubica s., ljutica s., malica č., marica s., martolica mon. 233. s., mikulica mon. 44. s., milica s. č., nikulica s., novica s., pavica s., paunica s., perica s., prēdica s., radica s., rajica s., rašica č., ružica s., slavica b. s., stanica s., tomica r., travica s., urica s., hrnjica s., květica č., černice č., jarica s., jelica s.; ovica ist ŭ-ica: vlkovica uxor τού Vlk ok. 76. s. — An oj in radojica s., radojca s., stanojica s.; an ilo in ninilica r.; an onŭ in radonica; an inŭ in slawnica p.; an avŭ in voljavica s., žeravica s., pijavica s.; an ŭko in stojkica b.; an ošŭ in urošica s.

2. Suffix *uca* **уца**.

Bēluca b.

s: 1. Suffix *sŭ* **съ**.

Balosin s., bratosin s., radosin neben radosim s., aus -sŭ-in. — Bolesa č., hněvsa č., hostca č., leksa č., mirsa č., přibysa č., prodasa č., třebŭsa č., jirsa č. — Bracan s., vlŭksan b., vlkŭsan s.

2. Suffix *asŭ* **асъ**.

Vitas č., vlkas s., dubas r., litas č., radas s. — Domasa č.

3. Suffix *isŭ* **исъ**.

Boris r., hrabis č.; vgl. dworis p., skarbis p. — Hněvisa č.

4. Suffix usŭ оуѣкъ.

Grdus s. — Bohusa č. — Radusin s.

5. Suffix ysa ѡса.

Černysa r.

f) Aus Palatalen bestehende Suffige.

č: 1. Suffix čŭ чѣкъ.

Lakoč s., mihoč s., nêgoč r., tihoč s.

2. Suffix ačŭ ачѣкъ.

Vidač s., vukač s., grubač s., dragač s., krivač s., roháč č. — Vitača s., vujača s., stanača s., jelača s.: vgl. podač-ič s.

3. Suffix ečŭ ечѣкъ.

Godeč s., paleč č.

4. Suffix ičŭ ичѣкъ.

Borič r., bêgič r., vučič s., vulič s., gajič s., dajič s., dabič s., dragič b. s., dênič s., živi-
nič s., kojič s., ljubič s., milič s. č., pavič s., radič s., rajič s., stojič s. ugrič s. — Bajčeta s.,
vujčeta s. — Božičko s., menšičko r., rajičko s. — Dragičan b.

5. Suffix ŭča ѡча.

Vlkīča s., videnče b., ivančo b., ivanče s., jovančo b., milča b., mirča b., mirčo b.,
mirčē b., mihalče gramm. 304. b., nikolča avr. 67. b., průvančo b., slavčo b., stančo b., stojča
s., stojanča s., todorča avr. 69. b.

š: 1. Suffix šŭ шѣкъ.

Beroš s., branoš s., bratoš s., bratosz p., bêloš s., vitoš č., gnêvoš r., gniewosz p., grdoš
s., divoš s., długosz p., dobroš s. č., dragoš b. s., drogosz p., drugoš s., druhoš č., dědoš č.,
zloš s., laloš s., luboš č., lutoš č., maroš s., medoš s., miloš b. s. č., miroš s. č., mitroš akt.
165. r., mladoš s., młodosz p., mrkoš Familiennamen č., mątosz p., njegoš s., pakosz p., peroš s.,
prokoš r., prokosz p., petoš s., radoš s. č., radosz p., ranoš č., ruboš č., svatoš č., slavoš č.,
slawosz p., srpoš č., tvrdoš s., unosz p., uroš s., cvêtoš s., častoš č., jaroš č., jarosz p., jutroš č.
— Bratoša r., luboša č., nahoše č., radoša s., svjatoša r., skoroša č., timoša r., cvêtoša s. —
Mitoš s. — Dragošan b. — Radošek č. — Urošica s.

2. Suffix ašŭ ашѣкъ.

Bieniasz p., bohdaš č., gnêvaš r., holaš č., hostaš č., dobrasz p., domaš r. č., dragaš s.,
djuraš s., ivaš r., ignaš akt. 175. r., lêvaš r., malaš r., milaš s., mojaš s., ostaš r. č. p., petraš
s., pietrasz p., hotaš s. — Milijaš s. — Vitaša č., domaša r. č., milaša s., onaša r. — Bogašin
s., vlkašin s., dobrašin s., dmitrašin s., djurašin s., milašin s., nikašin s., petrašin s., pejašin s.,
cvjetašin s., jelašin s. — Bogdaško r., dumitraško gram. 300. b., ivaško b., milaško s.,
petraško b., stepaško r.

3. Suffix eš' еш'.

Beneš č., boheš č., bolesz p., boneš č., boreš č., brateš s., vuleš s., vraneš s., galeš b., glaveš s., gniewiesz p., holeš č., grbeš s., dalesz p., dobeš r., dobiesz p., zleš č., klimeš č., kostreš s., kuneš č., lukeš č., maleš s., mareš s., mikeš č., mileš s., mrakeš č., pereš č., praveš č., prokiesz p., pureš s. r., sêkureš s., uneš č., črneš s., jakeš č. — Brateša s., vileša č., galeša s., grubeša s., daleša č., mileša s., mireša č., načesa č., radziesza p., zdeše č., uglješa s.

4. Suffix iš' иш', richtiger wohl yš' ыш'.

Beniš č., beřiš č., boriš s., bořiš č., branis č., bronisz p., budiš č., veliš s. č., vlastiš č., voliš č., vratiš č., gladysz p., holiš č., hostiš č., grubiš s., diviš č., dziwisz p., dragiš s., drahýš č., záviš č., ziemisz p., zřiš č., ivaniš s., kojiš č., mališ č., malyš r., modliš č., mstiš č., mscisz p., mjakiš r., mutiš č., prediš s., radiš s., ratiš s., sobiš č., slawisz p., staniš č., straniš č., zbyš č., zdiš č., tvrdiš č., toniš č., trêbiš conv.-carant., chvališ č., janiš č., jaryš r., juriš s. — Bogiša s., bojiša č., bratiša s., brajiša s., vratiša s., gojiša s., holiša č., golisza p., gostiša s., hostiše č., hrabiše č., gradiša s., grubiša s., dajiša s., dabiša s., dobriša s., dobryša r., dragyša s., djuriša s., zaviša s., záviše č., zawisza p., ziemisza p., iviša r., nekuriša r., ljubiša s., ludiše č., mališa s. č., malisza p., miliša s., mīstiša r., nētiše č., paviša s., periša s., radiša s. č., rajiša s., staniša s., stojiša č., tvrdiša č., toliša s., hodiša s., hraniša s., janiša č., juriša s. — An anŭ in dējaniš s. — Dobrišan b. — Mściszek p., mutíšek č.

5. Suffix uš' уш'.

Benuš č., bohuš č., bogusz p., bonuš č., bratruš č., vituš č., draguš s., drahúš č., děduš č., maluš s., mikuš č., minuš pês. 1. 171. b., nêguš s., niegusz p., raduš s., radúš č., januš č., janusz p. — Benuše č., bohuša č., bogusza p., bonuše č., bratruše č., vlahuša s., haluše č., gorbuša r., klimuša r., libuše č., maluša r., małusza p., maruša s., maruše č., miluša s., miluše č., petruša s. r., petruše č., pietrusza p., pervuša r., januše č., jaruše č. — Dobruško s., mijuško s.

6. Suffix juša юша.

Gordjuša r., injuša r., ondrjuša akt. 175. r., patrjuša akt. 20. r.

7. Suffix iša ыша.

Bališa s., boguša r., bokša r., borše č., borsza p., volodša r., vlkša s., grubiša s., drakša s., jovša s., krajša č., lukša s., lutše č., mikša s., milša s., mirša s., mrkša s., nikša s., nêkša b., pavša r., pauša s., plavša s., pribyša r., prokša r., předša č., ratiša r., ratše č., swojsza p., stanjša s., stojša s., jakša s. č. — Dragišan s., mikšan b. — Nêkšul b.

8. Suffix êš' êш'.

Hotêš s. — Matêša s. — Sobêšín č.

9. Suffix êjšij êйший.

Milejši č.

II. BILDUNG DER ZUSAMMENGESETZTEN NAMEN.

Während im Deutschen die Zahl der zusammengesetzten Namen die der einfachen bei weitem übertrifft, dürften umgekehrt im Slavischen die einfachen Namen zahlreicher sein als die zusammengesetzten.

Die Aufgabe des Sprachforschers hinsichtlich der zusammengesetzten Namen ist die: den Sinn der Zusammensetzung, d. i. des zusammengesetzten Wortes darzulegen; er darf sich nicht damit begnügen die Bedeutung der zusammensetzenden Theile aufzuweisen. Diese Aufgabe ist allerdings so schwierig, dass man angesichts der vielen bis jetzt noch nicht erklärten, ja vielleicht für immer unerklärbaren Namen an der Erreichbarkeit des Zieles verzweifeln möchte, und wer, wie E. Förstemann, sich dahin ausspricht, dass in der ahd. Periode durch die Bedeutung wenigstens kein in Namen häufiger Wortstamm gehindert wird, mit einem andern gleichfalls häufigen sich zu verbinden (Zeitschr. 3. 446 zu vgl. mit 1. 103), d. h., dass im ahd. manche zusammengesetzte Namen keinen Sinn haben, kann getrost seine Gegner auffordern, ihn durch die That zu widerlegen, d. h. zu erklären, was andere unerklärt gelassen.

Die Fragen, die bei der Behandlung der zusammengesetzten Namen zur Erreichung des ausgesprochenen Zieles gelöst werden müssen, sind folgende: I. Welche Redetheile können den ersten oder zweiten Theil der Zusammensetzung bilden? können namentlich Verba als Theile der Zusammensetzung eintreten? II. Welche Veränderungen erleidet der Auslaut des den ersten Theil der Zusammensetzung bildenden Thema? III. In welchem Verhältnisse stehen die Theile der Zusammensetzung zu einander? IV. In welcher Ordnung folgen die zusammensetzenden Theile auf einander?

I. Welche Redetheile können den ersten oder zweiten Theil der Zusammensetzung bilden?

Den ersten Theil der Zusammensetzung bilden Nomina, Präpositionen, die Negation ne und Verba.

A. Wir wollen hier vor allem jene Zusammensetzungen abthun, in denen a) eine Präposition oder b) die Negation ne als erster Theil eintritt.

a) 1. bezŭ sine: bezdruh č., bezděd č., beždziad p., bezděda č., d. i. sine socio, sine avo ων, οὐσα, und das dunkle bezpřim č.;

2. za, in der Bedeutung valde, wie im Polnischen szata za ciasna: zalub č., nezamysl č.;

3. na und nadŭ super: návoj č., nawoj p., namír č., naslaw p., nadbor p., nadslav č. vgl. ἐπικύδης ruhmvoll; dunkel sind nažyr p., načas č.; narus č. ist wohl röthlich;

4. o und obŭ, vielleicht im Sinne des griechischen περί: okrasa č., omysl č. vgl. ἐπιμήδης; obrad s. r.;

5. otŭ: otrad č. vgl. asl. otrada relaxatio;

6. po, wohl im Sinne des griechischen περί in περικλης, περισθένης, περίφημος, wie es im blg. zur Steigerung dient: podobr melior. Vergl. Gramm. 3. 178: pobor s., pobrat s., poljud r. vgl. περίλαος; pomil č., poněg s.; anders ist wohl postan č. zu deuten;

7. pri: přiboj č., přibor č.;

8. proti: protivoj č. vgl. ἄντανδρος; protihněv č.;

9. prê, prědŭ, prědi im Sinne des griechischen περί, πρό: a) prěljub s., prělut č., prěmil s., peremil r., prěmil č. vgl. bolemil č., vyšemila č., vacemil č. und pačemil s.; prěmysl č., prěmysl p. vgl. περιμήδης, προμένης, πρόνους; pereněg r., prerad b., prědimir s., prědmír č., pereslavec r., prědislav s., prědslava r., prědslav č., prědslaw p., prědzislav p. vgl. προκλής; b) prěbor č., prědbor č., prědbor p. vgl. πρόμαχος; prěvoj č., prědivoj s., prědvoj č., prědwoj p. vgl. πρόλαος; prědlov č., prědpek p.; anders prěstan č.

Man füge hinzu: kroměžir sl.

b) nedamír č., niedamir p., niedan p., nedoma č., niedosa p., neždan r., nezamysl č., neklan č., nekras r., nekrasa č., nelepa č., neljub r., nemir r., nemír č., niemir p., nemira r., niemierza p., nemoj č., niemoj p., nenad s., nerad s. č., nierad p., nieroda p., nesul č., neužir č., neupokoj r.

B. Ausser diesen Fällen ist der erste Theil der Zusammensetzung in der Regel ein Nomen: dobroslav, miroslav.

C. Ausnahmsweise bildet ein Verbum den ersten Theil der Zusammensetzung: pribyslav. Die Scheidung zwischen Nomen und Verbum ist jedoch häufig unsicher. Wir glauben in folgenden Zusammensetzungen als ersten Theil ein Verbum annehmen zu sollen, und bemerken, dass regelmässig diejenige Form eintritt, welche dem Infinitiv zu Grunde liegt, und zwar in der Bedeutung eines Substantivum verbale: braslav conv.-carant., zbraslav č., pobraslav č., auffallend ist das polnische zbrosław: bra; damír č., daslav k.: da; izjaslav r.: izjím; masław p.: ima; načevoy č., načehost č., načepuk č., načerad č., načeslav č.: načę; pribyslav k., pribyhval s., přibičest č.: priby; ostagniew p.: osta; zbyhněv č., sbyslav r., zbysław p.: sŭby; ubislav č., ubičest č.: ubi; čáslav č., czasław p.: ča. — Die II. sing. des Imperativs findet sich nur in dadzibog p.: vgl. den russischen Götternamen daždĭbog nest. XXXVIII.

Was ich hier annehmen zu dürfen glaubte, nämlich die Verbindung eines Verbalthea mit einem Nomen zu einem Worte, scheint, obgleich selten, auch in Appellativen einzutreten: das asl. vĕglasŭ peritus, nevĕglasŭ imperitus besteht aus vĕd und glasŭ, wie aus der nsl. Redensart: tomu glasa ne vĕ erhellt; im nsl. nejevera, wofür auch, jedoch minder richtig, nejovera ἀπιστία, gewahre ich je, d. i. im, und vĕra: vgl. das asl. vĕra jęti, fidem habere; das nsl. nejevolja neben nejovolja non promptum esse scheint ein allerdings nirgends nachweisbares volja jęti vorauszusetzen. Dieser Darstellung treten, wie es scheint, die Ergebnisse der vergleichenden Sprachforschung entgegen: wenigstens werden von Bopp, Vergl. Gramm. 1416, die in Composita wie ἀρχέπολις, δακέθυμος, φερέπονος verwandten Formen, die man für Verbalformen zu halten geneigt wäre, für Nomina erklärt, und wenn man φερεστάφυλος mit σταφυλοφόρος zusammenhält, kann man nicht umhin Bopp beizupflichten.

D. Der zweite Theil des zusammengesetzten Namens ist stets ein Nomen.

II. Welche Veränderungen erleidet der Auslaut des den ersten Theil der Zusammensetzung bildenden Themas?

A. ŭ und a werden durch o, ĭ durch i ersetzt; der Comparativ verliert der Regel gemäss den consonantischen Auslaut.

B. In manchen Fällen wird o oder richtiger das diesem zu Grunde liegende ŭ zu u verstärkt: bogu; oder durch a ersetzt: boga, doma.

C. In anderen Fällen wird o zu i oder e geschwächt.

D. Noch weiter geht die Schwächung, wenn i durch ĭ ersetzt wird, oder ganz ausfällt, was nach j regelmässig eintritt.

Die Erklärung mehrerer dieser Lautveränderungen ist schwierig. Von Formen wie domaslav ist wohl abzusehen, und anzunehmen, doma sei eine Casusform wie lidmi in lidmi-bora č.; allein auch für u statt o fehlen Analogien, da ja an rumü für roma, Vergl. Gramm. I. 34, aus dem Grunde nicht gedacht werden darf, dass wir es bei Personennamen mit u für o in tonlosen Sylben: boguslav, zu thun haben, abgesehen davon, dass dieser Lautübergang sonst nur in entlehnten Wörtern eintritt; nicht minder schwierig ist die Erklärung des i für o, indem die Berufung auf kleinrussisches bih für bogü, Vergl. Gramm. I. 343, abzuweisen ist: dessenungeachtet mag hier an: roma, rumü, rimü; an ancona (jakun) jakin; an albona (labun) labin etc. und endlich daran erinnert werden, dass auch das lat. am ersten Gliede der Composita die äusserste Schwächung des Endvocalen liebt: Bopp, Vocalismus 132, Vergl. Gramm. 1416, eine Schwächung, die von Bopp auch in ἀρχι (ἀρχικέραυνος), τερπι (τερπικέραυνος) angenommen wird, und in ξανθιχλῆς sicher eintritt. Dass bei dem i nicht an einen Casus, etwa den sing. loc., zu denken ist, zeigt das damit abwechselnde o.

A. a) Balomir b., blahomil č., bogodan b., bogomił p., bratoljub s., veloslav s., všebor č., wszebor p., vsevolod r., vsemir s., dobiegniew p., dobislav č. für doběslav; dobiesław p., svěslav č., swesław p. etc. aus balü, blagü, bogü, bratü, velü, woraus velij, všiü asl. vši; dobiü asl. doblj; svoj: své aus svoje;

b) Dikosava s., sestrobora č., slavobora č., slawobora p., slawomierz p. etc. aus dika, sestra, slava; asl. zemlja, č. zemja, p. ziemia hat i für ie: zemibora č., zemižizn č., ziemirad p., ziemislawa p.; doch auch o: zemovít č., ziemowit p.;

c) Branivoj s., branimír č., branislav s. č., bronislav p., vlastibora č., włościbora p., hostivít č., gościżyd p., gostimir s., hostirad č., hostislav č., gościslav p., lstimír č., myslibora č., myslibora p., mścibora p., mściwoj p., mstihněv č., mścigniew p., mstidruh č., mřislav r., mstislav č., mścislav p., ratibora r. č., racibora p., ratimir k., ratimír č., ratislav r., stanimir s. r., stanimír č., stanislav s. č., stanislav p., ctibora č., ścibora p. für ein asl. čřtibora; čestmír, ctimír č., ctirad č., ctislav č. aus branj, vlastj, gostj etc.;

d) Bolebora č. p., bolehnev č., bolemil č., bolemir s., vyšehněv č., vyšemír č., wyszemierz p., wyszeniega p., vyšeslav r., vacemil č., većeněga k., vacerad č., večeslav k., vjačeslav r., vaceslav č., więcesław p., pačemil s., unjemir s., uniemysł p., uněslav und unislav č., uniesław p. von bolij, vyšij, veštij etc.

B. a) Bohuvlast č., bohuvoľe č., bohudar č., bohumil č., bohumír č., bohumest č., bohurad č., boguslav r., bohuslav č., bogusław p., bohusud s. č., bohutěch č., bohuchval č., boguchwał p., bratrumil č., verchuslava r. vgl. wirzechosława p.; dědumil č., petrumila č., pietrumila p., tetumil s.;

b) Bohadal č., bohačeje č., domabora č., domawit p., domahost č., domažir r., domamêr r., domamír č., domanêg r., domarat č. p., domaslav č., domasław p., karaman s.

C. a) Berivoj s., berislav s., božislav s. č., bořivoj č., bořihněv č., borislav s., břetislav č., budivoj č., budimil s., bdihost č., bēlimir s., vadislav č., velislav č., wielislav p., veloslav s., vitislav und vitoslav č., vladioj č., vladimír č., włodzimierz p., vladislav s. č., volimír č., wolimierz p., vrativoj č., vratižir č., vratimír č., vratislav s. r. č., hodislav č., godzislav p., gorislav r., gorzysław p., gradislav s., desibrat s., desimir s., desirad s., desislav s., draživoj s., deržikraj r., držikraj č., dzierżykraj p., držimir s., držimír č., židimir r., židislav r., imislav p., kazimêr r., kazimir s., kazimír č., kazimierz p., kaliman b. s., kariman s., krasimir s., ljubivoj s., ludimír

und ludomír č., ludislav č., lutibor und lutohor č., manislav s., milislav und miloslav s., modliboh č., modlibor p., mnislav č., mařimêr Slavoniae dux; nosislav č., ozislav s., prosimír č., prostibor č., prvislava conv.-carant. vgl. prvoslav s.; petislav s., radimil č., radimír č., radislav č., rastimir s., rasislav s., rostislav r., rościslav p., rodislav č., sadiovoj s., svetislav s. vgl. svjatoslav r., svatoslav č.; selibor č., selislav p., skrbimír č., skarbimierz p., slavibor č. vgl. slawobor p.; slavimír č. vgl. slawomierz p.; sobislav č., sobitěch č., spytimír č., stranislav č., stratimir s., strašikvas č., strojislav s., střezivoj č., střezimír č., strêzislav s., sulivoj č., sulislav p., zdanimír č., zdislav č., ździslav p., siecigniew p., siecislav p., sudimír r., sudimír č., sudislav č., sędzislav p., tvorimir r., tvořimír č., tvrdislav s., tverdislav r., twierdzislav p. vgl. twardoslaw p.; tosignêv r., tomislav k., těšivoj č., chvaliboh č., chwalislav p., hodiovoj s., hodimir s., hranidrug s., hranislav s., cvitimír s., janislav p., jezdimir s.;

b) boželze č., božetěch č., hrdebor č., dobřemil č., dražeslav s. vgl. dragoslav s.; židebor č. vgl. židimir r.; lutebor č. vgl. lutohor č.; soběbor č., soběhrd č., soběslav č., sobieslav p. vgl. sobislav č.; soběstoj č., zdebor č. neben zdibor und zděbor č., zdemil č., ździemił p., tēšemir s. vgl. těšivoj č.; chotěbor č. vgl. chotimír č., chotislav č. und cheibor p.

D. a) Bratimír s. neben bratimir und bratomír s., danislav r., dragiman s. neben dragoman s., milibrat s., radiman s., ratimír r., svěťboh č., spyémierz p., spyéslav p.;

b) Bohdan č., bogmił p., bojslav č., wislaw p. aus witslaw; vukdrag s., vukman s. neben vukoman s.; vukmiłj s., vukmir s. neben vukomír s.; vojborz r., vojgost r., vojdrag s., vojmir s., vojmir č., wojmierz p., vojnêg s., vojslav s. č., wojslaw p., vojtěch č., wojciech p., vršman č. aus vršiman; gojmir s., gojslav s., hostmil č., hostpřid č., gierslaw p. aus gierdslav; dokmir s., držkraj č., drslav für und neben držislav č., dzierslaw für und neben dzierzyslaw p., krajmir s., krajslav s., krzeslaw p. für krzesislav; lubhost č., lubman č., ludmila č., lutbor č. neben lutohor č.; miobrat s. neben milobrat s.; milhost č., miodrag s., mojmír č. neben mojemír; auch momir s. scheint für mojmír zu stehen; mojslav r. č., nětmír č., proslav č. wohl für prostislav; radhost č., radman s., radmil s., radmir s. neben radomír s.; radmierz p., radslav č. neben radoslav; raslav s. ist aus raoslav s. hervorgegangen; raclawa p., ratmír č., rodstoj č., rusmir s., sambor p., svojboh č., svojmír č., svojslav č., stojhnêv č., stojmir s., stojmír č., stojmar sl.; stojoslav č., strachkvas č., strieslaus d. i. strêslav s. für strêzislav; čestmír č., šišman b.

Man beachte lutohor, lutibor, lutebor, lutbor č.

III. In welchem Verhältnisse stehen die Theile der Zusammensetzung zu einander?

Die Theile der Zusammensetzung sind entweder einander coordinirt oder der eine ist dem andern subordinirt. Jenes tritt ein in den copulativen Compositis, im Sanskrit dvandva genannt, deren Theile in der Auflösung durch „und“ verbunden werden: skr. pânipâdam manus et pes; βατραχο-μυ in βατραχομυομαχία; su-ovi-taur in suovetaurilia. Die Composita, in denen der eine Theil dem andern subordinirt ist, sind zweierlei, je nachdem beide Theile in demselben oder in verschiedenen Casus stehen. Jenes tritt ein in den determinativen Compositis, im Sanskrit karmadhâraja genannt: prija-bhârjâ amata uxor; μεγαλο-μήτηρ; meri-dies; dobro-dêtělĭ virtus, eigentlich bonum opus; dêvo-mati nach dem griech. παρθενομήτηρ. Der zweite Fall tritt ein in den Abhängigkeits-Compositis, im Sanskrit tatpuruša genannt: tatpuruša selbst ejus vir; θησαυρο-φύλαξ; auri-fex; vino-gradŭ vinea, eigentlich vini hortus.

Diese Composita kann man, da sie keine Composita voraussetzen, primär nennen, zum Unterschiede von den secundären, die auf einer der bezeichneten Compositionsarten beruhen. Secundär sind die possessiven Composita, im Sanskrit bahuvrīhi genannt, die so beschaffen sind, dass das, was das Schlussglied bezeichnet, von dem, dessen adjectivisches Attribut sie sind, auf die vom ersten Gliede bezeichnete Art besessen wird. Benfey, Vollständ. Gramm. der Sanskrita-Sprache §. 663. In der Auflösung tritt das Particip „habend“ hinzu, vor welchem entweder beide Compositionsglieder im Accusativ stehen, oder nur das zweite, während das erste ein Genitiv, Dativ, Local oder Instrumental ist: jenes geschieht, wenn das primäre Compositum ein determinatives, dieses, wenn es ein Abhängigkeits-Compositum ist: mahâ-bâhus magnum brachium habens; πολύ-χαρπος; multi-comus; črŭno-vlasŭ, μελανό-θριξ; diese possessiven Composita setzen determinative Composita voraus; bohutěch, branislav hingegen sind aus den Composita bohu-těcha, brani-slava dei solatium, a pugnando nomen, also aus Abhängigkeits-Composita entstanden.

Das Urtheil über die Bedeutung einer Zusammensetzung hängt daher vor allem von der Bestimmung der Compositionsclasse ab: vešteslava heisst entweder, wenn man slava für gloria gelten lässt, major gloria oder majoris gloria, d. i. majorum rerum gloria. Die Darlegung der Bedeutung eines possessiven Compositum hängt ferner von der Bestimmung des entsprechenden primären Compositum ab: vešteslavŭ wird daher entweder durch majorem gloriam habens oder durch majorum rerum gloriam habens zu erklären sein.

1. Als copulative Composita fasse ich folgende Namen auf: blahomil č., dragoljub s., dragomil s., miodrag s.;

2. Determinative Zusammensetzung sehe ich in folgenden Namen: vukdrag s., vukmil s., dobrovuk s., milovuk s., črnomuž s.; zlygostĭ r. und kakĭmuž s. sind wohl keine Composita;

3. Abhängigkeits-Composita scheinen mir folgende Namen zu sein: bogodan b., bogoljub s. vgl. θεόφιλος und godwin; bogolĕp r., bohumil č., bolemil č., bratoljub s., bratomil s., vyšemila č., všehrd č., všemila č., πάμφιλος, παμφίλη; všerad č., vacemil č., vacerad č., hostmil č., hrdebor č., superbus, tremendus in pugna; dědumil č., dobřemil č., ludmila č., pačemil s., petrumila č., tetumil s., čjudomil s.;

4. Als possessive Composita glaube ich folgende zusammengesetzte Namen auffassen zu sollen: balomir b., magi nomen habens vgl. μάντικλος; berivoj s., collectionem militum h. d. i. milites colligens vgl. ἐχέστρατος; berislav s., a colligendo, rapiendo nomen h. vgl. braslav und ἐχεκλῆς; bogoboj s. (neu), dei timorem h.; bohuvlast č., a deo dominium h.; božidar s., bohudar č., dei donum h. θεόδωρος; bohumír č., bogosav s., boguslav r., božislav č., a deo n. h. θεοκλῆς, θεοκλύδης ahd. ansmar, ansimir, godomar; bohumest č., a deo vindictam h.; bohusud č., dei judicium h. vgl. θεοκρίνης, θεόκριτος; bohutěch, božetěch č., a deo solatium h.; bohuchval č., dei laudem h., d. i. deum laudans vgl. etwa θεαίνετος; bojslav č., a pugnando n. h. vgl. κλεόμαχος ahd. wigmar; bolebor č., meliorem pugnam h., d. i. melius pugnans; bolehněv č., majorem iram, animum h.; bolemir s., boleslav s., a meliori n. h. ἀμεινοκλῆς vgl. ἀγαθοκλῆς, μεγαλοκλῆς, πολυκλῆς; bolemest č., majorem vindictam h.; bolesud č., melius judicium h.; bolečest č., majorem honorem h.; bořivoj č., ad pugnam milites h. vgl. branivoj und ἀνδρόμαχος; bořihněv č., pugnandi animum h.; borislav s. vgl. bojslav; braslav slov., pobraslav č. vgl. berislav; branivoj s. vgl. bořivoj; branimír č., branislav s., a pugnando n. h. vgl. bojslav; braňsud č., pugnae judicium h.; bratomir s., bratoslav s., a fratre n. h.; bratonĕg s., fratris curam h.; brztěcha č., promptum solatium h. vel praebens; břetislav č., ab acquirendo n. h. κτησικλῆς;

budimir s., budislav s., a vigilando, sciendo n. h.; bēlimir s., bēloslava s., ab albedine n. h.;
 vadislav č., a contentione n. h.; velimir s., veloslav s., a magnitudine n. h. *μεγακλής*; vidoslav s.,
 a videndo n. h.; vitomir s., vitislav č., a lucrando n. h. vgl. břetislav; vladivoj č., imperium
 militum h. vgl. *ἀρχέλαος, ἀρχέστρατος, στρατάρχος* ahd. walthari; vladimēr r., vladislav s., vla-
 stislav č., ab imperando, possidendo n. h. vgl. *ἀρχικλής*; vlastibor č., pugnae imperium h. vgl.
ἀρχίμαχος; vukomir s., vlkoslav s., a lupo n. h.; vojborz r., citos milites h. vgl. *λαοδόγ*; vojdrag
 s., caros milites h. vgl. *φιλόστρατος*; vojmir s., vojslav s., militis n. h. *στρατοκλής* ahd. herimar,
 hrodhari; vojnêg s., hominum curam h. vgl. *δημοκήδης*; vojtěch č., a militibus solatium h.; volimír
 č., zwolislav p., a volendo, ab alacri animo n. h.; vrativoj č., fugam militum h.; vratimír č.,
 v Bratislav s., wercislav p., ab evertendo, a fugando n. h.; vrchoslav č., a crescendo n. h.;
 vyšehněv č., majorem iram, animum h.; vyšemír č., vyšeslav r. vgl. bolemir; wyszeniega p.,
 majorem curam h.; všebor č., cum omnibus pugnam h. vgl. *πάμμαχος*; vsevolod r., omnium
 imperium, possessionem h. vgl. die Appellativa *πάνναρχος, πάνταρχος* und altn. allvaldr; vsemir s.,
 vseslav r., ab omni n. h. vgl. *παγκλέων*; većenêga k. vgl. wyszeniega; većeslav k. vgl. vyšeslav;
 hněvomír č., ab ira, animo n. h. *θυμοκλής*; gojmir s., gojslav s., a pace n. h. ahd. fridumar;
 gorislav r., ab ardendo n. h.; gošcižyd p., hospitum expectationem h., d. i. hospites exspectans,
 excipiens *ξενόδοκος*; gostomysl r., de hospitibus cogitationem h. *ξανομήδης*; gostimir s., gošcislav
 p., hospitis n. h. vgl. *ξανοκλής*; hostpřid č., hospitis utilitatem h., d. i. hospiti utilis; gradislav s.,
 a condendo n. h.; gierslav p. für gierdzislav, superbi n. h.; damír č., daslav, danislav r., da-
 roslav s., a dando n. h. vgl. *κλεόδωρος*; desimir s., desislav s., ab inveniando, acquirendo n. h.
 vgl. břetislav; dikosava s., a gloria, ab honore n. h.; dluhovoј č., longum, magnum exercitum
 h.; dluhomír č., a longitudine n. h. vgl. *δόλιχος*; dobiegniew p., fortem iram, animum h. vgl. *μεγαλ-
ήτωρ*; dobiemiar mekl., dobieslav p., fortis viri n. h. vgl. *ἀνδροκλής* ahd. hartmar; dobroboј s.,
 bonam pugnam h.; dobrovít č., bonum lucrum h., dobrovoj neben dobrovoje s., bonos milites
 h. *ἀγαθόστρατος*; dobrověst č., bonam famam h. oder als Abhängigkeitscompositum bene notus;
 dobrogniewa p., bonum animum h.; dobrogost p., bonum hospitem h.; dobrožizn č., drobροžit
 verbrüd., bonam vitam h.; dobromir b., dobroslav s., boni viri n. h. *ἀγαθοκλής*; dobromysl s.,
 bonum animum h.; dobrotěch č., bonum solatium h.; dobročest č., bonum honorem h.; domabor
 č., pro domo pugnam h. *ἀστούμαχος*; domamēr r., domaslav s., a domo n. h. *ἀστοκλής* ahd.
 hîemar; domažir r., domi vitam h.; dragobrat s., carum fratrem h.; draživoј s., caros milites h.
 vgl. *τιμόδημος*; dragomir s., drahoslav č., dražeslav s., cari n. h. vgl. *τιμοκλής*; drahotěch č., etwa
 dulce solatium h.; držíkraj č., regionis possessionem h. vgl. *ἀστούχος, δημοῦχος*; držímir č.,
 držíslav č., a possidendo n. h. *ἐχεκλής*; djurisav s., Georgii n. h.; židebor č., desiderium pugnae
 h. vgl. jedoch *μενέμαχος, μενεπτόλεμος*; židimir r., židislav k., a desiderio vel ab exspectando,
 excipiendo (hostem) n. h. vgl. *μενεκλής, μενεκύδης*; žirolav č., a vita n. h.; zemibor č., pro
 terra pugnam h. vgl. *ἀστούμαχος*; zemevít č., terrae lucrum h., d. i. terram lucratus vgl. ahd.
 sigilant; zemigněv verbrüd., pro terra animum (etwa pugnandi) h.; zemižizn č., in terra vitam
 h., d. i. vivens; zemimysl č., pro terra cogitationem h. vgl. *ἀστομήδης, ἀστούνος*; zemislav č., a
 terra n. h. vgl. *ἀστοκλής* ahd. hrodland; zlatoslav č., ab auro n. h.; izjaslav r., ab eximendo,
 sumendo n. h. vgl. *φερεκλής*; imislav p., ab habendo n. h.; inoslav s., alius, peregrini n. h.
 vgl. ninoslav s.; iscislav č., veri n. h.; kazimēr r., ab instituendo, puniendo n. h.; krasimir s.,
 a pulchritudine n. h.; krajmir s., krajslav s., a regione n. h. vgl. zemislav; krzywosad p.,
 reorum iudicium h.; lstimír č., ab arte, astutia n. h.; ljeposava s., a pulchritudine n. h. vgl.
 krasimir; ljubobrat s., amatum fratrem h. *φιλάδελφος*; ljubivoј neben ljubivoje s., caros milites

h. φιλόστρατος ahd. liubheri; lubhost č., carum hospitem h. φιλόξενος; ljubomir s., ljubosav s., amati n. h. φιλοκλήs ahd. leobmar; ljudevit k., etwa hominum lucrum h., d. i. homines lucratus; ljudemysl k., de hominibus cogitationem h.; ludislav č., ludomír č., a populo n. h. δημοκλήs ahd. leudomar; lidmibora č., cum hominibus pugnam h. ἀνδρομάχη; lutebor č., lutobran č., saevam pugnam h. δεινόμαχος; lutogniew p., saevum animum h.; ljutomir conv.-carant., saevi n. h. vgl. δεινοκλήs, θυμοκλήs; lutomysl č., saevam mentem h.; milobrat s., misericordem fratrem h.; milivoj neben milivoje s. vgl. ljubivoj; milǫgost s., carum hospitem h.; milonêg r., cari curam h.; miloslav s., misericordis n. h.; mirogniew p., etwa pacis animum h.; mirodar s., pacis donum h., praebens; mirolub č., pacem amatam h., d. i. amans; miroslav r., a pace n. h.; modlibog p., preces ad deum h. vgl. εὐξέθεος; mojmír č., momir s. (vgl. stogniew neben stojgniew p.), mojislav č., a „meus“ n. h.; myslibor č., cogitationem pugnae h.; myślimir p., mnislav č., a cogitando n. h.; mścibor p., pomścibor p., vindictae pugnam h., d. i. pro vindicta pugnans τίσίμαχος; mścivoj r., ad vindictam milites h., richtiger wohl militum, virorum vindictam h. vgl. mstidruh č. und τίσανδρος; mstihněv č., vindictae animum h.; mścislav p., a vindicta n. h.; mieczysław p., ab ense n. h.; mařimêr sl., a turbando n. h.; ninomysl č., vielleicht für inomysl, de aliis cogitationem h.; ninoslav s. vgl. inoslav; načevoy č., načepłuk č., načehost č. vgl. ἀρχέστρατος; načeslav p., etwa ab incipiendo n. h.; nosimêr mekl., nosislav č., a ferendo n. h.; nêgomir s., nêgoslav s., a cura n. h.; nětmír č., ab urendo n. h.; ozrislav s., a videndo n. h.; ostagniew p., stojgniew p., manentem iram, firmum animum h.; ostromir r., acuti, citi n. h.; pakoslav č., magni, validi n. h.; pobislav p., ab occidendo n. h. vgl. κλεοφόντης; przybywoj p., augmentum exercitus h.; przybysław p., a crescendo n. h.; pribyhval s., augmentum laudis h.; přibičest č., augmentum honoris h.; prosimír č., a petendo n. h.; prvoslav s., primi n. h. πρωτοκλήs vgl. prêdimir s. und przedzislav p.; pękosław p., etwa tumidi, superbi n. h.; petislav s., quinti n. h.; radovít č., etwa promptum lucrum h.; radivoj neben radivoje, etwa alacres milites h.; radhost č., etwa alacrem hospitem h.; radomir s., radoslav s., etwa alacris viri n. h. vgl. ἐτοιμοκλήs; radomysl s., etwa alacrem animum h.; rastimir s., rasislav s., a crescendo n. h.; ratibor r., in bello pugnam h.; ratimír č., ratislav r., a bello n. h.; rodislav č., vielleicht a gente n. h.; rusmir s., flavi n. h. ξανθικλήs; sãdivoj s., dispositionem militum h.; svojboh č., suum deum h.; svojmír č., swesław p., a „suus“ n. h.; světboh č., validum deum h. ἱερόθεος; świetobor p., validam pugnam h.; svatomír č., svjatoslav r., validi n. h. ἱεροκλήs vgl. ahd. hrosuitha, ἱερώνυμος; svetoplük sl., validum agmen h. ahd. foleswind; selislav p., a sede n. h.; skorovoj s., citos milites h. vgl. vojborz und etwa ahd. heriswind; skoromir s., skorosav s., citi n. h.; slavobor č. vgl. borislav; slavoljub s. vgl. ljuboslav; sławomierz p., a gloria n. h.; stanimir r., stanislav s., stojmir s., stojislav č., a (firmiter) stando n. h. vgl. etwa στησικλήs; stojhněv č., manentem iram, firmum animum h.; stranislav č., a regione n. h. vgl. krajslav; strtimir s., a perdendo n. h.; strojislav s., ab ordinando n. h.; stězivoj č., custodiam militum h.; stězimír č., stězislav č., a custodiendo n. h.; sulivoj č. vgl. dobrovoj; sulislav p. vgl. dobroslav; zbramír č., zbraslav č., a colligendo n. h.; zbyhněv č., iram expletam h.; zbyslav p., a felici eventu n. h. vgl. etwa τελεσικλήs; zdanimír č., zdimír č., zdislav č., a condendo n. h.; zdivoj č., etwa collectionem militum h.; sieciesław p., a cogitando n. h.; sedziwoj p., iudicium hominum h. vgl. δημόκριτος; sudimír č., sudislav r., a iudicando n. h. vgl. κριτοκλήs; tvorimir r., a faciendo n. h.; twardosław p., a firmitate n. h.; tihomir s., tihoslav s., a tranquillitate, hilaritate n. h.; toliugněv r., sedationem irae h.; tolimir k., a sedando n. h.; tomlav k., a vexando, puniendo n. h.; třebomysl č., probam mentem h.; trzebiesław p., probi n. h.; těšivoj č. vgl.

vojtěch; těšemir s., ciechoslaw p., slawotěch č., a solatio n. h.; ubislaw p. vgl. pobislaw; ubičest č., ab occidendo honorem h.; unjemir s., unieslaw p. vgl. bolemir; uniemysl p., meliorem animum h.; chvaliboh č. vgl. bohuchval; chwalislaw p., a laudando n. h. vgl. etwa *κλεάνετος*; hlapomir s., servi n. h.; hodivoj s., imperium militum h. vgl. *βασιλεύς*; hodimir s., etwa a ducendo n. h.; chotěbor č., voluntatem pugnandi h.; chotimír č., chotislav č., a voluntate, alacritate n. h.; hranidrug s., socii salvationem h. vgl. *σωσιδάμος*; hranimir s., hranislav s., a salvando n. h. *σωσιελής*; cvitimír s., a flore n. h.; čáslav č., ab exspectando (v. g. hostem) n. h.; črnomír s., a nigredine n. h.; šcibor p., pro honore, cum honore pugnam h., pugnans *τιμόμαχος*; ctimír č., ctislav č., ab honore n. h. *τιμοκλής*; široslav č., ab amplitudine n. h. *εὐρυκλής*; jačimír č., vielleicht fortis viri n. h.; janislaw p., Ioannis n. h.; jarogniew p., acerbam iram h.; jaromír č., jaroslav s., vehementis n. h. vgl. *θρασυκλής*, *θυμοκλής*; jaropolk r., alacrem exercitum h. vgl. *θρασύδαμος*, *θρασύλαος*; jezdimír s., etwa ab equitando n. h.

Als possessive Composita dürften auch folgende Namen aufzufassen sein: brzhod č., budi-voj č., bdihost č., vojgost r., wirboslaw p., godomír s., hodislav č., hořivoj č., hostivít č., grzymislaw p., desibrat s., dokmír s., domawit p., domahost č., vielleicht domi hospites h.; domanêg r., dragovit wiltorum rex; kroměžir sl., etwa foris vitam h.; křesomysl č., křesislav č., lutorat č., saevum bellum h.; ląkomierz p., vielleicht ab astutia n. h.; manislaw s., miliduocho soraborum dux mg. 1. 193., mironěha č., nienomysl p., odumysl s., otaslav č., Ottonis n. h.; prinoslaw: prinoslawus dux slavus mg. 1. 414.; prostibor č., prostivoj č., předivoj č., předvoj č., przedpelk p., ante se exercitum h., falls nicht die Deutung: an der Spitze des Heeres seiend, vorzuziehen ist; svatovít č., svetolik s., skrbimír č., soběslav č., sobitěch č., spytibor č., spycigniew p. vgl. jarogniew; spytimír č., spyčslav p., sieciegniew p., tatomír s., tugomír dux hevellorum; ubiněha č., chotivoj č. vgl. ahd. willihar; častovoj č., častolov č., cuzkraj č., ješitbor č.

Folgende Namen sind dunkel, obgleich sie zur Classe der possessiven Composita gehören dürften: bezpřím č., bohobud č., bohubyk č., bohukaja č., božepor č., bohurad č., bohačeje č., bolebud č., bolekač č., bolečej č., budimil s., bělobožka č., běloděd-ic s., vukovoje s., vukoman s., vratizír č., wiereizyr p., vršman č., všebud č., grdoman s., grdomil s., dalibor č., dalimil č., desirad s., dluhomil č., dobrokač č., domarad č., drahobud č., dragoman s., ziemirad p., kaliman b., kariman s., kotroman s., lubman č., litochleb č., milorad s., modlibor č., načerad č., rado- bud s., radman s., radomil s., ranožír č., rohovlad č., radomil č., rodstoj č., ředivoj č., ředhor č., sambor p., svébor č., svéprav č., svérad č., svéčest č., selibor č., sestrohr č., sobobor p., soběhrd č., soběstoj č., stanivuk s., strachkvas č., strašikvas č., zbivoj č., zbylut p., zdibor č., ździgod p., zdilut č., zdemil č., zderad č., cieszygor p., tēhomil s., tēhorad s., harīdomil s., ctirad č., šišman b., cuzdrah č., jarolub č.

Hinsichtlich einiger Namen ist auch die Compositionsclasse zweifelhaft: bohuvole č. und boželze č.

Die possessiven Composita sind eigentlich durch das Suffix ů gebildete Adjectiva, vor welchem Suffix der Auslaut des Stammes abfällt: dobroslav: th. slava; bohutěch: th. těcha; bohuvlast: th. vlasti; dobrogost: th. gosti; dobrožizn: th. žizni; das fem. erhält a für ů: božetěcha, bohumsta. Im poln. steht wenigstens jetzt durchgängig mierz, d. i. mēřū, mēři für asl. mēřū: świętomierz; analog ist čech. drahomír: dragomír mg. 11. 45. für ein altslov. mēřja.

Keine Zusammensetzungen sind folgende Namen: bohda č., bohdal č., deus dedit; dadzibog p., det deus; dabyživ, dabyživa, dabiža s., utinam viveret; befremdend ist bohadal č., lidmibora č.

Versuche, slavische Personennamen zu deuten, sind schon in älterer Zeit gemacht worden: *boleslav*: bolizlavus major gloria mg. 5. 780; *budislav*: budi sis et slava gloria latine interpretatur. Comites Corbaviae ms.; *vladivoj*: wlodewius potestas exercitus mg. 5. 797; *vladimir*: wlodemirus potestas pacis mg. 5. 859; *vojtěch*: exercitus consolatio mg. 11. 38. Dobner, Monum. 2. 11. nota und 4. 206; ebenso *wojciech*: wojski cieszyciel. chwalcz. 1. 2; *váceslav*: maior gloria mg. 11. 38. Dobner, Monum. 3. 413, glaubt es durch serti oder coronae gloria erklären zu sollen; *dobrava*: bona mg. 5. 783; *naděj* slavonice, spes latine chron.-opat.; *perejaslav*: Vladimêrus condidit urbem, et vocavit eam Perejaslavlj, quia ademit gloriam puer ille; nach einer anderen Leseart: quia Perejaslav puero illi nomen erat. Nestor ad annum 6500; *radzin* albo gaudencyusz chwalcz. 1. 10; *radim* gaudentius mg. 11. 56; *strachkvas*: ale že Boleslav pro křtiny byl učinil kvas, tomu synu pro příhodu vzdíel bieše Strachkvas (alias Stratkvas) dalem c. 30. bei Jungmann; richtiger stratikvas in der deutschen Übersetzung bei Pez 2. 1064.; *zbygniew* qui iram defugit: zbigniew (richtig zbygniew), co się wykłada zbieg gniewa, od tego słowa zbieg, bowiem się musiał warować gniewa Judyty i z jej oczu uciec chwalcz. 1. 107; *uněslav*: der bessere Ruhm. Dobrovský, Geschichte der böhm. Sprache. Prag 1818. 69; *jarimir*: firma pax. mg. 5. 808.

IV. In welcher Ordnung folgen die zusammengefügten Theile auf einander?

Bei den copulativen Zusammensetzungen scheint die Ordnung gleichgiltig zu sein. Bei den determinativen Compositis gilt in manchen Fällen dasselbe: vukmil, milovuk, vukdrag; in der Mehrzahl der Fälle jedoch geht das determinirende dem determinirten voran: černomuž. In den Abhängigkeits-Zusammensetzungen nimmt das abhängige die erste Stelle ein: bratoljub. Ausnahmen von dieser Ordnung sind in secundären Zusammensetzungen nachweisbar, ich rechne zu diesen Ausnahmen folgende Fälle: berivoj als Abhängigkeits-compositum collectio militum; vladivoj imperium militum; vlastibor pugnae imperium; vojborz als determinatives Compositum promptus exercitus; vojdrag; vrativoj; hrdebor; držikraj; židebor; modlibog; myslibor, mstidruh; ostagniew, das hieher gehört, wenn osta im Sinne eines subst. verbale aufgefasst wird; stojgniew; przybywoj; pribyhval, přibychest, sadivoj, slavobor, slavoljub, slavotěch, střezivoj, zbyhněv, těšivoj, hodivoj, chotěbor, hrani-drug. Hieher rechne ich auch griech. *τίσανδρος*, *τίσιφονος* und überhaupt eine Anzahl Namen, deren erster Theil ein durch *αι* (*τι*) gebildetes Nomen ist, welche Art Nomina im zweiten Gliede der Zusammensetzungen nicht vorzukommen scheinen. Bei den Zusammensetzungen, die sich nur durch die Ordnung der Theile unterscheiden, ist eine der beiden Stellungen als die normale anzusehen, so z. B. *θεόδωρος*: *δωρόθεος*; *λαόνικος*: *νικόλαος* etc. Hieher rechne ich endlich auch ahd. hrosuitha, das goth. hrôtasvintha lauten würde, welches sich von dem slav. svętoslava nur durch die Ordnung der Glieder unterscheidet, und das ich, etwas abweichend von Leo Meyer, Ztschft. VIII. 63., als „a fortitudine nomen habens“ erkläre: vgl. *ἱερώνυμος*. Auch das skr. bietet Beispiele von Versetzung der einzelnen Compositionsglieder: mandajat-sakhas vêd. Freunde erfreuend. Bopp, Vergl. Gram. 1415; sanad-vadža vêd. Speise spendend. Benfey, Kurze Sanskrit-Gram. §. 433.

III. VERZEICHNISS VON PERSONENNAMEN.

Die Begriffe, mit denen die Personennamen zusammenhangen, sind höchst mannigfaltig. Das oft lang ersehnte und gehoffte Geschenk des Himmels erhält seinen Namen von žida, žīda, ča, čak expectare, desiderare; es kommt spät, manchmal auch früher, als man es erwartete, daher die Namen von pozdê sero; ranŭ maturus, vielleicht auch die von časŭ tempus; hilflos und nackt kommt es zur Welt: golŭ, nagŭ nudus; es bedarf der Pflege: gal-, nêga curatio; doj lactatio; möge es leben und gedeihen: živŭ, žilŭ vivus; žiznĭ, žirŭ, žitĭ vita; vrŭhŭ, rastŭ crescere; priby augeri; rodŭ generatio; möge es zu nützlicher Wirksamkeit erstarken: buj, pakŭ, svêtŭ validus; sta, stanŭ, stoj stare, manere; stamenŭ firmus; sŭdravŭ, tvrŭdŭ, tağŭ, jakŭ firmus, fortis; hieher gehören wohl auch pravŭ, prostŭ, prêmŭ rectus und vielleicht auch stlŭpŭ von der Wurzel stlp fulcire; auch trŭpê, das in der Bedeutung durare aufzufassen ist; möge den neuen Erdenbürger das Glück auf allen Pfaden begleiten: spê, sŭby felici successu uti; sŭrešta, čestĭ, sŭčestĭ fortuna, zu welchen Wörtern wohl auch sŭrêť, eigentlich obviam fieri, zu zählen ist; das Glück kann ihm früh abhold geworden sein: najden, nahod inventus; es muss der überlegenden Liebe des Vaters, der zärtlichen Sorgfalt der Mutter entbehren: sirŭ orbus; liebende Verwandte, die ihm diese ersetzen sollen, geben dem Kinde gerne den Namen, mit dem es sie anredet, damit es sich ihrer oft erinnere: dêdŭ avus; baba avia; bašta pater; lêlja, teta amita; bratrŭ frater; sestra soror, vielleicht auch tat- pater: vgl. moj meus; das Kind ist zart und schwach: mladŭ tener; mekŭ mollis; die Namen von otrokŭ, mom- puer; junŭ juvenis; dêva virgo verdankt es seinen ersten Lebensjahren; möge es erhalten werden und erhalten: pasŭ, sŭpasŭ, hrani servare; strêg- custodire; möge es, sich selbst vertrauend: pva confidere, auf rechten Wegen: paťĭ via; fröhlich durch's Leben wandeln: veselŭ laetus, vgl. vesna, eigentlich ver; tihŭ hilaris; têha solatium; geliebt, gelobt und geehrt von den Guten: koha amare; ljubŭ amatus; dragŭ carus; pri favere; hvala laus; čistĭ honor; es sei gut: blagŭ bonus; milŭ, štedrŭ misericors; šteď- parcere; doch scheue es nicht für das Rechte gegen das Schlechte in Zorn aufzuflammen: gnêvŭ, srŭdŭ ira; grŭdŭ terribilis, superbus; zavidŭ odium; ljutŭ, jarŭ saevus; beides bedingt den tüchtigen Menschen: dobrŭ, sulŭ, unŭ bonus; trêb- idoneum esse; es liebe den Frieden: goj, mirŭ pax; ohne feig den Streit und selbst blutigen Kampf zu meiden: protivŭ contrarius; vada, teza contentio; svara rixa; boj, borŭ, branĭ pugna; opr- reniti; ratĭ bellum; hrŭv luctari; gostĭ, in so ferne der ausgezogene Krieger von den seinigen so genannt wird; und gleich dem deutschen rith (nach Wackernagel's Deutung 101) wohl auch obid circumire, jazdŭ equitatio, obŭjazdŭ circumequitatio, hodŭ ire und staďpŭ gressus; dann verdient er ehrende Namen, wie voj bellator; maďĭ vir; hrabrŭ fortis; er wird den mĭčĭ gladius, selbst den kyj fustis und den Schild štitŭ scutum gebrauchen; aus dem Kampfe als Sieger hervorgehen: odol- victoria; seiner Feinde Schrecken sein: groza horror; strahŭ terror; an ihnen Rache nehmen: mĭstĭ vindicta; zu diesem Ende vratŭ evertere, fugare; řabŭ, sêk caedere; tom vexare; tuh- frangere; gor-, žeg-, nêť- incendere; seine Feinde tödten: ben-, bon-, ubi occidere; und mit Beute beladen heimkehren: berŭ, grab- rapere; im, izim demere; plênŭ spolia; er wird seinem Volke bekannt werden: ljudŭ populus; vêstŭ, izvêstŭ notus; zna, pozna noscere. Er wird ehrlichem Erwerbe nachgehen: vitĭ lucrum; des-, brêť, obrêť, sŭtek acquirere; und sich seiner Habe freuen: vlada, vlastĭ dominium, possessio; gospodĭ dominus; drŭg- tenere; imê habere. Doch zu allem dem bedarf er des Verstandes und

des Wissens: vĕd- scire; myslĭ mens; mĭn- cogitare; pomĭnĕ meminisse; sǎdŭ iudicium: ťtutŭ sensus: vgl. bŭd-, bud-; gorazdŭ peritus; lĭstĭ dolus, ars; maĉrŭ sapiens; der Thätigkeit: dĕj, tvorŭ agere: vgl. sŭd condere; des frischen Muthes: brŭzŭ, praĉdŭ, skorŭ citus; volŭ, hotĭ voluntas, alacritas animi; der Kraft: bolŭ, velikŭ, velŭ, golĕmŭ magnus; vysŭ, vyšij altus: vgl. dlŭgŭ longus; řirŭ latus. Möge ihm Gott auch Schönheit des Körpers verleihen, die die Menschen geneigt mache, an die Schönheit seiner Seele zu glauben: bukurŭ, godŭ, krasa, lad-, lĕpŭ, hubavŭ; er wird dann als Liebling Gottes angesehen werden: bogŭ deus; dem er betend: mol-, nahen wird; und die Menschen werden ihm die Prädicate des Glanzes beilegen: gledŭ, div-, podiv-, dika, řarŭ, zvĕzda, zorŭ, jařinŭ. Diese und ähnliche Namen können dem Menschen bei dessen Geburt beigelegt werden: sie sind sämmtlich eingegeben von der Liebe seiner Angehörigen, und drücken entweder einen Wunsch derselben aus, oder bekunden, wie nagŭ, sirŭ, najden, nahod etc., auf andere Weise ihr Mitgefühl.

Naturvölker stehen zu der belebten sowohl, als unbelebten Natur in einem viel traulicheren Verhältniss als wir; sie nehmen im Thiere menschliche Eigenschaften wahr, und schreiben auch den Pflanzen eine fühlende Seele zu: es darf uns daher nicht befremden, in den Personennamen eine so grosse Anzahl von Benennungen von Thieren und Pflanzen zu finden, obgleich wir den Sinn einer solchen Namengebung wohl nie klar erkennen, in vielen Fällen, bei gänzlich veränderter Anschauungsweise, wie bei osĭlŭ asinus, svinija porcus, denselben nicht einmal ahnen können. Personennamen aus Thiernamen sind folgende: zvĕřĭ fera; bobrŭ fiber; bŭčela apis; veprĭ aper; gavranŭ corvus; golabĭ columba; grŭlica turtur; zmij serpens; kava, čava corvus monedula; kořuta cerva; kraguj accipiter; kuna meles; mrena ciprinus barbatus; orĭlŭ aquila; osĭlŭ asinus; pavŭ, paunŭ pavo; pŭtakŭ avis; svinija porcus; sokolŭ falco; srŭnŭkŭ cervus capreolus; turŭ taurus; čaja vanellus; řtenĕ catulus; jeřĭ erinaceus; ařĭ serpens; ařva anatis genus; und am häufigsten vlŭkŭ lupus. Personennamen aus Pflanzennamen sind: dařbrŭ arbor; kita bulg. verk. 98. 140. 221. srb.; cvĕtŭ flos; bogiřa iris germanica srb.; borika von bor pinus silvestris srb. bei Grimm, Frauennamen 23.; bosiljka von bosilje ocimum basilicum srb.; viřnja cerasum apronianum srb.; dafina laurus, aus dem griech. entlehnt; drenka von drijen cornus mascula srb.; kalina ligustrum vulgare; klenŭ acer; kovilje stipa pennata; konoplja von konoplje canabis srb.; kařina rubus fruticosus; liljanŭ hemerocallis; limona bulg. verk. 209; loboda atriplex; loza palme, vitis: vgl. ahd. liula Waldrebe bei Grimm, Frauennamen 27.; ljubica viola srb.; malina paliurus; nevena bulg. verk. 76; nevenka von neven calendula officinalis srb. bei Grimm, Frauennamen 23.; nerandža pomum aurantium bulg. verk. 288. srb.; perunika iris germanica, wohl nach dem Gotte perun so genannt; rakyta salix caprea; ruřa rosa; smilj gnaphalium arenarium srb.; smokŭvĭ ficus; travica herba: vgl. domina Engla dicta Gräslinna bei Grimm, Frauennamen 27.; trandovilja rosa, aus dem griech. entlehnt; trnjina von trŭnŭ prunus spinosa srb.; hmelj lupulus; javorŭ acer; jasika populus tremula; jela abies; man füge hinzu grozd uva; jagla, jagoda bacca; bei bořica srb. denkt Grimm, Frauennamen 23., an bořje drvce artemisia abrotanum, und erinnert an die dieser Pflanze beigemessene wunderbare Heilkraft; daselbst wird auch aus Vuk's Volksliedern I. 73. zrno řenično, Weizenkorn, womit ein Mädchen angeredet wird, beigebracht.

Auch Benennungen von Metallen werden zu Personennamen verwandt: gvozdje ferrum; zlato aurum; srebro argentum.

Andere Namen gründen sich auf Farben: řarŭ color, woher srb. řaren variegatus; bĕlŭ, plavŭ albus; vranŭ, kalŭ, mrŭkŭ, črŭnŭ niger; rumĕnŭ, rusŭ, naruřŭ, črŭvenŭ ruber, eigentlich

wohl flavus; smêdũ fuscus; sêrũ cinerei coloris, nsl. flavus. Hieher gehören wahrscheinlich auch lab in der Bedeutung albus; paštrũ, das mit asl. pštrũ variegatus scheint verglichen werden zu sollen; vielleicht auch popelũ cinis, womit paspalj pulvis molaris in so ferne verglichen werden kann, als nach Vuk ein Mann in einem komischen Liede den Spottnamen paspalj erhielt. Bd. I. XXI. Note. Leipzig 1824.

Auch Körpertheile werden zu Namen verwandt: bokũ latus; glava caput; grübũ dorsum: man vgl. auch kosa capilli und ašũ barba. Ferner verschiedene Ausdrücke für den Schall: baḃ-, glasũ, govorũ, gaḡ-, krikũ, kurũ, hrapa, hrop, šumũ: vgl. auch im russ. pozvzd; Tageszeiten: dñĩnica, jutro, večerũ; Wochentage: nedêlja, srêda, saḃota; geistige und körperliche Gebrechen: glupũ, grābũ stultus; krivũ curvus; hromũ claudus; hrũnũ labia diffissa habens; lysũ calvus; sogar, wie bei den Römern, numeralia ordinalia, jedoch nur bei den Russen: vũtoryj, tretij, petyj, šestyj, devetyj; nur prũvyj kommt wohl überall vor: vgl. prêdũ.

Die mit Völkernamen zusammenhängenden Personennamen scheinen dadurch entstanden zu sein, dass der Gast in der Fremde nach seiner Heimath benannt wurde: alamenko, bavorũ, vlahũ, grũkũ, kumanũ, nêmicĩ, sasinũ, srũbinũ, fraḡũ, hrũvatinũ, aḡrũ. Diese Namen sind verhältnissmässig jung. Hieher können vielleicht auch die mit gostĩ in Verbindung stehenden Namen gezogen werden; man vgl. auch gna, têra pellere, gonũ pulsio, und kupi emere, proda vendere.

Einzelnen erscheinen in den Personennamen folgende Stämme: baj, balũ magus; bêḡũ fuga; vidũ aspectus; vila vila; vřĩ omnis; vêra fides; gaḡ, laḡũ lucus; gladũ laevis; glumũ, raḡũ ludibrium; gorĩkũ amarus; gradũ castrum; gridĩ stipatores corporis russ.; gyзда superbia; da, danĩ, darũ dare; dvorũ aula; domũ domus; drakũ diabolus, aus dem romun. entlehnt; drugũ socius; duša anima; zemlja terra; zũlũ, lihũ malus; izborũ electio; inũ alius, vielleicht peregrinus; istũ verus; ka, kara punire; kaza docere; kvasũ convivium; koj quies; kolũ pungere; kona perficere; kraj, strana regio; kralj rex; križĩ, krũstũ krux; kruna corona; ku cudere; lak- aviditas; lovũ venatio; lêvũ sinister; ljudũ populus; malũ parvus; mñĩj minor; mahũ vibratio; medũ mel; mrakũ tenebrae; mrũz abominari; maṡũ turbatio; naḡe coepisse; nik germinare; novũ novus; nosũ ferre; obêšta promittere; ognĩ ignis; onũ ille; pastuhũ pastor; piv bibere; povrũḡ projicere; prosũ petitio; prostũ simplex, rectus, liber; rogũ cornu; rosa ros; redũ, stroj ordo; Sava Savus; samũ ipse; selo sedes; slava nomen, gloria; sladũ dulcis; sluga, hlapũ servus; sobũ pugna; srũpũ falx; strad pati; talĩ obses; tol- placatio; tĩnĩ tenuis; hudũ miser; ḡudo res mira; štuždĩ alienus; jašutũ frustra; aḡlĩ carbo.

Das nachfolgende Verzeichniss enthält auch jene entlehnten Namen, welche entweder mehr oder weniger unkenntlich geworden sind oder mit slavischen Wortbildungssuffixen verbunden werden: georgij, domĩnũ, ioanũ, mat- (wahrscheinlich Matthäus oder Matthias), mih- (Michael), otto, per (in manchen Formen wohl identisch mit dem nachfolgenden), petrũ, stefanũ, tripunũ. Auch im deutschen finden sich entlehnte Namen auf ähnliche Weise behandelt: celsina, celsebert, celsegardis etc.; christehildis, christomer, christuin etc. bei Förstemann. Befremdend ist jedoch hristivoj kroat. hron.-hrvat. 720. srb. lex. Man vergleiche auch die unter mar und mik aufgeführten Namen.

Unbekannter oder zweifelhafter Bedeutung sind: bob, bun, vavr, vrũb, gan, grim, gun, gyn, dab, dal, dim, din, dok, dun, zavi, klim, kostr, krak, krêš, lal, las, lek, luk, laḡ, man, mar, mik, mit, mêh, neman, nen, nin, pal, peh, prug, pur, paḡ, paḡ, raj, rah, rud, seber, skrũb, smil, smol, sokũ, sêm, tim, ton, ur, hrel, hrũs, ḡip, šim, šĩš, jer.

1. **Ba ка magicas artes exercere.**

Die Wurzel ba bedeutet loqui, magicas artes exercere, mederi: in den Personennamen scheint die Bedeutung magicas artes exercere obzuwalten: man vergleiche die mit runa, Zauberinn, und mit sisu, Zauberlied, zusammengesetzten deutschen Namen. Förstemann 1062, Wackernagel 109; παντίας, παντίθεος und vuhvić s. mon. 467 von vlühvū magus. Den unter a) zusammengestellten Formen liegt ein durch ů abgeleitetes Thema bajŭ zu Grunde, während die unter b) aufgeführten Namen sich auf ein durch lŭ gebildetes Thema stützen: balŭ.

a) Bajo s. pjes. 3. 67, 1; 3. 78, 5; 4. 42, 137. mil. 45. lex. baj: baje v adj. r. akt. 116. baja f. s. buk. bajić patr. bajović patr. avr. 9. bajilo s. mon. 62. bajin s. sop. bajan b. gram. 332. filius Simeonis, regis Bulgarorum mg. 5. 309. bajim r. akt. 186. bajko b. gram. 323. bajko s. buk. lex. bajak: bajaković s. patr. avr. 76. bajica f. s. buk. sop. bajič: bajčeta s. sop. lex. bajčević patr. avr. 85.

b) Bal: bao s. mon. 62. bal p. cod. 1. 357; 3. 138. bala s. mon. 18. balin adj. mon. 489. balê b. gram. 286. 299. balaja: balajin s. adj. mon. 186. baluj: balujev r. adj. akt. 326. balin s. spom. 186. balinović patr. mon. 62. bale ekīsa armēnin s. mon. 62. baleta: baletić s. pjes. 4. 42, 137. mil. 39. balika b. buk. balica s. mon. 62. balosin s. mon. 62. balačko s. pjes. 2. 29, 603. balīša, balša s. mon. 161. 173. 497. balomir b. gram. 177. 276. buk.

ON. Balino cod. 1. 18. vgl. bachorzyno cod. 2. 942 von bachora poln.

2. **Baba баба vetula, avia.**

Man vgl. b. bebe infans; ahd. babo, baba. Förstemann 194. Vgl. dēdŭ.

Baba: ivan. — r. sof. vrem. baba m. f. č. mus. podl. 408. mekl. babin r. adj. akt. 288. babič: semen—r. sof.-vrem. babka: iacobus dictus babka p. cod. 2. 750.

ON. Babajić, babino polje mon. srb. babinci slov. babětín, babice čech.

3. **Bavorŭ баворъ bavarus.**

Bavor č. podl. 409. reg. urk. 1244. šemb. 148. bawor: bowor p. watt.

4. **Bašta башта pater.**

Man vgl. asl. baština hereditas; b. bašta pater; bati, bačjo, bajo frater natu major; s. baština patrimonium; r. batja, batīka pater und ahd. fader. Förstemann 395.

Báta č. mus. bata reg. batela č. podl. 405. mus. batěk: batek č. reg. batík č. mus. batik podl. 407. 424. bathik reg. baťucha: bacuka, bachuha č. reg. batice f. č. podl. 409. mus. Vgl. bača s. sop.

ON. Batuša srb.

5. **Ben- бѣн- occisio.**

Die Sanskritwurzel ban, van ist wegen ihrer Vieldeutigkeit zur Erklärung des Thema ben unbrauchbar; man vergleiche die mit ben anlautenden deutschen Namen, hinsichtlich welcher Förstemann 211 an ags. ben vulnus erinnert: indem ich auf das griech. φεν (ἐπεφνον, φόνος, ἀντίφονος, γοργόφονος, δητόφονος, τισίφονος etc.), das altn. ben vulnus, benja vulnerare und das ahd. bano homicida, auf die deutschen Namen mordant, mordungus, mortbert, mortgil, maurdrannus und endlich auf die ubi occidere enthaltenden slavischen Namen, so wie

auf das altirische ben, be caesio, occisio (Curtius, Griech. Etym. 1. 264) verweise, bemerke ich, dass die slavischen Sprachen sonst eine Wurzel ben nicht kennen. Vgl. bon.

Ben č. mg. 11. 147. podl. 405. 411. reg. mus. bień: ben p. cod. 3. 8. béňa: bena č. reg. benata č. podl. 406. reg. mus. beneta mon.-arp. 228. benanta brandenb. 1268. benada č. reg. beneda č. mg. 11. 94. podl. 409. 415. reg. mus. dalem 88. bienieda: beneda p. cod. 1. 28. benedicha f. č. mus. benediha podl. 413. 416. benák č. mus. benek č. reg. mus. benec podl. 415. bieniek: bencus lat. p. cod. 1. 272. benka f. č. podl. 403. 408. mus. beník č. mus. benik reg. bienik: benicus lat. p. cod. 2. 52. benko s. mon. 281. 342. 343. 472. beneš: benešić s. patr. mon. 41. 127. 135 etc. beneš č. mus. benes podl. 408. 423. reg. benessius mg. 11. 196. bieniasz p. papr. 663. benassius cod. 1. 272. benuš č. mus. benuše f. č. mus. beniš: benis, benisch č. reg.

ON. Benkovec kroat. benátky, benecko, benešov, benešovice, benetice, benikovice, beňov, benšice čech. bieńkowice, bieńkowka, bieńczyce poln.

6. Berŭ беръ ferre, rapere.

Man vgl. alts. rahanen spoliare. Förstem. 1028.

Beroje s. mon. 111. berojević patr. mon. 83. spom. 268. berilo s. mon. 18. beran č. mus. berŭko: berko s. mon. 45. berka č. mus. berihna: berihnín s. adj. mon. 186. berinna, berina urk. von Almissa 1238. 1245. beroš s. mon. 247. beřiš: beris č. reg. berivoj: berivojević s. patr. mon. 40. berislav s. mon. 18. 39. 62 etc. buk. berisav lex. Das patr. berić s. avr. 18. setzt ein Thema ber, bera voraus. braslav: brazlavo dux Pannoniae mg. 1. 401, 408, 413. pobraslav č. mus. pobrazlau chron. opat. vgl. zbrosław: zbrozlauus p. watt. bromierski p. papr. 296.

ON. Berkovci, berisava srb. beranov, beřkovice, braslav čech. bierzyno: beryno cod. 2. 165. poln.

7. Blagŭ благъ bonus.

Man vgl. dobrŭ.

Blah: blag. č. opat. reg. blaho lat. mg. 11. 134. blaž: blas č. reg. blagoje s. avr. 14. lex. blažej: blasej č. reg. bložej: blosejus lat. p. cod. 1. 77. blagota s. mil. 32. blažek: blasco lat. č. reg. blaško s. lex. bložek: blazcus lat. p. cod. 1. 22. blahomil č. reg.

ON. Blaguša, blažkovec kroat. blažejov, blažejovice, blaženice, blažím, blažkov, blažnov, blahotice reg. čech. blogocice cod. 3. 91. poln.

8. Blizŭ близъ: blizŭkŭ близъкъ propinquus.

Man vgl. prisŭň, ᾗχιος.

Blizek č. podl. 415. mus.

ON. bližejov čech.

9. Bob- бок-.

Bobaja s. mon. 62, 69. bobešan: bobešanov s. adj. mon. 62, 189.

10. Bobrŭ бобръ fiber.

Bobr: vasilej — r. sof.-vrem. bobrov adj. r. akt. 123. bobr: henricus dictus bobr p. cod. 2. 645.

ON. Bobrovníci reg. čech.

11. **Bogŭ** **богъ** **deus.**

Bog hat zwei auf eine Grundbedeutung zurückführbare Bedeutungen: deus und divitiae, daher bogatŭ dives. Dass in den Personennamen an die erste und nicht an die zweite Bedeutung zu denken ist, dafür sprechen die mit dêva, θεός, ans, gott Förstem. 101. 529. zusammenhangenden Namen der Inder, Griechen und Deutschen. Diese Namen wurzeln in dem religiösen Sinne der alten Völker, und drücken den Wunsch aus, dass der Träger des Namens zur Gottheit in ein näheres Verhältniss trete.

Božo s. sop. lex. boža f. s. buk. sop. boža: božin r. adj. lét. 3. 136. boža: bosa č. reg. opat. mg. 11. 103. božoje: bozojević s. patr. spom. 247. bogoj s. buk. bogoje s. mon. 83, 345; 63, 352. sop. lex. božaja s. mon. 18, 58. božej č. mus. dalem. 94. boseg podl. 426. reg. mg. 11. 103. božej: boseg p. cod. 1. 83. bosejon p. cod. 2. 7. bogelj s. lex. božilo s. avr. 70. bogulin s. spom. 146. bogun, bogon p. watt. bohuň č. mus. bogun podl. 420. reg. bohuně: bohunye m. č. reg. bohuněk č. mus. bohuňka: bogunka f. č. podl. 405. bohuna f. č. mus. boguna podl. 420. 423. bohuna: boguna m. clericus č. podl. 411. bohna f. mater s. Stanislai. lex. božen: boženović s. patr. spom. 146. božen č. mus. bozen podl. 411. mg. 11. 82. božný: bozni č. reg. zbožny p. papr. 361. 522. božena f. č. mus. dalem 73. bozena reg. mg. 11. 58. božana f. b. verk. 160. 357. božana f. s. buk. lex. božin: martemijan — r. sof.-vrem. nebogat: nebogatov r. adj. akt. 353. bogeta s. spom. 199. sop. mil. 52. bogut: bogutović s. patr. spom. 83, 352. bohut č. reg. bohuta č. mus. reg. boguta podl. 406. reg. urk. 1200 — 1218 šemb. 144. boguta p. cod. 2. 16. watt. papr. 415. chwalcz 2. 157. božata, božeta č. mus. bozeta podl. 409. reg. bosata reg. bozata mg. 11. 162. božeta: bozeta p. cod. 1. 149. wiad. 19. bozatha cod. 1. 126. bodzatha cod. 2. 209. bodzantha cod. 2. 311. bozanta cod. 3. 7. bodzeta papr. 377. bodzete, bodzante chwalez 2. 171. bogić s. mon. 387. avr. 59. lex. božić s. mon. 247, 63. sop. božićko s. lex. božitković patr. spom. 216. božek: bosek, bozek č. reg. božiko s. pom.-cet. božko s. pjes. 2. 45, 19. sop. buk. lex. božik č. mus. bosik podl. 421. reg. bozik mg. 11. 136. božyk p. cod. 1. 242. boženka f. b. pês. 2. 61. božech č. reg. mus. božecha f.: bozaha č. reg. božechna f. č. mus. bozehna podl. 404. bogavíc s. spom. 40. sop. bogavčić patr. mon. 296, 194; 314, 51; 314. 157 etc. bogić: bogčić s. patr. spom. 184. bogčín s. spom. 40. bogčinić patr. spom. 40. bogčínović patr. spom. 246 ter. božica s. mon. 18, 64. f. buk. lex. bohusa č. mus. wohl für bohuša: bogusa, boguza podl. 404. 406. božičko s. mon. 229, 70. bogašin: bogašinović s. patr. boheš č. mus. boges podl. 406. 410. reg. boguš r. sof.-vrem. bohuš č. mus. bogus, bohus reg. bogusz p. papr. 247. bohuša, bohuše: bogusse č. podl. 405. 406. 411. 421. 427. bogussa reg. vita Adalberti ed. a Giesebrecht. bogusza p. cod. 1. 6, 44; 2. 57; bogusa watt. bogiša s. mon. 467, 4. iris germanica lex. bogŭša r. lét. 3. 39. bohuška f. mähr. landt. bohobud č. mus. bogobud, bohobud reg. bogoboj neu s. avr. 79. bohubyk: bohunico č. reg. bogovitinov adj. r. sof.-vrem. bohuvlast č. mus. boguulast podl. 406. 408. 409. 412. 416. 420. 425. 427. bohuvole č. mus. boguuole podl. 410. 412. bohda, bohdač č. lex. bohdač č. lex. bogdal podl. 403. 409. 411. 413. 424. reg. bohadal č. reg. bohdalec: bogdalec č. podl. 418. bohdalcus lat. reg. bogdan s. mon. 18, 73; 40, 2; 62, 203 etc. sop. lex. urk. von Almissa 1245. bohdač č. mus. bogdan podl. 408. 410. 416. reg. bogodan b. buk. bogodan: bogodanus s. urk. von Almissa 1208. bogodan p. bogdana f. b. buk. bogdana f. s. lex. bohdana f. č. mus. reg. vgl. bogdênović, bogdenović, bogdinović s. patr. mon. 432. 433. 439. bohdanec: bogdanec č. podl. 408. 409. 411. 413. 415. reg. bogdaníc:

bogdanŕiŕ s. patr. mon. 219. bogdanec urk. von Almissa 1245. bohudar ŕ. mus. reg. bogudar mg. 11. 157. podl. 407. 418. 423. 426. boŕidar s. mon. 368, 126; 369, 102; 401, 107. sop. lex. boŕydar p. bohdaŕ: bohedaz ŕ. reg. bogdaŕsko r. akt. 215. bohukaja ŕ. mus. bogucaia podl. 410. 412. bogoljub s. lex. boŕelze ŕ. mus. bozelze podl. 404. 411. bogolêp r. urk. bohomil, bohumil ŕ. lex. bogumil podl. 403. 406. reg. opat. bohumila: bogumila f. ŕ. podl. 408. 411 etc. m. 403. bogomil p. cod. 2. 593. bogumil p. cod. 1. 46. bogmil p. cod. 1. 149. bogomolov adj. r. sof.-vrem. bohumest ŕ. mus. bogumest podl. 426. bogumest reg. bohumsta f. mähr. landt. bohumír ŕ. lex. boŕepor ŕ. mus. bozepor podl. 411. 419. reg. bozpor reg. bohurad: bogurad ŕ. reg. bogosav s. pjes. 2. 68, 14. mon. 247, 62. sop. lex. boguslav r. lêt. 3. 46. bohuslav ŕ. mus. bohuslaus mg. 11. 30. boguzlau, boguzlaus, boguzlauus podl. 405. 411. 414. 422 etc. boguzlav, bouzlaus, bogzlaus, buzlaus reg. bogusław p. papr. 563. boguslaus cod. 1. 69; 2. 7. boguslavus brand. 1220. bugeslavus mekl. bugiszlauus Saxo gramm. bogoslava f. s. izvěst. 1858. 394. bohuslava f. ŕ. lex. boguzlaua f. podl. 408. reg. bohuslava m. ŕ. comes podl. 423. boŕislav ŕ. lex. boŕysław: bozislav p. cod. 1. 22. bodzislav cod. 2. 529. bodzislav cod. 2. 623. boŕislava f. ŕ. mus. boŕysława f. p. wiad. 5. bohusud ŕ. mus. bogusud podl. 410. reg. bohutêch: bogucea sing. acc. ŕ. reg. boŕetêch ŕ. mus. bozethecus mg. 11. 153. bozteh podl. 406. 408. 410. 421. reg. bozceh podl. 410. boŕetêcha f. ŕ. mus. bohuchwal ŕ. mus. reg. boguchwal reg. boguchwał: bogufalus p. lat. cod. 1. 46. boguphal mg. 11. 422. boguhualus wiad. 22. bohaŕeje: bohacyegye f. ŕ. reg. vgl. oben bogucaia. dadzibog, daŕbog p. vgl. falibosius p.

ON. Boŕevac, bogojevo mon. 186. bogojeviŕi, boguŕa, bogdanje, bogdanica, bogosavac srb. bogaŕevo, bogdaŕiŕ, bogdanovec kroat. boguslavlj russ. boŕejov, boŕejovice, bohunice, bohonice, bohunêvice, bohuňovice, bohnice, boŕanov, bohutín, bohutice, boŕetín, boŕetice, boŕkov, boŕkovice, boŕeŕice, bohusov, bohousov, bohuŕín, bohuŕice, bohuŕovice, bohdał, bohdałice, bohdałovice, bohdałeŕ, boŕidar, bohdaŕice, bohdaŕín, bohudíkov, boholiby, bohumily, bohumileŕ, bohumilice, bohuslav, bohuslavice, bohuslavín, bohusudov, bozdêchov, boŕtêŕice, bohuchvalov reg. ŕech. vgl. bosakonis villa mg. 11. 157. boŕejewice, bogunowo wiad. bogucino cod. 2. 232. bogucici cod. 2. 485. boguszyn cod. 1. 71. boguszyce, bogumilowice cod. 2. 409. bogusławice cod. 2. 481. poln.

12. Boj коñ pugna.

Man vgl. borŕ, branŕ, ratŕ; goth. badu pugna, ahd. wîg pugna und gund bellum. Förstemann 216. 555. 1291.

Boj: boy ŕ. reg. záboy ŕ. mus. boja s. sop. bojiŕ patr. avr. 39. boja f. b. verk. 135. bojan b. gram. 190. bojan s. pom.-cet. bojan r. urk. des XIII. Jahrh. bojan ŕ. podl. 411. mus. bojan p. cod. 1. 28. bojan: bojanj r. adj. lêt. 3. 67. bojana f. s. buk. sop. lex. bojana f. b. pês. 1. 32, 36. verk. 92. 130. bojna f. s. buk. bojin s. lex. bojata ŕ. podl. 416. mus. bojek: boiek ŕ. reg. bojko b. gram. 309. bojko s. sop. bojac s. pjes. 3. 63, 7. bojiŕ patr. pjes. 3. 24, 3; 3. 35, 3. bojŕeta s. lex. bojica s. lex. bojiŕa: boysa ŕ. reg. bojslav ŕ. mus. boyzlaus reg. dobroboy s. spom. 67. příboy ŕ. mus. Hieher gehört vielleicht auch ban ŕ. podl. 414. mus. banek podl. 414. mus. banêŕ ŕ. mus. und baniŕ s. mon. 39, 46.

ON. Bojanov hrid mon. 82. banovo polje srb. bojanja vas, bojanice slov. bojanov, bojanovice, bojeŕice, bojmany ŕech. boian villa boindorff praedium merseb. mg. 12. 175.

13. **Bokŭ** бокъ *latus*.

Man vgl. ahd. *sîta* Wackernagel 118. Förstem. 1110.

Boček č. mus. bocek, bohek, bocko etc. reg.; bokša r. akt. 47., das jedoch auch bogŭša sein kann.

14. **Bolŭ** болъ: *bolje* болѣ *majus, melius*.

Man vgl. *vešte*; *flu multus* Förstem. 405; ἀμείνλας, ἀμείνώ, ἀμεινοκλῆς.

Boloje: bolojevići s. patr. pom.-cet. bolin s. mon. 489, 84. bolena č. reg. boleč č. podl. 425. mus. boleč: bolko lat. p. cod. 3. 359. bolka f. č. mus. bolík č. mus. bolie reg. bolech č. mus. bolich č. reg. bolechna f. č. mus. bolechna podl. 404. 405. 409. reg. bolesa č. mus. mg. 11. 136. boleta p. cod. 2. 310. 311. 393 etc. bolesz: bolessius lat. p. cod. 1. 226. bolebor č. mus. reg. bolibor reg. bolebor: boleborius p. cod. 1. 105; 3. 151. bolebud č. reg. bolibut mg. 5. 774. bolehněv: bolegneu č. reg. bolekač č. mus. bolecač mg. 11. 143. bolemest č. podl. 410. mus. bolemil č. podl. 405. 413. reg. mus. bolemila f. č. podl. 413. 422. 424 etc. reg. mus. bolemir s. mon. 489. bolemír č. mus. boleslav s. mon. 59, 489. boleslav r. nest. boleslav č. mus. bolezlau reg. opat. bolizlav, bolizlavus mg. 1. 620; 5. 119, 780. bolislavus mg. 13. 111. bolesław p. boleslaus, bolizlaus brandenb. 1259. 1283. boleslava f. č. mus. bolezlava reg. bolesud č. mus. bolezud reg. bolečeč č. mus. boleceč podl. 412. 424. bolecey reg. bolečest č. mus. bolecest podl. 403. 406. 408. 410. 419. 425.

ON. Boljanovac, boljedrug, bolesavac mon. 353. srb. boletice, bolečov, bolešin, boleboř, bolehošť, bolemilčici reg. bolearadici reg. boleslav čech. bolin chwalecz. 1. 59. bolechowice, boleszyn cod. 3. 419. bolesławice poln. Vgl. bolierad: balyarad villa prope Tyrnam reg.; boliboris villa praedium merseb. mg. 12. 175.

15. **Bon-** бон- *occisio*.

Hinsichtlich der Bedeutung des Thema *bon-* vergleiche man die mit *bon* anlautenden deutschen Namen, die Förstemann 275 geneigt ist mit ags. *bana*, *bona occisor* zusammenzustellen: man sehe übrigens das über *ben-* gesagte.

Bonata č. podl. 425. mus. boneda č. podl. 409. bonek č. mus. podl. 409. bonec č. mus. boneš č. mus. bonuš č. mus. bonuše č. mus.

ON. Boněnov, bonatici reg. bonětice, boňkov, boňkovice čech. boniewo cod. 2. 363. poln.

16. **Borŭ** боръ *pugna*.

Man vgl. *boj*.

Bor č. reg. blizbor: blizborius p. wiad. 20. ἀρχιμάχη und das appell. ἀρχέμαχος. dali-bor č. mus. dalebor, dalabor reg. τηλέμαχος. nadbor: nadborius lat. p. cod. 1. 294. pobor: poborić s. patr. mon. 41. příbor: pribor č. podl. 408. reg. přebor č. mus. prebor podl. 414. reg. předbor: predbor č. podl. 415. przedbor: predborius lat. p. watt. bora f. s. buk. m. ark. 1. 56. bora č. mus. reg. boroje s. pjes. 3. 6, 84. lex. lit.-mih. 31. borilo b. apost.-mih. borila sing. gen. sim. 1. 21. borilo s. spom. 61. borena č. servus podl. 408. mus. borin s. buk. borna dalmata mg. 1. 210. borjata, woher borjatinskij r. borata č. reg. boreta: boretić s. patr. spom. 280. borut dux carant. glag.-cloz. LXXVII. boruth mg. 13. 7. bořut: borut č. podl. 418. boriuth, boruth č. reg. boruth mg. 11. 114. bořuta: boriuta, boruta č. reg.

bořita č. mus. boruta p. cod. 2. 327, 3. 22. boranta brandenb. 1224. borić s. spom. 56. borzym p. cod. 2. 324. bořek, borek č. mus. reg. boriko: borikov r. adj. lêt. 3. 68. borêjkov r. adj. sof.-vrem. borčin s. spom. 180. 211. boravíc s. spom. 302. boris r. nest. βορίσης vita S. Clementis c. XVI. borises slavus mg. 5. 813. borisko r. akt. 65. Nach Šaf. starož. II. §. 29 ist boris bulg.-türkisch. borič r. nest. vgl. borich filius Colomanni regis Ungarorum mg. 11. 138. boreš č. mus. bores reg. boriš s. mon. 163. borišić patr. spom. bořiš: boris č. podl. 411. reg. boris nobilis boemus mg. 11. 79. borše: borse č. podl. 406. reg. borsa mg. 11. 97. borsza: borscha p. cod. 2. 354. borsa cod. 3. 109. bořivoj č. mus. boriuoy podl. 406. 424. reg. cosm. opat. borivoy, boriwoi mg. 5. 119. 120. borzywoj p. cod. 2. 250. bořihněv č. mus. borzygniew: borzegnew p. watt. borislav s. mon. 35, 3. bořislav č. mus. borizlau reg. borzysław: borislaus p. cod. 2. 259. bořislava f. č. mus. borizlaua podl. 410. wszebor p. modlibor p. mścibor p. ratibor r. nest. sambor p. papr. samboryus chwalcz. 2. 57. sławobor p. ctibor č. ścibor p. ON. Borojevci mon. 186. borkovo mēsto mon. 489 srb. borisov, boričev uvoz nest. russ. bořice, bořejov, bořanovici reg. bořitov, borutov reg. borotín, borotici reg. bořetice, bořetín, bořišov reg. bořim, bořikov, bořihněv reg. bořislav, bořislavice čech. borowo cod. 3. 74. borzynow, borzymowice cod. 2. 853. borzęcin cod. 2. 24. borucino cod. 2. 852. borzechowo cod. 2. 29. borzysławice cod. 1. 316. samborze poln. bornis praedium merseb. mg. 12. 190.

17. Branĭ бранѣ pugna.

Man vgl. boj, borŭ.

Bran s. buk. bran č. reg. zbron p. watt. branoje: branojević s. patr. spom. 216. branilo s. mon. 163. braněna f. č. mus. branena servus podl. 427. branĭko, branko s. mon. 65. 130. 153 etc. buk. lex. branka f. č. mus. reg. brankovan b. gram. 326. braniš č. mus. branis podl. 409 reg. mg. 11. 94. bronisz: bronsch p. cod. 2. 554. bronisius cod. 1. 151. bronislius wiad. 35. branoš s. mon. 85. 91. 392. 393. 394. 395. branivoj s. spom. 92. branimír č. mus. branislav, branisav s. mon. 382. sop. spom. branislav č. mus. branizlau reg. bronisław: bronslaw p. cod. 1. 330. braňsud č. mus. Vgl. branicus, branicus ark. 1. 56, 57.

ON. Branetić, branetići, brankovina, brančići, branegović, braničevo mon. 186. bei den Byzantinern βρανίτζοβα, bei den deutschen Chronisten brandiz srb. boronišino russ. branišov, braňsoudov čech. bronowice cod. 3. 104. broniewo cod. 2. 200. bronocice cod. 1. 123. bronisow cod. 2. 409. bronisław, bronislawy cod. 2. 202. poln.

18. Bratrŭ братръ frater.

Man vgl. baba, dēdŭ, sestra; ahd. brothar Förstem. 283.

Brat b. gram. 23. brato s. lex. pobrat: pobratović s. patr. mon. 40. bratoj s. buk. bratojević patr. spom. braja s. mon. 18. 62. bratil s. mon. 62, 179. bratilo s. mon. 18. 62. brajilo s. mon. 287. 296. 298 etc. spom. 97. 196. bratul b. gram. 206. 287. bratelj: brateleviće s. patr. mon. 314. 334. bratan s. mon. 18. 62. brajan s. mon. 240. 282. pom.-cet. spom. 4. 44. 146. sop. izvěst. 1858. 393. lex. braten s. mon. 18. brajen s. mon. 18. 62. 175. bratin s. mon. 18. bratina s. mon. 18. 62. bratēn s. lit.-mih. 31. bratřena f. č. mus. bratrena podl. 421. bratroň č. mus. bratron podl. 408. 411. reg. bratoń: braton p. watt.

bratoni^{us} lat. cod. 1. 53. bratonja: bratona s. urk. von Almissa 1235. bratonin adj. mon. 111. bratrata č. mus. reg. bratić s. pom.-cet. bratŕko: bratŕkova njiva s. mon. 111. brajko b. brajko s. mon. 174. brajak: brajaković s. patr. spom. 219. bratohna s. mon. 18. bratrochna: bratrohna č. podl. 426. reg. bratica s. mon. 62. brajica s. lex. bratrica: bratreza fris. bratŕice f. č. mus. bratrice podl. 409. bracan d. i. bratsan: bracanović s. patr. bratosin s. mon. 62. bratoš s. mon. 65. spom. 146. bratosz: bratos p. cod. 2. 7. bratoša r. lêt. 4. 96. sof.-vrem. brateš s. mon. 18, 45; 18, 56. brateša s. mon. 18, 78. brateševič r. patr. sof.-vrem. bratiša s. mon. brajiša: brajišić s. patr. spom. 146. brajišin adj. mon. 82, 42. bratruš č. mus. bratrus podl. 414. 420. bratruše f. č. mus. bratrussa reg. bratrusse podl. 406. 422. bratoljub s. mon. 62. bratomil: bratomilić s. patr. mon. 83. bratromila f. č. reg. bratrumila č. podl. 404. 407. 412. 415. mus. bratrumila m. č. servus podl. 418. bratumil: bratumilus p. watt. bratomir s. mon. 62. bratimir s. mon. 18. bratŕmir s. mon. 18. bratonêg s. mon. 18. braynech urk. von Almissa 1208. bratoslav s. mon. 18. 40. 56 etc. bratoslaus urk. von Almissa 1235. bratroslava f. č. mus. bratrozlaua podl. 407. vitobratr: witobrater fris. desibrat: desibratov s. adj. mon. dragobrat s. spom. 40. dragobratov adj. mon. milobrat s. mon. milŕbrat s. spom. 247.

ON. Brajinovac, brajići, brajkovac, brajkovići, bratačić srb. bratkovec, bratovanci, brajakovo kroat. bratrějov, bratŕinov, bratroňov, bratkovice čech. bratostowo wiad. 4. braciejowice poln.

19. Brŕzŕь срѣзъ citus.

Man vgl. pradžŕ, skorŕ; θόρη.

Brz s. mon. 62. 111. brzêj s. mon. 18. brzoň č. mus. brzon podl. 408. 425. berzon reg. brzota: berzota č. reg. brzota: brzotić s. patr. mon. 62. brzava f. č. mus. brzaua podl. 411. brzak: brzaković s. patr. avr. 4. brzhod č. mus. brizgod podl. 406. brzetêcha: brzetecha č. mg. 11. 4.

ON. Brzilovac vgl. brskovo mon. 20. 46. 53 etc. srb.

20. Brêt срѣтъ für obrêt срѣтъ inventio, acquisitio.

Die Zusammenstellung des brêt mit obrêt wird unterstützt durch č. bŕiství neben obŕiství. Man vgl. κίχηςίας, κτησίας, ἐπικτησίων und asl. obrêtêlŕ lucrum.

Brjačislav r. nest. bŕetislav: bracizlau č. reg. opat. brecizlaus, brecizlauus podl. 404. 406. 414. 427. reg. bŕetislav, brečislav, bŕečislav mus. bretizlaus mg. 5. 103; 13. 278. bracizlaus, brezizlaus, brzieczislaus mg. 11, 10. brzetislav, brzeczysław als č. angeführt bei chvalez 1. 29. 35.

ON. Brjačislavlŕ russ. bŕetislav: breciszlaw, breczlau, bracizlaua reg. čech.

21. Bud- бѹд-; būd- бѹд- vigilare.

Man vgl. ahd. wak, wachar vigil Förstem. 1221. 1223; γρηγόριος: doch ist diese Bedeutung von budŕ hier zweifelhaft, und ich erinnere an skr. budh cognoscere, welche Bedeutung auch dem asl. sŕnabŕdêti sę cavere zu Grunde liegt.

Bda f. č. podl. 405. mus. buda b. gram. 92. m. f. buk. buda m. č. mus. reg. chron.-poson. in mon.-arp. 57. budi mon.-arp. 228. budalin s. pjes. 3. 20, 114. budalina s. mil. 224. budilo r. akt. 74. 143. budil: budilo č. reg. budilov č. reg. mus. vgl. budilaus reg. budelja s. spom. 190. budela mon. 204, 76. buden: buden s. urk. von Almissa 1245. buden

č. reg. budin s. mon. 18. bdina č. mus. budina s. urk. von Almissa 1245. budoň č. mus. buďata: budata č. reg. budić: budikŷ s. mon. 111. budim s. fam. avr. 80. budek č. reg. mus. budek: budko lat. p. cod. 2. 434. butko s. mon. 194. butković patr. spom. 140. budík: budik č. reg. budīnik s. mon. 83. budica m. č. servus. podl. 410. budice mus. budiš č. mus. budis podl. 418. reg. bdihost č. mus. budivoj č. podl. 420. 424. reg. mus. budivoy mg. 11. 110. budziwoj: budiuogius lat. p. cod. 2. 59. watt. buziwojus cod. 1. 180. budziwyus cod. 2. 154. budimil: budimilović s. patr. spom. 252. budimir s. mon. 83. buk. lex. kron.-hrv. 324. budimír č. mus. budimir reg. budislav, budisav s. mon. 18. 58. 85. 281. 283 etc. spom. lex. budislaus urk. von Almissa 1235. budislav č. mus. budizlau, budizlaus podl. 403. 408. 409. 416. reg. budzislav: budislaus p. cod. 2. 43. budizlavus cod. 1. 58. budislava f. č. mus. budizlaua podl. 427. budislava m. č. comes podl. 424. Vgl. nesebudus p. cod. 2. 7.

ON. Bdin (widdin) b. mon. 7. ok. 74. budim mon. 470. budimlja mon. 83. ok. 59. 68. butkovac srb. budganja vas, budiševci slov. budin, budić, budašev, budislavec kroat. budin sof.-vrem. budutin nest. Schlözer 5. 143. budetin vymol sof.-vrem. russ. bdín, budín, budějovice, budětice, budikovici reg. budichov, budčovice, budišin reg. budišov reg. budišovice, budohostice, buděhostice, budiměřice, budislav, budislavice čech. budziszow, budzislav cod. 2. 534. poln. Vgl. budegast villa merseb. mg. 12. 176.

22. Buj βουή luxurians, validus.

Bujan s. mon. 83. 347. bujak b. gram. 270. bujko: bujkov adj. r. akt. 449. Vgl. bu-slavič r. lét. 4. 272. buslavlj r. akt. 117.

ON. Bujačić, bujkovac srb.

23. Bukurŷ škip. pulcher.

Bukor s. mon. 18. 61. bukur s. mon. 62. buk. bukura f. b. buk. bukurija s. mon. Auch sosa f. s. lex. ist škip.: vgl. sos assequor, salvo.

ON. Bukoravac srb.

24. Bun- βουν-.

Bun s. mon. 18, 46; 18, 61; 18, 77. buň č. mus. bun mon.-arp. 426. buno urk. 1244. šemb. 148. bunê b. buk. bunilo s. mon. 18, 48; 18, 58; 62, 56. bunko: bunkov r. adj. akt. 141.

25. Bŷčela βήχელα apis.

Bčela f. s. buk. Vgl. μέλισσα.

26. Bégŷ βήγŷ fuga.

Man vgl. δρόμος, δρόμων.

Běhar č. mus. begar podl. 421. běhan: began, behanus č. reg. bêžan s. mon. 18. sop. buk. bêgota s. mon. 18. bêgič: bêgičev adj. r. akt. 86.

ON. Běžanići mon. 153. srb. bêžići lét. 3. 70. sof.-vrem. russ. bieganow cod. 2. 202. bieganowice poln.

27. Bělŷ βήλŷ lucidus, albus.

Man vgl. blanc Förstem. 265; λεῦκος, λεύκων, λευκέας und belegori pulcher mons mg. 5. 822. beleknegini pulchra domina mg. 5. 862.

Běl č. mus. bel reg. bēl: belov adj. r. akt. 232. bēli s. mon. 436. belyj: vasilij — r. sof.-vrem. bēla b. buk. bēla: bela uroš m. s. ok. 60. 68. bēla f. s. sop. buk. bela lex. bella urk. von Almissa 1236. 1245. běla f. č. mus. bjelja s. lex. belja sop. belê b. gram. 165. bēlan b. gram. 271. buk. belan s. sop. bēlen: bellen, bellem s. urk. von Almissa 1235. 1245. bēlen č. mus. belen reg. bēlota b. gram. 19. bēlota s. mon. 18. bēletin: beletinnus s. urk. von Almissa 1238. bijelić s. pjes. 2. 83, 5. bēlava: bēlavin r. adj. akt. 153. bēlīk: bēlkov s. adj. ok. 24. belīčić patr. s. mon. 41, 186. bēlek č. mus. belek podl. 426. bēlīk č. mus. bēlko r. akt. 263. bēlka f. č. mus. belca podl. 421. bēlijak, bēljak s. mon. 204, 6; 229, 8. beličko b. verk. 68. bēlīhan s. mon. 39. 40. bēlīhanić patr. mon. 243, wofür auch biohan: biohanić mon. 316. bjelica: od draga bjelice s. mil. 36. bēluca b. buk. bēloš s. pom.-cet. sop. mil. 30. bēlošev brêg mon. 83. bellos urk. von Almissa 1235. 1245. bilošević patr. mon. 211. Vgl. auch būlaša БѢЛАША b. buk. bělobožka f. č. mus. bēlimir s. mon. 38. bēloslava f.: belloslaua s. uxor Serbiae regis Vladislavi urk. 1285.

ON. Belotić, bjelotići, beočići, bēličići mon. 62. beloševac, biluša, belušić, beomužević, belosavi, belosavci srb. bjelajci, belanovo selo, bjeliševac, belošić, beloslavac kroat. bēlev sof.-vrem. russ. bilejov, bělouň, bělichov, bělošovice, bělešovice, bělušice, bělbožice, bēlkov reg. bēlkovice reg. čech. bielanowice, bialaczow poln.

28. Bаб- БЖБ- sonitus.

Bubana s. mon. 44, 29. bubīc s. spom. 177.

ON. Bubeneč čech.

29. Vавr- ВАРР-.

Vávrata č. mus. vavrata podl. 425. reg. wawrzęta p. papr. 182. vavřík č. mus. vaurik podl. 403. reg.

ON. Wawrzyszewo cod. 1. 128. poln.

30. Vad- ВАД- contentio.

Vad č. reg. rozvad: rosuad č. reg. vadim r. nik. 16. vadichna f. č. mus. vadihna podl. 412. vadislav č. mus. vadizlaus opat.

ON. Rozvažā ulica lēt. 3. 70. russ. vadim, vadkov, vadislavice čech. wadow cod. 3. 38. niewadowo cod. 2. 322. wadowice poln.

31. Velikŭ ВЕЛИКŭ magnus.

Velika f. b. cank. 40. velika f. s. sop. lex. veličko s. buk. avr. 50. sop. lex.

32. Velŭ ВЕЛŭ: velij ВЕЛИИ magnus.

Vela f. b. verk. 52. velja s. sop. veli s. spom. 149. velên s. mon. 18. velen č. reg. mus. veljan: veljanović s. patr. avr. 16. veljanin r. akt. 4. 197. velenā f. č. podl. 406. mus. vele k č. mus. velík: velik č. reg. velika f. b. verk. 135. 190. veljko s. pjes. 4. 44, 15. lex. avr. 19. velihna s. sop. velicna urk. von Almissa 1235. 1245. veliš: vellis s. urk. von Almissa 1235. veliš č. mus. velis, veliz reg. velimir s. pjes. 2. 40, 141. mon. 18. buk. sop. avr. 27. lex. veli-mirović patr. pom.-cet. velisav s. pjes. 3. 76, 6. sop. avr. 25. veloslav: veloslaus s. urk.

von Almissa 1245. velislav č. mus. velizlav reg. welisław: welislau p. cod. 2. 7. Vgl. velizar aus dem griech. neu aufgenommen s. avr. 53.

ON. Velibuzd ok. 69. bulg., bei den Byzantinern βελεβούσιον, falsch βελεσβούσιον und βελεβούσιον. velemêr slov. veletên mon. 489. velijaci mon. 210. srb. velebudice, velemyšloves, veleslavice, velešov čech. wielakow (welakow), wielim, wieliszewo cod. 1. 71. poln.

33. Vepřĩ βεπρĩ aper.

Man vgl. ebar Förstem. 360; κάπρος.

Vepřĩ r. sof.-vrem. veprev adj. akt. 132. sof.-vrem. Vgl. odinec sof.-vrem.

34. Veselũ βεσελũ laetus.

Man vgl. die mit ahd. blîdi laetus und ags. fâgen zusammenhängenden deutschen Namen Förstem. 267. 396; ἰλάριος.

Vesel č. mus. vesela f. s. sop. buk. lex. veselin s. buk. sop. avr. 33. lex. ark. 1. 37. veszelinus mekl. veselica f. s. pom.-cet. sop. buk.

ON. Weselowo poln.

35. Vesna βεсна ver.

Vesna f. s. pom.-cet. Vgl. ἐάρινος.

36. Večerũ βεчерũ vesper.

Večerĩn s. sop. lex. Vgl. ἑσπερος.

37. Vidũ βιδũ visus.

Man vgl. βλεπαῖος, βλεψίας; δερξίας, δόρκων.

Vid s. pjes. 3. 35, 153. sop. buk. avr. 70. lex. vid: wido lat. č. reg. vida f. b. pês. 1. 99. vida f. s. buk. sop. lex. vidoje s. pjes. 3. 63, 12. avr. 35. lex. vidoj s. avr. 24. vidaja: vidaic s. patr. avr. 23. viden s. avr. 32. vidna f. s. pom.-cet. vidna lex. vide hyp. s. pjes. 2. 30, 130. vidak s. juk. 14, 70. buk. lex. mil. 37. vidojko s. lex. vidojka f. s. lex. vidica f. s. sop. vidač s. lex. videnče b. avr. 69. vidoslav s. buk. izvêst. 1858. 391. vidoslava f. s. buk. vidosava pom.-cet. pjes. 2. 25, 6. juk. 27, 49. lex. mil. 265. sop.

ON. Vidovo, vidojevica srb. vidkoviči sof.-vrem. russ. vidovice, vidim, vidhošť, vidhostice čech. widawa cod. 2. 381. widowici poln.

38. Vila вѡла vila.

Vilaja f. b. buk. vilan s. mon. 41, 192. nomen ragusini. vilňhan: vilňhanić s. patr. mon. 211, 30. vgl. vilŷc: vylŷcić patr. s. mon. 83. vilňnik: vionić s. patr. mon. 363. vileša: vilesa č. reg.

ON. Vilŷkyj kladez ok. 25. vilŷska mon. 125, 66; 125, 82. srb.

39. Vitĩ вѣтъ: vŷzvĩť вѣзвѣтъ lucrum.

Die mit vit zusammenhängenden Personennamen könnten den Begriff des Wohnens einzuschliessen scheinen: asl. vitati habitare, vgl. buan Förstem. 286. Dass sie mit vitij rhetor nicht zusammenzustellen sind, folglich den Begriff des Sprechens nicht enthalten, schliesse ich daraus,

dass vitij selbst für ein älteres vêtij **вѣтъи**, Thema vêtü **вѣтъ**, steht: aus demselben Grunde ist das čech. vítati, venientem salutare, Thema vêtü **вѣтъ**, fern zu halten. Wahrscheinlich liegt diesen Namen der Stamm vitĭ in der Bedeutung lucrum zu Grunde, mit welchem Stamme auch der Begriff victoria bezeichnet werden konnte: an das entlehnte vitezĭ **вѣтѣзъ** ist jedoch hiebei nicht zu denken: dobrovit **ἀγαθόνικος**, εὖνικος; vitoslav **νικοκλής**; ljudevit **λαόνικος**.

Vit p. chwalecz. 11. 59. vít č. lex. vit reg. vit: vitić s. patr. spom. 304. vita s. avr. 20. víta č. mus. vitla č. mus. vitor s. mil. 153. lex. vitorović patr. avr. 39. vitoran s. ok. 87. vitan s. mon. 83. 89. vitanović patr. spom. 142. přivitan č. mus. privitan mg. 11. 118. vitina slov. X. Jahrh. fris. vitoň: witon č. reg. vitonja: vitonić s. patr. mon. 41. vićan s. lex. vítěna f. č. lex. vítek č. mus. vitek podl. 403. 404. 406. 420. witek reg. vitko s. mon. 173. 175. 281 etc. lex. vitco urk. von Almissa 1235. witek: wythek p. cod. 2. 577. vitco lat. cod. 1. 60. vitas č. mus. vitas reg. vitača f. s. spom. 44. vitoš s. sop. vitoš: vitos č. podl. 415. vituš: vitušovic č. patr. reg. vitaša: vitasa č. reg. vitemir slavus mg. 13. 12. wittimar slavus mg. 13. 14. vitomir s. mon. 83. sop. lex. vítoslav č. mus. vitoslaw reg. vitislav: vitizlaus č. reg. vitizla, vitizlan für vitizlau mg. 1. 384. witosław p. cod. 3. 22. witozlaus watt. witozlaus wiad. 16. wíslaw: vislaus p. papr. 557. vislavus cod. 1. 43. vizlavus mekl. vitoslava f. s. mon. 174. vítoslava: vitozlaua f. č. podl. 416. witosława f. p. cod. 2. 630. viszlaua wiad. 31. ziemowit p. Vgl. Šaf. starož. 350.

ON. Vitalina mon. 204. 267. 268 etc. vitanci, vitanovac, vitanovci, vitino selo ok. 25. vitkovac, vitahovo mon. 18. vitoševac srb. vitovec slov. vitičev russ. vítov, vítice, vítovice, vitín, vitovice, vitějice vitějovice, vitanov, vitanovice, vítonín, vitěšovice. vítkov čech. witow, witowo cod. 2. 232. witowice, witanowice, witomino cod. 2. 104. witomska, witaszyce, witkow, witkowo, witkowice, witosław, witosławice, przywitowo poln. witow: wittow auf Rügen, nicht von vidu Gehölz.

40. Vlad- **влад**- dominium, possessio.

Man vgl. vlastĭ; goth. waldan regnare Fürstem. 1235; **ἀρχίας**, **ἀρχώ**, **ἄρχανδρος**.

Vlad b. cank. 31. gram. 144. 311. vlad s. mon. 18. 62. 489. buk. vlad č. reg. mus. vlada f. b. gram. 237. vlada f. s. pom.-cet. spom. 37. 178. sop. buk. m. sop. voloda: volodin r. adj. akt. 91. 321. vlaj s. mon. 159. vlajić s. patr. avr. 25. vladoje s. mon. 81. 83. lex. vladaja f. b. gram. 210. 253. vlūdaje buk. vladilo b. buk. vladul b. gram. 126. 137. buk. vladari, volodari r. nest. vlador č. mus. vladoř č.: wladorius reg. vladna f. s. mon. 467. vladoň: wladon č. reg. vladun s. lex. vlade s. mon 181. vladeta s. pjes. 2. 49, 5. lex. vladota: wladota č. reg. vladíć s. mon. 266. 280. vladík: wladik č. reg. vladko s. mon. 237. vlatko s. mon. pom.-cet. buk. sop. lex. włodek p. cod. 2. 908 papr. 628. vlajko b. buk. vlajko s. sop. vlajkul b. gram. 164. buk. vlajka f. b. buk. vladyka f. s. spom. 178. 258. vladuh: valduch slov. glag.-cloz. LXXVII. vladica f. s. pom.-cet. vgl. valtós urk. von Almissa 1245. volodša r. lét. 4, 187. vladivoj č. mus. wlodewius mg. 5. 797. włodziwoj: wladivoj p. mg. 11. 9. vladimêr: vladimer s. ok. 68. **βλαδίμηρος** vita S. Clementis c. XIX. vladimir s. mon. 26. vladimirus urk. von Ragusa 1243. vladimêr, volodimêr r. nest. wladimirus mg. 11. 429. wlodemirus mg. 5. 784. vladimír č. mus. wladymir, ladimir reg. włodziwierz: wlozymirus p. cod. 1. 236. vladimirĭko r. vladislav s. mon. 28. 41. 56 etc. pom.-cet. buk. vladisav sop. vlaisav lex. ladasclavus dux Dalmatiae mg. 1.

208. volodislav r. lêt. 1. 135. vladislav, ladislav č. mus. vladizlaus podl. 405. 407. 410. 418. wladizlaus reg. opat. vlaslav dalem. 34. mus. vladislava f. s. pom.-cet. włodzislaw: wlodisslaus, wladislaus cod. 1. 95, 165. p. wlodizlaus mg. 13. 22. wlodislaus pomeranus 1212. vsevlad: vsevolod r. nest.

ON. Ladimirovci, ladislavec kroat. volodarev, vladimir russ. vlajkovci, vladimirci srb. vladořice, vladeřin, vladmiřice, vladislavice čech. włodzislawow cod. 1. 3. włocław papr. 321. poln.

41. Vlasti власть dominium, possessio.

Man vgl. vlad-.

Vlast č. mus. wlazt reg. wlošt: wlosth, wlosto lat. p. cod. 1. 25, 226; 2. 289. vlasta f. č. dalem. 16. mus. vlastěj č. mus. vlastey podl. 413. vlastena f. č. podl. 404. 406. 408. 411. 425. mus. vlastek č. mus. vlastko s. spom. 100. wlostek: wlosco lat. p. cod. 1. 170. vlastice f. č. mus. vlastica reg. vlastiš č. mus. wlaztis reg. vlastibor č. mus. podl. 403. reg. wlościbor: vlostiborius lat. p. cod. 1. 131 wocisbor watt. wlostybor papr. 536. vlastislav č. dalem. 30. mus. vlastislav reg. wlaztizlav, vlaslaw dux Luczanorum mg. 11. 6. Anders vlastelin: vlastelinović s. patr. mil. 144. Dunkel ist vlastikar č. mus.

ON. Lastomêrci slov. vlastějov, lastišov, vlastiboř, lastibor, vlastislav čech. wlostowo cod. 2. 212. wlostowa poln.

42. Vlahů влахъ romanus.

Vlahů ist entlehnt: ahd. walh romanus, peregrinus; man vgl. die ahd. Namen walah, walahinna f., walahmar, walahfrid etc. Förstem. 1229.

Vlah s. spom. 90. 211. vlah č. mus. vlah reg. wloch p. vlahos. mon. 228. vlahović patr. spom. 204. vlacheň č. mus. vlachen reg. vlašin č. mus. vlassin podl. 405. vlahinja s. lit.-mih. 34. vlahota s. spom. 187. vlahuta s. spom. 193. vlaško s. lex. vlaškalin: vlaškalinović s. patr. pjes. 3. 60, 10. vlašek č. mus. vlaška f. č. mus. vlahník č. mus. vlahuša s. mon. 91. 202. 219.

ON. Vlašić srb. vlaším čech.

43. Vůlků вѣлкѣ lupus.

Wie das Griechische und das Deutsche zahlreiche mit λύκος und Wolf Förstemann 1339 zusammenhangende Namen aufzuweisen haben, so gibt es auch im Slavischen eine bedeutende Anzahl von Namen, die mit vlüků вѣлкѣ zusammengesetzt oder davon abgeleitet sind. Im Serbischen verdanken diese Namen ihren Ursprung dem im Volksliede gepriesenen Muth des Wolfes (a čobani, ka' i b'jesni vuci pjes. 3. 17, 91. brez hajduka ja brez mrka vuka 3. 24, 398. a iz tame ispadoše vuci d. i. hajduci 3. 68, 205. ljute li se turci kao vuci 3. 88, 43. Šuljagić je duka od turaka, silni vuče medju kaurima juk. 13. 38, 39. b'jesni turci kao gorski vuci juk. 21. 961. kad li na Sinj udariše turci sa svi strana kano mrki vuci kač. 212. budut popove kako turci a turci kao vuci misc.-srb.) und dem Glauben, der Name „vuk“ schütze vor der Macht der Hexen. Vgl. Grimm's Mythol. 1093. Mit vujo und vule aus vuk vgl. man brajan und brale aus brat.

Vlk s. mon. 153. 196. 203. vuk sop. pom.-cet. lex. velco, velce, velcius urkk. von Almissa und Ragusa 1235. 1243. 1245. vlčević patr. mon. 203. 228. volk r. nest. Schlözer

5. 145. ivan kuricyn volk sof.-vrem. vlk č. Dobr. Gesch. 84. wilk: mianuje go (Jana arcybiskupa gnieźnińskiego) suchy wilk, suchowilk p. papr. 245. 614. vlŭko b. pês. 1. 39. cank. 40. vuko s. sop. vukoj s. buk. vukoje s. pom.-cet. sop. lex. uocoe urk. von Almissa 1235. vukovoje s. lex. vuča s. pjes. 2. 42, 5. lex. vučŭ s. sop. vujo s. lex. pom. cet. vuja s. sop. vlŭkul b. gram. 96. vule s. lex. vgl. vul sop. vulov adj. pom.-cet. vukal s. lex. vukalj s. lex. vukajlo s. avr. 27. lex. vukail s. sop. vukola s. sop. lex. vukel s. sop. vukelja s. sop. lex. vukela f. s. sop. buk. vukula s. sop. vgl. vučelić s. patr. mil. 245. vlŭkan b. gram. 164. vlkan s. ok. 51. mon. velcan, velcannus urk. von Almissa 1235. 1238. vukan buk. lex. wilkan p. cod. 2. 251. vukana f. s. lex. vučan s. lex. vlŭčan b. pês. 1. 39. vujan s. pom.-cet. sop. lex. vujana f. s. sop. lex. vučen s. lex. vlčenska f. č. mus. vlicenca podl. 424. vučin s. pom.-cet. vučinić patr. mon. 267. vukolin s. kač. 189. vlŭčina: wlkina slavus mg. 12. 13. vučina s. lex. gram. 302. velcinna urk. von Almissa 1245. vulina s. mil. 41. vlkên s. spom. 119. 120. vujin s. sop. lex. vlkoň: vlcon č. podl. 403. vlkonja: uulconga slov. 10. Jahrh. fris. vlkota s. mon. 159. 181. 211. spom. 146. uileotta spalat. mon.-arp. 388. vukota pom.-cet. lex. mil. 21. vlktić patr. mon. 40. für vlkotić. vlčeta s. spom. 137. vučeta m. f. pom.-cet. sop. vlčata č. mus. vlčič s. ok. 62. 70. vučić pom.-cet. avr. 38. sop. lex. vukić s. lex. avr. 70. pom.-cet. vukićević mon. 320. vukadin s. buk. sop. lex. vujeta s. lex. vujčeta s. lex. vujić s. pom.-cet. vujat s. avr. 17. vujatović patr. vujadin s. pjes. 3. 50, 6. lex. vulić s. lex. vlkava f. s. spom. 100. 169. vukava f. pom.-cet. sop. Kukuljević, Put po Bosni Agram 1858. 16. 119. vlkava f. č. mus. vlcaua podl. 408. 419. vlčičko s. lit.-mih. 33. vučko pom.-cet. buk. sop. avr. 20. lex. vlček č. mus. vlcek podl. 417. 422. 425. 427. vlcek 424. wlzec reg. wilczek: wilchek p. cod. 2. 135. vučkulin s. pjes. 3. 37, 117. vujko s. pom.-cet. sop. lex. vujčin s. lex. vujak s. lex. vujuka f. s. sop. vulek s. pom.-cet. vgl. vunko s. lex. vlčihna s. mon. 206. 210. 211. vučihna pom.-cet. buk. sop. vlkīc s. mon. 181. 206. 210. vukīc pom.-cet. sop. vukac lex. vlčica f. s. spom. 92. sop. vučica buk. lex. vujica s. pom.-cet. sop. lex. vulic s. pom.-cet. vlkas s. mon. 44. 283. 299. sop. uolkassius urk. von Almissa 1265. vukas lex. vlŭksan b. gram. 161. vlkīsan, vlksan s. mon. 18. vuksan pom.-cet. buk. sop. lex. vuk-sanić patr. pom.-cet. vlksava f. s. spom. 113. vukač s. lex. vučič: vučičević s. patr. avr. 19. vlkīča s. mon. 39. 46. vulič: vuličević s. patr. avr. 18. vujača pom.-cet. vlkašin s. mon. 167. 172. 181. sop. vukašin lex. vlkša s. mon. 158. spom. vukša mon. 219. sop. lex. vujaš s. lex. vuleš s. pom.-cet. vukovoj s. sop. vukdrag s. buk. vugdrag pom.-cet. sop. lex. vukman s. mon. 330. 332. 336. pom.-cet. sop. lex. vukoman s. sop. lex. vukmilj s. lex. vlkīmir, vlkmir s. mon. 40. 45. 181. vukomir s. buk. vukomirić patr. mon. 334. 340. vukmir mon. 237. 273. 280. pom.-cet. sop. avr. 32. lex. volemir urk. von Almissa 1236. vukmira f. s. lex. vlkoslav s. mon. 18. izvêst. 1858. 393. velcoslaus urk. von Almissa 1235. 1245. vukoslav pom.-cet. buk. vukosav sop. lex. vukoslava f. s. pom.-cet. buk. vukosava f. pjes. 2. 49, 4. sop. lex. dobrovuk s. lex.

ON. Vukovac, vukovići, vučina padina, vukičevica, vučkovica, vujetinci, vukodraž, vuk-manovac, vukosavci srb. vukojevec, vukanovec, vučinić selo, vučkovići, vukšani, vuketić, vukomerić, vukosavljevica kroat. vučkovci slov. vlkov, vlková, vlkovec, vlkovice, vlčice, vlčinec, vlčnov, vlkanov, vlkančice, vlkanice, vlkaneč, vlkonice, vlčetín, vlkava, vlčkov, vlčkovice, vlksice, vlkošov, vlkosovice, vlkýš čech. wilkow, wilkowo cod. 2. 572. wilkowice, wileczyn, wilczyno, wilkocice cod. 2. 322. poln.

44. **Voj** воѣ miles, vir.

In den Personennamen scheint das wurzelhaft dunkle voj, im sing. vojinŭ, nicht nur miles, sondern dem Geiste der alten Zeit gemäss auch vir zu bezeichnen: man vgl. s. vojno maritus und das goth. harjis, ahd. hari, heer, Förstemann 613, die nach Wackernagel zugleich den allgemeinen Sinn einer blossen Volksmenge ausdrücken.

Návoj č. mus. nauoy podl. 405. 408. na woj p. papr. 67. navogius papr. 492. wiad. 38. nauoyus cod. 2. 214, 215. vojil: vojio s. mon. 341, 76. vojilo s. mon. 18. 83. wojan p. cod. 3. 109. wojen: wogen p. cod. 3. 44. woyno lat. cod. 1. 275. vojin s. mon. 48. 62. 237. pjes. 2. 29, 195. spom. 258. buk. sop. avr. 37. lex. vojna f. s. sop. vojin r. akt. 221. 528. vojinŭko r. akt. 288. vojen č. dalem. 30. vogen cosm. mg. 11. 39. vojno b. pês. 1. 159. vojenŭ: vojnev r. adj. lêt. 4. 188. vojňa: woina č. reg. vojat: woiath mekl. vojata č. reg. mus. vojtan: vojtanović s. patr. spom. 259. vgl. gojtanić und goj; vojak: voiak č. podl. 408. vojek č. mus. voyek podl. 424. vojík č. mus. wogyk reg. woyk podl. 403. vojko b. gram. 79. 247. 310. vojko s. mon. 83. 111. sop. vojka f. b. gram. 251. vojka f. s. sop. buk. vojkin r. nest. vojicha f. č. mus. podl. 424. voyha podl. 420. vojihna s. mon. 62. 83. 111 etc. spom. lit.-mih. 31. vojec: woyetz č. reg. vojica f. b. buk. vojica m. s. lex. vojbor r. solov. 2. nota 294. vojborz: vojborzov adj. r. sof.-vrem. vojborzovič patr. 3. 60. vojgost r. lêt. 3. 4. vojdrag s. buk. lex. vojmir s. mon. 18. 40. vojmír č. mus. wojmierz: woymirus p. cod. 2. 173. vojnêg s. men. 18. vojslav s. mon. 18. 45. 149 etc. vojslav č. dalem. 220. mus. woizlaus reg. voyzlau podl. 406. 413. 414. 425. 426. 427. wojsław: woyslaus p. cod. 1. 53. papr. 339. voyzlaus wiad. 31. wogyzlaus watt. voyslavus mg. 11. 449. woyzlavus mekl. vojslava f. s. pom.-cet. vojslava f. č. mus. voyzlaua podl. 404. 405. vojtěch č. mus. voyteh podl. 404. 410. 423. reg. weihtahe vita S. Adalberti ed. a Giesebrecht. wojciech p. cod. 1. 120. woychech wiad. 35. woycecho lat. wiad. 38. vojtěcha: voyteha f. č. podl. 404. wojciecha f. cod. poln. 2. 61; 3. 27. berivoj: berivojević s. patr. mon. 40. branivoj s. spom. 92. dobrovoj s. mon. 83. buk. milivoj s. mon. 241. mściwoj p. prêdivoj s. převoj č. předvoj: preduoy podl. 404. 422. 426. przedwoj: preduogius p. wiad. 19. radivoj s. mon. sadivoj s. buk. skorovoj s. mon. sędziwoj p. soczywoj p. hodivoj: hodivojević s. patr.

ON. vojilovo, vojšanovci mon. 186. vojuše mon. 18. vojkovci srb. vojnovec kroat. vojinj lêt. 1. 37. russ. vojovice, vojetín, vojkovice, vojislavice, vojslavice, vojtěchov č. wojwanowice, wojsławice poln.

45. **Volŭ** воля voluntas, alacritas animi.

Das Thema volŭ liegt nicht nur dem Verbum denominativum voli zu Grunde, sondern findet sich auch im compositum proizvolŭ произволя voluntas. Man vgl. die unter hot aufgeführten slavischen und die mit vilja zusammenhängenden deutschen Namen. Förstem. 1302; βούλων.

Vol: wolius č. lat. reg. zvol: zouol č. reg. voluj r. lêt. 1. 233. volen č. podl. 407. nezvolena f. č. reg. volík: wolik č. reg. volicha: voliha č. podl. 417. volice f. č. podl. 410. mus. voljavica s. lit.-mih. 34. voliš: volis č. reg. volimír č. mus. volimir podl. 407. wolimierz: wolimirus p. cod. 1. 43 wiad. 26. wolmierz papr. 46. zuillemarus mekl. zwoliśław: swolizlavus p. cod. 2. 47. Vgl. volšík: wozik č. reg.

ON. Wolęcin poln.

46. Vranŭ вранѣ niger, corvus.

Man vgl. die mit mrŭkŭ, črŭnŭ zusammenhängenden Namen, ohne das ahd. hraban corvus Förstem. 705 zu übersehen; gavranŭ.

Voron: voronov adj. r. sof.-vrem. akt. 228. vorona: ivanko verona r. akt. 270. vgl. vran-jalić s. avr. 16. vranica: uraniza fris. vraneš s. buk. sop. lex. voronočinin r. adj. lët. 4. 196. ON. Vraneši, vranići mon. 62. 119. srb.

47. Vratŭ вратѣ vertere, evertere, fugare.

Den mit vratŭ zusammenhängenden Personennamen scheint manchen die Idee der Vergeltung, Rache zu Grunde zu liegen: da mu vratim žalost za sramotu s. pjes. 2. 31, 195. vratiti žao za sramotu 3. 69, 50: man vgl. ahd. geltan valere, reddere Förstem. 463; andere werden mit mehr Wahrscheinlichkeit an vertere wenden denken und damit den Begriff des Zerstörens oder des Sieges verbinden: τρέφω δ' ἥρωας Ἀχαιοῦς Il. 15. 261. τρέφαι καὶ ἐς φυγὴν καταστῆσαι Thucyd. 7. 43. 7. Vgl. alts. turnan vertere, ahd. wand Förstem. 1206. 1252.

Vrat: wrat č. reg. vratoje s. mon. 204. vratena č. mus. podl. 420. wratena reg. vracen č. podl. 405. 411. 412. reg. mus. wracen mg. 11. 80. vracena f. č. podl. 405. mus. vratiko, vratko s. mon. 88. 130 ok. 72 vratak: wratak č. reg. vratík: wratik č. reg. vratka f. č. dalem. 21. vgl. 189. vracka f. č. mus. vratiš č. mus. vratis podl. 405. 408. wratis reg. wartis mekl. vratiša s. mon. 18. vrativoj č. mus. vratiuoy podl. 405. 411. vratižir č. mus. vratisir podl. 403. 405. 426. wratizir reg. vratimír: wratimir č. reg. vratislav s. ok. 60. vratislav č. mus. wratizlaus podl. 404. 421. opat. reg. vratislav, vorotislav r. lët. 1. 131. wratislaus marchio mg. 4. 219. wrocisław: wrocizlaus p. watt. vratislava f. č. mus. wratizlauh podl. 403. vratislauh reg. Hieher sind wohl auch folgende Namen zu rechnen: wartala: warthala p. cod. 2. 838. wiercižyr: vircisirus p. cod. 2. 42. warcisław: warcizlaus p. cod. 2. 768. warcezlaus papr. 284. wartizlaus brandenb. 1334. wartislavus mekl. warthyszlausus Saxo gram. 525. warlaus brandenb. 1250. wiercisław: wirthoslaus p. cod. 2. 80.

ON. Vratislavci slov. vorotislavlŭ sof.-vrem. russ. vratkov, vratišov, vraclav čech. wrociszewo cod. 2. 751. wrocimowice cod. 2. 761. wrocimirova cod. 3. 189. wrocław poln.

48. Vrŭb- врѣ-.

Die Bedeutung dieses Themas, bei dem wohl kaum an vrŭba salix zu denken ist, ist mir unbekannt.

Vrŭban b. cank. 40. vrban č. podl. 405. vrbata č. podl. 424. 427. mus. vribata reg. wierzbięta p. papr. 316. wyrbęta cod. 2. 24. wyrbentha cod. 2. 175. wirbenta watt. wyrbantha cod. 1. 216. wirbosław p. papr. Vgl. virbovius p. papr. 353.

ON. Vrbětín čech. wierzbięcin: virbencin cod. poln.

49. Vrŭhŭ врѣхъ apex.

Die Wurzel dieses Themas ist vrh crescere.

Wrch: werch č. reg. wirzech p. cod. 1. 93. vrš č. mus. vris, wers reg. vršovici patr. reg. dal. wrssowici mg. 11. 3. chron. opat. warsz: wars p. papr. 540. warsch, warszo lat. cod. 1. 91; 2. 740. vršina r. akt. 263. vršek č. mus. vrchata č. mus. vršman: wrzman č. reg. vrchoslav: wirchozlaus, wirchizlau č. reg. wirzechosław: wirchoslaus p. cod.

1. 111; 2. 109. virchozlaus wiad. 27. verchuslava f. r. lêt. 1. 171. wirzchosława: wyrchoslawa f. p. cod. 2. 219.

ON. Wirzchocino cod. 1. 68. wirzchoslawice poln.

50. **Vŭtoryj** вѣторый **secundus**.

Vŭtoryj r. akt. 226. 298. 306.

51. **Vysŭ** вѣсъ: **vysokŭ** вѣсокъ **altus**.

Man vgl. ahd. hôh Förstem. 701.

Wysota: wiszota p. cod. 3. 274. wyssotha cod. 2. 860.

ON. Wysocino cod. 2. 935 poln.

52. **Vyšij** вѣшій **altior**.

Viša b. gram. 265. verk. 46. višja f. b. pês. 1. 61. viša f. s. pom.-cet. viša (vyša): wissa č. reg. višan b. gram. 276. vyšen: vysen č. reg. vyšata r. lêt. 3. 19. vyšata m. f. č. mus. vyšeta: visseta č. podl. 413. wyszeta: wisata p. cod. 2. 263. vgl. uissera č. reg. vyško: vyškovič r. patr. lêt. 3. 47. vyšek č. mus. wissec reg. wyszek: wyssko lat. p. cod. 3. 271. vyšehněv č. mus. vyšemila f. č. mus. visemila reg. vyšemír: vuizemir verbr. vyšemír č. mus. wissemir reg. wyszemierz: visemirus p. cod. 3. 31. vismirus papr. vyšeniega: wisonega f. p. papr. 125. wyzenega cod. 3. 126. vyšeslav r. nest. višesava f. s. sop. Višnja s. Stiefmutter des Miloš Obrenović scheint cerasus aproniana zu sein. In wyszegierd: wyssegierd p. cod. 1. 289 ist gierd wohl kaum litauisch.

ON. Višesava srb.

53. **Viši** вѣсь **omnis**.

Man vgl. παντεύς, πανκράτης, παντοκλής.

Všebor č. mus. vsebor reg. wszebor p. papr. 182. wseborius cod. 1. 44. wsseborius cod. 2. 590. všebud č. mus. vsevolod r. nest. všehrd: wsegrid č. reg. všemila: vsemila f. č. podl. 409. 410. 412. vsemir: vssemir s. urk. von Almissa 1245. všerad: vserad č. podl. 422. 427. vgl. wzrad reg. vseslav r. lêt. 3. 2. všeslav č. dalem. 220. mus. vsezlau podl. 420. wsezlaus reg.

ON. Vsevolož russ. všebohy, všebořice, všehrdy, všeliby, všemily, všemyslice, všeraz, všeradice, všechlapy čech. wszeradow poln.

54. **Vêd-** вѣд- **scire**.

Man vgl. wizzan Förstem. 1331.

Nevêd: nevêdov r. adj. akt. 72.

55. **Vêra** вѣра **fides**.

Man vgl. πίστος.

Nevêr r. akt. 91. věřen: verene č. reg. věřislav: verizlaus č. reg.

56. **Věstŭ** вѣсть **notus**.

Man vgl. pozna; γνωτός.

Věstava f. č. mus. vestaua podl. 422. Vgl. věštík: veztik č. reg.

57. **Věšte** вѣште plus.

Man vgl. bolŭ.

Vacen, věcen č. reg. vacena č. reg. wacena mg. 11. 117. vaceta, věceta č. reg. vacek č. mus. wacek opat. reg. mg. 11. 57. věcek: veccek č. podl. 403. 404. 405. 406. 421. 426. vecko lat. reg. vjačko r. lét. 3. 14, 38. sof.-vrem. věcka f. č. mus. vecka m. f. podl. 405. 416. 418. m. 416. vacechna f. č. mus. vacehna podl. 409. vácemil, věcemil, vícemil č. mus. vecemil podl. 415. 416. 420. vacemil, viacemil reg. wacemil mg. 11. 124. věcemila č. mus. vacemila podl. 426. vecemila podl. 408. 414. večenêga: vekenega f. kroat. arkiv 5. 132. vacerad č. mus. večeslav: vokeslaus kroat. urk. 1235. Pray, Spec. 324. vjačeslav r. lét. 3. 11, 16. váceslav, vaclav č. mus. vacislav dalem 102. wacezlau, wazlaus, wechezlaus reg. vaczlau podl. 408. waczlau opat. więcesław: wenceslaus p. cod. 1. 184. wenzeslaus wiad. 27. Die Form waclaw papr. 321. ist entlehnt. václawa f. č. mus. vaczlaua podl. 413. 414. Vgl. wenceke mekl. venzmer mekl. wenzlaus, wencezlaus mekl.

ON. Večeslavec slov. víckovice, vícemily, vícemilice, václavy čech. więclawice: venczslauicze cod. 2. 327. poln.

58. **Gavranŭ** гавранъ corvus.

Gavran s. pjes. 3. 63, 18. galovran s. pjes. 3. 42. Note.

ON. Havran čech.

59. **Gaj** гай lucus.

Man vgl. dābŭ; ahd. lôh lucus und altnnd. skôgr silva Förstem. 880. 1080; ὄλαῖος, ὄλεός.

Gajo s. avr. 28. gajin: gajinović s. patr. avr. 72. hájek č. mus. gajek: gayco lat. p. cod. 1. 236. gajčić s. mon. 237.

60. **Gal-** гал- curatio infantis.

Ein Substantiv galŭ mit der Bedeutung zärtlicher Pflege ist aus dem Verbum blg. gali zu erschliessen: Jovane, galeno dete, Jovana majka galila, presno ga mleko ranila blg. Vuk. Stef. Karadžić, Dodatak. Im asl. hat galiti die Bedeutung laetari: galetŭ proroci; galêachŭ gory. Slovarŭ A. Ch. Vostokova. Vgl. nêgŭ.

Gal s. mon. 411. gao. 411. galŭc s. mon. 40. gaočić patr. 219. 283. 340. galija s. pjes. 3. 60, 8. galê b. gram. 19. galjuta r. akt. 244. galeš b. gram. 337. galeša: galešin s. adj. mon. 237. und galešić patr. 85. mon. 254. haluše f. č. mus. Vgl. galevan s. mil. 206.

ON. Galović, galčić mon. 403. srb. galin, galovec kroat. galkowo cod. 1. 198. gałow poln.

61. **Gan-** ган-.

Gan: ganov s. adj. mon. 62, 180. gančja f. b. pês. 2. 1.

62. **Gvozdije** гвоздиѣ: gvoždje serb. ferrum.

Man vgl. zlatŭ, srebrnŭ; stahal Zeitschr. 3. 318.

Gvozda s. buk. gvozdén s. pom.-cet. sop. avr. 41. gvozdán s. buk. vgl. želêzcov r. sof.-vrem.

63. **Georgij** геор҃гій georgius.

Gurīg: kalogurīg s. mon. gjurga f. b. verk. 115. djurdjija f. s. lex. djurdja f. s. lex. djuroje s. mon. 83. djuran: djuranović s. patr. djuren s. pom.-cet. sop. gjurjata r. lêt. 3. 53. djurko s. mon. 463. sop. lex. djurac s. lex. djurica s. mon. 163. lex. gjurgica f. b. verk. 83. djuraš s. mon. 81. pom.-cet. gurašević s. patr. mon. 370. djurašin s. sop. pom.-cet. lex. djuriša s. pom.-cet. mil. 30. djurisav s. lex. djurisava f. s. lex. jura č. podl. 411. 419. reg. jurena č. podl. 405. mus. jurjata r. lêt. 4. 36. jurata č. podl. 407. 411. 413. 420. opat. reg. mus. mg. 11. 94. juriko, jurko s. mon. 37. 296. jurek: iurco č. opat. jirek č. mus. jurik č. podl. 404. 407. 412. 427. mus. mg. 11. 123. jurka: jurkin adj. r. akt. 161. jirsa č. mus. juriš s. mon. 35. jurisa srb. lex. žore gen. žorete s. mon. 296. 297. žoreta s. mon. 220. žuretić patr. mon. 437.

64. **Glava** глава caput.

Man vgl. κέφαλος, κεφαλᾶς.

Galova: ivan galova r. akt. 21. golovin adj. r. sof.-vrem. glaveš: glavešev adj. s. mon. 62.

65. **Gladŭ** гладъ: gladŭkŭ гладъкъ laevis, gladi глади laevigare.

Man vgl. γλάφυρος, γλαφύρα, γλαφύρον; ahd. hasan laevis Förstem. 637.

Hlazen: glazen č. podl. 421. hladenec: gladenec č. podl. 410. hladota: gladota č. reg. glädysz: iohannes dictus glädisz p. cod. 3. 309.

ON. Gladišev dol mon. 82. srb.

66. **Glasŭ** гласъ vox.

Golos: golosov r. adj. akt. 222. hlas č. mus. hlasen č. mus. Vgl. pozvzd r. nest.

ON. Hlasenice čech.

67. **Glumŭ** глумъ garritus.

Man vgl. altnđ. mimir μῖμος, ahd. spot jocus, ludibrium Förstem. 931. 1118. spil Ztschr. 3. 318.

ON. Glumovo selo ok. 24. srb.

68. **Glupŭ** глупъ hlup čech. stultus.

Hlupa f. č. mus. glupa podl. 423. hlupen č. mus. glupen reg. hlupona: glupona č. podl. 411. hlupec: glupec č. reg.

ON. Hlupěnov reg. hlúpětín reg. hlupice, hlupín č.

69. **Gledŭ** глядъ splendor, aspectus.

Man vgl. ahd. glīzan splendere, skīr splendens Förstem. 527. 1080.; jedoch auch vidŭ.

Gledić s. pjes. 3. 25, 181. mon. 41. 200. gledavīc: gledauec s. urk. von Almissa 1246.

70. **Gna** гна pellere.

Man vgl. ahd. trīban agere Förstem. 345. goth. wrikan persequi ahd. recchjo expulsus Ztschr. 3. 319.

Hnan: Hnano č. lat. reg. Vgl. gon.

ON. Hnanice čech. gnatowice cod. 3. 39. poln.

71. Gněvŭ гнѣвъ ira.

Man vgl. ags. haest violentus Förstem. 594.

Gniew: gneuo p. lat. cod. 3. 109. hněva: gneua č. reg. gniewan: gnewan p. cod. 3. 109. hněvoň č. mus. gneuon podl. 403. reg. gněvota: gneuota s. urk. von Almissa 1235. hněvata č. mus. gneuata podl. 417. hněvek č. mus. gneuec podl. 407. hněvka f. č. mus. gneuca podl. 416. hněvisa č. dalem. 53. gněvaš r. akt. 20. 120. hněvsa č. mus. gnevsa reg. gniewiesz: gnewiesch p. cod. 2. 778. gněvoš: gněvošev r. adj. akt. 185. gniewosz: gniewossius p. lat. cod. 1. 259. hněvomír: gnewomir č. reg. gniewomir p. cod. 2. 744. gneuomir watt. gneomir wiad. 19. gnewemarus mekl. mścigniew p. stojgniew: stoigneus p. jarogniew p. Man beachte auch nasangneus p. cod. 2. 649. nassegnevus cod. 1. 104. nasagneus watt., vielleicht für načegněv.

ON. Gnivljani mon. 247. srb. hněvín reg. hněvnice reg. hněvice, hněvanice, hněvano-vice, hněvotín reg. hněvětice, hněvkov, hněvsín čech. gniewięcin, gniewkow poln.

72. Govorŭ говоръ tumultus, loquela.

Man vgl. šumŭ; ahd. quedan loqui Förstem. 988; λόλος, φρασίας.

Hovora č. dalem. 61. vgl. davora mg. 11. 5. mus. hovořic: houoriz č. patr. reg. govorek p. cod. 1. 246; 3. 394. chwalcz. 2. 85. papr. 540.

ON. Hovořici reg. čech.

73. God- год- habilitas, pulchritudo.

Neuhod: neugod č. reg. goda m. f. s. buk. hoda č. mus. negoda f. s. buk. sop. m. f. lex. pogoda: pogodín r. Familiennamen; pogožij r. sof.-vrem. hoděj: godeg č. reg. negodjaj: negodjajev r. adj. akt. 447. pogožej r. akt. 244. hodoň: godomon č. reg. godun: godunov r. adj. akt. 69. godên s. mon. 45. hoďata č. mus. godata podl. 403. 406. reg. hodava f. č. mus. godaua podl. 411. 424. hodawa reg. hoďík č. mus. hodek: godek č. podl. 410. hodka f. č. dalem. 21. mus. godie s. pom.-cet. ugodíc: ugodičić s. patr. mon. 111. godeč s. lex. godemir slov. 10. Jhrh. fris. godomir s. buk. lex. hodislav, hodslav č. mus. godzislav: goslaus alias gedco cod. 3. 6. gietko papr. 315. getko papr. 123. gosław papr. 291. 396. gozlavus cod. 2. 7. wiad. 19. goczlaw cod. 2. 227. gosselaus cod. 2. 115. Vgl. gdeslaus p. cod. 2. 136.

ON. Godomina ok. 77. godominsko polje mil. 120. srb. godomêrci, godič, godičevo slov. hodín reg. hodov, hodovice reg. hoďjov, hodonín, hodonice, hoďětín, hoďětice, hodkov, bodkovice reg. hodešovice, hodušín, hodoviz, hodomyšl čech. goclaw, gosławice poln.

74. Goj гоѣ pax.

Die Bedeutung des Wortes goj pax ist sicher gestellt durch гоѣ дрѣжати pacem manutenerere s. urk. von 1189. mon. 2; vidju te v goju, pokojno gdi stojiš Marin Držić, Pjesnici hrvatski 1. 75. Vgl. mirŭ; ahd. fridu Förstem. 421.; εἰρήνη, εἰρηναῖος.

Gojen s. sop. pjes. 3. 22, 214; 3. 33, 492. mil. 210. ogojen s. mil. 228. gojtan: gojtanić s. patr. spom. 247. gojić s. mon. 219. gojak s. spom. 37. pom.-cet. hojek č. mus.

gojko s. ok. 72. sop. mon. spom. 216. buk. avr. 39. lex. gojkin adj. mon. 489. gojčin adj. mon. 186. gojčin: gojčinić s. patr. mon. 269. gojiša: gojišiće s. patr. mon. 314. gojišin adj. gojica b. buk. gojmêr: goymer conv.-carant. gojmir s. mon. 83. gojслав s. mon. 41. 44. goyslaus urk. von Almissa 1243. gaysclaue sing. gen. urk. von Almissa 1245. goslave sing. gen. urk. von Almissa 1256. gojsava f. s. mon. 205.

ON. Gojanovci mon. 182. srb.

75. Golŭ голъ nudus.

Den golŭ enthaltenden Personennamen liegt entweder der Begriff „puer“ (č. holek. holec puer; holka, holice puella) oder der Begriff „nudus“: zu Grunde: das Letztere ist wahrscheinlicher. Vgl. nagŭ; γούνης.

Gola f. s. mil. 130. goljan s. mil. 51. golan: golian p. cod. 1. 28. holata č. mus. golata podl. 409. golik: golikov r. adj. akt. 186. holech č. reg. mus. gołuch p. cod. 3. 282. golucho lat. cod. 3. 456. vgl. golenducha r. lêt. 3. 101. holec č. mus. golec podl. 406. 408. 415. golica: mihail golica r. akt. 290. holice f. č. mus. golice podl. 409. holaš č. mus. golašija s. mil. 202. holeš: golez č. reg. holiš č. mus. holiša: golisa č. reg. golisza: golissa p. cod. 3. 5. Vgl. golŭklas s. mon. 247.

ON. Goliševo mon. 9. srb. golino sof.-vrem. russ. holín, holonice reg. holetín, holotín reg. holkovice reg. holousy, holešin, holešov, holešovice, holejšov, holišov, hološice reg. holušice čech. gołuchowo cod. 2. 860 poln.

76. Golēmŭ голѣмъ magnus.

Man vgl. velikŭ, velŭ; μέγας.

Golem: golemović s. patr. pjes. 2. 81, 55. ok. 81.

77. Golabŭ голѣбъ columba.

Golub s. avr. 31. golubović patr. mil. 243. goluban s. pjes. 2. 45, 102.

ON. Holubín čech.

78. Gonŭ гонъ pulsio.

Man vgl. gna.

Gon: gonov s. adj. mon. 62. hoň č. mus. hon č. reg. hoňata č. mus. honata podl. 421. onata reg. honěk č. mus. gončin: gončinić s. patr. mon. 243. Vgl. gonoma s. spom. 49. 51.

ON. Honici reg. honovici reg. honešovici reg. čech.

79. Gor- гор- incendium.

Man vgl. ahd. brant torris, incendium Förstem. 279; φλέγων, φλεγύας.

Gora: gorin adj. r. akt. 288. goroje Spitzname s. lex. gorun: kada gorun razumje rječi, od holosti i od uzgornosti ne htje britke pripasati ćorde juk. 8. 111—113. gorên r. Solov. 2. nota 286. gorjan: gorjanović s. patr. avr. 77. gorzechow: gorzechowsey p. papr. 521. goreta: goretic s. patr. pjes. 3. 86, 23. hořivoj: goriwei č. mg. 1. 384. gorislav: gorislavič r. patr. 3. 45. gorislalič r. lêt. 3. 53. gorzysław: gorzyslaus p. cod. 2. 717. gorizlaus urk. von Lübeck 1224. guorizlaus mekl. gorislava f. blg. buk. gorislava f. r. lêt. 1. 131.

ON. Goračevo mon. 62., goračin lug mon. 82. srb. hořině ves dalem. 155. hořimě ves dalem. 222. hořejany, hořetici reg. hořekovici reg. hořešin reg. horusín, hořešovice,

horušovice reg. horomyslice, hořemyslice, horoměřice, hořeměřice čech. gorzow, gorzewo, goręczyn: goranchino cod. 2. 28. goraczyn cod. 2. 598. poln.

80. Gorazdŭ гораздъ peritus.

Gorazd γοράσδος vita S. Clementis c. VI. IX. gorazdovsey p. fam. papr. 632.

ON. Goražde, goražda vřs mon. 18. 30. srb. horaždovice čech.

81. Gorĭkŭ горѣкъ amarus.

Gorčil: gorčilov s. adj. pom.-cet. gorčin s. mil. 46.

ON. Gorzkov poln.

82. Gospodĭ господъ dominus.

Man vgl. goth. fraujo Förstem. 414; despot s. avr. 15. despina s. mon. 341. sop.

Gospodin b. pês. 1. 57. gospava f. s. mil. 282. lex.

ON. Hospozín čech.

83. Gostĭ гостъ hospes.

Gostĭ bezeichnet nicht nur den, der aus der Fremde zu uns kommt, sondern auch den, der von uns in ein fremdes Land zieht; ähnlich wird im Deutschen nach W. Wackernagel der ausgezogene Krieger von den seinigen Gast genannt; das Wort hat ferner wie griech. ξένος auch die Bedeutung Wirth. Mit den hier angeführten Namen vergleiche man griech. ξενίας, ξένιος, ξενίων etc. deutsch gasto, casticho, gestin, castwid, gestiliub, gastrad etc. Förstem. 491.

Gost s. mon 373. lit.-mih. host: gosc č. reg. hosta f. č. mus. hostěj: gostey, gosteg č. podl. 403. 404. 416. reg. gostilo s. mon. 18. gostilo r. sof.-vrem. gostilic r. lět. 3. 50. hosteň č. mus. gosten podl. 411. 422. reg. gostên b. gram. 19. hostěna f. č. mus. gostena podl. 409. 418. 420. 426. 427. reg. gościna: goszczina p. cod. 2. 229. hostoň: hostoy č. reg. hostata č. mus. gostata podl. 414. 416. reg. gościęta: gostenta p. cod. 3. 109. hostak: gostac č. podl. 404. 425. hostek č. mus. gostek podl. 405. reg. gostek p. cod. 2. 68. hostík č. mus. gostik podl. 422. goztic reg. gosticha: gostichin r. adj. akt. 290. hostsa: gostsa č. podl. 405. hostaš č. mus. hostiš č. mus. gostis podl. 413. gościsz: gostisius p. cod. 2. 64. gostiša s. mon. 18. gostissa urk. von Almissa 1235. hostiše f. č. mus. gostisse podl. 413. hostivít č. dalem. 39. mus. gostivit mg. 11. 39. hostmil č. reg. gostimir s. mon. 18. 62. vgl. gazmerus, gazimerus p. mg. 13. 270. gostomysl r. sof.-vrem. gostomysl: gotzomiuzl dux Obodritorum mg. 1. 364; 2. 228. hostpřid č. mus. hostirad: gostirad č. reg. hostislav č. mus. goštilaus mg. 11. 178. gościsław: gostizlauus, gostezlaus p. cod. 1. 9; 2. 6. hostislava f. č. mus. milĭgost s. mon. milegast mg. 1. 210. Vgl. goztibi, goztizaj slov. 10. Jhrh. fris.

ON. Gostil mon. 22. srb. hostov reg. hostín, hostice, hostinici reg. hostovici reg. hostějoves, hostouň, hostětice, hostimice, hostomice, hostakovici reg. hostkovice, hostišov, hostivař: vgl. gostivar srb. hostokryje, hospříz, hostěradice čech. gostyń, goślub cod. 2. 256. gościradz, gościradow, gościradzici cod. 3. 44. samogoszcz poln.

84. **Grab-** граб- **rapere.**

Man vgl. berŭ.

Hrabaně č. mus. hrabiše č. mus. grabissa podl. 414. 424. reg. grabisa mg. 11. 109. grabis reg.

ON. Hrabíšín reg. čech.

85. **Gradŭ** градъ **aedificatio, aedes, castrum.**

Man vgl. ahd. burg, gard Förstem. 293. 489.

Gradoj s. buk. gradoje s. mon. 83. 204. gradina s. urk. von Almissa 1245. grodek: grodsko p. lat. gradiša s. mon. 38. gradislav s. mon. 35. 88. gradislava f. s. lit.-mih. 34.

ON. Gradojević, gradujević srb. gradenovac kroat. hradilov, hraděšín čech. grodkovice poln.

86. **Gridŭ** gridъ **rust. stipatores corporis.**

Gridja r. akt. 163. gridin adj. akt. 162.

87. **Grim-** grim-.

Man vgl. ahd. grimm laevus Förstem. 546.

Grzymala p. cod. 2. 837. grzymek: grzymko p. lat. cod. 2. 319. grimŭc: grimčević s. patr. mil. 142. grinčević 151. grzymisław p. papr. 616. grimislaus watt. grzymisława: grimislava f. p. cod. 1. 78; 2. 689.

ON. Grzymisław poln.

88. **Groza** гроза **horror.**

Man vgl. strahŭ; ahd. graus Förstem. 545.

Grozo s. mon. 62. grozê b. buk. hrozňata č. mus. groznata mg. 11. 13. podl. 404. cod. 3. 22. hrozek č. mus.

ON. Hroznějovice, hroznětín čech.

89. **Grozďŭ** гроздъ **uva.**

Man vgl. βότρυς, βοτρυάς.

Grozda f. s. pjes. 2. 30, 47. buk. grozdan s. buk. grozdana f. b. cank. 27. grozdana s. pjes. 2. 30, 119. buk. sop. lex. grozdna f. b. verk. 278. grozdna f. s. buk. grozdanka f. b. pokl. 1. 127. grozdižanka f. s. pjes. 2. 30, 142. lex.

90. **Grŭbŭ** грбъ **dorsum.**

Gorbun: gorbunov r. adj. akt. 307. hrbek č. mus. grbeš: grbešić s. patr. mon. 489. gorbuša: gorbušin r. adj. akt. 72.

ON. Grbaševac kroat.

91. **Grŭďŭ** грдъ **superbus.**

Man vgl. gyzda; ahd. gail elatus Förstem. 458. 604: hart gehört nicht hieher.

Grd s. mon. 18. 62. hrd č. mus. grid reg. gordêj r. akt. 336. grdan s. mon. 18. lex. grdana f. s. sop. hrdan: herdan č. mg. 11. 690. grdanŭc s. mon. 322. grdin: grdinić s.

patr. hrdoň č. mus. grdon podl. 423. gridon. hirdon reg. grdonja: gardogna s. urk. von Almissa 1208. gardzina p. grůždana b. buk. hrdeta: hirdeta č. reg. gordjata: gordjatin r. adj. nest. hrdata: gridata č. reg. hrdota: grdota č. reg. grdavíc: gerdauez s. urk. von Almissa 1235. grdus s. mon. 62. grdoš s. mon. 18. buk. gordjuša r. akt. 92. hrdebor č. mus. grdibor, girdebor reg. grdoman s. urk. 1252. grdomil s. mon. 39. giersław: gerzlaus p. cod. 2. 17. Vgl. wyszegierd p. Gordulja f. s. lex. gordana f. s. pom.-cet. lex. gordijana f. s. lex. gehören wohl nicht hieher.

ON. Hrdějice, hrdoňovice, hrděšici reg. čech. niegardow cod. 3. 59. poln.

92. **Grůkŭ** грѣкъ **graecus**.

Grčín s. mon. 62. grečín r. lét. 3. 23. grkinja f. s. sop.

93. **Grŭlica** грѣлица **turtur**.

Grlica f. s. buk. sop.

94. **Grubŭ** грѣвъ **rugosus, plebejus**.

Gruba f. s. spom. 33. buk. gruboje s. mon. 163. grubor: gruborović s. patr. avr. 4. gruban buk. sop. lex. grubaníc s. mon. 204. grube s. mon. 130, 41. grubeta s. sop. lex. grubetić patr. mon. 228. 245. 256. grubadin s. buk. grubko s. mon. 303. grubac s. urk. von Bosnien 1413. pjes 3. 13, 13. hrubec: grubec č. reg. grubač s. mon. 271. 272. spom. 86. sop. buk. lex. grubiš s. buk. grubeša s. mon. lex. grubiša s. lex. grubêša s. mon. 39. grubêšin adj. lit.-mih. 33. grubŷša s. mon. 62.

ON. Hrubovici reg. čech.

95. **Gun-** гон-.

Gunja s. mon. 18, 77. guneta: gunetić s. patr. mon 39, 44.

96. **Gyzda** гызда **superbia**.

Man vgl. grūdŭ.

Gizdava f. s. sop. gizdavić patr. mon. 458.

97. **Gyn-** гын-.

Gyn: ginov adj. s. mon. 453. ginić patr. avr. 14. hynek č. dalem. 155. mus. hynek: hynkow p. adj. papr. 683. hynáček č. mus. hynčík č. mus. hynice, hynce č. mus. Vgl. heinz, hinz.

98. **Gag-** гжг-: **gagnivŭ** **murmurans**.

Gugota s. mon. 18, 70.

99. **Da** да **dare**.

Man vgl. ahd. gab Förstem. 449.

Daja s. sop. dajiša s. mon. 18. dajič: dajičić s. patr. mil. 258. damír č. mus. nedamír č. mus. nedamir podl. 427. daslav: daslaus kroat. urk. 1235. Pray, Spec. 318. dadzibog p. papr. 724. daćbogius cod. 2. 304. Vgl. podačić s. mon. 267, 105. daško r. sof.-vrem.

100. **Dab-** Даб-

Dabo s. pom.-cet. sop. lex. daba f. s. buk. dabić patr. avr. 22. dabe s. mon. 62, 142. dabić: dabičić s. patr. spom. 86. dabiša s. mon. 206. 210. 211 etc. spom.

ON. Dabojevići mil. 155. srb.

101. **Dal-** Дал-

Dal- (dalŭ) hängt wohl mit da zusammen: vgl. žilŭ.

Dalata č. reg. mus. dalica: dalicha č. reg. dalice podl. 411. f. mus. dalesz: dale-syus p. lat. cod. 2. 158. daleša: dalesse č. reg. Vgl. dalimil č. mus. (spät) und rozdalius p.

ON. Daletici reg. dalešici reg. dalebořici reg. dalemyšl reg. daleměřice čech.

102. **Danŭ** Данъ **datus.**

Dan b. pēsn. 2. 71. gram. 62. buk. niedan p. cod. 1. 28. dana f. b. buk. verk. 30. 96. dana f. s. buk. danić patr. avr. 5. danena f. č. podl. 401. mus. danko b. buk. dank a f. č. mus. danika č. podl. 406. dančjul b. gram. 130. daničul s. pom.-cet. dančul lex. dančjulja s. sop. danša r. karamz. 2. nota 261. danislav r. lēt. 3. 4, 14. sof.-vrem.

ON. Danakovci mon. 186. srb. dankovec kroat. daniborov brod reg. čech.

103. **Darŭ** Даръ **donum.**

Dařen: daren č. reg. darka f. č. podl. 410. mus. daroslav s. mon. 62.

ON. Darosava srb. daranovac kroat. darov reg. daromyšl čech. daromín cod. 1. 79. daro-vino cod. 4. 74. poln.

104. **Dafina** Дафина δάφνη **laurus.**

Dafina f. b. verk. 15. dafina f. s. pom.-cet. sop. davina, dahvina sop.

105. **Dvorŭ** Дворъ **aula.**

Dvoranin s. sop. dvorna f. s. sop. dvořata č. mus. dworzysz: dvoris p. cod. 1. 28. duorisius watt.

106. **Devjatyj** Девятый **nonus.**

Devjatyj r. akt. 181.

107. **Des-** дес- **inventio, desi** дес **invenire, acquirere.**

Im serb. Volksliede wird des in desimir in der Bedeutung Finder aufgefasst: ein desimir wird nämlich ausgeschickt um die Stoja und den Stojan zu suchen: Desimire, moje čedo drago, idi, sine, preko b'jela sv'jeta, te ti traži dva slična imena, traži Stoju i Stojana s. pjes. 2. 26, 26. 32—34. Vgl. brêt, obrêt; ags. gitan assequi Förstem. 508; κηχσίας, κτησίας, und nalêsti acquirere: družinoju nalêzu srebro i zlato; zemlja, juže nalêzoša trdom svojim velikym. nest.

Desa s. filius Vladislavi Serborum regis et Beloslavae uxoris eius urk. 1285. desses urk. von Almissa 1245. dessa ark. 1. 60. deso s. mon. 62. desoje s. mon. 30. desilo s. mon. 18. desên s. mon. 40. dešen: dešenić s. patr. avr. 97. desavíc: desavčić s. patr. mon. 40. desko: desco s. urk. von Almissa 1235. 1245. desibrat: desibratov s. adj. mon. 62. 203. desimir s. pjes. 2. 26, 26. mon. 18. 45. 489. urk. von Almissa 1235. spatat. mon.-arp. 388. lex.

desirad: dessirad s. urk. von Almissa 1245. dessirat 1235. desislav s. mon. 18. 59. 62. dessi-sclauus urk. von Almissa 1208. vgl. niedosa: nedosa p. cod. 3. 109. dosata č. podl. 427.

ON. Desimirovac serb.

108. Div- див- splendor.

Man vgl. ἄγλαος, φαῖδρος, doch auch ahd. wildi ferus Förstem. 1301.

Diva m. č. comes podl. 418. reg. vgl. divio lat. mg. 11. 135. divin: divinus č. lat. reg. divna f. s. sop. buk. vgl. divsna č. podl. 418. divok č. mus. divíc: divčíc s. patr. mon. 334. 340. 343. diviš č. mus. diuis podl. 408. reg. dziwiesz p. papr. 358. diwiss watt. divisius cod. 2. 90. diuission p. cod. 2. 31. divoš s. mon. 85. 89.

ON. Divostin serb. divišov cech. dziwocici: diuocici cod. 3. 44. poln.

109. Dika дика gloria.

Man vgl. ahd. vuldar Förstem. 1338.

Dikosava f. s. lex.

110. Dim- дим-.

Dima s. mon. 163. dimo s. sop. dimana f. b. verk. 114. dimjana 313. dimko s. mon. 175. 228. 342 etc. dimčíc patr. mon. 237.

111. Din- дин-.

Dina f. b. verk. 259. dina s. avr. 31. dinul: dinulović s. patr. avr. 42. diniča s. mon. 181. diničíc mon. 225. 226. 266 etc. dinčo s. sop. Vgl. dēničíc s. mon. 243.

112. Dlŭgŭ длѹгъ longus.

Man vgl. ahd. lang Förstem. 838; δόλιχος.

Długosz: dlugos p. cod. 224. dluhovej č. mus. dluhomil č. mus. dlugomil mg. 11. 125. podl. 404. reg. dlugomil: dlugomilowic: dlugomilowicz p. patr. watt. dluhomír: dlugomirus č. reg.

ON. Dluhonia, dluhovici reg. čech. długoszyn cod. 3. 35. poln.

113. Dob- добъ bonus.

Man vgl. dobrŭ, sulŭ, unŭ.

Doben č. reg. zdooben č. reg. dobesta č. reg. dobek č. mus. dobec podl. 414. dobka f. č. podl. 405. 425. mus. dobek: dobko p. lat. cod. 2. 351. dobeš č. dalem. 156. mus. dobes podl. 410. reg. mg. 11. 107. dobiesz: dobesius p. lat. cod. 2. 9. watt. dobosz: doboszius p. lat. watt. dobiegniew: dobegneus p. cod. 2. 158. dobiemiar: dobemarus, dobimarus, dobemerus mekl. dobislav č. mus. dobiesław p. papr. 443. dobeslaus cod. 2. 37. watt. dobizlaus Lübeck 1224. dobezleu, dobizlaus, dubislavus mekl. dobislava f. č. mus. dobislaua reg.

ON. Dobešov, dobešice, dobešovice čech.

114. Dobrŭ добръ bonus.

Man vgl. blagŭ, dob-, sulŭ, unŭ; ahd. fruma bonum, utilitas Förstem. 436. goth. gôds Förstem. 529; ἀγάθων, ἀγαθᾶς, ἀγαθίας.

Dobr: dobrović s. patr. mon. 40. 41. nedobr: nedobrov r. adj. akt 290. dobri b. cank. 40. dobra f. b. pês. 1. 205. dobra f. s. buk. sop. dobrá f. č. mus. dobroje s. urk. von Almissa 1245. dobrojević patr. mon. 111. dobrije: dobrijević s. patr. dobrija f. s. lex. dobril s. mon. 62. dobrilo s. mon. 265. 489. lex. dobran kroat. ark. 5. 132. dobran č. mus. dobrana s. urk. von Almissa 1245. von Ragusa 1252. f. lex. dabrana Ragusa 1256. zweifelhaft ist dobrane č. podl. 423. dobren s. urk. von Almissa 1245. dobrenović patr. mon. 247. dobrên: dobrênović s. patr. mon. 224. 237. dobřen č. mus. dobren podl. 414. dobřena f. č. mus. dobrena podl. 405. 424. dobrjankov adj. r. karamz. 1. nota 483. dobrin b. gram. 309. dobrin: dobrinović s. patr. mon. 225. dobroň: dobron č. podl. 403. dobronius lat. reg. dobronja s. mon. 489, 107. dobrona mon. 41. urk. von Almissa 1245. dobrynja r. nest. lêt. 3. 4. dobrynka r. karamz. 2. nota 308. dobrinja b. gram. 247. dobrinja: dobrina s. urk. von Almissa 1245. dobre s. mon. 62. 181. 256 etc. buk. dobretić patr. mon. 62. dobrić: dobrićević s. patr. mon. 269. dobrot a b. gram. 232. 310. dobrot a s. mon. 62. 103. buk. dobrot a č. reg. mus. dobrosta p. cod. 3. 109. dobrata č. podl. 422. dobreta č. reg. dobrav s. mon. 62. dobrava f. č. mus. dobraua podl. 413. dobrawa filia Bolizlavi, uxor Misaeonis mg. 5. 783. dobravka: dobrovea, dubrowca, dubravca p. mg. 11. 51. dobřek č. mus. dobrek podl. 406. dobrik s. mon. 62. dobřík: dobrik č. podl. 420. dobříko s. mon. 62. 341. lit.-mih. 31. dobříković patr. spom. 56. dobretíko s. mon. 83. dobříčin s. mon. 62. 83. dobřech: dobrehe č. reg. dobrihna s. mon. 489. dobrochna f. č. mus. dobrohna podl. 426. dobročka f. č. mus. dobrocka podl. 426. dobrie s. spom. 40. sop. dobrica b. gram. 92. dobrica s. lex. m. f. buk. dobrie s. mon. 18. dobrasz: dobrasius p. lat. cod. 3. 169. dobrašin s. mon. 181, 89. spom. 189. 299. sop. lex. dobroš: dobrošević s. patr. mon. 83. 372. 397. dobroš č. mus. dobros podl. 410. 419. reg. dobriša s. mon. 18. dobryša: dobryšin r. adj. akt. 320. dobrišan b. buk. dobruško s. spom. 221. 261. dobroboj s. spom. 67. dobrovít č. mus. dobrowit: dobrouit p. watt. dobrovuk s. lex. dobrovoj s. mon. 83. dobrovoje s. lex. dobrovojević patr. mon. 85. 189. dobrovēst č. mus. dobrouest podl. 404. 408. 410. 411. dobrowyest f. reg. dobrogniewa f. p. papr. dobrogneva mg. 11. 438. dobrohost č. mus. dobrogost podl. 403. 416. reg. mg. 11. 90. dobrogost p. papr. 376. cod. 1. 6. dobrodêja f. r. karamz. 2. nota 225. dobrožizn č. mus. dobrosizn podl. 406. 409. 410. 423. 424. dobrežit: dobresit verbrüd. dobrokaj: dobrocay č. reg. dobřemil č. mus. dobremil podl. 404. 413. mg. 11. 108. dobriemil reg. dobřemila: dobremila f. č. podl. 425. reg. dobromir b. gram. 206. buk. dobromir s. mon. 18. 62. 489. sop. dobromír č. mus. dobromir podl. 412. 423. dobromierz: dobremirus p. mg. 5. 784. dobromysl: dabramuzl verbrüd. dobromysl s. mon. 40. 62. 111. dobromysl č. mus. dobromizl reg. dobroslav s. mon. 18. 41. 62 etc. ark. 5. 133. dobroslauus urk. von Ragusa 1243. 1256. 1265. dobrosav sop. lex. dobroslav č. mus. dobrazlav mg. 11. 53. dobrosław p. dobroslava f. č. mus. dobrozlaua podl. 408. 409. 412. 416. dobroslaua f. pomer. 1212. vgl. dobrotah č. mus. dobrotag reg. dobrotěch: dobrocek č. reg. dobrociech: dobrotých p. cod. 3. 5. dobročest č. mus. dobroshezt reg. Vgl. dobrohva sing. acc. s. mon. 489, 48.

ON. Dobrojevac, dobričevo mon. 111. 170. dobraševci mon. 259. dobroš mon. 248. dobrutovci mon. 62. dobrotin srb. dobrović, dobrogoštje kroat. dobrolevo, dobrač, dobračeva slov. dobrjatinō russ. dobrovici reg. dobřejov, dobřejice, dobřeň, dobranovici reg. dobronice, dobrotice, dobroutov, dobříkov, dobrochovici reg. dobřichovice, dobříč, dobrouč, dobříš, dobřešovici reg.

dobrošov, dobruš, dobroviz, dobrovitov, dobrohošť, dobrohostov, dobřemilice, dobroměřice, dobromiřice, dobřemiřice, dobrotěšici reg. čech. dobranowice, dobrzejowice, dobrzyń, dobrosławici watt. dobrogniew cod. 3. 66. dobrogostowo wiad. 1. dobromierz: dobromir cod. 3. 118. poln.

115. Doj доѣ lactatio.

Doj: dojić s. patr. avr. 88. dojna b. f. pês. 2. 25. pokl. 1. 20. verk. 100. dojnik: dojnikovič r. patr. lêt. 4. 202. dojčil, dojčilo s. pjes. 2. 65, 109; 2. 65, 137. dojčin b. pês. 1. 1. dojčin s. pjes. 2. 78, 1. mon. 489. sop. lex. dojčeta: dojčetić s. patr. dojič: dojčev b. adj. dojič: dojčević s. patr. pjes. 2. 90, 2.

ON. Dojenci mon. 248. srb.

116. Dok- док-.

Doko s. lex. doka f. s. lex. dokna s. lex. dokmir s. lex.

ON. Dokmanovići kroat.

117. Domŭ домъ domus.

Man vgl. ahd. heim Förstem. 589.

Doma č. reg. nedoma č. podl. 409. reg. mus. vgl. ἄποινος. doman r. sof.-vrem. doman č. podl. 408. mus. domanus podl. 413. doman: domanus p. lat. cod. 1. 22. vgl. domavyon p. cod. 2. 7. domek č. mus. domŭko s. pom.-cet. domec č. mus. domasa č. mus. mg. 11. 113. domacha: domaca č. reg. domaš r. lêt. 3. 53; 4. 37. sof.-vrem. domaš č. mus. domaša: domašinič r. patr. lêt. 4. 189. domaša: domasse č. podl. 406. 411. 425. domabor č. reg. mus. domawit: domawycius p. lat. cod. 144. domahost č. mus. domagost podl. 413. reg. domažir r. lêt. 3. 39; 4. 28. domažirov adj. sof.-vrem. domažirovič patr. lêt. 3. 31. domamêr: domamêrič r. patr. lêt. 1. 217. domamír č. mus. domamir podl. 406. reg. dumamir mekl. domanêg: domanêžič r. patr. lêt. 3. 16. domarat č. mus. domarat p. papr 614. domaratus cod. 1. 46, 244, 311; 2. 225, 232 etc. cod. 1. 54. domeratus wiad. 14: doch auch domaradus wiad. 17. 19. domaslav s. mon. 39. domoslav r. urk. des XIII. Jahrh. domaslav č. mus. domazlau, domazlauus podl. 406. 416. 424. reg. domasław: domaslaus p. cod. 2. 355. domeslaw brandenb. 1269. domaslava f. č. mus. domazlaua podl. 411. domazlawa reg. Vgl. domarêčič r. patr. sof.-vrem.

ON. Domanovci mon. 182. domutići mon. 62. srb. domaslovec kroat. domagošć karamz. 2. nota 302. russ. domanice, domanovice, domousice, domažlice für älteres domažilici: domasilici reg. domašov reg. domašice, domabořici reg. domamile urk. 1190. domamyšl, domoraz, domarazi reg. domoradice, domaslav, domaslavice čech. domosław, domaborz poln.

118. Dragŭ драгъ carus.

Drag b. gram. 304. drag s. pom.-cet. dragović patr. pjes. 4. 46, 80. mon. 83. za drag: zadragović s. patr. mon. 111. drago s. mon. 62. 65. predrag s. pjes. 1. 75: lepa im je imena nadela, jednom predrag, a drugom nenade; draga f. mon. 18. avr. 31. prêdraga f. s. buk. dražo s. mon. 62. draž: dras č. reg. draža m. s. lex. f. buk. dražin adj. mon. 62. dorož r. lêt. 1. 223. draja s. mon. 83. dragoj b. cank. 27. dragoj s. buk. urk. von Almissa 1245. dragoje s. mon. 190. mil. 160. pom.-cet. lex. dragije: dragijev b. adj. gram. 203. dragija

m. s. pjes. 2. 76, 2. mon. 111. buk. m. f. lex. dražoje: dražojević s. patr. mon. 371. spom. 187. dražuj: dražujev s. adj. mon. 186. dražilo s. lit.-mih. 31. drajilo s. lex. dragojil s. buk. dragojlo s. mon. 83. buk. sop. lex. dragojla f. s. lex. dragul b. gram. 164. dragulj: draguljević s. patr. mon. 411. 467. dragulin b. buk. dragalêj: dragalêjev s. adj. mon. 83. dragn s. mon. 18, 54. dragna: drüгна f. s. pom.-cet. dragan b. pês. 1. 166. dragan b. gram. 146. pokl. 1. 96. dragan s. mon. 18. 62. urk. von Almissa 1208. 1135. drahan č. mus. dragan podl. 409. 410. dragana f. s. pom.-cet. sop. buk. lex. draganě s. mon. 186. draganka f. b. cank. 40. dražan s. mon. 489. draglan s. mon. 320. dragovan: dragouan s. urk. von Almissa 1245. drahoven: dragouen č. podl. 404. dragon: dragonov b. adj. ok. 25. drahoň č. mus. drogoň: dragoignius p. cod. 1. 38. dragonja: dragogna s. urk. von Almissa 1208. draginja f. s. avr. 15. lex. dragina m. f. mon. 83. 174. dragun s. mon. 18. 83. 489. dražna: drasna č. podl. 408. 411. 415. dragota b. buk. gram. 19. drahotā: dragota č. reg. drogota p. cod. 3. 109. dragotin b. cank. 40. dragotin s. urk. von Almissa 1235. dragotim ibid. 1245. dražeta s. lex. dražetić patr. spom. 245. dragut s. mon. 18, 65. dragutin s. ok. 52. 69. sop. lex. dragić s. mon. 210. 254. 286. pjes. 3. 55, 4. pom.-cet. sop. avr. 61. lex. drahek č. mus. dragek podl. 411. dražek č. mus. drasec podl. 409. drassek reg. dražko s. pjes. 3. 52, 19. drazco urk. von Almissa 1245. dražka f. č. mus. drasca podl. 404. doroška r. urk. des XIII. Jahrh. doroškinič patr. lêt 4. 185. drajko s. mon. 83. dragohna: dragochna s. urk. von Almissa 1235. drajica s. sop. dragově s. mon. 489. dragáč: dragáčev s. adj. mon. 186. dragič b. gram. 96. buk. dragič: dragičić s. patr. avr. 61. dragičević patr. mon. 237. dragičan b. buk. dragaš s. mon. 173. 180. 213. sop. lex. dragoš b. gram. 61. dragoš s. mon. 18. 83. 237. lex. drogosz: drogossius p. cod. 1. 262; 2. 64. dragošan b. buk. draguš s. mon. 18. 62. dragušla udovica mon. 18. 74. drahúš č. mus. dragišan s. mon. 18. drakīšan mon. 62. dragiš s. buk. drahyš č. mus. dragis podl. 413. dragyša, dragiša s. mon. 111. 237. 273. 280 etc. pom.-cet. buk. lex. drakša s. lex. dragobrat s. spom. 40. lex. dragobratov adj. mon. 62. dragobratīć patr. mon. 83. dragebrat urk. von Almissa 1245. drahubud č. reg. dragovit Wiltzorum rex mg. 1. 34. draživoj: draživojević s. patr. mon. 85. dragokup s. pjes. 3. 2, 39. dragoljub s. avr. 11. 80. lex. dragoman s. mon. 18. 83. 163. dragomil s. mon. 83. pom.-cet. dorogomil: dorogomilović r. patr. lêt. 3. 60. drogomil: drogomilus p. lat. wiad. 22. dragomir b. gram. 92. dragomir s. mon. 18. 62. 483. buk. lex. drahomír: dragomir č. opat. drogomierz: dragomirus p. cod. 1. 90. dragomier papr. 739. dragomira f. s. buk. lex. drahomír f. č. dalem. 44. mus. dragomir mg. 11. 45. neben dramír dalem. 193. dragoslav s. mon. 18. 62. 144 etc. buk. izvêst. 1858. 396. dragoslaus urk. von Almissa 1235. 1245. dragosav lex. drahoslav č. mus. drahozlaus, drazlav reg. dragosław p. papr. 440. drahoslava f. č. mus. dragozlaua podl. 409. dražeslav s. mon. 159. drahotěch: dragotech č. reg.

ON. Dragovac, dragijevica, dragojevac, dragol, draževac, dražinovići, dragosinci, dragoševac, dragušica, dragobratīci mon. 489. dražmirovac srb. draganje, draganić, dragovanščak, dragotin, dražkovec, dragoslavec kroat. dragovanja vas, dragovič, dragomêr, dragotinci: mit dragomen vgl. srb. črnomen ok. 61. slov. dorogožiči, dorogobuž, dorogomilov russ. drahov, dražejov, dražeň, drahonici reg. drahoňov, drahún reg. drahonovice drahoňovici reg. dražkov, drahouš, drahubuz, drahubudice, drahomīrice, drahomyšl, drahoslav reg. drahotěšice čech. drogoszewo cod. 1. 71. drogosławice cod. 1. 188. poln.

119. **Drakŭ** дракъ **romun. diabolus.**

Drakul s. pom.-cet. dracul vojvoda Valachiae mg. 11. 519. vukosav drakulov pom.-cet. drakulić patr. avr. 88. dračić s. patr. mon. 467.

120. **Drugŭ** другъ **socius.**

Man vgl. ahd. wini Förstem. 1315.

Drug s. lit.-mih. 31. drugov adj. mon. 114. drugović patr. mon. 39. drug r. akt. 45. druh č. mus. drugo lat. reg. bez druh č. reg. družoje s. mon. 83. 489. družina r. akt. 73. 74. 95. družeta: družetin s. adj. mon. 125. družka f. č. mus. družic: družčić s. patr. mon. 85. 89. družec č. mus. drusec podl. 403. drugoš s. mon. 111. druhoš: drugos č. reg. hranidrug: hranidružić s. patr. mon.

ON. Drugovac, družetići, drugoševci mon. 125. 182. srb. druhovici reg. druhanov, družetici reg. družec, družkovice, bezdružice reg. čech.

121. **Drŭg-** дрѣг- **tenere, possidere.**

Man vgl. ἐχεκλῆς, ἐχεκράτης; κράτων, κρατήσιον, κρατησικλῆς; deržachu drêvĭsku zemlju nest.

Drg: držić s. patr. mon. 81. 149. držena: drzena č. reg. držata č. mus. dirsata reg. držek č. mus. drsek, drisek podl. 406. 408. 420. reg. drizcho urk. 1244. bei šemb. 148. dzieržek p. cod. 2. 234. dirzek wiad. 19. dirsco cod. 1. 15. dirsek mg. 11. 474. dirsiko mekl. vgl. drosoco rex Obodritorum mg. 1. 309. dzieržka: dirska f. p. cod. 2. 215. držihna s. mon. 18. deržikraj r. lêt. 1. 217. držikraj: drisicray, drsikray č. podl. 411. 412. 424. dirsicrai reg. drsikray mg. 11. 97. držkraj č. mus. dzieržykraj: dyrsykrayus p. cod. 1. 6. dirzicray wiad. 4. dirsicragius wiad. 17. držimir s. mon. 38. držimír č. mus. drisimir mg. 11. 97. držislav č. mus. drsizlau, drisizlau podl. 411. 414. 418. 421. 422., daraus drslav č. mus. drzlau reg. dzieržysław: dirzizlaus p. watt., daraus dziersław: dirslauš, derzlavus, derslaus cod. 1. 260. drslaus watt. dirslaus watt. dersław papr. 376. dziersław a f. derzlaue sing. gen. p. cod. 3. 280. Hieher gehört wohl auch drhan č. mus.

ON. Držkovina sim. II. 1. držmirovci mon. 186. srb. držimovec kroat. držkov, držkrajov, držikrajovici reg. drslavice čech.

122. **Dumŭ** думъ **domnus.**

Dum s. mon. 11, 2; 11, 8. dumica s. mon. 83. 344.

123. **Dun-** дун-.

Dunilo r. akt. 160. dunica f. r. act. 446.

124. **Duša** душа **anima.**

Duše f. č. mus. dusse m. podl. 423. dušoje: dušojević s. patr. spom. 211. dušilȳc r. lêt. 3. 44. dušilȳčević patr. lêt. 3. 36. dušilo: dušilov adj. r. sof.-vrem. dušan s. mon. 121. 273. ok. 61. 71. sop. lex. dušan: dussan č. podl. 411. dušana f. s. buk. sop. dušen č. mus. dussen podl. 410. dušek č. mus. dušica s. lex., so auch duch č. mus. Vgl. duzie, duzicho mekl. und dusieragius p. cod. 2. 622.

ON. Dušejov čech.

125. **Dīnīnica** дѣньница *auro*ra.

Man vgl. ahd. dag Förstem. 324.

Dīnīnica f. s. izvēst. 1858. 391. 394. danica pom.-cet. sop. lex. buk. daničīc patr. pjes. 3. 65, 4.

126. **Dēva** дѣва *virgo*.

Man vgl. παρθένος.

Dēva f. b. buk. dēva f. č. mus. deua podl. 403. 409. deuae podl. 426. dēvule f. č. mus. deuula podl. 404. 405. dēvna f. č. mus. deuna podl. 409. 426. 427. dēvík č. mus. deuik podl. 409. 412. 415. dēvčík: deucik č. reg. dēvka: deuka č. podl. 424. dēvoch č. mus. dēvice f. č. mus. deuce podl. 422. dēvičej r. akt. 179. Vgl. dikla f. s. sop.

ON. Dēvolīsk mon. 7, 10. blg. dēvín čech.: Rasticen in quadam civitate, quae lingua gentis illius devin id est puella dicitur, obsedit. annal. fuld. a. 864.

127. **Dēdū** дѣдъ *avus*.

Man vgl. ahd. ano avus Förstem. 81.

Dēd s. mon. 18. dēda f. s. buk. dēda: deda č. reg. bēlodēd: belodediē s. patr. avr. 67. bezdēd č. mus. bezded reg. podl. 421. bezdēda f. č. mus. bezdeda podl. 410. 411. beždziad p. cod. 2. 204. dēdol s. mon. 18. 74. dēdilīc r. lēt. 1. 158. dēdoň: dedon č. reg. dēdák: dedac č. reg. vgl. dedic mekl. dziadek p. dēdoš č. mus. dedos podl. 424. dēčka f. č. mus. decka podl. 411. dēčana f. č. mus. decana reg. dēduš: dedus č. reg. dēdumil č. mus. dedumil reg. dēdomir: dēdomiriē patr. s. mon. 38.

ON. Dēdino osoje ok. 25. dēčani, dētčani mon. 83, 166. für dēdīčani: datīčam plur. dat. mon. 83, 168. srb. dedin kroat. dēdja vas slov. dēdiči, bezdēž sof.-vrem. dēdoslavlj, dēdilov karamz. 2. note 299. russ. dēdov, dēdici reg. dēdovice, dēdek, dēčany (vgl. srb. dēčani) dēdibaby, dēdomilice, bezdēž, bezdēdice, bezdēdovice čech. dziadowo poln.

128. **Dēj** дѣй *actio*.

Man vgl. ἐργία, πράξις.

Dēj: dēov, deov adj. s. mon. 62. dēj r. akt. 73. dējan: dēan, dejan s. mon. 88. 125. 156. 157. sop. buk. lex. dējana f. s. sop. dējaniš: dijaniševic s. spom. 320. Vgl. samodel č. podl. 411.

ON. Deikovci mon. 182. srb. dejane für dejani slov.

129. **Dabrū** дѣбръ; dābū дѣбъ *arbor*.

Man vgl. δρύοψ, δρυόπη.

Dubrava m. č. servus podl. 426. dubravka: dubrauca č. chron. opat., wenn nicht für dobravka; dubas: dubasov r. adj. act. 216. Vgl. dubre: dubretom sing. instr. s. mon. 272, 154.

ON. Dubějovice čech.

130. **Žarū** жаръ: žarūkū жаръкъ *lucidus*.

Žarīko, žarko s. mon. 158. 340. 365 etc. buk. sop. žūrko b. gram. 247.

ON. Žarkovo vgl. žarev kamen mon. 186. srb. žarova gora sof.-vrem. russ.

131. **Žeg- жег- urere.**

Man vgl. gor, nêt.

Žegota p. cod. 2. 183. papr. 248. sgota cod. 1. 23. žegavac s. pjes. 3. 63, 8. Vielleicht gehört hierher auch žižka č. mus., das jedoch auch als demin. für Sigismund nsl. žiga gedeutet werden kann. Man vgl. vatica s. pjes. 3. 17, 24. und žeravica s. pjes. 3. 35, 153; 3. 63, 11. Zweifelhaft sind mir hinsichtlich des Themas und der Form žéz: ses; žéza: zesa; žežúr: sesur; žezák: zesak; žezamil: zezamil č. reg.

ON. Žižka russ.

132. **Živŭ живъ vivus.**

Man vgl. žiznŭ, žilŭ, žirŭ, žitŭ; ahd. ferh vita Förstem. 404.; βίος, βίωτος, ζωή.

Živa f. s. buk. živo s. cattar. urk. aus dem 15. Jahrh. živalj s. mil. 119. živul: živulović s. patr. avr. 31. živulin s. spom. 136. živan s. mon. 267. 281. 297 etc. pom.-cet. sop. buk. lex. žywan p. cod. 2. 176. sywanof laz mekl. živana f. s. buk. sop. avr. 27. lex. živanka f. s. buk. živina: siuina slov. 10. Jhrh. fris. živojin s. avr. 7. lex. žive s. mon. 135. 142. 143 etc. sing. gen. živeta s. spom. 195. 201. živete spom. 261. života s. avr. 30. lex. siuuato verbrüd. živadin s. lex. avr. 4. živŭko, živko s. mon. 244. 297. 300 etc. pom.-cet. sop. buk. lex. živka f. s. buk. sop. lex. živak s. buk. živŭc: živčević s. patr. avr. 17. živinič: živiničić s. patr. mon. 334. dabyživ, dabiživ s. mon. 100. 111. 229. 334. 370. pom.-cet. spom. izvêst. 1858. 391. sop. lex. dabiživa f. s. buk. dabiža f. s. buk. Vgl. žichnovič r. urk. des 13. Jahrh. und zidebit slov. 10. Jahrh. fris.

ON. Živkovci, živigošta mon. 320. srb. živkovac kroat. živanice, životice čech. żywocin cod. 2. 498. poln.

133. **Žida жидъ; žida жѣда expectare, desiderare; žid- жид-; žŭd- жѣд-.**

Man vgl. ča, čak; ags gād desiderium Förstem. 457.; ποθεινός, πολέευκτος; desiderius.

Žda č.: sda podl. 407. ždan č. mus. sdan mg. 11. 123. ždan r. akt. 72. 92. neždan r. akt. 92. 312. ždan: sdanus p. lat. watt. ždanko r. akt. 287. židilo r. urk. des 13. Jahrh. židila sing. acc. lêt. 4. 189. židoň: sidon č. reg. židjata r. nest. lêt. 3. 179. ždata č. mus. ždava f. č. mus. sdaua podl. 405. 410. židimir: židimirič r. patr. lêt. 1. 229. židislav r. lêt. 4. 13. židislavič patr. lêt. 1. 162; 4. 13. Vgl. sidebor: židebor č. reg. und žadên (asl. žedênŭ) r. in Mstislavs Evang. aus dem 12. Jahrh.

ON. Židilije mon. 186. židilŭc mon. 186. srb. ždanja gora lêt. 3. 6. russ.

134. **Žiznŭ жизнь vita.**

Man vgl. živŭ.

Žizn: zizn č. reg. žizna f. č. mus. sizna mg. 11. 159. podl. 411. zizna m. reg. žizňata č. mus. siznata podl. 407. žizňava f. č. mus. siznaua, ziznaua podl. 404. 413. 418. reg. žizněk: ziznek č. reg. Vgl. siznce č. podl. 412.

135. **Žilŭ живъ vivus.**

Man vgl. živŭ.

Žilik s. mon. 216, 17. žilic, žilŭc oder žilŭk: siliz conv.-carant.

ON. Žiočica mon. 71, 46. srb. domažlice aus domažilici čech.

136. **Žirŭ** жиръ **vita.**

Man vgl. živŭ.

Žir: siro č. lat. reg. žyr: ziro p. lat. cod. 1. 14. siro 1. 28. nažir r. pravda ruska. sofvrem. nažyr: nazir p. cod. 1. 202. neužír č. mus. neusir podl. 404. žíra: zira č. reg. žyra: zira p. cod. 2. 244; 3. 109. žirjata r. lêt. 1. 133. žirjatinič patr. akt. 110. žirava: siraua č. podl. 411. žirák: zirak č. reg. žirko: žirkov r. adj. lêt. 4. 281. žiřich: sirich č. reg. žiroch r. lêt. 3. 56. žirucha: žiruchin r. adj. akt. 104. 318. žiroška: žiroškin r. adj. lêt. 3. 24. vgl. sirce č. podl. 411. žirolav r. lêt. 1. 196; 1. 222; 3. 15. žirolav: syrozlaus č. reg. žyroslaw: syroslaus p. cod. 1. 52. zyroslaus mg. 11. 420. kromêžir: crimsir conv carant. Vgl. syreth č. reg.

ON. Mutižir, woraus žitomir nach solov. 2. note 293. russ. žirotín čech. žyrzyna woda, žyrocino, žyrawa, žyrkov, žyroslawice poln.

137. **Žitŭ** жить **vita.**

Žitêje s. mon. 153, 27. Vgl. žitkij r. akt. 157. žitčicha τοῦ žitkij uxor r. akt. 279.

ON. Žitkovica, žitča, žitomišlic, žitomitisk sim. I. 8. ok. 69. srb. žitomir, žitkovščica kroat. žitomir, nach solov. 2. note 293. ehedem mutižir, dorogožič für ein asl. dragožišť aus dragožit russ. žiče čech.

138. **Zavi-** зави-

Zawił: zaviłus p. záviš: zavvis č. reg. zavisius lat. mg. 11. 713. zawisz: zavis p. watt. zaviša s. mil. 155. lex. záviše č. mus. zavisse podl. 409. zavis a comes opat. zauissa reg. zawisza p. papr. 580. cod. 1. 125.

ON. Zavišín čech.

139. **Zavidŭ** завидъ **invidia.**

Man vgl. mrŭz; faida inimicitia, ahd. haz odium, nîd invidia Förstem. 396. 649. 956.

Zavid s. ok. 58. 68. zavid r. lêt. 3, 5; 3, 22. zavidovič, zavidič patr. lêt. 1, 211; 3, 4. závid č. mus. zavid podl. 409. 411. 419. 420. reg. zawid p. cod. 3. 5. zawist mekl.

140. **Zvézda** звѣзда **stella.**

Man vgl. ἀστὴρ.

Zvêzdič s. mon. 312. Vgl. zvijezič: od zvijeзде grada s. pjes. 2. 94, 65.

ON. Hvêzdonice čech.

141. **Zvěř** звѣрь **fera.**

Man vgl. ahd. diur, wildi Förstem. 337. 1301.

Zvěř: zuer č. podl. 426. zvěřena: zuerena m. č. podl. 406. zvêřiko: zvêřikov s. adj. mon. 62. 189.

ON. Zvířetice, zvirotice čech.

142. **Zemlja** земля **terra.**

Man vgl. ahd. lant Förstem. 829.

Ziemia: zema p. zemljic s. pjes. 2. 56, 99. mon. 334. 340. 372 etc. zemian: semyanus č. reg. ziemian: semianus p. cod. 2. 52. ziemięta: zemyantha p. cod. 2. 445. ziemiak:

ziemak p. papr. 357. ziemisz p. papr. 456. zemskyj r. akt. 215. ziemisza p. chwalcz. 1. 3. zemibor č. mus. podl. 410. zemovít č. mus. ziemowit: semowitus p. lat. cod. 1. 44; 1. 49; 1. 72. semouitus watt. semovith mg. 11. 426. zemignêv: zemigneu verbrüd. zemidrug: zemidrud verbrüd. zemižizn č. mus. semisiznus reg. zemimysl č. mus. ziemomysl: semomislus p. lat. cod. 1. 29; 1. 62. wiad. 26. semomyslaus cod. 2. 620. für - slus; semimizl mg. 11. 427. ziemirad: semiradus p. lat. cod. 2. 55. zemislav č. mus. ziemislawa: symislava f. p. cod. 2. 491.

ON. Ziemięcino cod. 2. 853. poln.

143. Zlatŭ златъ aureus.

Man vgl. χρῦσος.

Zlat č. mus. podl. 417. zlati b. cank. 40. zlata f. b. verk. 50. zlata f. s. buk. lex. zlatija f. s. pjes. 3. 28, 109; 3. 40, 16. zlatan: zlatanović s. patr. zlatana f. s. lex. zlatoň č. mus. zlaton reg. zlatko s. lex. zlatka f. b. pokl. 96. zlatka s. pjes. 3. 40, 22. lex. zlato-slav: zlatozlaus č. reg. Vgl. zlatonosović s. mon. 225. 226.

ON. Złotowo poln.

144. Zmij змий serpens.

Man vgl. aži; ahd. lint Förstem. 845.

Zmej: zmejev r. adj. akt. 181. Vgl. zmaj s. pjes. 2. 43. aus einem asl. zmīj.

145. Zna зна noscere.

Man vgl. pozna; γνωσῖας, γνωτός.

Znata č. reg. mus. znanek č. mus. znanec podl. 423. znanco lat. reg.

ON. Poznanovec slov. znamirovice poln.

146. Zorŭ зоръ; zorja зоря splendor; zr зр splendere.

Man vgl. αὐγέας.

Zora f. s. buk. sop. lex. zara f. b. buk. zoran s. mon. 83. zorana f. s. lex. zorena f. č. mus. zorena podl. 405. 411. 425. zořeta: zoreta č. reg. mus. zorava č. mus. zoraui podl. 406. zorka f. s. buk. lex. zorka č. mus. zorca podl. 403. zřiš č. mus. zris mg. 11. 164. Vgl. zurizlaf mekl. zrna f. s. lex. zrnka f. s. lex. zрноš s. sop.

ON. Zorkovci kroat.

147. Zŭlŭ зълъ malus.

Man vgl. ahd. bōsi malus Förstem. 277.

Zlina s. mon. 18, 43. zloba r. akt. 444. zleš č. mus. zles podl. 416. zloš: zlošević s. patr. mon. 40. 45. zlygostŭ: zlygostev r. adj. akt. 367. Vgl. paulus złodziej p. cod. 1. 311.

148. Zǫbŭ зѣбъ dens.

Man vgl. ahd. zan Förstem. 1366.

Zubava: zubavin r. adj. akt. 262. zubŭc r. lêt. 4. 20. zubolomič r. lêt. 3. 33.

ON. Zembice, zembocin cod. 3. 422. poln.

149. **Izborŭ** изборъ **exemtio, electio; izbr** избр **eximere, eligere.**

Izbor verbrüd. zbor č. reg. mus. zbor p. cod. 3. 109. zbramír č. mus. zbramír reg. zbraslav č. mus. zbrazlau reg. Vgl. zbroslaw: sbroslavus p. cod. 2. 59. zbroslaus cod. 3. 16. mit o gegen brać und wybranowscy p. papr. 468.

ON. Zbraslav, auch izbraslav čech., worin iz für vy: vgl. Šafařík, Über den Ursprung des Glagolitismus 44. zborow cod. 3. 57. zborowice cod. 3. 216. zbraslaw cod. 3. 22. poln. Vgl. izborsk russ.

150. **Izvěstŭ** извѣстѣ **notus.**

Man vgl. věstŭ, zna, pozna.

Zvěst mus. zuest podl. 406. 427. reg.

ON. Izvěstovici čech. vgl. Šafařík: über den Ursprung des Glagolitismus. 44.

151. **Izŭm** изъм **eximere.**

Man vgl. etwa das adj. ižeštŭnŭ изѣштѣнъ egregius.

Izjaslav r. nest. ζησιολάβος bei Cedrenus. Verschieden ist ižesalić s. mon. 181. 226.

ON. Izjaslavlŭ, später zaslav karamz. I. note 440. russ.

152. **Im** им; **ima** има **sumere, habere.**

Man vgl. ahd. haba possessio Förstem. 573.

Imislaw p. papr. 286. imislaus cod. 2. 172; 2. 196. maslaw p. chwalcz. 1. 35. Vgl. majaslav: majaslavlŭ s. adj. mon. 489. und imizi slov. 10. Jahrh. fris.

ON. Nejatin karamz. 2. note 125. russ.

153. **Inŭ** инъ **alius.**

Das Wort ist vielleicht in der Bedeutung peregrinus aufzufassen: vgl. ali Förstem. 63.

Inka r. akt. 92. injuša: injušin r. adj. akt. 288. inosav s. ok. 62. 70.

ON. Inogošta srb. inowlodz cod. 1. 263; 2. 400. poln.

154. **Ioanŭ** иоанъ **ioannes.**

Ivan s. ivana f. s. pom.-cet. lex. ivanko s. mon. 247. ivanko r. lēt. 1. 137. ivanka f. b. cank. 40. ivanŭc s. pom.-cet. jovanica f. b. verk. 9. ivančo b. pēs. 1. 59. ivanče s. pjes. 3. 47, 25. ivaniš s. mon. 263. 268. 272 etc. pom.-cet. lex. ivo s. ivŭko, ivko s. mon. 266. sop. lex. ivka f. s. lex. ivahan s. mon. 85. ivahnić patr. mon. 89. ivaš r. akt. 116. ivaško b. gram. 206. ivaško r. akt. 80. iviša r. akt. 271. jovko s. sop. jovka f. s. sop. jovančo b. pēs. 2. 25. jovša s. sop. jovšić patr. avr. 86. žonko mon. 281. 342. 343 etc. žunko s. mon. 297. 342. jan s. mon. 62. sop. jana f. b. pēs. 1. 238. verk. 25. jana f. s. pom.-cet. sop. lex. jana č. podl. 404. 410. 405. 425. m. 407. 410. jano s. mon. 62. janja s. lex. janul b. pēs. 1. 238. janota č. podl. 403. januda f. b. verk. 26. 255. janek č. podl. 403. 404. 407 etc. jenke b. pēs. 2. 75. jankol b. pēs. 1. 155. jankul s. ok. 78. janík: janik č. podl. 404. 405. 412. janika f. s. sop. janŭko s. pom.-cet. janko sop. lex. janŭka f. s. pom.-cet. janka sop. janinka f. b. verk. 306. janaćko s. avr. 23. janica f. s. sop. janiš č. mus. janis podl. 417. janiša: janitcha č. reg. januš: janus č. podl. 404. janusz p. papr. 518. januszius lat. cod. 1. 43. januše č. mus. janislaw: janislaus p. papr. 704. cod. 2. 216, 218, 224 etc.

ON. Jankomir kroat. janučino selce lét. 1. 139, russ. janina, janowice, januszowa, januszowice poln.

155. **Istŭ истъ verus.**

Man vgl. ags. sôth verus Förstem. 1072; ἑτεάνωρ, ἑτεοκλῆς; ἐτύμων, ἐτυμοκλῆς.

Ista f. b. buk. istan s. buk. istana f. s. buk. istoma r. akt. 51. 101. 319. istojka f. s. buk. istka p. istislav: iscizlaus, iscizlau č. podl. 404. 415. reg. istislava: iscizlaua č. podl. 404. 426. Vgl. vaistina s. pjes. 2. 47, 4.

ON. Istinići mon. 83. srb. Vgl. jestětice čech.

156. **Ka ка punire.**

Die ursprüngliche Bedeutung der Wurzel ka scheint παύειν sedare, mitigare zu sein: вѣсѣ показати ἀναπαύειν; печаль показати просянаπαύειν: es erscheint daher či чн als eine Schwächung von ka ка, wie sti von sta. Man vgl. kara.

Kajin: cayn č. reg. kajim č. dalem. 192. mus. chaym reg. kajica s. pjes. 2. 81, 132. Vgl. bohukaia, bogucaia č. podl. 410. 412.

ON. Kájov, kajice, kajšovici reg. čech. kajmirowo poln.

157. **Kava corvus monedula.**

Man vgl. čava.

Kava č. mus. kaua podl. 410. kavoň č. mus. kavka: cauka č. podl. 406. jacussius kawka p. cod. 2. 404.

158. **Kaza каза; kaz- каз- docere.**

Man vgl. ahd. lera doctrina Förstem. 847.

Kazi č. chron. opat. kazie dalem. 9. Hinsichtlich der Bedeutung des Namens beachte man folgende Stelle des Cosmas: Kazi, quae Medeae cholchicae herbis et carmine nec paeonio magistro arte medicinali cessit, quia saepe parcas cessare interminali ab opere ipsaque fata sequi fecit sua carmina iussa, unde incolae huius terrae, quando aliquid est perditum et quod se posse rehabere desperant, tale proverbium de ea ferunt: illud nec ipsa potest recuperare kazi mg. 11. 34. kasan b. gram. 95. 202. cazan verbrüd. kasanec: kazancov r. adj. akt. 98. vgl. kazne slov. 10. Jahrh. fris. kazimir s. buk. lex. kazimêr: kazimer r. lét. 3. 142. kazimír č. mus. kazimirus reg. kazimierz: kasimarus p. cod. 1. 26. kazimarus mekl. kazimira f. s. lex.

ON. Kazín dalem. 9. kazimír reg. čech. kasanowo cod. 1. 228. kasanow cod. 3. 453. kazimierz: kazimir cod. 3. 271. poln.

159. **Kalina калина ligustrum vulgare.**

Kalina s. buk. sop. kalina r. akt. 38. 317. kalina č. podl. 411. 417. mus.

160. **Kalŭ калъ niger.**

Die Bedeutung von kalŭ калъ niger ergibt sich aus s. kalooka für ernooka, und tritt wahrscheinlich in den hier angeführten Namen ein: vgl. mrŭkŭ, črŭnŭ.

Kalja f. b. pês. 1. 59. verk. 140. kalin s. mon. 62. 135. kalota b. gram. 139. kalota: calota s. urk. von Almissa 1245. kaliman: kalimanić s. patr. mon. 62. calimanus urk. von Almissa 1235. Vgl. cernocal urk. von Almissa 1245.

ON. Kalimanići, kalomirče mon. 86. srb. kałow cod. 1. 12. Vgl. kaliborsej papr. 619. poln.

161. **Kara** кара; kar- кар- punire.

Karan s. lex. kařen: karen č. reg. karība s. mon. 62. 245. kariman s. pjes. 3. 72, 2. karāman s. ok. 81.

ON. Karan, karanovac srb.

162. **Kvasŭ** квасъ convivium.

Kvas: quas č. reg. kvasa f. č. mus. quaza podl. 406. kvasen č. mus. quassen podl. 405. kvasena f. č. mus. kvazena, quassena podl. 404. 408. 413. kvasina: kvasinin r. adj. akt. 288. kvasina: quasina č. reg. kvasoň č. mus. quasson podl. 411. kvasoně: quasone č. reg. kvašnja r. sof.-vrem. kvašnin adj. akt. 322. kvasata č. mus. quassata podl. 408. 409. 419. quazata reg. kvasík č. mus. quasic podl. 424. reg. kwasek: quasko p. lat. cod. 3. 320. strachkvas č. dalem. 50. mus. strahquaz mg. 11. 46. strašikvas dalem. 194., wofür jedoch stratkvas, stratikvas scheint gelesen werden zu sollen, von welchen Formen die erstere in Jungmanns lex., die letztere im deutschen Dalemil Pez 2. 1064 zu lesen ist; der deutsche gereimte Dalemil Stuttgart 1859 bietet soroquas 76, 31. sdrhussus 78, 30. sdrachwass 80, 8, 10. sdradwaz 80, 29. sdrachwazz 80, 33. Vgl. nakvasa č. mus.

ON. Kvasici reg. kvasovici reg. čech.

163. **Klenŭ** кленъ acer.

Klen č. reg. mus.

ON. Klenice, klenovice čech. klonow cod. 3. 149. poln.

164. **Klim-** клим-.

Klim r. akt. 321. klíma č. mus. klimoje s. mon. 228. 244. 245. 297. 335. klime s. mon. 49. 203. 228 etc. klimetem sing. instr. 267. klimetom 297. klimeta s. mon. 88. klimjata: klimjatič, klimjatiň r. patr. lêt. 3. 33; 4. 20. klímata č. mus. climata opat. reg. klimeta: climeta reg. klimka r. akt. 281. klimuša r. akt. 110. klímeš č. mus.

165. **Kovilje** ковилие serb. stipa pennata.

Koviljka f. s. lex.

166. **Koj** кой quies.

Man vgl. ags. emeta, ahd. resti requies, goth. rimis Förstem. 79. 1036. 1057; ἡσυχος, ἡσυχιος. Aus derselben Wurzel wie koj, nämlich ci, entspringen goth. heiv ahd. hîw domus (woher hîemar, hîerîch, hîuperht) und heim vicus (woher haimo, haimirîch): möglicherweise hatte daher auch koj die Bedeutung domus oder vicus.

Koj č. mus. koy reg. koj: kojić s. patr. avr. 92. pokoj č. mus. neupokoj r. akt. 91. kojan č. mus. koyan reg. kojana f. s. sop. kojánek: coganec č. reg. kojen č. mus. cogen podl. 410. 424. kojín s. sop. kojata č. opat. dalem. 86. mus. coiata podl. 411. 425. reg. koyata mg. 11. 79. kojadin s. sop. kojadinovica pjes. 2. 62. avr. 78. kojko b. verk. 133. kojka b. gram. 79. kojčín s. pom.-cet. sop. lex. kojčíc s. pjes. 3. 81, 31. kojiš: koyo f. č. reg.

ON. Kojetín, kojetice čech. kojanow cod. 3. 1; 3. 109. poln.

167. **Kol-** кол- **pungere.**

Kol: koo s. mon. 62, 185. Vgl. kolut č. mus. neklan č. mus. mg. 11. 5.: snad mu proto neklan diechu, že jeho neklali biechu dalem. 31.

ON. Kolašin, kolašinović ok. 85. srb. koloměřice čech.

168. **Kona** кона **kon-** кон- **perficere.**

Konan r. akt. 301. koňata č. mus.

169. **Kosa** коса **capilli.**

Man vgl. ahd. zota Förstem. 1371.; κομήτης, κομητᾶς, ἀβροκόμης.

Kosa m. s. pjes. 3. 24, 13. zlatokosić s. pjes. 2. 83, 6. kosana f. s. slušala ga kosana devojka volkslied. lex. kosanović s. patr. kosančić s. patr. pjes. 2. 50.

170. **Kostr-** костр-.

Kostreš s. mil. 156. kostroma: kostrominič r. patr. lêt. 4. 195.

171. **Koha** коха **amare.**

Kochan č. dalem. 60. mg. 11. 57. mus. cohan podl. 403. 406. 407. cochan reg. kochan p. papr. 539. kochanus lat. cod. 2. 59; kochna: cohna č. podl. 411. kochna p. kochata: cohata č. podl. 416. Vgl. koh, kohaca č. reg.

ON. Kochy reg. kochov reg. kochovice, kochanov čech. kochow: cohov cod. 1. 10. rozkochow, rozkochowice poln.

172. **Košuta** кошута **cerva.**

Košuta f. s. sop. lex.

173. **Kraguj** крaгoуј **accipiter.**

Man vergl. ἰέραξ.

Kraguj s. buk. sop. lex.

ON. Kragujevac srb. Vgl. krahulčí čech.

174. **Kraj** крај **margo, regio.**

Man vgl. ahd. marka limes; ort aciēs Förstem. 912. 971.

Kraja s. lex. krajić patr. avr. 74. krajin s. sop. buk. krajeta s. mon 62. krajata: kraiata č. reg. krajík: kraik č. reg. krajko s. mon. 111. krajčín s. lex. krajčinović patr. mon. 338. 406. 411. krajša č. mus. krajmir s. mon. 436. krajslav s. mon. 62. 83. 111. kraisav sop. lex. krajsava f. s. lex.

ON. Krajići mon. 186. srb.

175. **Krak-** крак-.

Krok č. mus. crocco mg. 11. 6.

ON. Krakov čech. croconis castrum mg. 11. 6.

176. **Kralj** *краль rex.*

Man vgl. βασιλεύς.

Král č. reg. mus. krála č. podl. 413. mus. kralík č. mus. kralik podl. 421.

177. **Krasa** *краса pulchritudo.*

Kras: kraso č. lat. reg. nekras r. sof.-vrem. akt. 14. 170. 446. krasa f. b. buk. krasa: krazza slov. 10. Jahrh. fris. okrasa č. reg. nekrasa č. mus. necrassa m. podl. 418. krasoje s. mon. 265. sop. lex. krasan: crasan s. urk. von Almissa 1235. krasna f. s. sop. krasen č. mus. crazen reg. krasena: crassena f. č. podl. 424. krasoň č. mus. crasson podl. 404. 409. 425. krasata: krazata č. reg. krasota č. mus. krassota podl. 404. krásek č. mus. krasek p. cod. 3. 109. krasík č. mus. krasik podl. 403. reg. krasika: crazika p. cod. 3. 109. krasi-mir s. mon. 18. sop.

ON. Krasulino mon. 353. srb. krasejovka čech.

178. **Křivŭ** *кривъ curvus, reus.*

Man vgl. κύρτος.

Křívek č. mus. krivec r. sof.-vrem. krivčevič patr. lêt. 3. 60. krivač s. mon. křivosud č. mus. crivosud opat. krzywosąd: crivosandus p. lat. cod. 1. 14; 2, 111. crivosudus cod. 2. 7. krivosudon p. 2. 597.

ON. Křivošín, křivsoudov čech. krzywín cod. 1. 100. krzywosądz cod. 2. 735. poln.

179. **Křižŭ** *крижъ crux.*

Man vgl. krústŭ.

Křiž č. mus. criss reg. križan: križanović s. patr. juk. 25, 126. křižan č. mus. crisan podl. 404. 405. 407. 409. 412. 413. 419. 424. reg. krzyžan: crisan p. cod. 1. 28. křižana f. č. mus. crisana podl. 408. křižna: crisna č. podl. 408. 410. křížek: krisek č. reg. křižák č. mus. crisak podl. 411.

ON. Křižanov, křižanovice, křižbořice reg. čech. krzyżanowice cod. 1. 73. poln.

180. **Krikŭ** *крикъ clamor.*

Man vgl. ahd. hroc, vopjan Förstem. 711. 1336.

Kričan: kričanov s. adj. mon. 62. Vgl. zaklika p. cod. 1. 256.

181. **Kruna** *кρούна corona.*

Kruna f. s. pom.-cet. sop. krunović patr. mon. 11. krunija s. lex.

182. **Krŭstŭ** *крѣстъ christus, crux.*

Man vgl. križŭ.

Krsta s. avr. 12. lex. krsto s. sop. krstić patr. mon. 71. krŭstjo b. cank. 39. krzestan: cerstan p. cod. 2. 129. krŭstina f. b. cank. 28. chrŭstina f. r. lêt. 3. 5.

183. **Krēs-** *крѣс-.*

Krzes: crzesus p. papr. 337. vgl. krzesowscy p. papr. křesina č. mus. mg. 11. 58. krze-sata: cressatha p. cod. 3. 32. kresimir: chressimir Acta SS. kresimir kroat. ark. 5. 132.

crescimirus rex mon.-arp. 377. křesomysl č. mus. crezomisl mg. 11. 39. und křezomysl dalem. 31. wohl für křesomysl; křesislav č. mus. cressislau reg. krzesław p. papr. 307. 460. 523.; kreslaus, creslaus cod. 1. 27; 1. 252; 1. 272. krzyslaus cod. 3. 329. ceczslaus cod. 281. aus krzesislav.

184. **Ку коу cudere.**

Man vgl. ahd. smid Förstem. 1112.

Kujava f. s. mon. 226. 254. 266 etc. kujavić patr. spom. 151. kovač s. mon. 225. kovačin s. pjes. 3. 20, 65. kovana f. s. lex. Vgl. kulin s. mon. 4. kulinović patr. pjes. 3. 35, 46.

ON. Kujavica, kovačevac, kulinovci srb. kujawy, kowalewo poln. cuiawa praedium merseb. mg. 12. 175.

185. **Куманъ коуманъ cumanus.**

Kuman s. mon. 18. kumanic s. mon. 62, 93.

ON. Kumanovo mon. 83. kumani mon. 186. srb.

186. **Куна коуна meles.**

Kuna č. mus. cunna reg. kuňata č. mus. kuneš č. mus. Vgl. kunta: cunta č. podl. 418.

ON. Kunemil, kunov, kunici reg. kunovice reg. čech.

187. **Купи коупи emere.**

Man vgl. proda.

Kupljen s. mon. prikup r. lêt. 3. 45.

188. **Кур- коур- cantus.**

Nekuriša: nekurišinič r. patr. lêt. 3. 36.

ON. Kouřím, kuřimany čech. kurowo cod. 2. 5; 3. 362. kurowice cod. 2. 575. kurzeszyno cod. 2. 604. poln.

189. **Кyj кѣий fustis.**

Man vgl. ahd. chnutil.

Kyj č. mus. kyjata č. mus. Vgl. kičić: kikik s. mon. 247, 62.

ON. Ki für kij mon. 353. kijevo srb. kyjev russ. kyje, kyjov, kyjice čech. kij poln.

190. **Карина кѣпина rubus fruticosus.**

Kupina s. buk.

191. **Lab- лав-**

Man vgl. ahd. albo, albila, alfan etc. Förstem. 54.

Labuta: labutin r. adj. akt. 364.

ON. Labičevo mon. 62, 121. srb. labiszyn cod. 1. 243. poln.

192. **Lad- лад- pulchritudo.**

Man vgl. p. ładny pulcher.

Ladek č. mus. ladec podl. 418. ladka č. podl. 422. mus.

193. **Lak-** лак- aviditas.

Man vgl. asl. lakomŭ gulosus, avarus.

Laketa: laketié s. patr. mil. 149. lakoč s. mil. 151. 203. lakočević patr. mil. 245.

194. **Lal-** лал-.

Lala s. mon. 62, 90; 62, 92. pom.-cet. lalica s. pom.-cet. laloš s. pom.-cet. sop.

195. **Lek-** лек-.

Man vgl. asl. lêky: otŭlêky reliquiae.

Leka b. gram. 252. leka s. pjes. 2. 40. sop. pom.-cet.-mil. 64. lekan č. mus. leksa č. mus.

196. **Liljan serb. hemerocallis fulva.**

Liljana f. s. sop. pom.-cet. liljanović patr. mon. 83. ljiljana f. s. lex.

197. **Lihŭ** лихъ malus.

Man vgl. zŭlŭ.

Lichorŭ: lichorev r. adj. akt. 86. 367.

ON. Lichuce wes urk. 1228 bei šemb. 147. čech.

198. **Loboda** лобода atriplex.

Loboda p.

199. **Lovŭ** ловъ venatio.

Man vgl. ahd. weidôn Förstem. 1127.; ἄγρεός, εὐαγρος; θήρας, φιλόθηρος.

Lovata č. mus. louata reg. lovadin: lovadinov s. fam. avr. 82. lovek č. mus. louek podl. 424. reg. lovík č. mus. louik podl. 417. louic reg. předlov: predlow č. reg.

200. **Loza** лоза palmes.

Lozan s. lex. lozana f. b. verk. 188.

201. **Luk-** лук-.

Luka č. mus. lukan s. mon. 43. vgl. lucan s. mon. 18. lukeš č. mus. lukša s. mon. 335. 341.

ON. Lukovo, lukovac srb. lučibořice čech.

202. **Lysŭ** лысъ calvus.

Lysata č. mus. lysek č. mus.

203. **Lístŭ** листь dolus.

Man vgl. ahd. list ars Förstem. 847.

Lstak: lstac č. podl. 406. lestek: lestco p. lat. cod. 1. 54; 2. 138; 3. 122. watt. lestko mg. 11. 170. lesko mg. 11. 418. lezteka cod. 3. 109. lesco watt. lezco cod. 1. 73; 2. 143. vgl. leszkiem albo lestkiem papr. 315. lstimír č. mus. lstimir mg. 11. 107. liztimer reg. Vgl. lisc č. reg.

ON. Lstiboř, falsch elstiboř čech.

204. **Lěvŭ ѡѡѡ sinister.**

Lěv s. mon. 18. leva r. akt. 29. 92. lěva m. č. dalem. 40. 192. mus. leua podl. 424. leua reg. lewin: lewyn p. levun: levunov r. adj. akt. 143. lewna: leuna f. p. lěvīc: leuez s. urk. von Almissa 1235. levica r. akt. 446. levaš r. akt. 24.

ON. Levoč mon. 18. srb. levín čech.

205. **Lělja ѡѡѡ amita.**

Man vgl. blg. lelê amita, lelêk patruus.

Lěl: lēlov s. adj. mon. 62. lēlko s. spom. 90. lelek č. reg.

206. **Lěpŭ ѡѡѡ decens.**

Man vgl. ahd. scōni pulcher Förstem. 1078.

Lěpa f. buk. nelepa č. reg. ljepava f. s. lex. lěpīčīn s. lit.-mih. 30. nelepek č. reg. mus. nelēpīc s. lit.-mih. 31. ljeposava f. s. pjes. 3. 78, 86. avr. 20. 59.

ON. Lepojevići, lěpīčīnovīci mon. 83. srb.

207. **Ljubŭ ѡѡѡ amatus.**

Man vgl. ahd. liub carus Förstem. 747.; ἀγάπιος, ἀγαπωμενός; ἐράτων; φίλιστος.

Ljub: ljubović s. pjes. 3. 63, 3. lub č. reg. mus. ljuboj r. akt. 304. liubi rex Wiltorum mg. 1. 210; 2. 627. neljub r. sof.-vrem. akt. 297. zálub: zalubho č. lat. reg. prēljub s. mon. 83. 111. ljuba f. s. buk. sop. avr. 85. liupa slov. 10. Jahrh. fris. ljuboje s. lex. ljubān s. mon. 489. lubān, libān č. mus. lubāna p. cod. 2. 7. ljubīn: liupīn slov. fris. ljubīn: ljubīnovīč r. patr. lēt. 4. 186. ljubēn s. lex. ljubna f. s. pom.-cet. luben č. reg. luboň: lubon č. reg. ljubonja: liubona verbrüd. ljubava f. r. karamz. 2. note 254. lubava f. č. mus. lubaua podl. 415. 426. 427. m. 426. ljube s. mon. 489, 109. lubata č. reg. ljubota: lubota s. mon. 18. vgl. liupota verbrüd. lubek č. podl. 408. mus. ljubko r. lēt. 4. 188. sof.-vrem. ljubenko s. lex. ljubinko s. avr. 60. lex. ljubimko r. akt. 332. ljubnik: liupnic slov. fris. lubochna: lubohna č. reg. ljubica viola s. buk. sop. avr. 87. lex. ljubīč: ljubīčīc s. patr. pjes. 3. 61, 17. ljubīša s. spom. 23. 185. lex. lubīša mon. 219. libuše f. č. dalem. mus. lubussa mg. 11. 35. luboš č. mus. lubos podl. 415. reg. lubošā: lubosa č. chron. opat. lubossa mg. 11. 35. ljubobrat s. lex. ljubivoj s. avr. 51. ljubivoje s. lex. libhost č. mus. lubgost podl. 426. reg. lubman č. reg. ljubomir s. sop. avr. 13. lex. lubomir, lubimir urk. von Almissa 1235. 1245. libomír, lubomír č. mus. lubomir podl. 408. 410. 418. 422. mg. 11. 97. opat. reg. ljubosav s. lex. ljuboslalič patr. mon. 83. ljubisavljevič avr. 21. ljubosava f. s. avr. 85. lex. ljubisava sop. bratoljub s. mon.

ON. Ljubotin prv. 114. ljubotina, ljubostin, ljubostinja, ljubīc, ljubeš, ljubīš, ljuboliči: ljuboliki mon. 83. srb. libějice, libějovice, libořice, libañ, libeň, libín, libouň, libuň, libyně, libětice, libakovice, libochovice, liběchov, lubčice reg. libuš, libouš, liběšovice, liboviz, libhošť, liběhrad, libodržice, libožez, libomyšl, liboměrice, libosváry čech. lubana, lubijanica, lublin, lubocin, lubawa, lubiszewo, lubusza, ljubogoszcz wiad. 5. lubomirz poln.

208. **Ljudŭ ѡѡѡ populus; ljudije ѡѡѡ homines.**

Man vgl. ahd. folc, hari, liut, thiuda Förstem. 438. 613. 857. 1157.

Poljud r. sof.-vrem. lēt. 3. 33; 3. 41. lida f. č. mus. ljuda: ludin r. adj. lēt. 3. 22; 3. 37. ljuden s. buk. ludena č. reg. ludek č. reg. ludík: ludik č. reg. lidmibora č. mus.

ljudevit: liudevitus Pannoniae inferioris rector mg. 1. 93; 2. 624. lidmila č. mus. liudmila podl. 406. ludmila reg. ludomír č. mus. ludimír: ludimir č. reg. ljudemysl: liudemuhslus dux Dalmatiae mg. 1. 210. ludislav č. mus. ludzlau, lutslaus reg.

ON. Lidmaň čech. ludmierz cod. 3. 66. ludzislawscy fam. papr. 642. poln.

209. **Ljutŭ** лютъ **saevus**.

Ljut: ljutov r. adj. nest. Schlözer 5. 22. akt. 96. přelut: prelut č. reg. lúťa: luta č. reg. luten č. reg. lutěta: luteta č. reg. lutek, litek č. mus. lutek: luthco p. lat. cod. 1. 194. lutěk: lutek č. podl. 403. 409. reg. lutík: lutik č. reg. ljutka: ljutkin r. adj. akt. 187. ljutica s. pjes. 2. 39. liutza slov. 10. Jahrh. fris. litas č. mus. lutoš: lutos č. podl. 419. reg. lutše: lutsse č. podl. 404. litobor č. mus. lutobor podl. 414. reg. lutober mg. 11. 127. lutibor č. reg. lutebor, lutbor reg. lutobran č. reg. lutohněv č. mus. lutognew reg. lutogniew: luthogneus p. cod. 2. 660. ljutemir: livvtemir slavus mg. 13. 12. lutomír, litomír, litmír č. mus. lutomysl, litomysl č. mus. lutomyzl reg. lutorat, litorat č. mus. lutorat, luthorad reg. Vgl. litochleb č. mus. Lutslaus, luthzlaus kann auch zu ljudŭ gehören.

ON. Ljutice srb. litětín, litochovice, litěchovice, litichovice, litošice, litoboř, lutohoř reg. litochošť, litomyšl, litoměřice čech. lutovici cod. 3. 15. lutomiersey, lutoslawscy papr. 486. 739. poln.

210. **Laḡŭ** лажъ **nemus**.

Man vgl. gaj.

Lugota r. lêt. 3. 33. lugotinič patr. lêt. 3. 53.

ON. Lugomira mon. 18, 81; 18, 102. srb.

211. **Laḡ-** лажъ-

Laḡomierz: lankomir p. cod. 1. 95.

212. **Malina** малина **paliurus**.

Malina f. s. sop. buk. malinka f. s. lex.

213. **Malŭ** малъ **parvus**.

Man vgl. σμῆρος.

Mal r. nest. mal č. reg. malyj r. akt. 72. malý: mali č. podl. 407. reg. mala f. b. buk. malá: mala f. č. podl. 403. vgl. male podl. 405. 413. malij: malijev r. adj. akt. 74. malana č. reg. malonja s. sop. maloňa: malonia č. reg. malunja: malunin r. adj. akt. 244. maleta s. sop. pjes. 3. 77, 15. lex. maljuta f. r. akt. 447. vgl. malsta č. podl. 409. malŭk, malŭko r. nest. malko b. buk. malak: malac č. podl. 411. malek č. mus. malec podl. 405. 411. 420. malko lat. reg. malík: malic č. reg. malojka f. s. sop. buk. malyga r. akt. 173. malechna f. č. mus. malucha: maluchin r. adj. akt. 22. malucha: maluca č. reg. malica, malice č. podl. 405. 409. 410. 413. malice mus. malovĭc s. buk. malaš: malašev r. adj. akt. 28. maleš s. lex. malyš: malyšev r. adj. akt. 443. malyševič patr. lêt. 3. 30; 4. 18. malyška: malyškin r. adj. akt. 244. mališ č. mus. malis podl. 406. mališa s. mil. 325. lex. mališa: malisa č. reg. malisza: malissa p. cod. 1. 23. maluš s. sop. maljuš s. sop. maluš: malus č. podl. 406. maluša Tochter des malŭk r. nest. malusza p. cod. 3. 4.

ON. Maleševo srb. malotin russ. maletice, malejov, malejovici reg. malkovici reg. malechov, malešov, malešín, malšín, malešici reg. malhostice, maliměřice, malomiřici reg. malměřice čech. maliszewo cod. 2. 804. małoszow, malogoszcz, malgoszcz cod. 1. 43. poln.

214. **Man-** *ман-*.

Es scheint nicht an das deutsche man Förstem. 902. gedacht werden zu sollen.

Man: manov r. adj. akt. 176. man č. podl. 403. reg. mus. máňa č. mus. mania reg. maňka: manka č. reg. manijak, manijak s. mon. 62. 88. manislav s. mon. 62. vuk-man s. mon. dragoman s. mon. dragiman s. spom. 40. kaliman: kalimanić s. patr. mon. karaman: karamanović s. patr. ok. 81. kotroman: kotromanić s. patr. spom. 230. kotromanov adj. mon. 186. radman s. buk. spom. 280. šišman b. mon. Vgl. manuščinič r. patr. lêt. 3. 61. von manuška.

ON. Manov reg. manici reg. manětín reg. čech.

215. **Mar-** *мар-*.

Mar č. reg. mara f. s. pjes. 3. 47, 51. pom.-cet. mara č. mus. maroje s. mon. 228. 297. 334 etc. marula f. b. gram. 260. marjan s. lex. mařan č. mus. mařen: maren č. reg. mařena: marena f. č. podl. 403. 404. 406. 407. 410. 426. mus. marin s. pom.-cet. maruda f. b. verk. 48. 183. mariniko s. mon. 373. pom.-cet. sop. lex. marika f. b. verk. 266. marinka f. b. verk. 110. marinka f. s. lex. marun č. mus. maruna f. č. mus. mařata č. mus. marata podl. 406. 408. reg. marić s. pom.-cet. marek č. podl. 404. mařík: marik č. reg. marica f. s. pom.-cet. sop. mareš č. mus. mares podl. 413. reg. maroš s. mon. 277. 278. maruša f. b. verk. 78. maruša f. s. pom.-cet. sop. maruše f. č. mus.

ON. Mařatici reg. mařetice čech.

216. **Mat-** *мат-* *matthias, matthaeus.*

Mato s. mil. 15. matelj s. mil. 51. matko s. mon. 228. 245. 251 etc. sop. matković patr. mil. 72. matêša s. mon. 11, 2. matheissa m. č. podl. 403.

217. **Mah-** *мах-* *vibratio.*

Mach č. mus. maša f. s. sop. mašan s. pom.-cet. machna f. č. mus. machek č. mus. mašek č. mus. massek podl. 410.

218. **Medŭ** *медъ* *mel.*

Med s. pom.-cet. medoje s. pom.-cet. medan: medanić s. patr. medak s. buk. lex. medek č. mus. medoš: medošević s. patr. spom. 298.

ON. Medojevac, medković, medoševac srb.

219. **Mik-** *мик-*.

Mik s. mon. 18, 54. mika č. mus. mika podl. 414. vgl. mikul: micul č. podl. 406. 407. 410. 424. mikec č. reg. mikeš č. mus. mikuš: mykus č. reg. mikšan b. gram. 257. mikša: mikšić s. patr. mikšík č. mus.

ON. Mikačeva draga kroat.

220. **Milŭ** милѣ **misericors.**

Den milŭ милѣ enthaltenden Personennamen liegt meist der Begriff συμπάθης misericors, seltener carus zu Grunde: vgl. od mila je suze prolivao juk. 13, 280. Man vgl. ahd. holt fidus, propitius Förstem. 955. ahd. milti Die Wurzel von milŭ scheint skr. Ztschr. 3. 316. smr. zu sein: man vgl. ahd. im Hildebrandsliede dechi lieb, angenehm für denchi Wackernagel, Schweizer. Mus. 1. 109.

Mil s. pom.-cet. spom. 146. milović patr. spom. 195. milić patr. avr. 29. mil: milo č. lat. reg. mil: milo verbrüd. mil: milo p. lat. cod. 2. 71. watt. pomil č. reg. prēmil s. mon. 111. sop. peremil r. nest. přemil: premil č. podl. 410. 411. 422. reg. milo s. lex. mila f. b. pês. 2. 3. mila f. s. pom.-cet. buk. sop. lex. mila č. podl. 418. mus. přemila f. č. mus. premila podl. 412. milj s. lex. milja f. s. sop. milija m. f. s. lex. m. sop. avr. 28. 34. 67. milê b. buk. miljo b. verk. 79. milej: miley č. podl. 404. reg. milej p. cod. 1. 28; 3. 109. miluj p. cod. 3. 109. miloje s. mon. 353. avr. 25. lex. urk. von Almissa 1245. miljaj: miljajev r. adj. akt. 219. milan s. pom.-cet. buk. sop. lex. milana f. s. lex. milovan b. buk. milovan s. sop. pjes. 2. 31, 225. mon. 83. buk. lex. milovan č. mus. milouan podl. 406. 417. reg. miłowan p. wiad. 1. miljan s. mon. 252. spom. 142. miljana f. s. sop. lex. milen s. buk. urk. von Almissa 1245. lex. milena f. b. pês. 2. 63. milena f. s. lex. milenija s. avr. 17. 62. (neu). milenja r. akt. 526. milin s. lex. miloň č. mus. milon podl. 404. 410. reg. milun s. sop. lex. milunović patr. mil. 217. miljun s. mon. 111. miljen s. lex. milên s. mon. 111. sop. milêna f. buk. mile s. mon. 204, 78. avr. 25. mil. 5. milat s. spom. 302 sop. lex. milatović patr. mon. 181. milata č. podl. 406. 408. 411. reg. mus. mileta s. spom. 219. buk. sop. avr. 6. lex. miljata: miljatinič r. patr. lêt. 1. 211; 3. 34; 4. 21. mileta č. reg. milost č. podl. 412. milota č. podl. 403. 406. 426. opat. reg. mg. 4. 420. mylot mg. 11. 646. miłota p. watt. milota mekl. milosta č. podl. 405. 418. 421. mus. milotin b. buk. milut s. spom. 193. 202. milutin b. buk. milutin s. ok. 52. 60. 61 etc. sop. pom.-cet. lex. milutina f. s. buk. miljuta r. akt. 72. milîtên s. mon. 45. mioten mon. 85. miotinić patr. mon. 269. miltoš s. mon. 251. spom. milić s. pjês. 2. 89, 310; 3. 50, 11. mil. 23. pom.-cet. avr. 6. lex. miladin s. spom. 304. buk. sop. avr. 19. lex. miladinov adj. mon. 186. mileva f. s. avr. 16. 25. lex. miljeva f. s. spom. 43. milko b. gram. 176. milko s. pom.-cet. sop. miljko s. buk. avr. 23. lex. miljković patr. mon. 111. spom. mioković patr. avr. 7. milek: mileg č. podl. 404. milecus 425. milek: mylko p. lat. cod. 2. 845. milka f. b. verk. 87. 91. milka f. s. avr. 21. 95. mioka sop. miljka f. s. lex. milka m. č. reg. milčin s. spom. 237. milak s. lex. milak: milacco č. lat. reg. miljak s. mon. 83. milík č. mus. milik reg. milic podl. 405. 413. reg. milanko s. lex. milenko s. sop. avr. 39. lex. milenka f. s. sop. milinko s. mil. 7. lex. milinka f. b. verk. 64. miluka f. s. lex. miljuk: miljukov r. adj. akt. 233. milunka f. s. lex. milojko s. avr. 24. 66. lex. milojka f. s. sop. lex. milich č. urk. 1237. šemb. 147. miluch: miluh č. podl. 403. milahna f. s. sop. buk. milŭhna sop. milechna f. č. mus. milehna podl. 413. reg. milochna: milohna č. podl. 404. reg. milŭc s. mon. 18. sop. milica f. b. verk. 317. milica f. s. mon. 250. pom.-cet. buk. sop. lex. milu seju devet Jugovića, baš Milicu milu mljezinicu pjes. 2. 32, 42. milica f. č. podl. 421. reg. milič s. buk. miličević patr. avr. 20. milič: milis, milich etc. č. reg. milča b. avr. 44. milaš s. buk. sop. lex. milašin s. sop. buk. lex. milaša f. s. buk. milašić patr. mon. 186. milaško: milašković patr. s. spom. 246. milijaš s. lex. mileš s. sop. lex. mileša s. mon. 83. urk. von Almissa 1245. miliša s. spom. 240. sop. buk. miloš b. pês. 1. 173. miloš s. mon. 83. pom.-cet. sop. buk.

lex. miloš č. mus. milos podl. 403. reg. miluš s. lex. milušić patr. spom. 299. miluša f. s. lex. miluše f. č. mus. milša s. spom. 95. milejši č. mus. mileysi podl. 405. 407. 408. 414. 416. 423. 427. milobrat s. mon. 18. milobratīc patr. mon. 85. miobrat buk. lex. milivoj s. mon. 241. sop. spom. 243. buk. avr. 59. milivoje s. lex. milivojčević patr. avr. 37. milovuk s. Familienname; milīgost s. mon. 83. milhost č. mus. milgost podl. 410. 424. 425. reg. milegastus rex Wilzorum mg. 1. 210. miodrag s. lex. miodragović patr. avr. 87. milidragović patr. avr. 6. miliduocho dux Soraborum mg. 1. 193. momir s. steht wohl nicht für miomir, milmir, obgleich es im Liede heisst: od milja mu lepo ime (nahod momir) dade s. pjes. 2. 30, 73. vgl. moj. milonêg r. lêt. 3. 20. milonêžiko: milonêžikov r. adj. lêt. 1. 162. milorad s. buk. sop. avr. 24. 38. lex. miloslav s. mon. 83. buk. milosav sop. avr. 38. lex. milosava f. s. sop. lex. milisav s. sop. lex. milosavljević patr. avr. 38. milisavljević patr. avr. 48. milisava f. s. lex. miloslav č. mus. milozlau podl. 414. 420. reg. miloslava: milozlaua f. č. podl. 403. miloslaua reg. milislava f. č. mus. miłosław: miloslaus p. cod. 1. 75. watt. papr. 501. bogumil, bogmil p. bratomil: bratomilić s. patr. mon. grdomil s. mon. dragomil s. mon. pačemil s. mon. 18. přimila: primila č. podl. 408. têhomil s. mon. harđdomil: harđdomilić s. patr. mon. čjudomil s. mon. Hierher gehören vielleicht auch: mijan, mijana f. mijak, mijuško s. lex.

ON. Miljević, milojeveci mon. 494. milanovac, milatovac, milatovići, milutovac, milićevo, milakovac, miljkovac, miloševac, milêševa, mileševa mon. 71. milodraža mon. 280. srb. milivojevci, miljanovac, milekovo selo kroat. milobudska meža akt. 245. peremilj russ. milin. milejovice, milanovice, milovanice, miloňovice, miletin, milostin, milikov, milikovice, milešov, milošice, milejšice, milbohov, milhostov, přemilov čech. milejow cod. 2. 393. milecin, milkow, miłostowo cod. 2. 95. miłoszewo cod. 95. miłobądz cod. 2. 625. miłosław poln.

221. Mirŭ миръ pax; mēr- мѣр- mir- мир- nomen.

Bei dem als Schlussglied der Composita auftretenden mir- kann man an folgende vier Themen denken: *a)* mēr- humilitas, humiliatio (vgl. nsl. ozmēr vituperatio), daher asl. sŭmēriti ταπεινοῦν humiliare: ein entsprechendes Nomen kennt das asl. nicht; *b)* mirŭ mundus; *c)* mirŭ pax; und *d)* mēr- soviel als slava κλέος nomen. Dieses Wort kommt selbstständig weder im asl. noch in irgend einer slavischen Sprache vor, das Genus desselben ist daher unbekannt. Wer sich durch die nachfolgenden Bemerkungen bestimmen lässt, es in den Personennamen auf mirŭ anzunehmen, wird es wohl mit der skr. Wurzel smr meminisse zusammenstellen, hinsichtlich der Lautsteigerung auf virŭ von vr hinweisen und bezüglich des Abfalls des anlautenden s, der bei den vielen mit sm anlautenden Wörtern wie smi ridere, smokva, smola etc. allerdings auffällt, an das zend mere für skr. smr, so wie an das mit derselben Wurzel zusammenhängende deutsche mēr, mar und daran erinnern, dass mirŭ nur in Zusammensetzungen vorkommt, welcher Umstand auch sonst ein s vor m ausfallen macht: vgl. komŭ und skr. kasmin, komu und skr. kasmaj. An das erste mēr- nun hat bisher Niemand gedacht, und ist daran auch nicht zu denken. Das zweite mirŭ dagegen hat manchmal den Personennamen vladimir erklären helfen müssen. Häufiger jedoch glaubte man sich an das dritte mirŭ halten zu sollen: iarimirus (jarimirŭ) ward schon in alter Zeit durch firma pax mg. 5. 808. übersetzt. Ich denke dabei an das vierte mir-, d. i. slava κλέος: vor allem fällt mir der Gleichklang des slav. mirŭ, mērŭ mit dem deutschen mēr (goth.) und mar (allem.) auf: vgl. Gram. I. 24. und Wackernagel, Schweiz. Mus. 1. 111.; dann überraschte es mich, dass den Personennamen

auf mirŭ meist Personennamen auf slavŭ gegenüberstehen, und da ich einen zusammengesetzten Personennamen als Zusammensetzung, nicht blos in seinen Theilen glaube erklären zu sollen, so schien mir der hier angeführte Umstand nur durch die Annahme erklärbar, dass mirŭ und slavŭ in der Bedeutung von einander nicht verschieden seien: oder sollte es wohl zwei Worte verschiedener Bedeutung geben, die mit einer grösseren Anzahl von Themen verbunden einen Sinn geben? Folgende Stämme werden mit mir- und slava zusammengesetzt: Bohumír č. bogoslav s.; bolemír s. boleslav s.; branimír č. branislav s.; bratomír s. bratoslav s.; budimír s. budislav s.; bēlimír s. bēloslava s.; velimír s. velisav s.; vitomír s. vitoslav č.; vladimēr r. vladislav s.; vlķimír s. vlķoslav s.; vojmir s. wojsław p.; vratimír č. vratislav s.; vyšemír č. vyšeslav r.; vsemír s. vseslav r.; godomír s. hodislav č.; gojmir s. gojslav s.; gostimír s. gościslav p.; damír č. daslav r.; desimír s. desislav s.; dobiemiar mekl. dobislav č.; dobromír b. dobroslav s.; domamēr r. domaslav s.; dragomír s. dragoslav s.; držimír s. držislav č.; židimír r. židislav r.; krajmir s. krajslav s.; ljubomír s. ljubosav s.; ludomír č. ludislav č.; mojmēr slov. mojislav č.; namír č. nadslav č. nasław p.; nosimēr mekl. nosislav č.; nēgomír s. nēgoslav s.; prēdimír s. prēdislav s.; radomír s. radoslav s.; rastimír s. rasislav s.; ratmír č. ratislav r.; svojmír č. svojslav č.; svetomír s. svjatoslav r.; skoromír s. skorosav s.; stanimír s. stanislav s.; spytimír č. spyćslav p.; stojmir s. stojslav č.; strēzimír s. strēzislav s.; sbramír č. zbraslav č.; zdimír č. zdislav č.; sudimír č. sudislav r.; tihomír s. tihoslav s.; unjemír s. uniesław p.; chotimír č. chotislav č.; hranimír s. hranislav s.; čestmír č. ctislav č.; jaromír č. jaroslav s. Folgende Themen finden sich nur mit mir- verbunden: Balomír b. volimír č. hněvomír č. dokmír s. dēdomír s. kazimír s. krasimír s. lstimír č. ljutemír slov. łąkomierz p. myšlimír p. mařimēr slov. prosimír č. skrbimír č. zdanimír č. tatomír s. tvorimír r. tolimír k. hodimír s. cvitimír s. črnomír s. jačimír č. jezdimir s. Folgende Themen endlich sind nur mit slava zusammengesetzt nachgewiesen worden: Berislav s. bojslav č. borislav s. břetislav č. vidoslav s. vlastislav č. wirbosław p. vrchoslav č. većeslav k. gorislav r. gradislav s. grzymisław p. giersław p. danšlav r. daroslav s. djurisav s. žyrosław p. zbislav s. zwolisław p. zemislav č. zlatoslav č. ižeslav s. izjaslav r. inoslav s. imisław p. istislav č. křesislav č. ljeposava s. manislav s. majaslav s. miloslav s. miroslaw p. mnislav č. mstislav č. mieczysław p. naćesław p. ninoslav s. ozrislav s. pakoslav č. pobislav p. pobraslav č. pribisav s. prvoslav s. pereslavec r. petislav s. pękosław p. rodislav č. ruslav s. selisław p. soběslav č. sobrosław p. strojislav s. sulisław p. zbysław p. sieciesław p. tvrdislav s. trzebiesław p. ciechosław p. ubislav p. chwalisław p. časlav č. široslav č. janisław. p. Herrn I. Petter's Ansicht, mirŭ sei in diesen Fällen pax, ist in den Beiträgen II. 133 bis 135 dargelegt.

Mír: mir č. reg. mir: miro p. lat. cod. 2. 16. namír č. mus. namír podl. 410. nemír r. sof. -vrem. akt. 176. nemira: nemrin r. adj. akt. 271. nemír č. mus. nemír reg. niemír: nemyr p. cod. 1. 289. nemír wiad. 19. nemirus cod. 2. 17. nedamír: nedamír č. podl. 427. niedamír: nedamír p. cod. 3. 109. mira f. b. buk. mira s. buk. lex. mirê b. buk. mīřa: mira č. reg. niemierza p. papr. 434. 574. cod. 2. 321. nemerza cod. 2. 281. miroje s. mon. 83. miran č. mus. miren s. lex. miřen č. podl. 427. miřena f. č. podl. 410. reg. m. podl. 407. mirên s. mon. 62. mirjana f. s. buk. lex. mirjata: mirjatinič r. patr. sof.-vrem. mirata č. podl. 422. reg. mus. miřeta č. reg. mirzeta: mirenta p. cod. 2. 7. mirota č. reg. mirad s. mon. 83. mirava f. č. mus. miraua podl. 411. mirīko, mirko s. mon. 83. 210. sop. pom.-cet. lex. mirka č. podl. 412. niemirka p. cod. 1. 301. mirkan b. gram. 308. mirohīna s. mon. 35.

mirča b. gram. 11. buk. ok. 76. mirčê b. gram. 309. mirče s. ok. 63. 74. miričeta, mirčeta s. ok. 74. sof. -vrem. pom.-cet. buk. mil. 60. lex. mirčo b. pês. 1. 136. cank. 39. 40. mirša: mirsa s. urk. von Almissa 1245. mirsa č. reg. miroš s. mon. 18. miroš: miros č. reg. miroška r. lêt. 3. 20; 3. 23. mireša: miresa č. reg. mirognew: mirogneus p. lat. cod. 2. 7. mirodar s. lex. mirolub č. reg. mironěha č. mus. mironega podl. 427. miroslav b. gram. 210. miroslav s. mon. 3. 5. miroslaus urk. von Almissa 1235. mirosav lex. miros-lav r. lêt. 3. 5. pravda-ruska. sof. -vrem. miroslav č. dalem. 212. mirozlau podl. 420. 426. reg. mirosław: miroslaus p. cod. 1. 52. watt. papr. 360. mirozlavus mekl. mirosava f. s. lex. miroslava f. č. mus. mirozlaua podl. 407.

ON. Mirovo, mirijevo, miroslavci, mirosaljei, miraška zemlja mon. 170. srb. mirkovec, miroši kroat. mirjatiči, miroslavskoje russ. miřín, mírovice, miřejov, miřenice, mirotín, miřetín, mírkovice, mirochov, mirošov, miroslav, bezmír čech. mirow, niemierzyce: nemerzyce cod. 3. 325. miroczyce, miroszowice, mirosławice, niekmierowscy papr. 467. poln.

222. Mit- мит-

Mitec č. podl. 420. mića s. lex. mitja r. akt. 50. mićan s. lex. mićjun s. pom.-cet. mićun: mićunović s. patr. mil. 21. mitka r. akt. 68. mitjuk r. akt. 266. mitjukov adj. akt. 192.

223. Mih- миx- michael.

Miho s. mon. 62. 130. 141 etc. pom.-cet. mio sop. miha s. mon. 11. mihoje s. mon. 83. 467. miša s. avr. 23. mišić patr. avr. 6. miša r. lêt. 3. 43; 3. 48. miško: mišković s. patr. avr. 11. miše s. mon. 167. mihan: mihanović s. patr. mon. 111. mihna s. ok. 82. mihoč s. mon. 224. 225. 226 etc.

ON. Michanice čech. michanow poln.

224. Mladŭ младъ tener, juvenis.

Mlada f. č. dalem. 21. reg. mus. mlaz č. opat. mladen s. mon. 207. sop. buk. avr. 28. lex. mladena f. s. buk. sop. mladín b. gram. 276. mladín s. mon. 211. mladoň č. mus. mladon podl. 422. reg. mladên s. mon. 81. 194. 210. spom. 164. mladjen s. lex. mladata č. reg. mladota č. podl. 411. 412. reg. mus. mladava f. č. mus. mladaua podl. 406. mladek č. podl. 422. reg. mus. mladíko: mlatíkovíc s. patr. mon. 254. mladoš: mlados s. urk. von Almissa 1235. młodosz: mlodos p. cod. 3. 109.

ON. Mladějov, mladěnovice, mladoně, mladoňov, mladotice, mladostov, mladikov, mladkov, mladočov, mladošovice, mladoušov čech. młodziejowice poln.

225. Moj мой meus.

Man vgl. svoj.

Nemoj č. reg. mus. nemoy mg. 11. 113. niemoj: nemoy p. cod. 3. 109. mojek č. mus. mogek podl. 404. moiek reg. mojek: moyco p. lat. watt. mojaš s. mil. 45. 224. lex. moj-mêr: moimarus, moimirus conv. carant. moimar, moimarus dux Maravorum mg. 1. 364; 13. 11. mojemír, mojmír č. mus. momir s. pjes. 2. 30, 73. für mojmír; momirović patr. avr. 5. mojslav r. sof.-vrem. mojslav: moyslau in lat. Quellen. mojslav r. nest. lêt. 3. 22; 4. 17. mojslav: moyzlau č. reg.

ON. Mojžíř čech. mojkw poln.

226. **Mol-** мол- **precatio.**

Man vgl. εὐχήγωρ, εὐξίθεος.

Modlena f. č. podl. 427. modlata č. reg. mus. modlak: modlac č. podl. 418. reg. modlík č. mus. modlic podl. 404. modlik reg. modlíš č. mus. modlis reg. modliboh č. mus. modlibog podl. 403. 404. 406. 409. 425. reg. modlibog p. cod. 2. 522. modliboha: modliboga f. č. podl. 424. modliboga f. p. cod. 2. 150. modlibor: modliborius p.

ON. Modletín, modletice, modlibohov čech. modliszewscy, modlibožyce cod. 3. 419. modliborzyce cod. 2. 392. poln.

227. **Mom-** мом- **puer.**

Man vgl. otrokŭ.

Moma f. b. buk. moma f. s. sop. momčil s. buk. lex. momičilo s. ok. 74. sop. momčilo pjes. 2. 25. lex. Vgl. jabučilo.

228. **Mrakŭ** мракъ **tenebrae.**

Mrakota č. reg. mus. mrokota p. papr. 399. 460. mraček č. mus. mroczek: mrochek p. cod. 2. 37. mroczko lat. cod. 1. 274. mrakeš č. mus. mrakes reg.

ON. Mrakotín čech.

229. **Mrena** мрена **serb. cyprinus barbus.**

Mrena f. s. lex.

230. **Mrŭz-** мръз- **abominatio.**

Man vgl. zavid.

Mrza b. gram. 281. mrzên s. mon. 62. mrzena f. č. mus. mruzena podl. 412. mrzák č. mus. Vgl. moroz r. akt. 67. morozov adj. lét. 4. 287.

231. **Mrŭkŭ** мръкъ **ater.**

Man vgl. kalŭ, črŭnŭ; altn. iarpr fuscus Förstem. 120; μέλας, μελανεύς

Mrk: mrčić patr. s. mrkaja: mrkajić s. patr. mil. 6. mrkoje s. pjes. 4. 46, 70. mrkajlo: mrkajlović s. patr. avr. 18. mrkonja s. pjes. 3. 23, 8. mrče: mrčete sing. gen. s. mon. mrkota: merçota s. urk. von Almissa 1235. mrkotić patr. mon. 45. mrčeta s. mon. 198. pom.-cet. mrkoš č. Familiennamen; mrkša s. mon. 322. spom. 132. lex. mrkšije: mrkšijević s. patr.

ON. Mrčić, mrčajevac, mrčevo mon. 225. srb.

232. **Myslŭ** мысль **cogitatio, mens.**

Man vgl. ahd. dankjan; hugu animus; môt mens Förstem. 750. 932. 1149.

Nezamysl č. dalem. 30. mus. nezamisl reg. cosm. omysl č. mus. omizl podl. 411. přemysl č. mus. premizl mg. 5. 121. podl. 411. reg. przemysł: premizl p. cod. 1. 113. wiad. 17. 18. premislius cod. 2. 113. watt. premislo cod. 1. 140. premizlo wiad. 31., daraus das falsche przemysław: premezlaus cod. 2. 89., přimislav č. mus. und das deminut. przemko: premco watt. myslej: mizley č. reg. smislan kroat. ark. 1. 156. mišljen s. mon. 372. spom. 90. lex. myslen č. mus. mislen podl. 412. mizlen reg. myslena f. č. mus. myslna:

mislna č. reg. myslata č. mus. mizlata podl. 410. misleta: misletić patr. s. spom. 204. mysleta: misleta č. reg. smysława p. cod. 2. 204. myslek: mizlek, mislek č. podl. 404. 423. omyslek: omizlec č. podl. 411. myslík č. mus. mislik reg. myslok č. mus. misloc podl. 422. mysloch: mizloch č. reg. myslech: mizlech č. reg. myslibor č. mus. mizlibor reg. myślibor: misliborius p. cod. 1. 58. mizlebor brandenb. 1269. myślimir: mislimirus p. cod. 1. 104. dobromysl s. mon. ziemomysl p. odumysl s. mon. 40, 22. radomysl: radomyslić patr. s. mon. Vgl. muezil verbrüd. vielleicht mysl; tabomiuzl dux Obodritorum mg. 1. 374.

ON. Omišalj d. i. omyšlj auf Veglia; nemyšl, pomyšl, přemyslov, ousmyslovice, myslotín, myslotín čech. przemysł, przemysłowo cod. 1. 15. myslowici cod. 3. 74; 3. 109. myslejow: misliow cod. 3. 129. myślakowscy papr. 521. myśliborz cod. 1. 126. poln.

233. Mĭn- мѣн- cogitatio; mĭnē мѣнѣ cogitare.

Man vgl. myslj; goth. min putare, cogitare Förstem. 931.

Mĭnja s. mon. 62, 149. mněn č. mus. mnen podl. 418. pomněn: pomnen č. podl. 418. reg. mnata č. dalem. 30. mus. cosm. mnislav: mnislau č. reg.

234. Mĭnij мѣний minor.

Menšij r. akt. 49. menšik r. akt. 287. menšičko r. akt. 202.

235. Mĭstĭ мѣстѣ vindicta.

Man vgl. goth. mizdô ahd. mieta; agl. threá. Förstem. 929. 1198.; τίσις, τίσις, τισαμενός.

Msta p. papr. vgl. masto p. cod. 1. 75. niemsta p. cod. 2. 636, 660, 764. mstěj: mztey č. reg. mastilo: mastilović patr. s. mil. 122. msten č. reg. mstoň: mzton č. reg. mstata č. reg. msteva: msteua č. podl. 406. vgl. mestivinus p. cod. 2. 682. mestvinus cod. 2. 624. mestwinus mekl. mistvinus, mastvinus brandenb. 1273. 1289. mstek: mescho als miecislavus gedeutet p. cod. 1. 186. mesco cod. 2. 587. mieczco cod. 2. 488. mezka dalem. 59 etc. mstíš č. mus. mstis mg. 11. 77. podl. 415. mścisz: mscis p. cod. 2. 135. mistisius cod. 2. 92. vgl. mōsczyc p. cod. 1. 272. mosticius p. cod. 2. 401; 2. 826. mściszek: mstischco lat. p. cod. 1. 272. mĭstiša r. nest. mścibor: msciborius p. cod. 1. 136. pomścibor p. papr. 653. 724. mściwoj: mscivogius p. cod. 2. 604. mistivugius cod. 2. 69. vgl. mszczuj: mszczugius p. cod. 2. 718. mstuj papr. cod. 1. 56. mistav, mistui, mistuvoj dux Obodritorum mg. 5. 463. mstihněv: mztigneu č. reg. mścigniew: mistigneus p. papr. 345. mistignewus cod. 2. 52. mostignews cod. 1. 122. mstidruh č. mus. mztidrug, mscidruh, mstidruh reg. mĭstislav r. nest. lét. 3. 3. mstislav č. mus. mztizlaus reg. mścislav: mscislaus p. cod. 2. 390. misscislavus cod. 1. 205. mistizlavus dux Obodritorum mg. 5. 862. Vgl. mĭstnović s. patr. mon. 181, 90. mastnović mon. 210. masnović mon. 211. 225. 226.

ON. Mstislavlj russ. mstětín, mstišov, mstislavice čech. mszczecin, mistkow poln.

236. Mĭčĭ мѣчѣ gladius.

Mieczysław: myeczslavus p. cod. 2. 860. meczslavus cod. 1. 274. mieczyslavus papr. 431. mieczyslavus dług. 255. Der Name ist mir jedoch verdächtig.

237. **Měh- mēh-**

Měch: meh č. podl. 409. měša č. mus. messa podl. 405. měšek mus. mesko lat. reg. mieszek: mesiko, mysyko p. cod. 1. 5, 6. misico wiad. 1. vita S. Adalberti; meseco watt. miseco, misico, misaco, misaca, misuka, mesco, misca mg. 5. 11. 13., das wohl mit Unrecht als identisch mit dem zweifelhaften mieczysław angesehen wird; měšica: mezica č. reg.

ON. Miechow cod. 1. 36. chwalcz. 2. 25. poln.

238. **Měkü mākṭ: mēküṭ mākṭṭ mollis.**

Man vgl. ahd. milti Förstem. 931.; ἄβρων; μάλακος.

Mjakina: mjakinin adj. r. akt. 119. mekić s. mil. 23. mjakiš: mjakišov adj. r. akt. 76. 120.

239. **Mądrū mādṛṭ sapiens.**

Man vgl. ahd. frôd prudens; wîs sapiens Förstem. 431. 1329.; σόφος; σύνετος.

Mudre s. mon. 62. mudrota č. mus.

240. **Mąžī mājṭ vir.**

Man vgl. ahd. bar vir. homo; gomo vir; goth. faths vir Förstem. 213. 395. 453.

Mužilo s. mon. 18. 62. kakımuž s. mon. 39, 46. Vgl. mosog verbrüd.

241. **Mąṭū mātṭ turbatio.**

Mut č. reg. mutěj: mutej č. reg. mącin: montinus p. cod. 2. 590. mutina č. reg. mg. 11. 103. mus. mutyně č. dalem. 94. 155. mutine podl. 413. mutinka č. reg. mutiš č. mus. mutis podl. 411. 418. 427. reg. mutíšek č. mus. mutissek podl. 405. mątosz: Petrus dictus manthosz p. cod. 2. 166. mątimêr: montemerus dux Slavoniae reg. Vgl. zamjatnja r. sof. -vrem. akt. 102. namięta: namyanta p. cod. 2. 860.

242. **Nagū naṛṭ nudus.**

Man vgl. golū.

Nah č. podl. 411. nahoše: nagoze č. reg.

ON. Nahošin čech.

243. **Nadū naḍṭ, nada naḍa spes.**

Man vgl. ahd. wân Förstem. 1249; ἐλπίς, ἐλπίας, ἐλπίδιος.

Nenad s. pjes. 1. 75. buk. mon. 195. lex. bog mu dade sina iznenada pjes. 2. 30, 46. lepa im je imena nadela, jednom Predrag, a drugom Nenade; zdravo došo svojoj kuli bjeloj, Nenadu se majka ne nadaše juk. 8, 150. nenadović patr. nenada s. mon. 195, 89. spom. 96. sop. f. buk. nenadać vielleicht für nenadak s. mon. 174. naděj č. mus. nadey podl. 406. reg. chron.-opat. nadziej p. nadihna: nadihnić s. patr. spom. 304. Mit nadê hängt nadežda zusammen, das nach Šafařík's Vermuthung, über den Ursprung des Glagolitismus 52, mit dem ungr. Ortsnamen nádažd zu Grunde liegt.

244. **Naid naḥḍ invenire.**

Man. vgl. nahodū.

Najda f. b. verk. 107. najden b. cank. 40.

245. **Narusŭ** нарѹсъ **subrufus**.

Man vgl. rusŭ.

Nárus č. mus. naruz podl. 423.

246. **Nahodŭ** нахѹдъ **inventio**.

Man vgl. naid.

Nahod s. pjes. 1. 63. mon. 62. Im serb. Volksliede ein Findelkind.

247. **Načę** начѣ **incipere**.

Náček č. mus. načas č. mus. nacas podl. 410. reg. načěša: nacezssa č. reg. načevoj: naziwog č. reg. načehost: nacegost č. reg. načepluk č. mus. nacepule reg. načerad č. mus. nacerad reg. načesław: naceslaus p. cod. 3. 16. naccesslaus watt.

248. **Nedělja** недѣля **dies dominica**.

Man vgl. šabota.

Nedelja b. buk. cank. 40. nedêlko b. cank. 27. nedjeljko s. pjes. 3. 31, 13. lex. nedeljko pjes. 2. 34, 22. avr. 33. nedijelko pjes. 2. 89, 532. nedelko sop. nedêlka f. s. buk. nedjelka f. lex. nedelka sop. nedělka č. mus. nedelka podl. 405. 423. vgl. neda f. b. verk. 5. 18. 59. neda f. s. lex. nêda f. s. buk. nedka f. č. mus. und nelko s. buk.

249. **Neman-** неман-.

Nemanja s. mon. 48. 50. 71 etc.

ON. Nemanice, nemaňov čech.

250. **Nen-** нен-.

Neno b. verk. 36. nenoje s. sop. nenojević patr. mon. 247, 62. nienomysl: nenomisl, nenomysl p. cod. 1. 28; 3. 109.

251. **Nerandža** serb. **malum aurantium**.

Nerandža f. b. verk. 288. nerandža f. s. avr. 80. lex. neranža pom.-cet. neranča sop. nerandžić patr. avr. 57.

252. **Nik-** ник- **germinatio**.

Asl. niknati, nicati germinare. Man vgl. die mit kînan, chînan und spriuzan zusammenhangenden ahd. Namen Förstem. 308. 1118. und ngr. βλαστός. Gegenwärtig gelten den Serben niko, nika als hypocoristica für nicolaus.

Niko s. pom.-cet. lex. nika b. gram. 252. nika s. avr. 42. lex. niča s. avr. 42. nikna f. s. pom.-cet. niczek: niczko p. lat. cod. 1. 255. nikŭc s. pom.-cet. nikac mil. 33. nikašin s. lex. nikŭša, nikša s. mon. 228. 244. 245 etc. pom.-cet. sop. lex. nikosava f. s. sop.

ON. Nikojevići, nikšići srb.

253. **Nin-** нин-.

Nin- scheint mit inŭ identisch.

Nina, nino s. lex. ninin s. Familienname avr. 69. ninić patr. avr. 10. nina č. podl. 416. niněj: niney č. reg. ninilica r. akt. 442. ninko s. avr. 5. 60. lex. ninek č. podl. 426.

reg. mus. ninco mon.-arp. 426. ninjka f. s. sop. ninč s. m. 356. onspom. 40. niniec p. cod. 1. 109. ninoš s. sop. ninoš: ninos č. reg. ninogniew: ninogneus p. cod. 2. 112; 3. 392. ninomysl č. mus. ninomizl podl. 421. ninoslav s. mon. 30.

ON. Ninonice: vgl. jinonice čech. Erben reg. 740. a. stellt ninonici unter jinonice und poln. ninowlodz cod. 2. 400. ist identisch mit inowlodz.

254. **Novŭ новъ novus.**

Man vgl. ahd. niwi Förstem. 959. νεῦτος, νέανδρος.

Novalj: novalić s. patr. novelja s. lex. novak s. mon. 243. pom.-cet. buk. sop. avr. 12. lex. novko s. lex. novka f. s. buk. lex. novica s. buk. lex.

255. **Nosŭ носъ ferre.**

Nosek č. reg. mus. nosco lat. urk. 1244. šemb. 148. nosimêr: nazimer mekl. nosislav č. mus. nozislav reg. mg. 11. 97. nozizlaus podl. 412. 417. Vgl. jedoch auch deutsch nasua. Wackernagel, Schweiz. Mus. I. 118.

256. **Nêga нѣга curatio infantis.**

Die mit nêga zusammenhängenden Namen enthalten den Begriff curare infantem: da b' se dete od srca nazvalo, okupa ga i nanegova ga s. pjes. 2. 30, 68. Vgl. galŭ. Im altsl. bedeutet nêga εὐφροσύνη hilaritas, und nêgovati neben curare: svojă plŭtŭ nêgovati, auch ποθεῖν desiderare Slovari A. Ch. Vostokova.

Nêg b. gram. 95. 309. nêg s. mon. 18. 62. nêg: negovič r. patr. lêt. 4. 17. nêh: neg č. reg. ponêg s. mon. 18. pereneg r. pravda-ruska. sof.-vrem. nêga f. b. buk. gram. 244. 254. nêž s. mon. 18, 77. nêgoj b. gram. 242. nêgoje b. buk. gram. 95. nêgoje: nêgojevič s. patr. mon. 83. nêgol b. cank. 40. nêgul b. buk. gram. 299. njagul b. avr. 96. nêžila r. lêt. 3. 30; 3. 50. nêgan b. gram. 164. nêhan: negan č. reg. niegan: negan p. cod. 3. 109. nêgovan s. mon. 62. buk. lex. nêgovanov adj. mon. 62. nêgota s. mon. 18. nêgotin r. lêt. 4. 30. nêgutin r. lêt. 3. 50. nêžata r. lêt. 3. 9; 4. 7. sof.-vrem. nêžatinič patr. lêt. 3. 25. nêškul b. gram. 247. neško s. mil. 141. neškovič patr. avr. 8. nêgoč: nêgočevič r. patr. lêt. 3. 22; 3. 44. njegoš s. lex. nêguš s. mon. 18. njeguš lex. niegusz: neguz p. cod. 3. 109. nêkša b. buk. gram. 228. 277. 284. nêkšul b. gram. 243. nêgomir s. mon. 62. buk. nêgomirič patr. mon. 41. nêgoslav s. mon. 18. 62. 83. negoslavus urk. von Almissa. 1235. niegosław: negoslaus p. papr. 418. cod. 2. 353. nyegoslaus cod. 3. 7. negoslava f. b. buk. bratonêg s. mon. vojnêg s. mon. wyszeniega f. p. većenega: vekenega kroat. mironêha: mironega č. podl. 427. ubinêha: ubinega č. podl. 409. 418. Vgl. čvrnêga s. mon. 18, 73.

ON. Negotin srb. negova slov. nježič, negovec, negoslavci kroat. nêžin, nêžatin lêt. 1. 132. russ. něhošovice čech. nieszkowice cod. 3. 223. poln.

257. **Nêmĭcĭ нѣмѣцъ germanus.**

Nêmčĭn r. lêt. 4. 30. Vgl. alamenko s. sop.

258. **Nêt- нѣтъ- accendere.**

Man vgl. gor- žeg-.

Roznêt č. mus. nêta f. č. mus. roznêta f. č. mus. nêtkā: nethca č. reg. nêtiše f. č. mus. nêtmír: netmir č. reg.

259. **Obid** обид *circumire*.

Man vgl. obŭjazdŭ.

Obid: obyď č. reg. obida č. reg. obiden č. podl. 415. reg. obidena f. č. podl. 411.

260. **Obrêt** обрѣтъ *invenitio, acquisitio*.

Man vgl. brêt und asl. obrêtêlŭ lucrum; κίχρησας, κτησας, κτήσων.

Obren s. buk. lex. obrenija f. s. lex. obrêten b. buk. obreten s. lex. obretko s. avr. 50. Vgl. pobrenović s. patr. mon. 45. 62.

261. **Obŭjazdŭ** обѣздѣ *circumequitatio*.

Man vgl. obid-.

Objezd č. mus. obezd podl. 406. 413. objezda f. č. mus.

262. **Oběšta** обѣшта *promittere*.

Obiecan: obezanus p. cod. 1. 166. obeczanus cod. 1. 237. Vgl. obekan r. akt. 271. und den on. wiecanowo p.

263. **Ognŭ** огнь *ignis*.

Ognjan s. pjes. 2. 52, 48. avr. 21. buk. sop. lex. ognjana f. s. lex.

264. **Odol-** одол- *victoria; odolê* одолѣ *vincere*.

Man vgl. ahd. sigu Förstem. 1085; νίχας, νικέας, νικώ.

Odol č. reg. odola s. mon. 38. odolaj p. papr. 140. odolen č. podl. 411. reg. dalem. 84. mus. odolan: odolanus p. Vgl. odolaus pomeranus.

ON. Odolenov čech.

265. **Ozr** озр; **ozr-** озр- *splendor*.

Ozor s. mon. 56. osor urk. von Almissa 1235. ozor č. mus. ozroje s. mon. 83. ozrojević patr. mon. 204. 229. ozrên s. spom. 45. ozrihna: ozriena s. urk. von Almissa 1245. ozrihnići spom. 192. ozrinići mil. 205. ozdrinički adj. mil. 259. ozrislav: ozrisalić s. patr. mon. 349. ozrislalj adj. mon. 83. Vgl. zdrinić s. patr. juk. 19, 25. zdrilović s. patr. juk. 19, 322. Vgl. zorŭ.

ON. Ozrem vgl. prizrên srb. ozrzanowo cod. 2. 108. poln.

266. **Onŭ** онъ *ille*.

Man vgl. samŭ; ahd. selb Förstem. 1082.

Onaša: onašin r. adj. akt. 273. onaška r. akt. 288. oneš č. mus. ones reg. onšík č. mus. Vgl. wonomirus glag.-cloz. LXXVII. mg. 1. 182.

ON. Onogošta mon. 151. onogošt mil. 37. 213. srb. onomyšl čech.

267. **Opr-** опр- *reniti*.

Opor p. cod. 2. 137. oporić s. mon. 247, 60. Vgl. uporiñićić s. patr. mon. 229.

268. **Orilŭ** орѣлъ *aquila*.

Man vgl. ahd. ara Förstem. 114.

Orlović s. patr. pjes. 2. 51, 19.

269. **Ostrů** οστρῦ **acutus.**

Man vgl. ahd. scarf Förstem. 1078; ὀξύθυρος.

Ostra m. č. reg. ostrata. č. reg. mus. ostřech: ostrech č. reg. ostromir r. nest.

ON. Ostrošinci kroat. ostřetín, ostrášín, ostromíř čech.

270. **Osilů** οσκλη **asinus.**

Osel č. mus. ozel qui et asinus mg. 11. 101. podl. 409. quidam miles, nomine asinus reg. oslata č. reg. osljata: osljatin r. adj. lêt. 4. 31.

271. **Otrokŭ** отрокъ **puer.**

Man vgl. mom-.

Otrok č. reg. otroka f. č. mus. otroca podl. 410. otrocha reg.

272. **Otto.**

Ota č. reg. otek č. reg. otík: ottik Otto II. filius Ottonis ducis Moraviae reg. otaslav č. mus. otazlauus podl. 403. otazlaus, otezlau reg.

273. **Pavŭ** павъ **pavo.**

Man vgl. paunŭ.

Pavo s. lex. sing. acc. pava pom.-cet. pavu sop. pava f. s. pom.-cet. sop. buk. lex. pavna s. pom.-cet. pavić s. pom.-cet. pavićević patr. avr. 56. pavko s. mon. 205. 230. buk. sop. lex. pavkun s. mon. 340. pavica f. s. sop. buk. pavič: pavićević s. patr. paviša: pavišević s. patr. avr. 79. pavša r. lêt. 3. 61.

ON. Paunja mon. 489. srb.

274. **Pakŭ** пакъ **validus: comparat. pače** паче **potius.**

Pak č. mus. pac reg. pačen s. mon. 18. (paček č. mus. pacek reg.) pačík č. mus. pacik podl. 407. pakosz: pacosius p. lat. cod. 3. 276. papr. 127. pachuschus watt. pakoslav č. mus. pakozlaus reg. pakosław: pakozlawus p. cod. 1. 6. pacoslaus wiad. 21. watt. papr. 492. pačemil s. mon. Vgl. pakić: v lêtó 1552. razbi Hadman paša Ugre i Petra Pakića pod Segedinom fervera 4. ok. 84.

ON. Pačejov, pakoslav, pakoměrice, pakomilice čech. pakanow cod. 522. poln.

275. **Pal-** пал-.

Palek č. podl. 412. mus. paleč č. mus.

276. **Pastuhŭ** пастухъ **pastor.**

Pastucha: paztucha č. reg.

277. **Pasŭ** пасъ **custodia, conservatio.**

Man vgl. σωσίας, σωγένης.

Pasek: passek p. cod. 1. 236. pasco lat. cod. 1. 216; 2. 315.

278. **Paunŭ** паунѣ раво.

Man vgl. pavŭ.

Paun b. verk. 100. paun s. buk. sop. avr. 2. lex. pauna f. s. buk. sop. lex. pŭuna f. b. gram. 291. paunko: paunković s. patr. avr. 20. paunka f. s. sop. lex. paunica f. s. lex. Vgl. pauša f. s. lex.

279. **Paštr-** паштр-.

Man vgl. asl. pŭstrŭ пѣстрѣ varius.

Paštr: paštrović s. patr. mon. 275. 316. 317 etc. paštriško sing. acc. paštriška s. mon. 274, 14.

ON. Paštrić srb.

280. **Pva** пва confidere.

Pval s. mon. 241, 11.

281. **Per-** пер-.

Pero: perić s. patr. avr. 58. perun č. podl. 412. mus. perovan s. mil. 222. perica deminut. von pero s. lex. pereš č. mus. peres podl. 410. peroš s. pom.-cet. periša s. avr. 25. mil. 306. lex. Vgl. pioruny Familiennamen p. papr. 561. Vgl. petrŭ.

282. **Perunika** пероуника serb. iris germanica.

Perunika f. s. lex. peruničić patr. avr. 59.

283. **Petrŭ** петръ petrus.

Man vgl. ahd. petribert, pedreverga f., petroald Förstem. 985.

Pejo s. hyp. pom.-cet. sop. lex. petra f. č. mus. petrija f. s. lex. petrjaj r. akt. 175. petrilo r. sof.-vrem. lêt. 3. 6; 3. 49. petrana f. s. pom.-cet. lex. petřena f. č. podl. 415. petronja: petrona s. mon. 41. 44. petrunja r. akt. 173. petrjata: petrjatin adj. r. lêt. 3. 5. petrata č. reg. mus. petrić s. pom.-cet. petrava f. č. reg. mus. petraua podl. 408. 409. 413. 416. 420. 421. petřek: petrek č. podl. 405. 407. 415. 422. reg. pietrzek: petrco p. cod. 2. 114. petřík: petrik č. podl. 412. reg. petrik r. lêt. 3. 79. petrunka r. akt. 73. petruchna: petruhna č. podl. 406. petrie s. mon. 65. pejčín s. sop. peša s. sop. petraš s. lex. pietrasz: petrassius p. lat. cod. 2. 751. petrašín s. sop. pjes. 2. 29, 43. petraško b. gram. 260. petřiš: petris č. podl. 422. petruša f. s. pom.-cet. lex. sop. m. sop. petruša r. akt. 91. petruše f. č. mus. petrusse podl. 404. pietrusza, piotrusza p. chwalcz. 2. 91. papr. 522. petruška r. akt. 22. pejašin: pejašinović s. patr. mon. 486. petrumila č. podl. 407. 410. 427. mus. pietrumila f. p. cod. 3. 91.

ON. Petrovac, petrijevo srb. petrinovići kroat. pietrzejowice, piotrkow poln.

284. **Peh-** пѣх-.

Pech č. mus. peš: peze č. reg. pešan s. pom.-cet. pechan č. mus. pešek č. mus.

285. **Piv-** пив- bibere.

Pivek č. mus. piuek podl. 411. pivoň č. mus. pivoňa: piuona reg. piuone podl. 404. piwonia: piuona p. cod. 3. 109. vgl. pil č. reg. mus. pijavica djuro s. mil. 62. pijanko r. akt. 91. Vgl. den on. pirogošč karamz. 2. note 256. russ.

286. **Plavŭ** плавъъ **albus.**

Man vgl. bĕlŭ.

Plavko s. mil. 206. plavša s. sop. pjes. 3. 61, 19. mil. 262. lex. plavšić patr. avr. 71. Vgl. i rasplela (Kosana) svoju kosu plavu serb. Volkslied.

287. **Plŭkŭ** плѣкъ **cohors.**

Man vgl. ahd. folc populus, scara agmen, thiuda gens Förstem. 438. 1077. 1157.

Svĕtoplŭkŭ slov. Form. Vgl. polco p. mg. 11. 815. peľka: pelca p. cod. 1. 196.

288. **Plĕnŭ** плѣнь **captivitas, spolia.**

Man vgl. kupi, odol-, proda.

Plĕn s. mon. 18, 74.

289. **Povrŭg** повръг **projicere.**

Povržen s. mon. 18. Vgl. lat. projecta, filia cujusdam Dragoslav in insula Veglia (Krk) in diplomate anni 1100.

290. **Podiv-** подив- **splendor.**

Man vgl. div-, zorŭ.

Podiva č. reg. mg. 11. 86. mus. podiua podl. 412. 421. m. 411. 422. podiven č. dalem. 18. mus. podivka: podiuka č. podl. 425.

291. **Pozdĕ** поздѣ **sero.**

Man vgl. ranŭ; ὄψιμος.

Pozdĕj: pozdĕjev r. adj. akt. 88. pozdĕjko r. akt. 245. pozden č. podl. 411. posden reg. pozdynja: pozdynin r. adj. akt. 288. pozdata č. podl. 407. pozdík: posdik č. reg. pozdjak r. akt. 227. poznjak r. akt. 321.

292. **Pozna** позна **noscere.**

Man vgl. vĕstŭ, izvĕstŭ, zna; γινῶτος.

Poznan s. sop. buk. poznan: poznanović patr. mon. 219. avr. 63. poznanus dux in einer Urkunde Stephan's des Heiligen; poznan: poznanus p. papr. 187. cod. 3. 32.

ON. Poznanovec kroat. poznań poln.

293. **Pomĭnĕ** помѣнь **meminisse.**

Man vgl. mĭn-.

Pomnĕn č. mus. pomnen podl. 418. pomnian: pomnanus p. cod. 3. 91. pomen s. mon. 83. pomĕn č. mus.

ON. Pomnĕnice čech. pomnichowo cod. 1. 10. wola pomnani lat. cod. 3. 134. Pomianowa poln.

294. **Popelŭ** попель **cinis.**

Popel bezeichnet vielleicht die Farbe.

Popel č. mus.

295. **Pravŭ** правъ **rectus**.

Man vgl. prēmŭ; goth. raihts Förstem. 1054.; εὐθὺς, εὐθυκλῆς; ὀρθων; δίκαιος, ἀδίκος.

Pravoňa: prauona č. reg. pravota č. reg. pravek č. mus. prauek podl. 419. pravec reg. praveš: prauez č. reg.

ON. Pravětín čech. prawkowice cod. 3. 446. poln.

296. **Pri** при **favere**.

Man vgl. ags. ann favere, goth. ansts favor, ahd. unnan Förstem. 82. 112. 1212.

Prija f. s. sop. buk. prijak s. mon. 198. prēja s. mon. 83, 335. Vgl. přech č. mus.

ON. Prijanović srb. nepřejov, přaslavice čech.

297. **Priby** приѣхъ **augeri**.

Man vgl. ὀνασίας, ὀνήσιμος; ὀφέλτης, ὀφέλιος.

Příba m. f. č. mus. priboje s. mon. 83. 85. 111 etc. pribyl s. spom. 205. sop. pribilov adj. mon. 186, 56. pribilović patr. mil. 72. priban s. mon. 111, 102. pribên s. mon. 45. spom. 187. pribin: pribinić s. patr. mon. 159. 181. 206 etc. pribinović patr. mon. 320. přibín: pribin č. reg. přibina: pribina č. opat. privina dux Pannoniae inf. mg. 13. 11. pribynja: pribinja s. spom. 146. 247. przyboń: pribon p. cod. 2. 276. pribić: pribitius s. mon. 286. pribav: pribavić s. patr. mon. 41. pribak: pribaković s. patr. přibek: pribek č. podl. 403. reg. przybek: przibco lat. p. cod. 2. 817. pribco watt. wiad. 31. přibík č. mus. pripko s. spom. 140. 187. pribĕc s. mon. 83. přibisa č. mus. reg. pribyša: pribyšinič r. patr. lét. 3. 35. przybywoj: pribuvoius p. mg. 5. 784. pribislav kroat. hron.-hrv. 731. priboslaus ark. 1. 56. pribisav s. mon. 85. 268. 302 etc. pribislavus, pribisclauus urk. von Almissa 1235. 1245. prebizlavus sclavus mg. 5. 786. přibislav č. mus. pribizlaus podl. 404. 407. 408. 417. 420. 425. reg. przybysław: przibislaus p. cod. 1. 76. prebislaus cod. 1. 97. pribizlauus wiad. 19. pribislaus, pribezlavus mekl. přibislava f. č. dalem. 55. mus. pribizlaua podl. 404. 408. 409. 412. 416. 419. 420. 425. reg. mg. 11. 10. przybysława p. cod. 3. 282. pribyhval s. mon. 111. přibičest č. mus. pribicest podl. 410. 417. pribichiest reg.

ON. Pribić, pribinovíci mon. 353. srb. pribić, pribiševec, pribislavec kroat. pribinice slov. přibýšice, přiběraz, pribislav čech. przybyszew cod. 2. 807. poln.

298. **Pridŭ** приѣхъ **commodum**.

Man vgl. nsl. prid aus pri-dê.

Hostpřid č. mus.

299. **Prisnŭ** приснь **propinquus**.

Man vgl. blizŭ; ἄγγις.

Přisněj: prizney č. reg. přisňák č. mus. přisnobor č. mus. prisnobor podl. 414. prisnoborius lat. reg. Vgl. auch přisota č. mus. prizota reg. und priznolawus dux Sclavorum mg. 1. 414.

300. **Proda** прода **vendere**.

Man vgl. kupi.

Prodan s. mon. 18. 45. 62 etc. episcopus zagradiensis; urk. von Almissa 1235. 1245. sop. buk. lex. prodanović patr. avr. 38. prodana f. b. buk. prodana f. s. buk. lex. prodanĕc: prodanĭčić s. mon. 40. 41. prodasa s. mon. 35, 9.

301. **Prokü** прокъ *reliquus*.

Man vgl. leky; goth. laifs superstes, ahd. leiba reliquiae Förstem. 824.

Proka s. avr. 20. 68. 89. prokić patr. avr. 9. prokunja r. akt. 446. prokiesz: procesius p. lat. cod. 2. 66. prokoš r. akt. 175. prokosz: procosius p. lat. cod. 3. 280. prokša r. lét. 3. 30, 46; 4. 18. prokšič patr. lét. 1. 220. prokšinič patr. lét. 3. 21, 31, 45. Vgl. procui p. mg. 5. 862.

302. **Prostŭ** простъ *simplex, liber*.

Prostŭ bedeutet auch rectus: vŭstavŭ prostŭ staneti na nemŭ nogami nest.

Prostěj: prostey č. reg. prostibor č. mus. prostivoj č. mus.

ON. Prostějov, prostiboř čech.

303. **Prosŭ** просъ *petitio*.

Prosina č. reg. prosek č. mus. prosík č. mus. prosie podl. 424. vgl. prosinko mg. 11. 198. prosimír č. mus. prossimir, prosmir reg. proslāv č. mus. vielleicht für prosislav.

304. **Protivŭ** противъ *contrarius*.

Man vgl. ahd. gagan Förstem. 456.; ἀνταῖος, ἀντέας.

Protiva č. reg. mus. protiven č. mus. mg. 11. 109. protiuen podl. 422. reg. protivee č. reg. protivoy č. mus. protiuoj podl. 403. 405. protihněv č. mus.

305. **Prug-** проуг-.

Prugl s. mon. 41. pruglović patr. mon. 267. Vgl. prglović s. mon. 244. prgulović 245. pržić avr. 15.

306. **Prŭvuj** прѣвѣный *primus*.

Man vgl. πρωτος, πρωτέας, πρωτώ.

Pervoj r. akt. 267. prŭvul b. buk. gram. 130. 307. avr. 32. 42. prvul: prvulović s. patr. avr. 31. prŭva f. b. buk. prŭvan b. cank. 39. prŭvančo b. cank. 39. prven: peruen s. urk. von Almissa 1235. 1245. prvêně s. spom. 247. pervunja: pervunin r. adj. akt. 74. prve s. mon. 62. 489. pervunjka r. akt. 74. pervuša r. akt. 91. 234. vgl. perša r. akt. 53. 283. prvoslav s. lit.-mih. 34. mon. 18. 40. 62. prvoslavić patr. mon. 40. 45. prvslav s. mon. 18. prvislava: priuizlauga dux Carantanorum mg. 13. 11.

ON. Pierwoszyn cod. 2. 678. poln.

307. **Prêdŭ** прѣдъ *antica pars*.

Prêda b. buk. gram. 242. 252. 302. f. 228. 259. prêda: preda č. reg. mg. 11. 86. prediě s. patr. avr. 32. prêdoje s. mon. 83. predilo s. mon. 18. prêden: predenj s. adj. mon. 38, 3. predenić patr. mon. 38, 40. předota č. mus. predota, pridota reg. prêdak s. mon. 83. prêdihna s. mon. 18. prêdica: predičin s. adj. mon. 62. prediš s. pom.-cet. předša: predsa č. reg. předbor č. mus. predbor podl. 415. reg. przedbor: predborius p. lat. cod. 1. 216. prêdivoj s. mon. 489. předvoj č. mus. preduoy podl. 404. 422. 426. reg. przedwoj: predwogius p. cod. 2. 434. predwoy cod. 1. 6. prêdimir s. mon. 18. 62. urk. von Almissa 1235. předmír č. mus. predmir podl. 404. prietmir mekl. przedpelk: predpelk p. cod. 1. 90. pred-

pelco cod. 2. 141. wiad. 17. prêdislav s. mon. 40. předislav: predysław č. papr. 21. předslav č. mus. predzlau podl. 427. predslav reg. przedslaw p. cod. 1. 6. predslaus cod. 1. 151. preclaus cod. 2. 7. przedzislaw: predysław p. papr. 377. predslaus papr. 417. preslaus cod. 3. 292. prêdslava f. r. nest. przedslawa: preclava f. p. cod. 2. 243. Vgl. prêbyla: prebila verbrüd.

ON. Předboř, předbořice, předborovice, předvojovice, předmiř, předslav čech. przedborz, przedslawice cod. 2. 450. poln.

308. Прѣмŭ прѣмъ rectus.

Man vgl. pravŭ.

Přemek č. mus. bezpřem: bezprem č. reg. bezpremon mg. 1. 84. bezprzym: bezprim p. mg. 5. 98. Vgl. spremić s. patr. avr. 47.

ON. Bezprem castrum mon.-arpad. 44.

309. Прадŭ прѣдъ citus.

Čech. prudky poln. prędki citus. Man vgl. brŭzŭ, skorŭ.

Prudota č. mus. prędota: prandota p. cod. 1. 43; 1. 258. papr. chwalecz. 2. 160. prandotha cod. 1. 229. prądnik: prandnyk p. cod. 3. 109.

ON. Prandocin chwalecz. 1. 113. poln.

310. Пуr- поур-.

Puro s. lex. purko s. lex. puriča s. mon. 39. pureš s. lex. pureš r. lêt. 1. 192.

311. Пуtакŭ пѣтакъ avis.

Ptak č. mus. ptaček č. mus. Vgl. οἰωνός.

312. Рѣtyj пѣтъй quintus.

Pjatoj r. akt. 92. 188. 238. petoje s. lex. petan s. pom.-cet. petak s. sop. lex. petaković patr. avr. 27. petko b. buk. gram. 211. petko s. sop. pom.-cet. buk. avr. 40. lex. petka f. paraskevija b. buk. petka f. s. buk. lex. pjatko r. akt. 129. petkan s. sop. petkana f. b. pês. 1. 54. buk. verk. 355. petkana f. s. sop. lex. pjatunka r. akt. 94. 282. petoš s. sop. lex. petislav: petisalić s. patr. spom. 101. Vgl. petovović s. patr. mon. 320.

313. Паk- пжк-.

Pukata č. dalem. 95. mus. pucata podl. 403. pękosław: panchoslaus p. cod. 3. 40. panczlawus cod. 2. 52. pękosławscy papr. 224.

ON. Pękowice cod. 2. 249. vgl. penkosławski papr. 279. poln.

314. Паp- пжп-.

Pupīc: pupec s. urk. von Almissa 1245. pupce č. podl. 422. pępek: pampek jacobus p. cod. 2. 862.

315. Раtī пжтъ via.

Man vgl. ahd. sind via Förstem. 1103., und beachte, dass serb. put auch recta via, rectus modus bedeutet: bez puta pritiskuje; bez puta tre Vuk Stef. Karadžić, Primjeri 72.

Putilo r. akt. 69. 137. 225. 312. putilovič patr. lêt. 3. 35. puten č. podl. 424. bez-putin r. adj. akt. 297. rosputin r. adj. akt. 291. putjata r. karamz. 1. note 463. putjatin adj. akt. 49. putnik: putničie s. patr. mon. 353.

316. Radŭ радъ alacer.

Die Bestimmung des bei den Personennamen in Frage kommenden ursprünglichen Sinnes des Themas radŭ, das im asl. wie in den lebenden slavischen Sprachen lubens, in Ableitungen wie radostŭ, radovati se laetus bedeutet, ist schwierig: wenn man sich des serb. raditi agere und des skr. rādh perficere erinnert, so ist man geneigt, dem Thema radŭ die Bedeutung thätig, promptus, alacer zuzuschreiben, womit die Syntax des Wortes — es wird mit dem Dativ verbunden — übereinzustimmen scheint; der Begriff des Thätigseins wird auch im serb. Volksliede mit einigen mit radŭ zusammenhängenden Personennamen verbunden: on podviknu Rada neimara pjes. 2. 26, 58; služi mu ga Oblačicu Rade 3. 34, 75. man vgl. ahd. funs promptus Förstem. 448 und šīdŭše radi sŭniskaša nest. Wenn man jedoch das asl. raditi, roditi curae esse, das goth. garēdan *προνοεῖσθαι*, das ahd. rātan vergleicht und die mit rāt zusammenhängenden ahd. Namen nicht übersieht, wird man vielleicht geneigt sein, auch in den slavischen Personennamen ein radŭ cura anzunehmen.

Rad b. buk. gram. 92. rad s. mon. 18. 62. 489. pom.-cet. radović patr. mon. 489. rad č. mus. nerad s. mon. 18. lit.-mih. 34. nerad č. reg. mus. nierad: neradus p. cod. 1. 53. nerad wiad. 1. obrad s. mon. 45. 111. 130 etc. buk. sop. avr. 41. lex. obrat urk. von Almissa 1235. obrad: obradič r. patr. lêt. 3. 49. otrad č. reg. mus. prerad b. avr. 91. prêrad s. sop. radi b. cank. 28. rada f. b. buk pês. 1. 99. cank. 40. verk. 32. rada f. s. pom.-cet. buk. sop. lex. rada f. č. podl. 411. 413. mus. nerada f. č. podl. 404. 426. radj: radjevina, radjevo polje s. radja f. s. sop. radoj b. pês. 1. 155. radoj s. buk. radoje s. mon. 4. 39. 206 etc. sop. pom.-cet. lex. raddoje urk. von Almissa 1245. radoja f. s. buk. radojko s. pom.-cet. lex. radojka f. s. lex. radojica s. lex. radêj s. mon. 489, 50. sop. raděj č. mus. radey podl. 403. 410. reg. radziej p. cod. 2. 715. raduj s. mon. 83, 352. raduj: raduy č. podl. 425. radilo r. lêt. 1. 137. radila r. karamz. 2. note 308. radla č. Jugendfreund des hl. Adalbert. radalj: radala sing. acc. s. pom.-cet. radelja s. mon. 331, 21. radelu sing. acc. pom.-cet. radojlo: radojlovič s. patr. avr. 9. radul b. buk. gram. 18. radul s. mon. 441. sop. pom.-cet. lex. radul karavlah pjes. 3. 10, 73. radula f. s. lex. radan s. mon. 83. sop. rŭdan b. gram. 251. radan č. podl. 426. radana f. s. lex. radovan s. mon. 40. 130. 281 etc. sop. pom.-cet. buk. lex. radouan urk. von Almissa 1235. 1245. radovan č. mus. radouan podl. 405. 408. 409 etc. reg. radowan, radwan: radovanus, radvanus p. cod. 1. 6; 1. 22. radovanac hyp. s. lex. radin s. mon. 83. 219. 201 etc. lex. radzin: radzyn p. chwalcz. 1. 10. vgl. radovin: radouin verbrüd. radinko s. lex. radinka f. b. verk. 16. radinŭc: radinez s. urk. von Almissa 1235. radna f. s. lex. radna č. podl. 421. 427. radulin s. lex. radulinović patr. spom. 187. raden s. pom.-cet. sop. buk. lex. radden urk. von Almissa 1245. radenović patr. mon. 274. raden č. podl. 410. reg. mus. radjen s. pom.-cet. sop. lex. ralen lex. s. sop. lex. radenko s. sop. lex. radên s. mon. 314, 51. radijen mon. radoň č. mus. radon podl. 421. 423. reg. radoň: radon p. cod. 3. 5. radonŭc: raddonec s. urk. von Almissa 1245. radonko s. spom. 304. radonja: radonga slov. fris. radonja s. pjes. 2. 81, 61. mon. 240. sop. pom.-cet. spom. 23. 36. buk. avr. 49. lex. radona mon. 35. pom.-cet. mon.-arp. 388. radonica s. buk. radun s. pom.-cet. buk. urk. von Almissa 1245. raduna

s. sop. radeta s. lex. radetiko s. mon. 83. raleta s. sop. lex. radota s. mon. 18. 62. sop. spom. buk. lex. radota č. podl. 418. dalem. 158. reg. mus. radjata: radjatinich r. patr. 3. 60. radata č. reg. mus. radost č. podl. 404. 407. 420. 421. radost p. papr. 27. 458. radostus cod. 3. 3. radosta č. podl. 403. 406. 408. 420. 423. reg. mg. 11. 159. m. podl. 416. radosta p. cod. 1. 28. radić s. mon. 237. 268. 353 etc. radoba s. buk. lex. radim č. reg. mus. mg. 11. 56. radom č. lex. radom p. cod. 3. 78. radoma č. reg. radek č. podl. 406. 409. 411. mus. reg. radeč podl. 424. ratko b. cank. 40. ratko s. mon. 387. sop. pom.-cet. lex. raduko r. lét. 3. 18. radka f. b. cank. 28. radka f. č. mus. dalem. 21. radik č. mus. radik podl. 403. 411. radak s. pom.-cet. buk. lex. raduka s. lex. radukan s. lex. radojko s. pom.-cet. avr. 54. radziech: radech p. cod. 3. 109. radoch č. mus. radohna s. sop. radochna f. č. mus. radohna podl. 403. 405. 420. 425. reg. radovíc s. spom. 292. buk. radovac lex. radovčić patr. mon. 40. radovič adj. mon. 186. obradíc s. mon. 83. radica s. mon. pom.-cet. radojica s. sop. avr. 12. radas s. lex. radosin s. mon. 62. spom. radosim s. lit.-mih. 31. radusin s. pom.-cet. lex. radič s. mon. 204. 216. 229 etc. sop. pom.-cet. lex. radašin s. mon. spom. buk. sop. raduš s. mon. 18. radúš č. mus. radus podl. 406. radušin s. mon. 333. spom. 146. 252. buk. radiš s. mon. 18. sop. pom.-cet. radiša s. sop. lex. radiša: radisa č. reg. radeš b. verk. 221. radoš: radoz slov. fris. radoš s. pom.-cet. avr. 87. sop. lex. rados urk. von Almissa 1235. radošev adj. mon. 83. pom.-cet. radoš: rados č. reg. podl. 410. radosz p. chwalcz. 1. 212. cod. 3. 109. radoša f. s. buk. radošek č. mus. radossek podl. 424. radziesza: radesa p. cod. 3. 109. ratiša, ratša r. lét. 1. 184; 3. 60. ratšinič patr. lét. 3. 65. ratše: ratsse č. podl. 406. 427. vgl. auch ratš. radobud s. lex. radovít č. mus. radouit podl. 417. 427. radivoj s. mon. 163. 247. 268 etc. sop. pom.-cet. radivoje s. pjes. 3. 2, 5. buk. lex. radogost: radagozt slov. 10. Jahrh. fris. radhost č. mus. radgost podl. 422. radoman s. sop. radiġman, radman s. spom. 280. buk. sop. lex. radomil s. buk. reg. radmil s. sop. lex. radomilić patr. spom. radimil č. reg. radomir s. mon. 18. 62. 83. buk. sop. avr. 9. lex. raddomir urk. von Almissa 1245. radomira f. s. sop. radomêr s. mon. 242. radmir s. lex. radimír č. mus. radimir reg. radmir podl. 414. 424. radmierz: radmirus p. cod. 3. 206. radomira f. s. buk. radomysl: radomislić s. patr. mon. 489. pom.-cet. radoslav s. mon. 12. 18. 23 etc. pom.-cet. buk. radoslaus urk. von Almissa 1235. radosav sop. lex. raoslav, raslav s. pom.-cet. raosav sop. radisav s. avr. 83. lex. radoslav, radislav č. mus. radislaus mg. 11. 723. radslav č. dalem. 50. mus. raczlaw mg. 11. 690. radozlau, radozlaus, radozlaus podl. 403. 405. 406. 410. 411. 417. 420. 425 etc. reg. radislaus, radezlaus reg. radslaus mähr. Landt. radoślaw: radoslaus, ratslaus p. cod. 1. 12. radzlaus cod. 2. 63. raslaus pomeranus cod. 2. 607. radozlavus mekl. radoslava, radosava f. s. mon. 205. sop. lit.-mih. 33. raoslava, raslava s. pom.-cet. radoslava: radozlaua f. č. podl. 403. 411. 420. racława f. p. papr. 126. všerad: vserad č. podl. 422. 427. wszerad: vserad p. wiad. 1. vgl. domarad, domarat chwalcz. 2. 155. zderad: sderad č. podl. 422. tēhorad: tijehoradović s. patr. mon. tihorad: tihoradić s. patr. mon. Vgl. ratigoj slov. fris.

ON. Neradin mon. 463. radovovci, radijevo mon. 18. radulovac, radujevac, radjevina, radialjevo, radanovci mon. radinci, radinkovci, ratković, radečnica mon. radaševac, radašin, radeškovina, raduša, radogošta mon. 83. radmilović, radočajnik mon. 353. srb. obradovci, radovan, radinovo brdo, radonja, ratkov dol, radakovo, radešić, radoševci, radosavci kroat. radovica, radanja vas, radomlje, radoše, radohovo, radohova vas, radiči, radmerje, radmerščak, radoslavci; radentin in Kärnten 11. Jahrh. slov. radilov gorodíc lét. 3. 35. radokoviči lét. 3. 86.

radosyni, radoněž sof.-vrem. russ. neradov, otradov, radějov, radvanice, radenov, radoň, radouň, radyně, radotín, radostín, radošť, radostice, radim, radkov, radkovice, radeč, radič, radíkov, radechov, radešov, radošice, radošovice, radouš, radoušov, radobyle, radihošť, radhošť, radohostice, radhostice, radhostovice, radomilice, radiměř, radoměřice, radomyšl, radislav lex. radslavice čech. radajowice, radziejow cod. 2. 604. radziejowice, radujewice cod. 2. 525. radwany, radwanowice, radostow, radzimici: racimici cod. 3. 15. radom cod. 2. 977. radomice cod. 2. 761. radomino cod. 2. 704. radzikow papr. 518. cod. 2. 859. radzichow wiad. 5. radzieszow, radziszow, radogoszcz, radzimierz, rodomyśl, raclawice, raclawówka poln.

317. Raj ραῖ.

Raja f. s. buk. m. sop. rajan s. mon. 385. buk. sop. rajin s. sop. lex. rajno s. buk. rajna f. s. buk. sop. lex. rajak s. buk. sop. lex. rajačić, rajaković patr. rajko b. buk. rajko s. sop. pjes. 3. 10, 9. pom.-cet. mon. 83. 371. buk. lex. rajka f. s. sop. lex. rajka f. č. mus. rajica s. sop. lex. rajca č. podl. 411. vgl. rejčka mus. rajič s. pom.-cet. lex. rajčević patr. pjes. 2. 81, 50. rajče s. mon. 163. rajčo s. sop. rajčeta s. sop. lex. rajiša s. mon. 62. rajičko s. pom.-cet.

ON. Rajkovač, rajković srb.

318. Rakyta ρακῡτα salix caprea.

Rakita f. b. verk. 80. 138. rakita s. buk. sop. lex.

319. Ranŭ ρανῡ maurus.

Man vgl. pozdê.

Ranek č. mus. ranec reg. raňák: ranach č. reg. ranko s. mon. 81. 83. avr. 16. lex. raník: ranich č. reg. ranoš: ranos č. reg. ranožír č. mus. ranozir reg.

320. Rastŭ ρασῡ crescere.

Man vgl. priby; ahd. wahsan Ztschr. 3. 318.

Rastina s. lit.-mih. 31. rastić s. mon. 11. 41. 224 etc. rag. rastic: rastiz dux Marahensium mg. 1. 51. resticius mg. 1. 455. vgl. ratzidus mg. 5. 46. rasko s. ok. 59. 69. 72. für rastko; rastimir: rastimirić s. patr. mon. rasislav: rasisalić s. patr. mon. 130, 94. ρασισδλάβος vita S. Clementis c. VI. rostislav r. lét. 1. 127. rostislava f. r. 13 Jahrh. rostislav č. reg. in vita S. Methodii. rościsław: resceslaus, roslaus p. cod. 2. 481. Vgl. auch rastudije s. lit.-mih. 31. 34.

ON. Rostŭkin monastyrŭ lét. 3. 103. rostislavlŭ russ.

321. Ratŭ ραῡ bellum.

Man vgl. borŭ, branŭ, voj; πολέμων.

Raciej: ratey p. cod. 3. 109. ratna f. č. podl. 420. raťata: ratata č. reg. ratík č. mus. ratík podl. 413. ratic reg. ratník: ratnik č. reg. ratiš: ratiševci s. mon. ratša r. sof.-vrem. ratiborr. lét. 3. 61. pravda ruska. ratibor č. mg. 11. 94. podl. 403. 410. 412. 424. reg. mus. racibor p. cod. 1. 22. raciborius cod. 2. 606. ratiborius 561. rathyborius wiad. 36. ratibor pomeranus. retiburize mekl. ratimêr: ratimarus dux Slavorum mg. 11. 564. ratimir

hron.-hrv. ratimír r. lêt. 3. 25. ratmir sof.-vrem. ratimír, ratmír č. mus. ratimir, rathmirus reg. ratmir podl. 421. ratislav r. lêt. 3. 60; 4. 41. sof.-vrem. ratizlavus mekl.

ON. Ratinov mon. 18. ratiševíci mon. 83. srb. ratimír karamz. 2. note 245. ratimírja dubrava russ. ratějovice, ratiboř, ratboř vgl. radboř, ratmirov, ratiměřice, ratmiřice čech. raciborz poln.

322. Rah- ραχ-

Rach č. mus. rahoje s. sop. rahac s. sop. rašo s. pom.-cet. lex. ráš: ras č. reg. raša f. s. lex. m. sop. rašan s. pom.-cet. raško s. mon. 205. pom.-cet. rašek: rasko č. lat. reg. rašica: rasica č. reg.

ON. Rašković srb. rašov, raškovice čech. raszkow poln.

323. Rogŭ ρογκ cornu.

Man vgl. ρερα̃ς.

Roh č. mus. rogan: roganov s. adj. mil. 22. rogat: rogatić s. patr. mon. 243. 266. 269. 286. rožeta: rožetić s. patr. spom. 146. roháč č. mus. rohovlad č. mus.

324. Rodŭ ροδγ generatio.

Man vgl. ahd. adal, cunni Förstem. 311.

Neroda č. podl. 404. mus. nieroda: neroda p. cod. 3. 109. rodek č. mus. rodka r. akt. 91. rodomil č. reg. rodislav r. sof.-vrem. rodislav č. mus. rodstoj č. mus.

ON. Rodimlja mon. 489. nerodimlja mon. 109. porodimlja mon. 83. srb.

325. Rosa ροσα ros.

Rosica b. pok. 1. 143. rosnić s. patr. pjes. 3. 42, 12. Vgl. rosa s. pjes. 2. 30, 69. und roksa lex. für rosanda pom.-cet. pjes. 2. 40, 6. und roksanda pjes. 2. 30, 56, so wie drosija, drosida, drosijada aus δρῶσος in den Menaeen.

326. Rud- ρογδ-

Das Thema bedeutet wol ruber: vgl. asl. rŭdĕti und russ. ruda sanguis.

Ruda r. lêt. 4. 189. rudak r. akt. 167.

327. Ruža ρογжа rosa.

Man vgl. ροδῶ, ρόδον.

Ruža f. b. buk. verk. 177. ruža f. s. pom.-cet. sop. buk. avr. 21. lex. ružić s. patr. mon. 320. ružica f. s. pjes. 3. 66, 10. buk. sop.

328. Rumĕnu ρογμτικ ruber.

Man vgl. rusŭ; ἔρυθρος; πύρρος, πύρρων.

Rumjan r. akt. 220. Vgl. romanec r. sof.-vrem.

329. Rusŭ ρογск rufus.

Man vgl. sydyt divka, sydyt krasna, ona rusu kosu češet klein-russ. Volkslied; rumĕnŭ, narusŭ; ξάνθος, ξανθία.

Rús č. mus. rusa f. b. buk. rusa f. s. sop. rúsa č. reg. rusin s. mon. 11. 41. ok. 59. russinus urk. von Almissa 1245. rusinovič patr. mon. 41. rusin r. lét. 1. 206. akt. 239. sof.-vrem. rusín č. mus. rusota s. ok. 77. russota urk. von Almissa 1235. rusko s. mon. 227. 240. 244 etc. spom. 187. rusek: ruscho č. reg. rusmir s. buk. sop. lex. rusmira f. s. buk. lex. vgl. rúš č. reg.

ON. Rusotina russ. rusowo, rusocin cod. 2. 104. ruskowo poln.

330. Rědŭ ϱαδŭ ordo.

Man vgl.: izrjadi voja svoja nest.

Ředivoj č. mus. rediwoi reg. ředochna: redohna č. podl. 423. rzędziwoj: redzi-vogyus watt. Man vgl. ředhor č. reg. mit dem on. ředhošť. Vgl. auch rjaditin r. sof.-vrem.

ON. Ředhošť čech.

331. Rąbŭ ϱαγκŭ sectio.

Man vgl. sêk.

Rubík č. mus. ruboš č. mus. rubíc: rupčić s. patr. mon. 320.

ON. Rubič potok mon. 62. srb.

332. Rągŭ ϱαγκŭ ludibrium.

Man vgl. glumŭ.

Rug s. mon. 18, 65.

ON. Ruginici mon. 125. srb.

333. Sava cαα Savus.

Sava f. s. lex. Man vgl. savič s. pom.-cet.; vltava č. mus.; dnêpr r. istorič. čtenija. 1854-55. 136.; dněpr č. mus. dnepr podl. 419.; don r. istorič. čtenija. 1854-55. 136.; dunaj r. ipat.-lét. 210. č. mus. (on. dunajice dunajovice. čech.); wiślimierz p. papr. 500. 501. 557. und struma, strumka b. verk. 11. 169.

334. Samŭ cαακŭ ipse.

Man vgl. onŭ; ahd. selb Förstem. 1082. und die mit αὐτο anlautenden griechischen Namen: αὐτέας, αὐτόλοχος, αὐτομέδων, αὐτόνοος, αὐτόφονος.

Sam č. mus. samo dux Slavorum mg. 13. 7. samucha r. sof.-vrem. sambor: samborius p. lat. wiad. 27. watt. papr. 690. 691. 692 etc. sambor pomeranus. Vgl. samotulius p. papr.

ON. Samobor mon. 390. srb. samoborze cod. 2. 977. poln.

335. Sasinŭ cαcιηκŭ saxo.

Sasin r. akt. 112. sasin: sassinus p. cod. 1. 24; 1. 275; 2. 23 etc.

ON. Sasi srb.

336. Svαα cααα rixa.

Man vgl. vad-.

Svar č. mus. suar reg. swaren: swarno p. lat. cod. 3. 374. Vgl. švarno: švarna sing. acc. r. lét. 1. 136. švarenj: švarnja sing. gen. r. solov. 2. note 311.: beide können fremd sein. Kunik, Die Berufung der schwedischen Rodsen. II. 175.

ON. Swarocino, swarawa cod. 2. 34. swaroszyn cod. 2. 104; 2. 684. swarzyszewo cod. 2. 625. poln.

337. Svinija свинья porcus.

Man vgl. χοῖρος; prasč: prasez spat. mon.-arpad. 388. prasetić s. patr. mon. 41.

Sviněk: swynko chron.-aul.-reg. svinka č. mus. zuinka podl. 408. świńka: jacobus, petrus dictus świńka p. cod. 1. 133; 2. 648.

338. Svoj сѡѣ suos.

Man vgl. moj; ἰδιος.

Svoj: zuoj č. reg. svojen: zuoyen č. reg. svojata č. mus. suojata podl. 414. m. 417. reg. svojtin r. akt. 361. svak: zwak č. reg. suac opat. svak: svaković s. patr. svojša: zuoysa č. reg. swojsza: zwoise p. cod. 3. 22. zwoyssa watt. svojboh č. mus. zuoybog reg. suoybog, zuoybog podl. 404. 422. 423. svébor: swebor č. reg. svojmír č. mus. svéprav: zueprav č. reg. svérad: suerad č. r. svojslav č. mus. zuoyslaus reg. swoyslaus mg. 11. 186. svéslav č. mus. zveyzlau reg. svezlau podl. 412. swesław: sveslaus p. cod. 3. 304. sveslava f. č. mus. suuzlaua podl. 408. svéčest č. suecest podl. 406. 411. 422.

ON. Svojanov, svojšice, svebořice, svémyslice, sveraz čech.

339. Světŭ свѣтъ validus.

Dass bei dem Thema světŭ свѣтъ in Personennamen nicht an den christlichen Begriff heilig zu denken ist, beweist das hohe, in das Heidenthum zurückreichende Alter der damit zusammenhangenden Namen: so wie heilig auf den Begriff heil, so muss světŭ auf den Begriff stark zurückgeführt werden. Siehe meine Bildung der Nomina §. 86. Vgl. goth. svinths ðunatós, ισχύων, ισχυρός Ztschr. 8. 58. iepós Ztschr. 2. 274. Vgl. ahd. suind violentus Förstem. 1135.; ἱέριος, ἱερόθεος, ἱεροκλῆς.

Svat: zuat č. reg. swantus mekl. svatoň č. mus. suaton, zuaton podl. 403. 408. 415. 416. 424. 426. svatava f. č. mus. zuataua podl. 426. chron.-opat. reg. suatava mg. 11. 128. swiętawa: zuataua p. chwalcz. 1. 179. svatek: zwatko lat. č. reg. svatík: suatik č. reg. svatoch č. mus. svatochna f. č. mus. suatohna podl. 417. m. 420. 422. reg. świętochna f. p. cod. 3. 343. chwalcz. 1. 53. swantohna papr. svatoš č. mus. swatosius reg. świętosz: swentosius p. lat. watt. svjatoša f. r. nest. sof.-vrem. světboh: zwetboh č. reg. svatobor č. mus. suatobor reg. opat. świętobor: swatobor p. mg. 11. 456. swyatobor pomeranus chwalcz. 1. 151. swantoborus pomeranus 1212. svatovít č. mus. svetozar s. avr. 6. (neu) svetolik s. avr. 75. (neu) svetomir s. avr. 59. svatomír č. mus. zwatomirus reg. świętomierz p. světoplŭkŭ σφεντόπλιχος vita S. Clementis c. V. zuentibald verbrüd. svjatopolk r. nest. zentepulcus mg. 5. 870. svatopluk č. mus. zuatopluc podl. 414. reg. świętopelk: swentopelco p. lat. papr. 671. suentopelco cod. 1. 143. swantopolk cod. 1. 255. suentepulcus mg. 5. 784. swantipolk pomeranus 1212. suatopole pomeranus mg. 11. 477. swantopolk mekl. svetoslav, svetislav s. avr. 17. 93. svjatoslav r. nest., bei den Griechen σφενδοσθλάβος; svatoslav č. mus. zuatozlau podl. 423. reg. zuentisla mg. 1. 438. świętosław: swantoslau p. papr. 347. suanthozlaus, swenthoslaus cod. 1. 110; 1. 272. swentozlaus wiad. 19. svatislava: swatizlawa f. č. mg. 11. 80. świętosława: swintoslaua, sventoslava f. p. cod. 1. 243; 1. 244.

ON. Svjatopolč russ. svatoňovice, svatobor čech. święciehowo cod. 1. 48. poln.

340. **Seber-** себер-.

Man vgl. das altsrb. sebr Lex Steph. Duš. 46. 47. 61 etc. und sobŭ.

Seber č. podl. 405. mus. Vgl. sebor: zeborius č. reg.

341. **Selo** село **sedes.**

Selilo r. lêt. 4. 192. sedlena f. č. podl. 406. 410. 411. 424. mus. sedlata č. podl. 423. reg. mus. seljuta: seljutin r. adj. 162. selak s. sop. selko: selkovič r. patr. lêt. 4. 187. sedlek: zedlek č. reg. selak s. lex. selaković patr. avr. 19. seljanka f. r. akt. 47. seli-bor č. mus. selisław: selislaus p. cod. 3. 48. zelislavus mg. 11. 454.

ON. Siodłogoszcz: sodłogoszcz cod. 2. 735. poln.

342. **Sestra** сестра **soror.**

Sestřena f. č. podl. 404. 411. sestrohör č. mus. zeztrogor reg. seja f. s. sop. Vgl. siestrzewal p. cod. 1. 75. siestrzewitowsey p. papr. 290. zistrimil p. watt. und kéerana s. sop. lex.

343. **Sirŭ** сирѣ **orbus.**

Sirotan s. pjes. 3. 38, 9. sirata č. podl. 424. sirota: sirotin r. adj. akt. 227.

ON. Sirakova srb. siřejovice čech. siradz: vgl. srb. stojad-in; sirakowo cod. 2. 590. siro-szewo cod. 2. 359. siroslaw cod. 2. 603. poln.

344. **Skorŭ** скорѣ **citus.**

Man vgl. brüzŭ, pradžŭ; ahd. horse alacer; îlan festinare; sniumi celer Förstem. 704. 773. 1114.

Skor: zkor č. reg. skořej: scori č. reg. skoroň č. mus. skoron podl. 408. skořina č. mus. scorina podl. 406. skořák: zkorac č. reg. skorek č. mus. scorek, scorec podl. 408. 410. 424. skoroša: scoroska č. reg. skorovoj s. mon. 237. skorovoj č. mus. scorouog podl. 408. skoromir s. mon. 18. skorosav s. lex. skorosava f. s. lex.

345. **Skrŭb-** скрѣб-.

Man vgl. asl. skrŭbŭ moeror und ahd. angan Förstem. 88.; ferner ahd. hort ags. viola thesaurus Förstem. 703. 1325. und poln. skarb thesaurus.

Skrben: skyrben č. reg. scurben slavus mg. 13. 12. skarbīs p. cod. 3. 5. skrbimír č. mus. scribimir reg. skarbimierz: skarbimirus p. skribimir mg. 11. 209.

ON. Skarbiewo, skarboszewo cod. 1. 187. skarbimierz: skarbimir cod. 3. 295. poln.

346. **Slava** слава **gloria, nomen.**

Das Thema slava findet sich in den Namen als erster und zweiter Theil: denn dass auch slavŭ слава als Schlussglied zusammengesetzter Namen auf slava zurückzuführen ist, kann nicht bezweifelt werden. Bei slava ist jedoch nicht an gloria, sondern an nomen zu denken, so dass dobroslavŭ nicht durch bonam gloriam habens, sondern durch a bono nomen habens zu übersetzen ist: ἀγαθοκλῆς, ἀριστοκλῆς, εὐκλῆς, ἱεροκλῆς, νικοκλῆς, φιλοκλῆς sind auch im griech. gleichbedeutend mit ἀγαθώνυμος, ἀριστώνυμος, εὐώνυμος, ἱερώνυμος, νικώνυμος und φιλώνυμος. Hinsichtlich der mit slava zusammenhängenden einfachen Namen vergleiche man ὀνομάτιον, ὀνόμας.

Slav b. gram. 291. slav s. mon. 62. 185. zaslaw: zaslaus p. papr. 268. naslav r. Mstislav's Evang. aus dem 13. Jahrh. nadslav č. mus. naslaw: naslaus p. cod. 2. 125, 138. nazlaus wiad. 19. vgl. namír č. slavi b. cank. 27. slava f. b. buk. slava m. f. č. mus. slaua podl. 412. 419. m. 418. 424. m. mg. 11. 94. reg. slawa f. p. cod. 3. 60. slavoј č. mus. slavuj s. avr. 97. slavoja f. s. buk. slavoň č. mus. slauon reg. slavna f. s. sop. buk. lex. slavjata r. karamz. 2. note 170. slaweta chwalcz. 1. 131. slavata, slavěta č. mus. slauata reg. slawięta: slauenta p. cod. 1. 188. slavić k. arkiv 5. 134. slavek č. mus. zlauek podl. 406. 418. reg. slavík: slauic č. reg. slavíko, slavko s. mon. 18. 35. spom. 195. slavko sop. lex. slavka f. č. mus. slavník č. dalem. 57. mus. zlaunik podl. 408. zlavnik reg. slawnik p. papr. 456. slawnica f. p. cod. 3. 176. slawoch č. mus. pereslavec: pereslavcov r. adj. akt. 91. slawiec: slawecz p. cod. 1. 246. slauiz traguriensis mon.-arp. 377. slavica f. s. buk. lex. slavčo b. cank. 39. slavoš č. mus. zlauos podl. 412. slawosz: slawossius p. lat. cod. 1. 19. slavobor: zlauborus č. chron.-opat. zlavobor mg. 11. 45. slavibor č. reg. mus. slawobor: slawoborius p. lat. cod. 2. 356. slavoljub s. avr. 80. lex. slavimír č. mus. zlauimarus nobilis Moraviae tempore Svotopluci reg. sclagamarus princeps Marahensium mg. 1. 383. slawomierz p. papr. 406. sclaomir, sclaomirus rex Obodritorum mg. 1. 204; 2. 624. vgl. slovomir, slomir s. urk. von Almissa 1245. slavotěch: vgl. sclaiutagus č. mg. 1. 370. prědislav s. przedslaw: predzlaus p. wiad. 19. pretslaus wiad. 37. preczlaus watt. prědslava f. r. nest.

ON. Slavkova, slavišt: po slavištu mon. 489. srb. slavkova ulica lët. 3. 57. russ. slavetić kroat. nadslav, slavoňov, slavětín, slavkov, slavíkov, slavošov, slavhostice, přeslavice čech. slawsko, slawęcin, slawęcino: slavencino cod. 1. 134. slawaczino cod. 2. 977.; slawkowo, slawoszow, nadslawscy papr. 589. poln.

347. Sladŭ сладук: sladŭkŭ сладукъ suavis.

Man vgl. γλυκεῖα, γλύκερος; ἡδιανός, ἡδύλη.

Sladoje s. mon. 159. 302. 305 etc. sop. lex. sladoj s. buk. sladen: sladenović s. patr. spom. 56. 207. Vgl. r. slastilo: slastilov r. adj. akt. 346.

ON. Sladaja srb. sladojevci kroat.

348. Sluga слуга servus.

Man vgl. ahd. cneht, scale, goth. thus servus Förstem. 318. 1077. 1155.

Služen: slusen č. reg. sluhota č. mus. slugota reg. služata č. mus. slusata podl. 424. zlusata reg. sluhava f. č. mus. zlugaua podl. 427. služek č. mus. zlusek, slusek podl. 406. 408. reg. služák: zlusak č. reg.

ON. Służevo cod. 1. 50. slugocino cod. 1. 126. slugocice cod. 2. 380. poln.

349. Smil- смил-.

Smilŭ scheint identisch mit milŭ zu sein. Wahrscheinlich sind jedoch die serbischen Namen auf smilj (gnaphalium arenarium, Immerschön, Schöne Liebe) zurückzuführen und von den auf smil beruhenden čechischen zu sondern: vgl. jedoch Grimm's Frauennamen aus Blumen 23. und etwa smilnoje für bračnoje karamz. 1. note 506.

Smil s. mon. 83. 196. mg. 11. 147. spom. 181. smil č. mus. smil, zmil podl. 410. 415. 423. opat. zmil reg. šmil: zmijl p. cod. 3. 5. smil cod. 3. 40, 45. smilja f. s. lex. smilan

s. buk. smiljana f. s. sop. lex. smiljanić patr. pjes. 3. 20, 211; 3. 32, 4. smilana f. s. pom.-cet. buk. smilek č. reg. smiljka f. s. lex. šmilech: smielech p. smilje b.

ON. Smilovci mon. 186. smilača mon. 186. srb. smilov, smilkov, smilovice čech. smilowice cod. 2. 913. poln.

350. Smokůvī смокѡвъ ficus.

Smokva s. mon. 163, 26. smokvić patr. mon. 237, 83.

ON. Smokovljani mon. 225. srb.

351. Smol- смол-.

Smoljan s. buk. lex. smolên sop. smoljana f. s. buk. sop. lex. smolko s. buk. smolka f. s. buk. smoljka f. s. lex.

ON. Smoljinac srb. smolnice čech.

352. Smědŭ смѣдѡ fuscus.

Směda f. b. buk.

353. Sobŭ собѡ adjumentum.

Sobi in der Bedeutung adjuvare findet sich im bulg. bell. troj. und bei Nestor: posobi bog Svjatoslavu Schlözer 3. 39.; die in meinem Lexicon aus ant. 120 angeführte Bedeutung πολεμεῖν pugnare scheint ungenau: man vgl. asl. posobivŭ, posobije, posobīnikŭ, posobīnica, posobīnŭ, posobīstvo, posobīčī; jedoch auch všchlastilŭ zŭlju tu myslŭ i ustavilŭ sobicu tu. Vita Ioannis Chrysostomi scripta a Georgio Alexandrino, und samŭ sebē posobi ἐσφτερίσατο ibid. Man vgl. helfan Förstem. 685.; ἀρήγων.

Sobor p. papr. 456. soběn, sobín č. mus. soben, sobinus reg. soběna f. č. reg. mus. sobena podl. 408. 422. sobina r. akt. 221. soboň: zobon č. reg. sobata č. mus. sobava f. č. mus. zobaua podl. 410. sobek č. reg. mus. sobec podl. 426. sobek p. watt. papr. 607. sobka f. č. podl. 412. mus. sobík č. mus. sobik, sobic podl. 410. 423. reg. sobotka f. č. podl. 404. 412. mus. sobiš č. mus. sobiz reg. soběšín č. mus. soběbor č. mus. sobebor mg. 11. 53. zobebor chron.-opat. sobobor p. chwalecz. 1. 3. soběhrd č. mus. sobegrid, zobiherd reg. soběslav č. dalem. 106. mus. zobezlaus mg. 5. 121. podl. 406. reg. sobislaus reg. sobeslaus mg. 5. 121. sobiesław: sobeslaus p. cod. 1. 56. watt. sobeslavus cod. 2. 95. sobezlaus wiad. 25. subislaus cod. 3. 69. soběslávek: zobezlauec č. reg. soběstoj č. mus. sobitěch: sobiteh č. reg. Vgl. sobrosław p. papr. 456. presobe č. podl. 419.

ON. Sobotice, sobkovice, soběboř, soběhrdy, soběraz, soběslav, sobětuš, sobětuchy čech. sobowice cod. 2. 955. sobkowo cod. 2. 634. sobota, sobocice cod. 2. 727. soboszw cod. 3. 23. sobieradz, sobiescy poln.

354. Sokolŭ соколѡ falco.

Sokol b. gram. 168. 292. sokol: sokolić, sokolović s. patr. ok. 84. sokol č. mus. mg. 11. 515. sokol p. cod. 3. 109. Bei den Serben wird der Held gerne soko genannt, bei den Türken šain s. pjes. I. XXX. Leipzig. 1824.

ON. Sokol, sokolovo, sokolići srb. sokol, sokolovice čech. sokołowo poln.

355. **Sokŭ** сокъ.

Man vgl. asl. soči indicare, goth. sakan rixari Förstem. 1064.

Sočibabić s. patr. mon. 11, 3. soczywoj p.

356. **Spyt-** спѣтъ- citus.

Man vgl. asl. spyti спѣти frustra und jašutŭ: es ist jedoch mehr als wahrscheinlich, dass diese Bedeutung dem in den Personennamen auftretenden Thema spyt- nicht zukommt: wenn man skr. sphut findere, findi, florere und sphuta manifestus, pulcher und das damit wahrscheinlich verwandte σπεύδω, so wie das mit der ähnlichen Wurzel skr. sphâ ahd. spuo asl. spê zusammenhangende ahd. spuo-t celeritas, spuo-ti celer vergleicht, so wird man geneigt als Thema der hierher gehörigen Personennamen spyt- und als Bedeutung pulcher oder, mit mehr Wahrscheinlichkeit, das vom griechischen und deutschen geschützte citus anzunehmen und die Erklärung von spytignêv durch: der sich vergebens ärgert, zu verwerfen. Vgl. σπεύσω, σπεύσι-χράτης.

Spita, richtig spyta č. podl. 410. zpita reg. spitata č. mus. spytata reg. cod. 3. 22. spytek p. papr. 562. spythek cod. 1. 356. spitko lat. cod. 1. 229. spitibor č. mus. spitihněv č. dalem. 44. mus. zpitigneus mg. 5. 120. podl. 405. opat. reg. spitignew mg. 1. 411. spycigniew: spicigneus p. cod. 2. 52. spitimír č. mus. spitimir podl. 418. mg. 11. 53. zptumir podl. 421. spytimêr: spoitimar dux Boemorum mg. 1. 384. spycimierz: spiczmyer p. chwalecz. 1. 3. spicimirus cod. 1. 190. spicymierz papr. 456. spyémierz: spiczmer p. cod. 2. 471. spycisław, spyéslaw: spezlaus p. cod. 2. 164. Vgl. sbethlaus p. cod. 2. 734.

ON. Spytkowo, spytkowa poręba, spytkowice, vgl. spygniewice cod. 3. 394. spycimierz chwalecz. 1. 161. cod. 1. 64. spicimir mg. 11. 459.

357. **Spê** спѣ venire, felici successu uti.

Man vgl. quam Förstem. 987; σπουδαῖος.

Ospěl: ospel č. urk. 1269. bei šemb. 150. pospěl r. akt. 361. pospilicha i. e. pospêlova žena r. akt. 279.

358. **Srebrinŭ** сребрѣнъ argenteus.

Man vgl. zlatŭ.

Srebrna f. b. buk. srebra (srêbra) f. s. sop. Vgl. sirma f. b. verk. 175.

359. **Srŭbinŭ** срѣвинъ serbus.

Srbŭn: serben s. urk. von Almissa 1235.

360. **Srŭdŭ** срѣдъ ira.

Man vgl. gnêvŭ.

Srdan s. mon. 62. buk. mil. 93. lex. srdanović patr. mon. 83. avr. 46. srdana f. s. sop. Vgl. sirdce podl. 411. Srdjević s. mon. 397, 18. ist auf sergius zurückzuführen.

361. **Srŭnŭkŭ** срѣнѣкъ cervus capreolus.

Srnek č. mus. srinek reg.

362. **Srŕpŕ sr̕p̕p̕ falx.**

Srpota č. podl. 424. mus. srpoš č. mus.

363. **Srêda sr̕k̕da medium.**

Sredoje s. pjes. 3. 6, 85. lex. srêdan s. pom.-cet. sredanović patr. mil. 25.

364. **Sta ста; staj стај; stavŕ ставъ stare.**

Die mit sta **ста**, sti **сти** zusammenhängenden Personennamen enthalten den Begriff des Bleibenden, Beständigen: serbische Mütter taufen ihre Kinder auf den Namen Ostoja, damit sie am Leben bleiben, wie es Vuk's Mutter bei ihrem zweiten Sohne that, nachdem sie ihren ersten verloren; denselben Begriff finden wir im srb. Volksliede durch die Namen Stoja und Stojan ausgedrückt: dok ne nadješ Stoja i Stojana, a oboje brata i sestricu, da zazidješ kuli u temelja, tako će se temelj obdržati, i tako ćeš sagraditi grada pjes. 2. 25, 20-24. Man vgl. μένων, μόνιμος; στασίας, εὐστάδιος.

Staj: stajić s. patr. stajko b. gram. 126. stajka f. s. sop. lex. stal: stao s. mon. 62. stavŕko r. nest. stawisz p. papr. 247. ostach: oztak č. reg. ostaš r. akt. 162. ostaš: ostas, hostas č. reg. ostas podl. 421. ostasz: ostassius p. lat. staško r. akt. 289. ostaška r. akt. 72. staša s. sop. ostagniew: ostagneus p. papr. 492. Vgl. statko b. und stabor č. podl. 425. mus. so wie den on. stobořice č.

365. **Stamenŕ ставенъ firmus.**

Über den Sinn vgl. sta.

Stamen s. avr. 69. stamena f. s. sop. buk. lex. stamenko s. avr. 24. lex. stamenka f. s. lex.

366. **Stanŕ станъ, stanŕ станъ stare.**

Über den Sinn vgl. sta.

Stan b. gram. 61. 190. buk. stan s. mon. 18. 62. 489. pom.-cet. stan č. podl. 404. mus. stan mg. 11. 90. postan č. mus. poztan reg. přestan č. mus. prestan reg. stano s. mon. 62. stana f. b. p̕šn. 2. 23. buk. gram. 228. verk. 24. stana f. s. mon. 210. sop. buk. pom.-cet. avr. 27. lex. stanoj s. buk. stanoje s. sop. pom.-cet. avr. 8. lex. stanaja: stanaje f. b. buk. stanija f. s. sop. avr. 65. stanilo b. buk. stanilo s. mon. 62. stanilo r. lêt. 3. 46. stanojlo s. avr. 47. stanana f. s. buk. stanava f. s. lex. stanŕko, stanko b. buk. stanko s. mon. 83. lex. stanko r. akt. 440. staněk č. mus. stanek reg. staniek: stanko p. lat. watt. stanka f. b. gram. 258. stanŕka f. s. pom.-cet. stanka lex. vgl. staka s. pom.-cet. stanojka f. s. buk. sop. avr. 31. lex. stanihna s. spom. 207. stanŕc, stanac s. mon. 85. 206. stanec urk. von Almissa 1245. stančê b. buk. stančo b. cank. 40. stančos. sop. stančul, stančjul b. gram. 19. 96. 307. stanica s. pom.-cet. buk. sop. lex. stanojicas. mil. 33. stanača f. s. buk. sop. lex. staniš č. mus. stanis podl. 407. stanisz: staniszewscy p. papr. staniša s. sop. pjes. 3. 10, 66. pom.-cet. avr. 57. mil. 260. lex. stanišić patr. spom. 136. stanŕša: stanŕšić s. patr. mon. 83. stanimir s. buk. stanimir s. mon. 18. 83. 111. 489. buk. lex. avr. 92. stanimir r. lêt. 3. 16. stanimŕ č. dalem. 124. stanimir reg. stanimierz: stanimirus p. watt. stanislav s. buk. mon. 62. 489. stanisav sop. lex. stanislav r. nest. stanislav č. mus. stanizlau podl. 413. stanislaw p. stanislava f. b.

buk. stanislava s. pom.-cet. stanisava sop. lex. vgl. stanaslava f. s. pom.-cet. stanislava: stanizlaua f. č. podl. 413.

ON. Stanina rêka, stanjevci mon. 186. stančiči, stanišica srb. stanovo karamz. 1. note 458. russ. stanov, staňkov, stanimiřice čech. staniowice cod. 1. 13. stanislawice poln.

367. Stefanŭ стѣфанъ stephanus.

Stijepa s. pom.-cet. stjepanija f. s. lex. stepoje: stepojev s. pjes. 2. 81, 50. stipoje mon. 206. stepko s. mon. 85. stepco urk. von Almissa 1235. stêpko mon. 204. stijepko mon. 370. stipko mon. 244. stepič pom.-cet. stêpac mon. 210. stipac mon. 211. ščepič pom.-cet. stepaško r. akt. 442.

368. Stlŭpŭ столпъ columnna.

Slup: nicolaus slup p. cod. 1. 311. słupek: slupco p. lat. cod. 1. 238. Vgl. stolbovič r. patr. 3. 69.

369. Stoj стоѣ stare.

Über den Sinn vgl. sta.

Stoj: stojič s. patr. avr. 14. stoj: stoy č. reg. osto: ostoy č. podl. 412. reg. mus. stojo b. cank. 27. stoja f. b. verk. 157. vgl. stejo s. sop. stoja f. s. sop. pjes. 2. 25. avr. 76. buk. Kukuljevič, Put po Bosni. 113. m. sop. ostoja s. mon. 224. 225. 226 etc. sop. pom.-cet. buk. stoje b. buk. stoje s. buk. vgl. stêja f. s. buk. stojilo: stojilović s. patr. avr. 29. stojilko s. avr. 39. 68. stojan b. pês. 1. 86. gram. 190. buk. stojan s. spom. 90. buk. sop. lex. stojan č. mus. stoyan reg. stojana f. b. verk. 162. stojana f. s. buk. lex. stojen: stogen č. reg. stojin s. lex. stojno b. pês. 1. 125. stojna f. b. verk. 2. stojna f. s. buk. lex. stojadin s. avr. 7. 65. lex. stojak s. sop. buk. lex. vgl. stejak s. sop. stojko b. buk. stojko s. buk. sop. avr. 18. lex. stojka f. b. buk. gram. 92. cank. 27. stojka f. s. sop. lex. ostoika č. reg. stojkan b. gram. 137. 208. stojkica b. gram. 190. stojanka f. b. verk. 358. stojanka f. s. lex. stojanč: stojančič s. patr. mil. 152. stojanica f. b. verk. 359. stojič s. buk. stojčević patr. avr. 23. stojča s. avr. 5. stojanča s. avr. 68. stojša s. lex. stojšič patr. avr. 94. stojša: stoisa č. podl. 421. stoysa reg. stojhněv č. mus. stoygneu podl. 427. stojhnyevv reg. stojgniew: stoigneus p. cod. 1. 165. watt. stogneus cod. 3. 184. stogniew papr. 563. ztoignav Wenedorum dux mg. 1. 79. stojmêr: ztoimar dux Carant. mg. 13. 11. stojmir: stojmirovič s. patr. avr. 30. stojemar mon. 237, 39. stojmír č. mus. stojslav č. mus. stojslaw: stoislaus p. cod. 2. 589. stoyzlaus lübeck. stoizlau mekl. stojslava f. s. pom.-cet. stojsava sop. lex. stojslava f. č. mus.

ON. Stojanovci mon. 186. srb. stojanovice, stojice, stojislavice čech. stojniegowice: stognegowicze cod. 3. 249. stojslaw cod. 2. 589. poln.

370. Strada страда labor.

Strada č. podl. 422. mus.

371. Strana страна regio.

Man vgl. kraj.

Straněj: ztraneg č. reg. stranata č. reg. straník č. mus. stranka f. č. mus. straniš č. mus. stranislav č. mus. stranislava f. č. mus. stranzlaua, stranslaua podl. 420. 425. ztranzlaua reg.

372. **Strat-** στρατ- **perdere.**

Strata č. podl. 425. sracimir s. mon. 161. 194. sracimirović patr. spom. 8. sracimêrović patr. mon. 284. sracemir s. mon. 161. stratimir s. lex. στρατιμῆρος b. stratislav: stratizlaus dux Boemorum mg. 11. 539.

373. **Strahŭ** στραχъ **terror.**

Man vgl. ahd. agis Förstem. 37.; δεινίας, δεινῶ; φρίκων.

Strach: strachov r. adj. akt. 314. straš: stras č. reg. strasz p. cod. 3. 246. straszo lat. cod. 2. 778. strašil b. pēsn. 1. 174. strahijin adj. s. mon. 489. strahinja s. lex. strachota č. reg. mus. strachota p. cod. 1. 83; 2. 66. straško r. lēt. 3. 9.

ON. Strahomêr slov. strahominec kroat. straszowo cod. 1. 5. strachocin cod. 3. 394. poln.

374. **Stroj** stroj ордо **ordo.**

Stroj p. cod. 3. 109. stroje b. buk. gram. 130. 323. stroje s. mon. 1. strojil k. hron.-hrv. 17. 142. 145. strojilo: strojilovič r. patr. lēt. 4. 187. strojek č. mus. stroyec reg. strojislav s. mon. 62, 140.

ON. Strojko s. mon. 62. srb.

375. **Strêg-** стрѣг- **custodia.**

Man vgl. paš, hrana.

Strêzo s. mon. 62. 489. sim. I. 22. střehna: strehna č. podl. 422. strêgonja: stregona s. urk. von Almissa 1235. střezena: strezena f. č. reg. střežna f. č. mus. strezna podl. 412. 414. stresna reg. strzežek: strzesko p. lat. cod. 1. 6; 2. 473. střežicha č. mus. streziha podl. 424. střeživoj č. mus. streziuo y podl. 406. ztreziuo y reg. strêzimir s. mon. 40. střežimír č. mus. strezimir reg. střežmír č. dalem. 213. strezimir mg. 11. 135. strêzislav: strieslaus s. urk. von Almissa 1235. střežislav č. mus. střežislava f. č. dalem. 57. mus. strezizlawa podl. 405. 406. 411. 417. strezizilava mg. 11. 52. strzezislawa: strzesislawa f. p. papr. 456. Vgl. střež: ztres č. reg. střeza: ztreza č. reg. střebor, střelut, střemil č. mus. strelut, stremil podl. 409. 413. strežê b. buk. und srezović s. mil. 244.

ON. Srezojevci srb. střeževica kroat. střehom, střežetice, střeživojice, střežimír, střežiměřice čech.

376. **Stapŭ** стѣпъ **gressus.**

Zástup č. mus. zastup podl. 407. neostup, nostup č. mus. neustup č. mus. nieustęp: neustampo p. cod. 1. 107. neustup cod. 3. 102.

ON. Neustupov čech. stępowo cod. 2. 751. poln. Vgl. podstupim Potsdam.

377. **Suj** соуи **vanus.**

Man vgl. jašutŭ, erinnere sich jedoch, dass die ursprüngliche Bedeutung von suj tumidus ist. Siehe meine Bildung der Nomina §. 1. VII. Classe.

Sujeta: sujetin r. adj. akt. 74.

378. **Sulŭ** соуль: **sulij** соулий, **sulěj** соулькй **potior.**

Man vgl. blagŭ, dob-, dobrŭ, unŭ.

Sul č. podl. 413. nesul č. reg. sulej: zuley č. reg. suľuj: zului p. cod. 3. 1. zuliuy cod. 2. 7. sulena: suliana č. podl. 410. sulek č. mus. sulek mus. p. cod. 1. 56; 3. 109.

sulco lat. watt. cod. 1. 111. sulík č. mus. sulik podl. 417. sullenka p. cod. 2. 7. sulivoj č. mus. zuliwoj reg. sulislav č. mus. sulizlau podl. 425. 427. reg. sulisław p. papr. 389. 459. sulizlavus cod. 1. 58. zulizlaus lübeck. sulisława f. p. cod. 2. 590.

ON. Sulejovice, sulice, sulislav čech. sulejow, sułoszow, sułoszowa, suliszewscy papr. 549. suligostowscy papr. 570. poln.

379. Sŭby сѣѣ, zby зѣѣ evenire.

Man vgl. ahd. galingan feliciter evenire Förstem. 847.; ἐπιτελής in Erfüllung gehend. Pott, Ztschr. 6. 99.

Zbiš, richtig zbyš č. mus. zbišek č. mus. zbyszek: sbiszko p. lat. cod. 2. 758. sbisco cod. 3. 179. sbyška r. lét. 3. 22; 4. 17. sŭbyskinič patr. lét. 3. 25. zbiška f. č. mus. sbisca podl. 421. zbivoj č. mus. zbiuog podl. 411. izbygnêv r. karamz. 2. note 209. zbyhněv č. dalem. 193. mus. zbigneu reg. zbygniew: sbygnevus p. cod. 1. 143. zbigneus cod. 1. 190. wiad. 47. zbilut č. podl. 406. mus. zbylut p. wiad. 31. zbilutus cod. 1. 189; 2. 42. papr. 64. zbylud cod. 1. 24. sbyslav r. lét. 3. 33. sof.-vrem. sŭbyslavič, sbyslavič patr. lét. 1. 210; 3. 30. zbislav č. mus. zbislaus, sbizlaus podl. 405. 420. zbizlau reg. zbysław: zbislaus p. cod. 2. 646. sbyslava f. r. karamz. 2. note 209. zbysława: zbisława f. p. papr. 566. sby-slava wiad. 5. mg. 11. 453. Vgl. zbyna f. č. mus. zbyněk č. dalem. 177. mus.

ON. Zběraz, zbislav, zbyslavec čech. zbylutowice, zbysław vgl. zbichowo poln.

380. Sŭd сѣд, zd за componere, condere.

Nezda r. lét. 3. 20. sof.-vrem. nezdinič patr. lét. 3. 20.: hierher dürften auch neda, netka b. cank. 28. und neda m. f. s. sop. gehören. nezdêl r. sof.-vrem. nezdil r. lét. 1. 220. zdila r. lét. 3. 41. nezdilo r. lét. 3. 45. nezdêla r. lét. 3. 35. nezdyla lét. 4. 29. sazdana f. s. lex. zden č. reg. zdena f. č. reg. mus. zdeněk č. mus. ździeniek: sdenco p. watt. zdinka f. č. mus. zdun p. cod. 3. 109. zduta p. cod. 3. 109. zdík č. mus. ydik für zdik urk. 1237. bei šemb. 1247. sdik, sdico podl. 412. 413. zdic reg. sdico opat. zdech č. mus. zdich č. mus. zdicha č. podl. 406. 411. 420. zducha č. mus. zdiš: sdis č. reg. zdeše: zdesse č. reg. ździesz: zdesso p. watt. zdyško: zdyškov r. adj. akt. 228. zdebor, zděbor č. reg. mus. zdibor č. mus. zdivoj: sdiuoj č. reg. ździwoj p. papr. 521. zdilut č. reg. mus. zdemil č. mus. sdemil podl. 406. 422. ździemil: sdemilus p. cod. 1. 159. zdemila: sdemila f. č. podl. 410. zdimír č. mus. sdimir podl. 406. 416. 422. reg. ździmierz: zdimir p. cod. 3. 109. zdanimír: sdanimirus č. reg. zderad č. dalem. 89. mg. 11. 97. mus. sderad podl. 422. zdeslav č. dalem. 146. mus. sdeslaus mg. 11. 196. sdezlaus podl. 404. zdezlaus podl. 409. reg. zdislav č. mus. sdizlaus, sdizlau podl. 408. 420. zdizlaus reg. sdislaus opat. zdeslava f. č. mus. sdezlaua podl. 405. zdislava: sdizlaua f. podl. 405. 413. 415. 416. 417. 426. reg. ździsław: zdysław p. papr. 254. zdzislaus cod. 2. 126. zdislaus cod. 1. 43. sdizlaus watt. ździesław: sdzeslaus p. cod. 1. 228. sdeslaus 3. 17. odezlaus watt. zdislávek: sdizlawek č. reg. Vgl. zděvaje s. mon. 247, 47. zdigodius p.

ON. Zdaboř, zdeboř, zdibořice, zdebuze ves, zdemily, zdemyslice, zdiměřice, zdaraz, zderaz, zderadice, zdaslav, zdeslav, zdislav čech. zdanowice, zdanowici cod. 3. 109. zdunow poln. Vgl. suzdalj russ.

381. **Sŭdravŭ** сѣдравѣ **validus, sanus.**

Man vgl. hail Förstem. 586.

Zdravko s. avr. 22. zdravković patr.

382. **Sŭpasŭ** сѣпасѣ **servatio.**

Man vgl. pasŭ, hrana; goth. ganisan salvari Förstem. 952.; σωσίας, σωγένης.

Spas: spasić s. patr. avr. 24. spasoje s. avr. 11. lex. spasenija f. s. lex.

383. **Sŭrêt** сѣрѣт **obviam fieri.**

Sreto s. lex. strêtilo: stretilov r. adj. akt. 104. sreten s. lex.

384. **Sŭrêšta** сѣрѣшта **occursus, fortuna.**

Man vgl. sŭčestŭ; εὐδαίμων.

Srećan s. lex. srećko s. avr. 54. lex.

385. **Sŭtek-** сѣтек- **acquisitio.**

Stoka s. avr. 42. stokŭc s. spom. 184. stočŭk: sing. acc. stočka s. pom.-cet.

386. **Sŭčestŭ** сѣчастѣ **fortuna.**

Man vgl. sŭrêšta.

Szczęsny p. papr. 101. 521. 542. szczęsna f. p. papr. 355. Vgl. szczesław: sczeslaus p. cod. 2. 614. sceslaus watt.

387. **Sêk** сѣк **caedere.**

Man vgl. řabŭ; goth. maitan ahd. meizan Förstem. 899.

Sekul s. pjes. 3. 30, 111. pom.-cet. sekula s. ok. 83. sop. pjes. 2. 86, 6. lex. sekulić patr. avr. 41. siekoła: secola p. sêkira: sêkirin r. adj. akt. 534. sof.-vrem. siekira: miał wielką ranę od siekiery, zwano go siekiera p. papr. 630. Vgl. sêklić s. mil. 187. sêkureš: s. mon. 186.

ON. Sekurić, sekirić srb. sêkirino akt. 245. russ. sekeřice, sekyř kostel čech.

388. **Sêm-** сѣм-.

Semko b. semŭko: semŭković s. patr. mon. 181. 211. 346. Vgl. siemiętkowski p.

ON. Siemkowiec poln.

389. **Sêrŭ** сѣрѣ **cinerei coloris.**

Sera č. podl. 408.

ON. Sieroszewo, sieradz, sierosław poln. Vgl. jedoch auch sirŭ.

390. **Sêt-** сѣт- **memoria.**

Man vgl. serb. sjetiti se; myslŭ, mŭn-.

Sieciej: seteyus p. cod. 1. 110. seteus cod. 2. 83. setegius cod. 1. 86, 89; 2. 87. sethecus cod. 2. 52. setheg papr. 287. setěch: setech č. reg. sieciech p. cod. 1. 145. papr. 24. siecie-gniew: śecygniewscy p. papr. 266. 308. siegniew, wie es scheint, aus sieciegniew: segneus p.

cod. 1. 82; 3. 204. signeus cod. 3. 76; 3. 182. segniew papr. 547. sieciesław: seczeslaus p. cod. 3. 319. sieciesławic: sechezlauich p. patr. wiad. 4.

ON. Sêtomlŭ nest. russ. setěchov čech. sieciechow cod. 3. 203. poln.

391. S**abota** сѡбѡта sabbatum.

Man vgl. nedělja.

Subota f. s. buk. m. sop. Vgl. suba f. s. buk. und sobotka č. podl. 404. 412.

392. S**adŭ** сѡдѡ judgmentum.

Man vgl. ahd. dingôn judicare; goth. staua judex; ahd. suoni judgmentum Förstem. 1123. 1125. 1128.; κριτίας, κριτών.

Sad: sand p. cod. 2. 450. sando cod. 3. 40. sudo cod. 1. 55. suda č. reg. mus. zuda m. podl. 410. reg. sudila r. lêt. 3. 9; 3. 12; 4. 7. sudař: zudar č. reg. sudava: sudaua m. č. podl. 423. sudok: sudokov r. adj. lêt. 3. 76. sudek č. dalem. 169. podl. 425. reg. mus. sadek: sandko p. lat. cod. 3. 43. sandcho watt. sudka f. č. mus. zudka podl. 405. vgl. sodka podl. 418. sudicha č. mus. sudiha podl. 413. sudivoj č. mus. sudiwoj reg. sędziwoj: sandiuoy p. wiad. 45. sandivogius cod. 2. 55. sanzuiouyus cod. 1. 114. sendivogius papr. 715. sudimir r. lêt. 3. 42. sudimír č. mus. sudomir, sudimir, sudemir reg. sudislav r. lêt. 3. 2. sof.-vrem. sudislav č. mus. zudizlav reg. sędzislaw: sandislaus p. cod. 2. 620. sudislava f. č. mus. sudizlaua podl. 414. křivosud: crivozud opat. krzywosad: krivosand p. Vgl. sangnevus p. cod. 3. 316. sangneus cod. 2. 319. sanczneus cod. 3. 304.

ON. Sudějov, sudomir, sudoměřice, sudiměřice, sudislav, sudslav čech. sądowice cod. 3. 462. sędzino cod. 600. osędowice cod. 2. 351. sędziszowice, sandomierz: zudomer cod. 1. 23. vgl. sancigniow cod. 3. 462. poln.

393. T**alŭ** талѡ obses.

In der Bedeutung obses findet sich talŭ талѡ, das nach gostŭ гостѡ declinirt wird, bei Nestor. Man vgl. die mit gisal zusammenhängenden deutschen Namen bei Förstem. 518., dessen Zweifel hinsichtlich der Bedeutung von Pott in der Ztschr. der deutschen morgenl. Gesellschaft 13. 438. gehoben werden.

Tal slov. fris. tal: tao s. pjes. 3. 20, 75. juk. 17, 121. talin s. juk. 17, 167. talŭc r. nest.

ON. Talŭsko mon. 18. 20. srb.

394. T**at-** тат-

Man vgl. tat pater Förstem. 1143.

Tatomir s. pjes. 3. 3, 5. lex. Vgl. tatul b. gram. 311. und tajna s. mon. 62. 69.

395. T**vorŭ** творѡ facere.

Twor: tuor p. cod. 3. 109. tvorata č. mus. tuorata podl. 403. tvorimir r. let. 3. 62. tvorimirič patr. nest. lêt. 3. 46. tvořimír č. mus. tvorimir reg.

396. T**vrŭdŭ** тврѡдѡ firmus.

Man vgl. ahd. fasti firmus Förstem. 401.

Tverdilo r. lêt. 3. 53. sof.-vrem. tvrdoň č. mus. turidon podl. 406. tverdjata: tverdjatič r. patr. lêt. 4. 7. tvrdŭko s. ok. 62. mon. 211. tvrtko mon. 273. tvrdiř č. mus.

tvrdiša: tvrdissa č. reg. tvrdoš s. lit.-mih. 31. trdoslav: tridozlau slov. fris. tvrdislav s. mon. 129. tverdislav r. lêt. 3. 30, 31. sof.-vrem. twierdzisław p. twardosław p. cod. 1. 87, 95; 2. 7. Vgl. tvrčan: twrczan č. reg.

ON. Tvrdojevac, tvrděništi mon. 38. srb. tvrdoslav čech. twardowo cod. 2. 472. poln.

397. Teta τετα amita.

Man vgl. lëlja; ahd. toto patruus, tota admater Förstem. 338.

Teta č. mus. theta chron.-opat. tetka č. dalem. 9. tetumil: tetumio s. mon. 353, 57. Vgl. tota č. podl. 407. mus.

ON. Tetín chron.-opat. dalem. 9. čech. Vgl. totuszow poln.

398. Tim- тим-.

Timoch: timochov r. adj. akt. 288. timocha r. akt. 72. 179. timoša r. akt. 91. 362. timoška r. akt. 18. timoškinič patr. lêt. 3. 39.

399. Tihŭ тихъ tranquillus, hilaris.

Man vgl. tol-, tēha; stilli Förstem. 1123.; ἡσυχος.

Tiha f. b. buk. verk. 12. tiha f. s. sop. tichan: tichanov r. adj. akt. 289. tichon r. akt. 173. 233. tichava: tihaua f. č. podl. 427. tiška r. akt. 95. tihoč s. mon. 18. tihŭčín: tihŭčínovič s. patr. mon. 206. 391. tihomêr: tihmar slov. 10. Jahrh. fris. tihomir s. mon. 18. tichomira verbrüd. tihorad: tihoradič s. patr. mon. 89. tihoslav s. mon. 18. tihosava f. s. sop. Vgl. tihoran: tihoranič s. patr. mon. 89. und tichodrah slov. 10. Jahrh. fris.

ON. Tichomlŭ russ.

400. Tol- тол- placatio; toli толи placare.

Toloje s. mon. 83. toljen: toljenovič s. patr. mon. 83. tolima p. cod. 2. 7. tolŭk s. mon. 18. toliša s. spom. 122. 152. tolignêv: tolignevič r. patr. lêt. 3. 64. tolimir k. hron.-hrv.

ON. Toljevac, tolanovina, toloisavac srb. netolice čech.

401. Tom- том- vexatio: tomi томи vexare; vgl. thomas.

Tom: tomov s. adj. mil. 40. tomič patr. pjes. 3. 60, 8. tomilo r. akt. 288. toman: tomanovič s. patr. mil. 33. toman č. mus. tomna f. s. pom.-cet. tomanija f. s. lex. tomík č. mus. tomik podl. 411. thomik podl. 405. reg. tomko s. mon. 267. 270. 281 etc. sop. tomek: tomko p. lat. cod. 1. 821. tomka s. sop. tomilko r. akt. 224. tomica r. lêt. 4. 185. tomislav: tamislaus Croatarum rex reg. tomisław: tomislaus p. cod. 1. 234; 2. 94. thomeslaus watt.

ON. Tometino polje srb. tomice cod. 2. poln.

402. Ton- тон-.

Tonka f. s. lex. toniš č. mus.

403. Travica травица herba.

Travica f. s. sop. lex.

404. Trandovilje ngr. τραντάφυλλον rosa.

Man vgl. ruža.

Trendafil s. avr. 39. Vgl. trenda f. s. lex.

405. **Tretiji** третии **tertius**.

Tretíjak r. lét. 4. 285. akt. 15. sof.-vrem. tretíjačko r. akt. 185.

406. **Trip-** triphonius.

Tripeta s. mon. 141. tripko s. mil. 302. lex.

407. **Trŕpě** трѣпѣ **pati**.

Man vgl. strada; ahd. dulti patientia Förstem. 1199; τλησίας.

Trpen č. podl. 420. mus. Vgl. terpigori: terpigorev r. adj. akt. 268.

408. **Troj** трой.

Trojan č. mus. trojan: trojanus p. cod. 1. 307; 2. 174; 2. 253 etc. trojan: trojanović s. patr. avr. 39.

ON. Trojan, trojanska planina blg. trojaň, trojanov, trojovici urk. 1244. bei šemb. 148. čech. trojanow cod. 1. 27. poln.

409. **Tréb-** трѣб- **idoneum esse**.

Man vgl. asl. potřebnŭ εὐκαιρος opportunus; netrěbŭ ὀκνηρός segnis, inutilis Slovarŭ A. Ch. Vostokova; ahd. pidarpi utilis, necessarius Förstem. 334. Grimm, Gesch. 328. 902.

Třeba: treba č. reg. třebeň: trebeny č. reg. třeboň č. mus. trebon podl. 406. 412. třebata č. mus. trebata podl. 403. reg. třebota: trebota č. reg. třebava f. č. mus. trebava podl. 405. třebek č. mus. trebek podl. 409. reg. třebka č. mus. trebca podl. 414. třebša: trebsa č. podl. 426. terebicha: terebichin r. adj. akt. 325. trěbiš: trebiz slavus mg. 13. 12. třebomysl č. mus. trzebomysł: trzebomislius p. cod. 1. 120. trzebiesław: threbezlaus p. cod. 1. 111. trebeslaus cod. 1. 54.

ON. Terebovlŭ russ. třebějice, třebovle, třebivlice, třeboň, třebětín, třebobuz, třebohostice, třebihošť, třebomyslice, třeboradice čech. trzebatowo cod. 2. 61, 62. trzebuchowo, trzebiegoszcz cod. 2. 755. trzebiesławice cod. 2. 674. poln.

410. **Turŭ** туръ **taurus**.

Turíjak s. mon. 18.

ON. Turinovo selo kroat.

411. **Tuh-** тух- **frangere**.

ON. Tušimice, tuchomyšl, vgl. tochomyšl, tuchoměrice, tuchoraz čech.

412. **Tĩnĩ** тѣнѣ: tĩnĩkŭ тѣнѣкѣ **tenuis**.

Tanak: tanković s. patr. pjes. 3. 20, 98; 3. 24, 4. tonkoj r. akt. 172. tenša: tenšin r. adj. 4. 274. tankosava f. s. lex. Vgl. tankosa f. s. sop. lex. vielleicht für tankokosa.

413. **Těra** тѣра **pellere**.

Man vgl. gna.

Ćeran s. sop. ćerana f. s. pom.-cet. sop. lex.

414. **Těha** тѣха **consolatio**.

Man vgl. ahd. trôst Förstem. 1204.

Těch: tech č. reg. utěh s. mon. 62, 181. utěch č. mus. uteh podl. 408. 423. uceh 419. vteh reg. těš č. mus. tes podl. 423. těša: teša s. avr. 47. těša: theza č. reg. těcha f. č. mus.

teha podl. 424. reg. potêcha r. akt. 304. potěcha: poteha č. reg. tēchan č. mus. tehan reg. ciechan: cechan p. cod. 3. 4. tēšan: tešan s. lex. tēchen č. mus. utěšen: vtessen č. reg. tēchna: teha č. podl. 407. reg. utěšen: utěšenović s. patr. spom. 95. tēchota: techoc č. reg. tēšata r. urk. des 13. Jahrh. tēšata: tessata č. podl. 423. reg. tēšek č. mus. tessek podl. 410. 412. tesek reg. tēšík: tesik č. reg. tēška f. č. mus. tesca m. podl. 412. thessitze mekl. tēšivoj č. mus. tēšivoja f. č. mus. cieszygor: cesigor p. cod. 2. 47. tēhomil: tehomil s. ok. 57. hron.-hrv. 850. tēšemir: tešemir s. mon. 18. tessemarus mekl. tēhorad s. pom.-cet. tijehoradović patr. mon. 85. vgl. tihoradić patr. mon. ciechosław: czechoslaus p. cod. 2. 114. zechoslaus cod. 1. 171. Vgl. teslavus mekl.

ON. Těchonín, těšetín, těškov, těchobuz, těchoraz, outěchovice, outěšov čech. ciechow: cechow cod. 3. 5. ciechow: czechow cod. 2. 442. ciechanowa chwalecz. 2. 161. ciechanow, ciechocin cod. 2. 603, 604, 614. cieszyn, ciechomice cod. 2. 847. ciechomscy papr. 365. poln.

415. **Teža sę тѣза сѧ contendere.**

Tezal s. mon. 203. tezalović patr. spom. 196. mon. 287. 298. 299 etc.

416. **Tagŭ тѣгѣ fortis.**

Man vgl. poln. tegi.

Tugan: tuganov r. adj. akt. 212. Vgl. tugumir dux Hevellorum mg. 5. 444.

ON. Beztuhov čech. tęgoborza cod. 3. 189. tęgoborsey poln.

417. **Ubi оуби occidere.**

Man vgl. ben-, bon-.

Ubiněha č. mus. vbinega podl. 418. m. 409. ubislav č. mus. vbizlau podl. 413. 424. reg. ubislaw: ubislaus p. cod. 1. 165; 2. 36. wiad. 39. hubislaus cod. 2. 280. 281. vgl. pobislaw: pobislaus p. cod. 1. 167. ubislava f. č. mus. vbizlaua podl. 404. 420. m. 414. pec(cator?) 403. ubičest m. f. č. mus. vbicest podl. 407. 411. reg.

ON. Oubislav, oubislavice čech.

418. **Unŭ оунѣ: unij оуний, uněj оунѣй melior.**

Man vgl. dob-, dobrŭ, sulŭ.

Uněj č. mus. unor č. mus. unata č. reg. uněta: vneta č. reg. unek č. mus. vnek reg. unka č. mus. vnca podl. 411. 414. m. 422. vnka reg. unik: vnic p. cod. 3. 109. unoch p. cod. 3. 109. unec č. mus. uneš č. mus. vnesch reg. unosz: unos p. cod. 2. 7. unjemir s. mon. 83. 217. uniemysł: vnemisl p. cod. 3. 109. unimizl brandenb. 1224. uněslav, unislav č. mus. unislav mg. 11. 39. vněslav dalem. 30. vnezlav reg. unezlav mg. 11. 113. uniesław: uneslaus p. cod. 2. 94, 95, 111 etc. vneslaus brandenb. unislaus, vinesclaw mekl. 1268.

ON. Unjemir mon. 83. 207. srb. uneněž lēt. 2. 36. russ. ouněvice, unějovice, ounětice, ouněšov, unhošť, ounhošť čech. unowice, uniejow cod. 1. 23. uniejowo, unanowo cod. 1. 3. unochowici cod. 3. 109. unieszyci cod. 3. 109. unieszowscy papr. 316. unieżyrz: unezir, uniesławski poln.

419. **Ur- оур-.**

Urica f. s. lex. kač. 49. uričič mon. 62, 448. uroš s. mon. 41. 45. 46 etc. lex. urošica s. ok. 62. 70. Vgl. uribrašnović s. mon. 111, 91.

420. **Frǫgŭ** ꙑꙋꙗꙋ ꝑꙋꙗꙋ **francus.**

Man vgl. frank Förstem. 413.

Fružin s. mon. 18. fružina m. f. b. buk. fruginja f. s. izvêst. 1858. 391. sop. pruginja s. lex. vgl. hruginja s. sop.

421. **Hvala** χβαλα **laus.**

Man vgl. ahd. lop Förstem. 879.; αἰνείας, ἀρίσταινος, πάναινος.

Hval s. mon. 242. hvalović patr. mon. 467. hval č. dalem. 128. mus. hual podl. 404. 408. 414. reg. chual reg. qual mg. 11. 690. chwał: chwał p. cod. 2. 850. fal cod. 2. 154. phal cod. 1. 331. falus cod. 1. 201. phalus cod. 2. 435. falo cod. 2. 671. pohval: pohvalić s. patr. mon. 268. 302. 303 etc. chwála: huala č. reg. chwála p. chwalena č. mus. hualena podl. 414. chvalata č. mus. hualata podl. 411. reg. chwaleta: faleta p. cod. 1. 28. chwałak: hualac č. podl. 404. hvalek: qualec s. urk. von Almissa 1245. chvalek č. mus. hwalek, hvalec, chualco reg. hualek podl. 406. 408. hualec 404. chwalek: falko p. lat. cod. 2. 598. chwałík: hualik č. podl. 408. 411. hvalīc: hvalīčić s. patr. mon. 58. chvališ: kwaliz č. reg. chwaliboh č. mus. hualibog podl. 406. 412. chwalibog: falibosius p. cod. 1. 43. chwalisław: falizlaus cod. 1. 56. hulislaus p. cod. 1. 104. boguchwał p.

ON. Chvalimiči russ. chvaly: chválách loc. reg. chválín reg. chvalovici reg. chvalov, chvaletice, chvaleč, chvalešovice, chvališovice čech. chwalecin: falecin cod. 3. 278. chwalecice: falecice cod. 2. 806. chwalkow: falkow, chwaliborz: falborz cod. 2. 505. poln.

422. **Hlapŭ** χλαπꙋ **servus.**

Man vgl. sluga.

Hlap s. mon. 85. hlapović patr. mon. 89. hlapen: hlapenović s. patr. mon. 85. hlapota s. mon. 62. hlapīc s. mon. 320. sop. hlapomir: hlapomirić s. patr. mon. 268. 272. 322. Vgl. hlapaca č. reg.

ON. Chlaponice čech.

423. **Hmelĭ** χμελĭ **lupulus.**

Chmiel: chmelo p. lat. cod. 2. 339.

ON. Chmelewo cod. 1. 70. poln.

424. **Hodŭ** хѡдꙋ **ambulare, ducere.**

Man vgl. obid-, obŭjazdŭ, jazdŭ.

Chod č. mus. chodota r. nest. chodata č. mus. chodek: chodko p. lat. cod. 1. 240. hodiša s. mon. 18. chodissa urk. von Almissa 1208. hodivoj: hodivojević s. patr. mon. 411. hodimir: chodimirus s. urk. von Almissa 1235. hodimirić patr. mon. 38. 50.

ON. Chodov, chodovice čech. chodkow poln.

425. **Hotĭ** хѡтꙋ **voluntas, alacritas animi.**

Man vgl. volŭ.

Chot r. lêt. 3. 33, 43, 44. sof.-vrem. nehota f. s. sop. chotěn č. hoten podl. 418. hotena f. s. sop. chotek č. mus. ghotec reg. chotek: chotco p. lat. watt. hotaš s. pom.-cet. lex. hotêš s. lit.-mih. 31. chotěš: hotes č. reg. chotěša: hoteses č. reg. chotěbor č. mus. hotebor podl. 403. 408. reg. chotibor, gothborius reg. chcibor p. cod. 2. 37. chotivoj č. mus. hotiuoy podl. 412. hotêmêr: chotemir, chettimarus, chettumarus, chetmarus glag.-cloz. cheitmar, chethmar dux Carantanorum mg. 13. 7; 13. 87. chotimír č. mus. hotimir

podl. 403. 414. chotymyr reg. chociemierz: chocemirus p. chotiemizlis brandenb. kotimarus mekl. chotislav č. mus. chotěslav: hotezlau č. podl. 404. hotezlauus 403. gotezlav reg. Vgl. hotaca č. reg.

ON. Hoti: hotah plur. gen. mil. 248. hotina gora mon. 83. hotska gora mil. 300. hotilovići, hotiča mon. 62. hotiš mon. 83. vgl. htetovo ok. 25. tetovo srb. chotovici reg. chotějovice, chocnějovice, chotůň reg. chotětov, chotěvice chotěnice chotětín, chotěmice, choteč chotíš, chotěšov, chotěšovice reg. chotiboř, chotěbořice, chotěborky, chcebuz, chotěbudice, chotěbydice, chotohošť, chocomyšl, chotiměřice, chotomiř, chotimiř, chocerady čech. chotomierz: kotomierz cod. 2. 205. poln.

426. **Нрабрѹ** **храбрѹ** **fortis.**

Hrabrŭ asl. hrabar s. buk. chraber č. mus. hraber podl. 425. rabren: rabrenović s. patr. avr. 57. Vgl. chábra: habra č. reg. chabřec: habrec č. reg.

ON. Rabrovac srb. chraberci reg. chraberčice reg. čech. chroberz cod. 3. 5, 413. poln.

427. **Нрана** **храна** **conservatio**; **hrani** **храни** **conservare.**

Man vgl. pasŭ, sŭpasŭ; ahd wart Förstem. 1262.; σώζων, σωσίας.

Hrana s. mon. 489, 62. hranić patr. mon. 243. 268. 272 etc. spom. hranije: hranijev s. adj. mon. 186. hranoje: hranojević s. patr. mon. 111. hranja s. mon. 181, 125. hranilo s. mon. 62. hranjen s. mon. 83. hranjenić: chranenic, chranenit patr. urk. von Almissa 1235. 1238. hrane s. mon. 489, 107. hranetić patr. mon. 83. hranota s. mon. 83. hranko s. buk. hrančič patr. mon. 83. hraniša s. mon. 12. 62. chranisa, cranissa urk. von Almissa 1235. 1245. hranidrug: hranidružić s. patr. mon. 40. hranimir s. mon. 83. hrani-slav s. mon. 39. 62. 83. 140. 489. buk. ranisav lex.

ON. Chronow cod. 4. 34, 39. poln.

428. **Нрапа** **храна** **stertere.**

Man vgl. hrop.

Chrapa č. mus. hrapa podl. 407. 426. reg. chrapava č. mus. hrapaua podl. 413. chrapek č. mus. hrapek podl. 407. Man denke an den hrapavyj kralj der Serben.

429. **Нрел-** **хрел-**.

Hrelja s. mon. 18. 62. sop. f. buk. relja lex. hrela mon. 40. 45. 62. crela urk. von Almissa 1245. hrelić patr. mon. 45. hrelko s. mon. 40.

ON. Hreljin kroat. chřelín reg. chřelovice čech.

430. **Нромѹ** **хромѹ** **claudus.**

Hromić s. spom. 62.

431. **Нроп-** **хрон-** **stertere.**

Man vgl. hrapa.

Hropina s. mon. 247.

432. **Нрватинѹ** **хрѣватинѹ** **croata.**

Hrvatin s. mon. 40. 89. 226. 237. creuatim urk. von Almissa 1245.

433. **Hrŭv-** χρῦν- *lucta.*

Man vgl. asl. rŭv luctari.

Hrvoje s. mon. 206. 220. 224 etc.

434. **Hrŭn-** χρῦν-: *hrnjav serb. labia diffissa habens.*

Man vgl. asl. krŭnŭ diffissus.

Hrnja s. pjes. 3. 24, 75. hrnjak s. buk. sop. rnjak lex. hrnak mon. 265. hrnjica s. pjes. 3. 33, 77. hrnjetina s. pjes. 3. 38, 35. hrnjavina s. mil. 48. rnjavina lex.

ON. Hrnjakovščina kroat.

435. **Hrŭs-** χρῦς-.

Hrs s. spom. 95.

436. **Hubavŭ** χοῦβακῦ *bulg. pulcher.*

Hubava, ubava f. s. buk.

437. **Hudŭ** χοῦδῦ *miser.*

ON. Chudějov, chudeřín, chudiř, chudeřice, chudonice, chudobín reg. chudoslavice čech. chudjak akt. 58. 175. russ.

438. **Cvêtŭ** цвѣтъ *flos.*

Man vgl. goth. blôma, flor Förstem. 217. 409.; ἄνθος, εὐάνθης.

Cvêt: cvjetović s. patr. květ č. mus. quet podl. 408. quek reg. cvêta f. b. buk. verk. 41. cvêta f. s. buk. sop. cvijeta f. s. lex. květa: kueta m. č. reg. cvêtoje s. sop. cvjetoje s. lex. cvêja f. s. buk. m. sop. avr. 41. cvejić patr. avr. 97. cvijo hyp. s. lex. cvijan s. pjes. 3. 20, 122. lex. cvejan avr. 62. cvijetin s. lex. cvetan s. avr. 67. cvjetana f. s. lex. květana: quetana f. č. podl. 404. květen č. mus. kueten reg. květoň č. mus. queton podl. 406. 410. reg. květoně: quetone f. č. podl. 424. vgl. cvênija f. s. sop. květata: quetata č. reg. květava f. č. mus. quetaua podl. 405. 425. květek č. mus. quetek podl. 413. reg. cvêtko b. cvêtko s. pom.-cet. sop. avr. 10. lex. cvetković patr. mon. 406. cvêtko f. b. cank. 39. květica: kuetica č. reg. cvêtašin s. sop. cvjetašin lex. cvêtoš s. buk. cvjetoš lex. cvêtoša s. buk. cvitimir s. mon. 237, 40.

ON. Cvetojevac, cvjetanovci srb. cvetkovec kroat. cvêtkovci slov. květenov, květinov, květušín čech. kwiatkowo, kwieciszow poln.

439. **Ča** ча *expectare.*

Man vgl. žida, nada, čak; προσδόκιμος.

Nečaj r. akt. 30. 127. 262. čajek: cajek č. reg. nečajko r. akt. 138. 175. nečajka r. akt. 123. čáslav, čéslav č. mus. cazlau, caslau podl. 406. 410. 416. 421. reg. caslav mg. 11. 53. scazzlav reg. czasław p. papr. 456. czesław chwalcz. 1. 3. ceslaus cod. 1. 181. česławic: cesslauich patr. wiad. 4. ceslaus lübeck. časlav: τζασθλάβος b. vita S. Clementis c. XVI. Hier gehören vielleicht auch folgende Namen: bohučaja: bogucaia podl. 410. 412. bohačeje: bohacyegye reg. boleka, bolečej, dobroka č.

ON. Čajetina mon. 493. srb. čabuze, čeraz, čaradici reg. čeradice, čáslav, čáslavice reg. vgl. číhošť, čímyšl čech.

440. Čava чава corvus monedula.

Man vgl. kava.

Čava f. s. buk. sop. lex. čava č. mus. chaua reg. čavko s. buk. čavka f. s. buk. sop.

441. Čak- чак- expectatio.

Man vgl. žida, nada, ča.

Čáč, čéč č. mus. čieč dalem. 152. czieczo mg. 11. 188. cac mg. 11. 103. opat. podl. 410. čakán: čakanič s. patr. mon. 41. čakán, čekán č. mus. cakan podl. 411. 422. reg. čakana: cacana f. č. podl. 408. čekana č. mus. cekana podl. 423. Vgl. czeczyrad: cecirad p. watt.

ON. Čakovci slov. čakov reg. čakovice, čekánov čech. czekanowo poln.

442. Časŭ часъ tempus.

Man vgl. ahd. zît Förstem. 1370.

Čas č. mus. časen č. mus. čásek č. mus.

443. Čaja чай, čajka чайка vanellus.

Čajka, čejka č. mus. caica m. opat. czajka: caica p. cod. 2. 402.

ON. Čejov, čejkov, čajkovici reg. čech.

444. Čip- чип-.

Čiponja: čiponič s. mon. 41. čipice: čipčieč s. mon. 314.

445. Črŭvenŭ чръвнъ ruber.

Man vgl. rud-, rumênŭ, rusŭ.

Crvenko: crvenković s. patr. avr. 78.

446. Črŭnŭ чрънъ niger.

Man vgl. kalŭ, mrŭkŭ; ahd. swarz Förstem. 1134; μέλας, μελανεύς.

Črŭna f. b. buk. črŭnê b. buk. črna: crina m. č. reg. černŭ r. nest. crnoje: crnojevič s. patr. mon. 453. 461. černín č. mus. crinin, cîrnin reg. črněj: crney reg. crne podl. 411. črnel: črnelović s. patr. mon. 41. črnên: črnênović s. patr. mon. 45. černjata: černjatin r. adj. akt. 279. černata č. mus. crnata podl. 404. 421. cîrnata reg. črŭnat b. buk. črnota s. mon. 18. cernota urk. von Almissa 1235. črneč: crnek č. podl. 419. crinek reg. černka f. č. mus. crnca podl. 419. črŭnika b. buk. černika gram. 245. 255. vgl. cerneche urk. von Almissa 1245. černavka f. r. akt. 47. črnug: črnugović s. patr. mon. 181. czarnoch: cernoch p. cod. 3. 4. črnochna: crnohna f. č. podl. 410. črnice: črníčieč s. mon. 254. černice f. č. mus. cernice podl. 404. černysa r. lét. 1. 206. črneš: črnešieč s. patr. mon. 41. črnoša slov. Familienname. črnomir s. mon. 43. črnomuž s. mon. 18, 69. Vgl. den on. črnegojno s. mon. 248.

ON. Črničŭ, črniljevo, črnegojno mon. 248. srb. černobylŭ russ. černovici, černilov, černín, černětice, černotici reg. černotín, cernoc, černikovice, černkov, černochov reg. črnošín, črnošieč reg. černýš čech. czarnocin cod. 2. 115. czarnkow, czernichow cod. 3. 247. poln.

447. Čudo чoудo res mira.

Čudna f. s. buk. lex. čjudomil s. ok. 68.

448. Čistī чкстѣ honor.

Man vgl. ahd. êra, ags. maedh Förstem. 374. 917; τιμέας, τιμώ.

Cta: esta č. mg. 11. 116. necta č. reg. čistilo: zistilo slavus carantanus mg. 13. 12. ctěna f. č. mus. ctena podl. 414. ctata č. mus. cstata reg. ctava: cstauna f. č. podl. 410. 418. nectom č. podl. 417. nečtom mus. etík č. mus. estik podl. 403. 407. etibor č. dalem. 165. mus. estibor podl. 423. reg. cztibor mg. 11. 172. chestiborius, estibor, escibor, stiborius etc. reg. chistiborius cod. 3. 22. scibor: sciborius p. lat. cod. 2. 105. stiborius cod. 2. 804. etibor, cybor p. zistiborus dux Soraborum mg. 1. 370. etimír č. mus. cistomir, stimyr reg. etirad č. dalem 25. mus. etislav: chzislav, zstizlav č. reg. igcizlav, richtiger czcizlav, szcizlav mg. 11. 159.

ON. Ctiněves, ctětín, ctiboř, ctimeřice čech. sciborze, sciborowice poln.

449. Čestī частѣ pars, fortuna.

Man vgl. sŕešta, sŕčestī.

Časta, česta č. mus. casta podl. 410. 426. reg. tschazta reg. časten: casten č. reg. častoň: caston č. podl. 403. reg. častek č. mus. castek podl. 421. častoš: castos č. reg. częstobor: chanstobor p. wiad. 4. častovoj č. mus. castouoy podl. 406. 416. 417. 423. scaztowoy reg. častolov č. mus. chastolou, scaztilov, tsastolaus reg. čestmír č. mus. steht wohl für ctimír.

ON. Častoboř, čestětín, častkovici reg. čech. częstocice cod. 3. 287. częstochow cod. 3. 350. poln.

450. Šarŭ шарѣ color.

Šarić s. pjes. 3. 20, 212. šára, šera f. č. mus. šara: šarin r. adj. akt. 307. šarka f. č. mus. šarac s. pjes. 3. 24, 68; 3. 72, 32. šarčević patr. avr. 12.

ON. Šarenić srb.

451. Šestyj шестый sextus.

Šestyj r. akt. 73. šestunja r. akt. 72. šestak: šestakov r. adj. akt. 147. šestíko: šestíkovič r. patr. lét. 4. 189.

452. Šim- шим-.

Šima č. mus. šimák č. mus. šimek č. mus.

453. Širŭ ширѣ: širokŭ широкъ latus.

Man vgl. εῦριος, εὐρουκλής.

Širjaj r. akt. 136. 265. širava f. č. mus. široslav č. mus.

454. Šiš- шш-.

Šiša s. mon. 83. šišík: šiška sing. gen. s. mon. 444. šišman s. mon. 434.

455. Štedrŭ штедрѣ misericors.

Man vgl. milŭ.

Štědroň: stedron, schedron č. reg. schedron mon.-arp. 426. stědrata č. mus. scedrata opat.

456. Štenę штеня catulus.

Man vgl. hund, hwelp catulus Förstem. 762. 765.

Ščenja r. lêt. 4. 269. sof.-vrem. danilo ščenja lêt. 3. 147. Vgl. sobakin, sukin r. adj. 224. 227.

457. Štitŭ штитъ scutum.

Man vgl. ahd. rant scutum Förstem. 1031.

Ščit r. sof.-vrem. stít: scit č. reg. štitoň: stiton č. reg. štítek č. mus. scitek podl. 408. štitko s. mon. 89.

ON. Štitovo mil. 246. serb.

458. Štuždŭ штоужда alienus.

Man vgl. inŭ.

Cuzdrah: cusdrah č. reg. cuzkraj: cuzkraj č. podl. 425. cuzeraj reg. čižkraj mus.

459. Štutŭ штоутъ sensus.

Man vgl. sêt-.

ON. Citoliby, cuclav, cuclavice čech.

460. Štęd штад parcere.

Man vgl. štedrŭ; ahd. sparēn servare, parcere Förstem. 1117.; ψειδίας, ἀψειδας.

Neštada: nescada č. reg. nestęda č. mus.

461. Šumŭ шумъ sonitus.

Šumilo r. akt. 102. 309.

462. Javorŭ яворъ acer.

Javor č. mus.

463. Jagla ягла serb. granum ceae (tostione corruptum.)

Man vgl. jagoda.

Jagla s. buk. jaglika f. b. verk. 204. jaglika f. s. buk. mil. 131. sop. jagličić patr. mil. 23. Vgl. jaga s. buk. jagolŭčević r. patr. lêt. 3. 33. jaginič r. patr. lêt. 3. 25.

464. Jagoda ягода bacca.

Man vgl. jagla.

Jagoda s. buk. sop. jagodić patr.

465. Jazdŭ яздъ equitatio.

Man vgl. ahd. faran, fart, gangan, rît Förstem. 398. 401. 469. 1052.

Jezda: jesda s. urk. von Almissa 1245. jazden p. papr. 247. jazdoň: jazdon p. cod. 2. 31. jezdek č. mus. gezdek podl. 424. jazdimir: lazdimir slov. 10. Jahrh. fris. jezdimir s. pjes. 2. 89, 804. lex. jezdimitrović patr. avr. 44. vgl. pojezda s. pjes. 2. 83, 35. lex. prijezda s. lit.-mih. 31. prijesŭda s. mon. 35, 10. uniazd: unazd p. cod. 1. 107. unasdus p. cod. 3. 120. vŭnēzd r. lêt. 3. 25; 3. 46. und den on. ujazdow p. cod. 1. 129.

ON. Ujezdŭna mon. 83. serb.

466. **Jakŭ** ꙗкѹ fortis.

Jak p. cod. 1. 28. jačín: jacin č. reg. jakunja r. akt. 73. jake: jaketa sing. gen. s. mon. 149. 161. 266. 267. jaketa s. mon. 244. 391. jakota s. mon. 473. jakeš č. mus. jakisz mekl. jakša s. sop. pjes. 2. 92, 132. jakša mon. 366. jakša: jakšin r. adj. akt. 285. jakšič patr. karamz. 2. note 261. jakša: jaccsa č. reg. jačímír č. mus. jacimir podl. 416. jachemirus reg. ON. Jakšič kroat. jakszyce, vgl. jacymierski papr. 583. poln.

467. **Jarŭ** ꙗрѹ austerus.

Man vgl. ljutŭ.

Jaryj: ivan jaryj r. sof.-vrem. jara f. č. mus. jařej: jarey č. reg. jařena: jarena č. reg. jarun r. lét. 3. 34. jarunja r. akt. 72. jarek č. reg. mus. jařík: jarik č. reg. jarka f. č. mus. jaryga r. akt. 265. jarost: jarostius p. lat. cod. 2. 196. wiad. 11. jarochna: jarohna č. reg. jarec: jarcov r. adj. akt. 227. jarica f. s. lex. jaroš č. dalem. 143. mus. jaros podl. 410. reg. mg. 11. 172. jarosz p. papr. 537. jaros cod. 3. 22. jaroška r. akt. 526. jaruše f. č. mus. jaryš: jaryševič r. patr. lét. 3. 35; 3. 41. jarohněv č. mus. jarogneu podl. 406. reg. jerhnev reg. jarogniew: jarogneus p. lat. 2. 7. jarolub č. reg. jaromír č. mus. jaromir opat. podl. 421. reg. jaromar pomeranus 1212. jarimarus mekl. jaropolk r. nest. jarislav: jarislaus k. ark. 1. 55. jaroslav s. mon. 62. 83. jaroslav č. mus. jarožlaus podl. 407. 409. 424. jarožlau reg. jarosław p. papr. jaroslaus cod. 1. 46. jeroslaw cod. 2. 800. jeroslaus, jereslaus mekl. jaroslava f. č. mus. jarosława: jarožlaua f. p. wiad. 31. Vgl. jarandus p. cod. 1. 316; 2. 244, 331, 349 etc. papr. 536. jarund papr. 537. jaruntowna f. papr. 292.

ON. Jarun mon. 186. srb. jereslavci slov. jaryševa ulica lét. 3. 22. jaropolč, jaroslavli russ. jarov, jaronín, jaronice, jarotice, jarkovice, jarošov, jarohněvici reg. jaroměř, jaromír, jaroslav, jaroslavici reg. čech. jaronowo cod. 2. 853. jarunowo cod. 2. 559. jarantowice cod. 2. 853. jarochoy, jaroszow, jaroszowa, jaroszyn, jarogniewy chwalecz. 1. 29. jarosław poln.

468. **Jasika** ꙗсика serb. populus tremula.

Jasika f. s. sop. lex.

469. **Jasŭnŭ** ꙗснѹ clarus.

Jasna s. buk. sop. lex.

470. **Jašutŭ** ꙗшѹтъ frustra.

Man vgl. suj.

Ješut: yessut č. reg. ješitbor č. mus. jessutbor reg. šutbor č. mus. shutbor, scutibor reg. ON. Ješutbořici reg. ješitboř, šitboř čech.

471. **Ježŭ** ꙗжѹ erinaceus.

Jež s. mon. 39, 44. jež: yesz p. cod. 1. 223. ježebodice s. mon. 38, 48.

ON. Ježevac, ježevica, ježevo mon. 445. srb. ježov čech. jezew cod. 2. 192. poln.

472. **Jela** ꙗѡла abies.

Der Stamm jela ist von dem entlehnten Helena schwer zu scheiden: dass allen hier angeführten Namen dieser letztere zu Grunde liege, ist nicht wahrscheinlich.

Jela f. s. pjês. 2. 84, 58. mon. 344. sop. pom.-cet. buk. lex. jelika s. sop. buk. jelka s. buk. sop. lex. jelica f. s. pjes. 2. 31, 39. sop. pom.-cet. buk. lex. jelača f. s. ok. 73. 80. sop. lex. jelašin s. lex. jeluša f. s. sop. Vgl. jelena č. mus. gelena podl. 404. 426. ješa f. s. sop.

473. **Jer- ѣр-**

Jerin: jerinić s. patr. jerko s. pjes 3. 41, 1. lex. jerka: gerka p. chwalecz. 2. 91.

474. **Junŭ юнѣ juvenis.**

Man vgl. jung Förstem. 813.

Juni s. urk. von Almissa 1245.

ON. Jinošice čech.

475. **Jutro ютро mane.**

Jutroň: jutron č. reg. jutřík: jutrik č. reg. jutroš: jutros č. reg. jitroš mus. jutrowsey p. papr. 663.

476. **Aglŭ жгль carbo.**

Uglješa s. mon. 174. ok. 54. 61. 72. buk. lex.

ON. Ouhlejov čech. węgleszyn papr. 258. poln.

477. **Agrŭ жръ ungarus.**

Uher: uger č. reg. ugra f. s. pom.-cet. uhra č. mus. ugra m. podl. 408. reg. ugrin s. mon. 39. episcopus zagrabiensis. uhřín: ugrin č. reg. ugrič: ugričić s. patr. avr. 11. Vgl. češicha r. sof.-vrem.

478. **Ažŭ жжъ serpens.**

Man vgl. ahd. unc serpens Förstem. 1216.

Waż p. papr. 364.

479. **Ašŭ жсъ barba.**

Vusin s. mon. 18, 70.

ON. Wašosze cod. 2. 365. papr. 445. poln.

480. **Aŭva жѡва serb. utva avis genus.**

Utva f. s. lex. utvičić s. patr. mon. 467. utvija f. s. lex.

Nachtrag.

Zu den am Eingange der Abhandlung erklärten Abkürzungen sind folgende hinzuzufügen: bulg. Narodne pesme makedonski Bugara. Skupio Stefan J. Verković. I. U Beogradu. 1860. 8. XIX. und 373 SS. verk. poln. Urkunden der Klöster Rauden, Himmelwitz etc. von W. Wattenbach. watt. Wiadomośc ido dziejow polskich. A. Mosbach. wiad. Wrocław. 1860. 8. — Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung. Berlin. 1852—60. 8. Ztschr.

Unter den durch r vermittelten Ableitungen ist lubor zu streichen. Die Suffixe ata uud ęta sind im čech. schwer zu sondern: manche unter ęta angeführte Namen sollten unter ata stehen. Unter -boj ist záboj č., unter ljud ist ludiše č. als nicht hinlänglich verbürgt zu tilgen. Nestors ljut ist wahrscheinlich skandinavisch: ljótr.

Herrn Julius Feifalik sage ich meinen verbindlichsten Dank für die mir bei der Correctur dieser Abhandlung bereitwillig gewährte Unterstützung und für die Mittheilung vieler treffenden Bemerkungen, deren vollständige Verwerthung diesem Versuche zum Vortheil gereicht haben würde.

F.X.BEEB
kgl. Hofbuchbin
MÜNCHEN
Lederergasse 3

Miklosich, Franz

Die Bildung der slavischen Personennamen

Wien 1860

4 L.rel. 207

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10524173-1